Povestea fascinantă
a împărătesei Ecaterina,
femeia care a domnit
într-o lume a bărbaților
AMEN TANGO
SOȚIA
IMPERIALĂ
IRINA REYN
NEMIRA

IRINA REYN este autoarea romanului *What happened to Anna K.* și de asemenea editoarea antologiei *Living on the Edge of the World: New Jersey Writers Take on the Garden State.*

Scrie cronica de carte pentru *Los Angeles Times*, *San Francisco Chronicle*, *Pittsburgh Post-Gazette*, *Minneapolis Star-Tribune*, *The Forward* și alte periodice.

A publicat proză în *One Story*, *Tin House*, *Ploughshares*, *Town&Country Travel* și *Poets&Writers*.

Predă scriere creativă la Universitatea din Pittsburgh.

Locuiește în Pittsburgh, Pennsylvania, și în Brooklyn, New York.

„Totul în dormitorul regal e roșu.
Pereți de un roșu-aprins,
draperii din catifea de Burgundia.
O coroană uriașă, cu rubine,
e prinsă deasupra baldachinului.
Ecaterina își ține respirația
în timp ce Katia și două fete
mai tinere îi desfac pelerina.
E nevoie de două persoane
pentru a o duce în camera
de argint de alături.
Ireptat, scapă de greutatea
apăsătoare, își dă jos rochia
de brocart, corsetul, coroana.
Se simte ușoară,
dar și goală, vulnerabilă.
Vrimura a dispărut și,
odată cu ea, și puterea
pe care a simțit-o la biserică.

IRINA REYN este autoarea romanului *What happened to Anna K.* și de asemenea editoarea antologiei *Living on the Edge of the World: New Jersey Writers Take on the Garden State*. Scrie cronică de carte pentru *Los Angeles Times, San Francisco Chronicle, Pittsburgh Post-Gazette, Minneapolis Star-Tribune, The Forward* și alte periodice. A publicat proză în *One Story, Tin House, Ploughshares, Town&Country Travel* și *Poets&Writers*. Predă scriere creativă la Universitatea din Pittsburgh. Locuiește în Pittsburgh, Pennsylvania, și în Brooklyn, New York.

SOȚIA IMPERIALĂ

IRINA REYN

Traducere din limba engleză
EDITH NEGULICI

NEMIRA

Coperta: Cristian FLORESCU, Ana NICOLAU

Ilustrația copertei: Portrait of Grand Duchess Yekatrina Alexeyevna, later Catherine II, c.1745

Artist: Grooth, Georg Christoph (1716-49) / German

Copyright © State Hermitage Museum, St. Petersburg,

Russia/Bridgeman Images

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
REYN, IRINA
Soția imperială / Irina Reyn; trad. din lb. engleză: Edith Negulici. –
București : Nemira Publishing House, 2019
ISBN 978-606-43-0612-8

I. Negulici, Edith (trad.)

821.111

Irina Reyn
THE IMPERIAL WIFE
Copyright © 2016 by Irina Reyn
Published by arrangement with St. Martin's Press.
All rights reserved.

© Nemira, 2019

Redactor: Ioana POPA
Tehnoredactor: Magda BITAY
Lector: Oana IONAȘCU

Tiparul executat de ARTPRINT SRL
Tel: 0723.13.05.02, e-mail: offi ce@artprint.ro

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări și închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-0612-8

Pentru Sonia

„Dacă pot îndrăzni să folosesc asemenea cuvinte, îmi iau libertatea să afirm pe proprie răspundere că am fost un cavaler cinstit şi loial, a cărui minte era infinit mai mult masculină decât feminină."

ECATERINA CEA MARE, *Memorii*

TANIA

În prezent

Tabloul cu semnătura lui Burliuk e un fals. Ca să fiu sigură, îi scanez cu lumina ultravioletă a lanternei toată suprafaţa. Nu mai există urmă de îndoială, forma este plată, iar roşul, prea avangardist. Imaginea n-are profunzime şi semnătura schiţată pluteşte dezordonat. Aceste trăsături nu sunt caracteristice liniilor ferme, arcuite, ale stilului său. Pânza tabloului este dintr-un material rigid, pe care Burliuk nu l-ar fi folosit niciodată înainte de 1911. Şi, cel mai condamnabil dintre toate, este subiectul bucolic pe care pictorul îl va aborda abia ulterior, în perioada sa americană. Ei, bine, sunt dezamăgită, dar cel puţin am descoperit înşelătoria înainte ca tabloul să fie introdus în catalogul licitaţiei.

– E uimitor, nu-i aşa?

Vocea expeditorului traversează lumina slabă a studioului.

– M-am îndrăgostit de tablou la prima vedere.

– Înţeleg ce anume v-a atras la el.

Ăsta trebuia să fie marele meu triumf, starul meu! Tablourile datând din perioada rusă a lui Burliuk sunt puține, mult mai puține decât cele din 1911. Reușesc însă să-mi păstrez buna dispoziție.

Trebuie să-i predau tabloul falsificatorului. În afară de menționarea greșită a datei de pe tablou, a făcut o treabă bună. Copia lui are propria sa energie. Ferma e pictată în culori strălucitoare, calul și bobocii de rață sunt redați cu tușă veselă, familiară tablourilor ulterioare ale maestrului, care trăiește ca imigrant în Long Island. Bineînțeles, până atunci, gloria celui mai important tablou futurist al lui Burliuk era de mult apusă, însă aceste scene bucolice – profitabile din punct de vedere financiar, dar mediocre din punct de vedere artistic – erau probabil pe gustul colecționarilor de artă americani.

Îmi imaginez un emigrant neobosit din Leipzig sau Queens copiind pasionat, meticulos, tușă după tușă, capodopera originală. Câtă pasiune și câtă răbdare îți trebuie să imiți, să călătorești înapoi în timp sute de ani, în căutarea unei anumite afinități!

În ceea ce mă privește, aș prefera să rămân în umbră pe veci. Dar întrevăd termenul-limită al catalogului licitației și n-am încă nimic demn de semnalat în presă. Apăs butonul întrerupătorului.

– Dacă încă nu v-ați dat seama, piața de artă rusă e ceva nou pentru mine. Știți cum e: jumătate din timp, habar n-ai ce obții.

Domnul Brooks, expeditorul, e un tip modest, cu ochi albaștri, blânzi, cu sprâncene subțiri, ascuțite și obraji îmbujorați. Un proprietar de galerie de artă din Greenwich, un alt american inocent care înoată în apele periculoase ale artei rusești, având încredere în expertiza altor specialiști, ignorând toate semnele periculoase. Îmi vine să-l scutur puțin și să-i ofer următorul sfat: stați departe de ruși!

Dar din cauză că se gândește să predea alte piese presupus autentice la Worthington, specialiștilor nu li se declanșează imediat semnalul de alarmă. În schimb, problema trebuie abordată subtil și delicat, aducând o scânteie de speranță într-o situație zadarnică, astfel încât relația să poată continua. Unul dintre cele mai rele aspecte ale meseriei mele este

conspirația din iadul ăsta, ca atunci când un doctor recomandă cordial analize suplimentare, deși știe că rezultatul nu va fi bun.

– Aveți dreptate să fiți precaut, îi spun cu blândețe și căldură. Piața de artă e plină de falsuri. În acest caz, ar fi mai bine să ne încredințați tabloul.

– Serios? De ce?

Detectez, din nou, o nuanță de tristețe în vocea sa. O parte din el ar trebui să știe. Își apropie genunchii osoși, îmbrăcați în pantaloni strâmți. Las lanterna pe măsuța de cafea, acolo unde zac și cataloagele de la licitația precedentă. Îmi reamintesc termenul-limită, văzând pe prima pagină tabloul *Dansatoarea spaniolă*, de Natalia Goncearova. Lucrarea aceea a făcut senzație, dar nu e în stil neoclasic, cum a fost revoluționara călimară Fabergé expusă de Nadia Kudrina la casa de licitații Christie's. Și în această atmosferă, în această piață de artă deprimantă, clienții vor mai presus de orice piese rare. Vor exponate unice, imposibil de obținut în altă parte. Pentru a garanta cele mai mari oferte de preț, ar trebui să fie o operă recent apărută, redescoperită, despre care nimeni nu știe măcar că există.

– În acest caz, s-ar putea să avem de-a face cu o contradicție istorică. Din curtoazie, am fi încântați să-l invităm pe restauratorul nostru, să-l examineze mai amănunțit.

– Ce vreți să spuneți prin *contradicție*?

– Contradicția reprezintă elementul esențial. Îmi ridică un mic semn de întrebare.

– O, nu! Serios?

– Ar trebui să dureze o săptămână sau două. Vă vom contacta noi.

Mă exprim concludent, dar întotdeauna pozitiv. Un obstacol care trebuie depășit.

Domnul Brooks se ridică de pe canapea, cu o mână lăsată protector pe rama tabloului fals. Mă întind spre el să-l încurajez cumva, printr-o bătaie pe umăr, o strângere de mână, o mică interacțiune umană pe care

și-ar putea-o aminti mai târziu, în abisul tristeții sale. Știu că a plătit pentru acest fals peste două sute de mii și nu-și va recupera banii. Exact când degetele mele îi ating sacoul de lână, o observ pe Regan, asistenta mea, stând în cadrul ușii și făcându-mi disperată semn cu mâna.

– Iertați-mă! Revin imediat.

Ușa studioului se închide cu un zgomot metalic și lumina strălucește. Respir ușurată.

Regan mă așteaptă pe hol, în colțul etajului sculptat al Departamentului de Artă Rusă. Deoarece această specialitate este încă relativ nouă, îți vine prea târziu în minte. Suntem o insulă înconjurată de Asia de Est și de Orientul Mijlociu, un șir de birouri înghesuite între rafturi de mahon și un cimitir al scaunelor ergonomice defecte. Prietenii mei se așteaptă mereu ca birourile Worthington să arate ca galeriile de artă neprimitoare sau, cel puțin, ca un muzeu modern, gol. *Cât de norocoasă ești că lucrezi acolo*! îmi spun ei. Dacă ar ști! Spațiul este un amestec discret de cabluri, prelungitoare, cărți, articole și grafice. Sus, pe un raft se află o cutie de ciocolată începută, lângă un buchet ofilit de trandafiri galbeni. Majoritatea birourilor experților de artă sunt pline de sticle cu apă electrolitice, cești de ceai sau sticluțe cu lac de unghii transparent. Ca orice altceva într-o casă de licitații, frumusețea de aici tinde să fie destinată exclusiv consumului public.

– Ai picat la țanc. Ce se întâmplă?

– Cineva a apărut în ziar, cântă Regan, arătându-mi rubrica „Jurnal de VIP" din *Financial Times*.

A încercuit cu roșu pasajul:

Între o licitație de artă rusă, o strângere de fonduri la Serghei Brin și bestsellerul soțului ei, Tania Kagan Vandermotter, specialista în artă rusă de la Worthington, bea cot la cot cu cei mai importanți oameni de afaceri din lume. Dar, în ciuda tuturor petrecerilor fabuloase, ea este „doar o fată simplă din Moscova", care visează să vadă cât mai multe capodopere rusești întorcându-se acasă.

– Iată! Citește și plângi, Nadia Kudrina! Era și timpul!

Nu o iau în seamă, dar în sinea mea sunt încântată.

– Ia să văd!

Mi-e și jenă să citesc tot articolul, dar sunt tentată să i-l duc direct lui Dean.

– Vezi, acum nu mai poți renunța la Departamentul de Artă Rusă!

Deschid computerul pentru a-mi vedea *inboxul* plin de felicitări și mesaje cu subiectul: „Hei, fată modestă din Moscova!"

Îi sun pe ai mei pentru a sărbători. Sunt încântați.

– *Jurnal de VIP* înseamnă că ești un VIP! îmi spune mama.

Tata îmi promite să găsească un exemplar al ziarului în New Jersey. Și, chiar dacă va trebui să anuleze o întâlnire cu un client pentru a merge la Barnes&Noble, atunci așa să fie!

Mă gândesc să-l sun pe Carl, apoi îmi imaginez chipul lui trist din ultimul timp. Felul cum își flutură genele când își ridică privirea spre mine, încercând să-mi ghicească motivațiile. Felul lui de a mă întreba „Tu ești?" când intru seara pe ușă, ca și cum aș fi un străin care-i invadează spațiul. Imaginea lui reflectată oblic în oglinzi. Dar îl sun oricum. Îmi intră mesageria vocală și-i las un mesaj plin de semne de exclamare.

– Hai să luăm cina împreună diseară!

Și apoi închid.

Prima dată când m-au sunat cei de la *Financial Times* și m-au invitat să scriu articolul, am vrut să refuz. Articolele acelea îmi făceau greață din cauza subiectelor abordate. Prezentau experții de artă ca pe niște vedete bogate, la modă, care ziua fac afaceri de milioane de dolari la Art Basel, dar apoi revin acasă la timp pentru a le găti copiilor fursecurile ideale. Care debitează lucruri precum „Schiatul cu elicopterul chiar mă ajută să mă destind". Specialiste în artă superbe, locuind în case moderne, cu soți atrăgători, mediteraneeni cârlionțați, sau blonde suple, îmbrăcate în caftane din fibre naturale și împodobite cu bijuterii. Întotdeauna fotografiate în negru, pe un fundal sobru sau cu nasul într-un pahar de vin. Ideea de a apărea în ziar într-o asemenea

companie era absolut ridicolă. O imigrantă rusă, ai cărei părinți locuiesc într-o casă cu două dormitoare din New Jersey? Care n-are idee cum e să schiezi coborând din elicopter sau cum e să joci rugbi, la mare distanță de orice *penthouse* din Time Warner Center și escapade de weekend în destinații exotice ca Mustique? O persoană care a fost promovată doar pentru că Nadia Kudrina, fosta ei asistentă, a plecat pe furiș la Christie's? O persoană care era o anonimă când l-a întâlnit prima dată pe Carl Vandermotter?

Dar firma a insistat să scriu articolul. *Financial Times* era șansa pentru ca Worthington să se afirme printre competitori, așa m-a înștiințat Marjorie, șefa mea. Aceasta era ocazia noastră de a ne face publicitate, șansa de a cuceri Sotheby's, al cărui consiliu de conducere era pus la încercare. Am înțeles mesajul subliminal – era în joc viitorul Departamentului de Artă Rusă. De ce să mai investești azi în arta rusă? De ce să nu te îndrepți spre China sau spre cel mai sigur loc din lume: arta contemporană? Majoritatea galeriilor de artă din lume susțineau piața de artă contemporană – Warhol, Koons și Hirst sunt întotdeauna un pariu mai sigur decât Burliuk și Goncearova.

– De ce nu vrei s-o faci? Numele de familie al soțului tău nu are legătură cu gruparea din Beth Israel? Sunt sigură că socrii tăi se așteaptă la asta, mi-a spus Marjorie între două ședințe.

Șefa mea a presupus, probabil, că dă dovadă de tact, la fel ca atunci când a adus în discuție familia lui Carl.

– Și nu-i așa că a scris un bestseller? Gândește-te că astfel i-ai face și mai multă publicitate.

– Cartea lui a fost ultima pe listă timp de două săptămâni, am protestat, îngrijorată de ambele subiecte.

Doar nu era să-i explic șefei mele că membrii familiei Vandermotter sunt lipsiți de valoare. Că banii lor sunt investiți în trusturi și proprietăți imobiliare, oferiți nouă cu zgârcenie sub formă de mici câștiguri, că soțul meu n-a făcut nimic să ajute editorul să-și câștige avansul și că la noul lui loc de muncă câștigă mai puțin decât asistenta mea Regan,

că pe la douăzeci-treizeci de ani nu era decât un simplu absolvent. Că locuim lângă calea ferată, într-un apartament cu un singur dormitor care n-a mai fost renovat din 1977. Dar ideea ca ei să citească articolul și să-l comenteze cu prietenii lor era o treabă bună. Pentru familia Vandermotter contau doar aparențele.

Și iată-mă astfel în fața unui tânăr reporter șleampăt, bărbos, îmbrăcat cu un tricou pe care scria cu majuscule *RAW BROOKLYN*, chiar deasupra fotografiei reprezentând o friptură în sânge. Reporterul părea șocat de locuința noastră modestă, ca și cum ar fi traversat special tot orașul în căutarea unui subiect etnic specific, a unei personalități spectaculoase, desprinse dintr-un *reality show* rusesc contemporan. Evident, se aștepta la fântâni de aur, la băi cu pietre prețioase, la paturi cu tăblii incrustate cu cristale Swarovski și la balcon cu vedere spre Central Park.

– Aici ați stat și înainte, asta este prima dumneavoastră locuință?

Se uita confuz la bucătăria ce aducea cu cele de pe vasele maritime, cu tigăi atârnate în cârlige deasupra aragazului, la baia noastră cu plăci de faianță alb-negru ciobite, la pereții noștri încărcați de fotografii și afișe și la cadoul ciudat și scump primit de la clienți – reproducerile de la jumătatea secolului trecut și cele găsite la piața de vechituri. Își tot verifica telefonul, ca pentru a se asigura că nimerise la adresa corectă. Îi citeam în ochi o nedumerire permanentă: „De ce îi iau interviu acestei doamne?!"

– Sunt doar o fată modestă din Moscova, i-am spus.

Dar apoi m-am gândit că replica asta ar putea fi citată greșit într-o versiune insuportabilă din paginile revistei: „M-am obișnuit atât de mult să am un antrenor, încât aparatele de gimnastică mă descurajează. Ca și cum toată dimineața ar trebui să mă chinuiesc singură să programez Stair Master-ul".

Am luat-o de la capăt.

– Adevăratul secret pentru a fi cel mai bun specialist de artă într-o casă de licitații este să înțelegi psihologia clienților, i-am spus. Trebuie să știi cum să atragi în joc ofertanți reticenți, să intuiești cine spune că

vrea un loc retras, dar nu vorbește serios, a cui intimitate este atât de decisivă, încât toată viața clientului respectiv depinde de ea. Este o abilitate dobândită din expertiza de artă. Treaba ta ca specialist este să știi fără să ți se spună, să intri în mintea oamenilor ocupați și să le descoperi cele mai adânci dorințe.

L-am observat luându-și notițe în timp ce-și bea cafeaua neagră, savurând declarația mea. Când soțul meu a ajuns acasă, reporterul s-a îndrăgostit practic de el, insistând să-l vadă scriind câteva fraze la computer. Din felul în care reporterul a răsfoit fascinat cărțile și caietele lui Carl, se pare că era un scriitor frustrat, care ar fi preferat să scrie un articol despre Carl, nu despre mine. Și cine l-ar putea condamna? Cui i-ar păsa de un specialist în arta rusă, când avea alături un autor de bestseller? Reporterul i-a pus lui Carl multe întrebări despre „procesul de creație", apoi a trecut la relațiile încordate dintre America și Rusia, sâcâindu-l despre posibila izbucnire a următorului Război Rece.

– De ce nu discutați mai mult cu soția mea? Nu ea este subiectul articolului dumneavoastră? l-a întrebat Carl în timp ce-și tăia o nectarină.

Reporterul era atât de insistent în a citi atent un paragraf din manuscrisul soțului meu, intitulat *Tânăra Ecaterina,* încât Carl a trebuit până la urmă să-l dea afară. Amândoi am răsuflat ușurați când a plecat.

– Idiotul! a rostit Carl, dispărând în alcovul pe care îl transformaserăm în birou.

– Dă-mi vești bune, i-am spus lui Regan. Câtă nevoie am de ele!

O mulțime de asistenți și interni izbucnesc în râs, un mare grup de absolvenți pe care nu-i pot deosebi unul de altul. A lucra la Worthington e ca și cum ai fi într-un loc precum Smith College în anii 1950: toate acele coafuri, jachete de cașmir, parfum de zambilă și fete imaginându-și cum își vor începe viața adevărată. Regan era de un real sprijin, deoarece ea ieșea din tipare. Îmi plăceau vioiciunea ei nestăpânită, doctoratul în Limba și literatura slavă, tatuajele pe care nu se sfia să le ascundă, stilul ei vestimentar neconvențional – jacheta aruncată peste o rochie stilul anilor '50, cerceii supradimensionați, părul prins într-un

coc franțuzesc. De ce mai aveam nevoie de altă fiică de oligarh competitiv sau de o floare fragilă, care să lucreze pentru mine? Într-un loc ca Worthington, care are clienții cu care lucrăm noi, îți trebuie cineva care să fie de partea ta.

Regan nu-și poate ascunde zâmbetul.

– A sunat Natașa de la Ermitaj. Ghicește a cui autenticitate sunt preocupați să o stabilească! Ordinul... stai, așteaptă... care i-a aparținut Ecaterinei cea Mare! Expeditorul spune că e al nostru, dacă ni-l dorim.

Nu mă pot abține.

– Dumnezeule! exclam eu.

– Îți vine să crezi? E incredibil!

– Putem să-l introducem în catalog?

Regan mă privește încruntată, cu o grimasă dezaprobatoare.

– Nadia spune că autenticitatea va fi șansa acestui istoric al Ecaterinei. E celebru când vine vorba de evaluări scrise, dar este un optimist precaut.

– Cred că este suficient pentru moment. Să trecem mai departe.

Cobor tonul.

– S-ar putea să fie singura noastră șansă. Știi situația.

– Da, dar nu va mai dura o vreme? Ce garanție avem că vom reuși?

Discut despre asta cu Regan, socotind tot ce am avea de făcut – fotografii, redactarea materialului, primirea acestuia la timp pentru avanpremieră.

– Dar Natașei i se pare în regulă, nu-i așa?

– A numărat diamantele cu greutatea și tăieturile lor clasice și le-a comparat cu actele oficiale de la Curte.

– Și cutia?

– Cred că e cea originală. Instinctul le spune că totul e în regulă. Dar tipul ăsta are ultimul cuvânt referitor la bijuteriile care i-au aparținut Ecaterinei.

Regan mă privește cu neîncredere.

– Minunat! Hai s-o facem! Piesa noastră de rezistență! E colosală!

– Serios? Eşti sigură? O avem pe Goncearova.

– Glumeşti? Asta este mult mai bună! Şi este şi o ştire senzaţională!

Ignor prudenţa lui Regan. Orice specialist în artă visează la momentul ăsta, care se întâmplă doar o dată sau de două ori în carieră. Toţi suntem nişte şoareci de bibliotecă ce visează să readucă o operă de artă înapoi acasă şi această origine este a naibii de bună, pentru că i-a aparţinut Ei. Am simţit asta de când am văzut pentru prima oară medalia pe internet, radia o căldură strălucitoare, lăptoasă, ca şi cum Ecaterina însăşi mi-ar fi trimis un mesaj personal de dincolo de ocean. Deci Ordinul ei chiar există, nu a fost îngropat odată cu ea, aşa cum au presupus cercetătorii. Sar în sus de bucurie.

– Una dintre fete scoate la iveală sticla de Prosecco din birou, alta se oferă s-o aducă pe Marjorie, dar figura speriată a domnului Reed William Brooks apare la fereastra pătrată a studioului.

– Ah, mai bine m-aş întoarce acolo.

Fetele protestează.

– În fond, e weekend!

Chiar şi Regan îmi spune:

– Ei, hai, dar cât de des ţi se întâmplă asta?

– Ştiţi ce? Ar trebui să sărbătorim cu şampanie adevărată! Unde este cea pe care ne-a trimis-o Medovski? Îi voi duce şi domnului Brooks un pahar de şampanie, măcar atât să pot face pentru el.

Îi fac semn să mă mai aştepte o clipă.

În timp ce staniolul e desfăcut şi una dintre fete se chinuie să scoată dopul sticlei de şampanie, îndreptând-o spre cărţi şi nu spre tablouri şi sculpturi, îl sun din nou pe Carl.

Telefonul lui continuă să sune, intră mesageria vocală, care mă asigură încă o dată că mă va suna înapoi. Îi las un mesaj, invitându-l să ni se alăture la restaurantul din cartier.

Câteva fete sunt împrăştiate la birou ca petalele de trandafir, cu pantofii cu toc sprijiniţi de picioarele scaunelor. Au fost mâncate şi ultimele

bucățele de ciocolată. Un ciocănit, acum tare și insistent, vine dinspre studio. Șampania caldă, turnată în paharele de plastic se revarsă spumoasă.

Înainte de a reveni la unul dintre mulții clienți care par să aibă întotdeauna nevoie de mine, înainte de a le părăsi pe fetele îmbrăcate în pulovere, cu cercei de perle și cu inelele lor de logodnă cu diamante, din cercul cărora eu nu voi face niciodată parte, îmi termin rapid șampania și înhaț telefonul, în caz că soțul meu m-ar suna mai repede decât mă aștept.

– Seamănă cu Ecaterina cea Mare. Ecaterina Velikaia.

În timp ce ni se toarnă apa minerală, mă întreb dacă nu cumva am făcut aranjamente pripite pentru noi patru, într-un acces spontan de mândrie. Ai mei nu sunt clienți obișnuiți ai restaurantelor, nu s-au simțit niciodată în largul lor folosind tacâmuri de lux, savurând mâncare fină, pe un fundal plin de muzică și zgomot. Mama șterge cu șervetul un cuțit perfect curat, în timp ce tata împinge deoparte coșul cu pâine și cere legume crude pentru a le înmuia în ulei de măsline.

Lumina e obscură, așa că ei își mijesc ochii privind fotografia Ordinului Sfintei Ecaterina, trecând-o de la unul la altul. Ca de obicei, sunt obsedată să le obțin aprobarea, entuziasmul. N-am înțeles niciodată de ce încă mai am nevoie să îi impresionez, ca și cum pentru a le răsplăti teama imigrării, ar trebui să le demonstrez faptul că succesul meu le justifică decizia de a ne fi crescut în America. De când mă știu, din școala generală și până m-am măritat, am repetat versiuni amplificate de tipul: „Mami, tati, uite ce am făcut!"

– Și ce-i ăsta la care mă uit acum? mă întreabă mama.

– Un Ordin. Știi, ca un fel de medalie pe care o purta.

– Ecaterina cea Mare a purtat asta?

– Petru cel Mare a stabilit această distincție pentru femeile care se măritau cu fii din familiile regale sau ca recunoștință pentru merite deosebite. Cred că soția lui a fost prima care a primit medalia. Ecaterina a obținut-o după ce s-a măritat cu nepotul lui Petru. Nu

avem multe astfel de medalii la dispoziție, cu excepția celei care s-a dovedit a fi a Ecaterinei.

– Arată ca un colier obișnuit.

– Cum poți spune asta? Privește eșarfa din moar roșu-aprins și steaua de argint încrustată cu diamante.

– Și oamenii chiar cred că fleacul ăsta i-a aparținut într-adevăr Ecaterinei cea Mare? Americanii sunt atât de naivi!

– Sunteți gata să comandați? întreabă chelnerul.

– Mai așteptăm pe cineva.

Mă întorc spre părinții mei.

Ca de obicei, tata e mediatorul. Termină de citit articolul meu din ziar.

– Mama ta glumește. Suntem foarte fericiți pentru tine. Asta înseamnă că licitația ta va fi bună, nu-i așa? Îți făceai griji.

Tata întinde untul pe o chiflă și i-o dă mamei. El se mulțumește să rontăie o bucată mare de morcov înmuiată în ulei. Uleiul de măsline, proteinele și regimul alimentar strict sunt secretul tinereții lui veșnice. Îmi place să-mi văd părinții împreună, felul în care tata are grijă de mama, gesturile mici prin care se asigură că ea are tot ce-i trebuie.

– Sigur că ne bucurăm pentru tine, îmi spune mama în timp ce ia chifla ca și cum ar refuza ideea tinereții veșnice, dar dacă asta înseamnă să renunți la chifle și prăjituri, atunci nu merită.

Mama are degete lungi, de pianistă.

– Dar tot nu înțeleg de ce cineva în toate mințile ar cheltui milioane pentru așa ceva. Ești sigură că nu e vreun fals? Au spus că i-a aparținut cu certitudine Ecaterinei sau doar au presupus? Dar, oricum, e foarte bine că poți să-i arăți tu Kudrinei ăleia. E foarte enervantă la televizor, cum se dă mare întotdeauna că, din toată America, ea este singura expertă în arta rusă. Ca și cum puiul meu nici măcar n-ar exista.

Oare de ce pomenește mama tot timpul de Nadia Kudrina? Mă străduiesc însă să afișez un zâmbet nepăsător, apoi împăturesc fotografia Ordinului și o pun în geantă. Intră Carl. Poartă o cămașă de un roz

intens, pe care rareori o scoate din șifonier, iar părul lui blond e încă ud de la duș. Respiră calm.

Îmi vine să-i spun că întotdeauna întârzie, dar mă abțin. Mai bine să-l încurajez și să-l laud decât să-i comentez greșelile. Patru ani de căsnicie m-au învățat asta.

– Frumoasă cămașă! îi spun, în loc să-l critic.

– Mulțumesc!

Mai întâi, Carl îi sărută pe ai mei de bun găsit, apoi pe mine. Miroase a șamponul lui preferat – cu aromă de *lemongrass*[1]. Încă nu pot crede că o evreică așa ca mine s-a căsătorit cu un tip atât de blond, cu aceeași ușurință cu care societatea îl acceptă în sânul ei. Chelnerii roiesc în jurul lui ca fluturii la lumina lămpii.

– *Kak dela*[2]*?* întreabă desfăcându-și șervetul.

Întrebarea, rostită într-o rusă veche fermecătoare, pare să ne fie adresată tuturor, simultan. Mama radiază de bucurie. Într-un final, mă întreb dacă nu cumva pentru ei căsnicia mea reprezintă cel mai mare succes. Nu funcția mea, nu educația și nici apartamentul. Ci faptul c-am reușit să mă mărit cu Carl, care e atât de american, atât de minunat, fără să facă niciun efort.

– Tania a dat marea lovitura, ai auzit? îl întreabă tata.

– Tată, n-ai vrea să comandăm mai întâi? și atrag atenția chelnerului.

Mama și cu mine hotărâm ce fel de mâncare sănătoasă va mânca tata și alegem păstrăv la cuptor.

– Marea lovitură? întreabă Carl privindu-mă calm, cu ochii lui căprui, de culoarea chihlimbarului.

– A apărut în *Financial Times*! Nu e chiar așa o tragedie. Dimpotrivă, e extraordinar, nu-i așa?

– Presupun că asta e o veste bună, nu?

---

[1] Floare de lămâiță – în lb. engl. în orig (n. tr.).

[2] „Ce mai faci?" – în lb. rusă în orig (n. tr.).

– I-am dat ziarul. În fond, încă nu eram pregătită să-i spun despre Ordin. La urma urmei, vorbim despre Ecaterina cea Mare și în jurul nostru încă planează tensiuni după lansarea cărții. Atunci când într-o căsnicie intervine o problemă apăsătoare și imposibil de rostit, necazul se instalează de-a curmezișul, își încrucișează brațele ferm și refuză să se clintească. Unul în compania celuilalt, vocile noastre sună nefiresc. Prea ascuțit, prea prietenos, prea nepăsător.

Îmi imaginez că în cele din urmă restaurantul se va aglomera și va geme de glasurile oamenilor, cu excepția cuplului ascuns în spate, la o masă izolată de lângă bucătărie. Flăcările albastre, strălucitoare ale lumânărilor pâlpâie pline de speranță pe mesele goale, luminând corolele decapitate ale hortensiilor. Fiecare cuvânt îmi e amplificat.

– Dar licitația e cu adevărat captivantă! spune tata. De ce nu-i povestești?

Carl termină de mestecat mâncarea. Spre deosebire de noi, el observă protocolul politicos al cinei festive.

– E minunat! Tabloul lui Burliuk e înscris la licitație?

– Tabloul semnat Burliuk e un fals!

Fac loc pe masă pentru salată. Farfuria cade neglijent în fața mea, cu un zgomot asurzitor de ceramică spartă, împrăștiind frunzele de rucola.

– Dar ni s-a confirmat o piesă valoroasă din partea curatorului Muzeului Ermitaj, care se ocupă de arta decorativă rusă din secolul al XVIII-lea!

– Ecaterina Velikaia! Exact ca în cartea ta! îl întrerupe tata cu mândrie. Carl, nu-i așa că împărăteasa purta decorația pe coperta cărții tale? Vera, ce coincidență romantică! Amândoi sunteți... cum să spun? Două fețete ale aceleiași medalii... împodobite cu portretul Ecaterinei cea Mare?

– Ce coincidență romantică! repetă mama, privindu-ne cu atenție.

E îngrijorată. Știe că nu obișnuiesc să îi chem vineri seara la restaurant, tocmai din New Jersey, doar pentru a cina întâmplător. Dar continui să zâmbesc și să mă bucur de petrecere.

În restaurant intră o mamă însoțită de fiul ei și chelnerul îi conduce la masa de lângă noi. După ei, mai apare o familie de patru persoane. Acum, ușa de la intrarea restaurantului se învârte într-un permanent du-te vino, iar vocile clienților – din ce în ce mai mulți – străbat liniștea care mai devreme plutea prin aer. Mi se ia o piatră de pe inimă.

– A, da? Ce ai obținut?

Interesul lui e atât de sincer, de bine-intenționat.

– Ordinul Ei!

Vocea mea agitată sună strident, într-o versiune corespunzătoare noii mele personalități.

– Nu-i palpitant? Am putea obține cel puțin șapte milioane și asta este doar garanția.

Un zâmbet discret apare pe buzele soțului meu. Vreau să cred că se bucură cu adevărat pentru mine – pentru noi –, lipsit de orice tensiune. Sper că ce a fost mai rău a trecut și că cele mai recente probleme ale căsniciei noastre s-au rezolvat. Așa că, de față cu ai mei, fac ceva ce nu mă caracterizează. Mă întind peste porția lui de calamar la grătar și-l sărut. Zăbovesc acolo mai mult decât era necesar. În caz că și el mi-ar acorda întreaga atenție.

Acasă suntem extrem de atenți unul cu celălalt. Îi fac o ceașcă de cafea decofeinizată fără să-mi ceară și mă așez pe canapea, lângă el, cu un pahar de vin în mână. Urmărim împreună la televizor programul ales de el, apoi clătesc vesela în chiuvetă. Carl se ridică primul și merge la duș, îndurând cu stoicism momentul în care îmi verific e-mailurile. Continui să zâmbesc: statisticile demonstrează că pesimiștii renunță mai ușor decât optimiștii, care văd problemele așa cum sunt în realitate, temporare și ușor de depășit.

– Știi, ar trebui să porți mai des culori calde, îi spun, urmărindu-l cum își descheie cămașa roz. Te prind de minune!

– Crezi?

Degetele lui îmi ating uşor ceafa. Îmi închid laptopul. Aşa încep partidele noastre de sex, cu mângâierea lui delicată undeva pe faţa sau pe gâtul meu. Dar tocmai acum găseşte o geană pe bărbia mea. O geană mică, neagră şi frumos arcuită se odihneşte pe vârful degetului său arătător.

– Pune-ţi o dorinţă!

Îi dau ascultare. Apoi suflu şi văd geana zburând prin aer. Dar în loc să dispară într-un paradis mitic al dorinţelor împlinite, văd locul exact unde aterizează, pe cearşaf. Apariţia genei mă descurajează. Oare Carl mai are chef de sex sau nu? Sexul a fost una dintre victimele pe care le-am sacrificat la începutul căsniciei noastre neconvenţionale. Pentru Carl, sexul reprezintă expresia directă a sentimentelor lui. Pentru mine, sexul înseamnă evadarea din sentimente. Doar în dormitor îmi permit să mă eliberez, să nu mai gândesc şi, măcar o dată, să încetez să mai conduc.

– Hei, îmi pot pune două dorinţe pentru aceeaşi geană? glumesc eu. Cum e, de fapt?

– Nu, nu cred. La fiecare geană, ai şansa să-ţi pui o singură dorinţă.

Carl se sprijină pe pernă, iar profilul său grec îi dispare în cartea pe care o are în faţă. Şi apoi, brusc, tace. Buzele lui îmi conturează lobul urechii şi îmi lasă senzaţia plăcută că îmi poate risipi efortul unei zile întregi de muncă, mult mai stresante decât aş vrea să recunosc. Încerc să mă eliberez, dar în mintea mea apare un colaj compus din şefa mea, Marjorie, care se încruntă, şi domnul Reed Brooks, care caută salvarea din acel submarin pe care-l reprezintă studioul.

– Eşti atât de frumos!

Respir ca şi cum cuvintele mă vor conduce acolo unde contează.

– Şi tu eşti frumoasă, îmi răspunde Carl.

Dar simt ecoul tristeţii în vocea lui.

A doua zi, Muzeul de Artă Modernă este mai puţin aglomerat decât de obicei, din cauza ploii torenţiale de primăvară. Carl şi cu mine

intrăm uzi până la piele și ne lăsăm jachetele îmbibate cu apă la garderobă. De când sunt membră a corporației, avem acces liber și primim gratuit două bilete imediat ce flutur legitimația de angajat la Worthington. Îi întind un bilet lui Carl.

Iubesc muzeele la fel cum iubește Carl librăriile, pentru liniștea și generozitatea darurilor lor, care te inspiră să vezi o operă familiară într-o nouă lumină, în funcție de punctul de vedere al curatorului și de perspectiva contextului istoric. Îmi place să fim înconjurați de sute de vizitatori, noi doi rămânând încă îmbrățișați în lumea noastră, mă încântă sunetul pantofilor noștri uși pășind ritmat pe podea și murmurul discuțiilor ce se aud în jurul nostru. Acord prea puțină atenție spectacolului, dar mai presus de orice, este vorba de plăcerea mersului domol, al interacțiunii pașnice cu soțul meu. Suntem împreună, fără solicitări din partea clienților mei, fără presiuni din partea biroului lui Dean. Este o ocazie rară să-mi petrec în sfârșit sâmbăta liberă în compania lui Carl.

– OK, mi-am planificat în detaliu noul meu roman, îmi spune Carl făcând slalom printre iubitorii de frumos care analizează atent, detaliat, cu un ochi critic, etichetele exponatelor: „Expoziția reunește multe dintre tablourile influente din istoria timpurie a artei abstracte și prezintă un șir amplu de opere plastice."

– Serios? Povestește-mi!

– OK. Acțiunea are loc în 1911, la Cafeneaua „Câinele Vagabond" din Sankt Petersburg. Știi, cafeneaua aceea unde Mandelștam[1], Ahmatova[2]

---

[1] Osip Emilievici Mandelștam (1891–1938) a fost un poet și eseist evreu rus, unul dintre cei mai faimoși membri ai Școlii poetice acmeiste. A scris o lirică neoclasică, caracterizată prin laconism, intensitatea expresiei și echilibrul versului (n. tr.).

[2] Anna Ahmatova (1889–1966) a fost o poetă rusă. Și-a început activitatea în 1912, fiind considerată una dintre persoanele cele mai reprezentative ale curentului literar denumit „Acmeism" (n. tr.).

și Țvetaeva[1] polemizau despre artă, citeau poezii și beau vin roșu. Cafeneaua era un loc celebru pentru că acolo se întâlneau cei mai mari poeți ai secolului XIX. Înaintea Revoluției. Era ca un Cabaret rus.

– Aha!

– Ce zici? Ți se pare un subiect viabil?

Habar n-am despre ce vorbește, dar mă prefac că știu. E întotdeauna deprimant să constat cât de multe lucruri cunoaște Carl despre propria mea istorie. Se gândește la tot ce va scrie, capitol după capitol.

– Cartea mea va începe în anii 1960, când Robert Frost o vizita pe bătrâna Ahmatova la Leningrad și apoi va călători înapoi în timp.

– E minunat! exclam entuziasmată, probabil prea tare, pentru că unii vizitatori care au căști pe urechi se uită la mine deranjați.

Cu toții ne aflăm în fața unei hărți care aduce laolaltă oameni și țări, săgeți roșii conectându-l pe Picasso cu Liubov Popova[2] și Vanessa Bell[3].

– Momentan sunt în faza de documentare, mă lămurește Carl. Dar nu ți se pare că va fi o carte fascinantă?

– Abia aștept s-o citesc după ce va fi gata!

– S-ar putea s-o arăt altcuiva mai întâi. Dacă nu te superi.

Pretind că posibilitatea acestui aranjament nu mă deranjează, chiar dacă mă doare.

Carl și-a lăsat plete, are aspectul băiatului de bani gata, ca în anii '80, când l-am întâlnit prima dată. Claia aia incredibilă de păr blond, drept, îi atârnă peste urechi și peste guler. Observ că a luat singur

---

[1] Marina Ivanovna Țvetaeva (1892–1941) a fost o poetă rusă. Poezia Marinei Țvetaeva surprinde freamătul, agitația unui început de secol în care spiritul avangardist, înnoitor, se manifestă pe un fundal sângeros, cel al Primului Război Mondial, spirit mai apoi sufocat necruțător în Rusia, prin deportarea și asasinarea intelectualilor „incomozi", căci, după 1917, toți intelectualii ruși deveniseră un potențial pericol (n. tr.).

[2] Liubov Sergeyevna Popova (1889–1924) a fost o artistă rusă avangardistă cubistă, suprematistă și constructivistă, pictoriță și designer (n. tr.).

[3] Vanessa Bell (1879–1961) a fost pictoriță și designer de origine engleză, membră a grupului Bloomsbury și sora Virginiei Woolf (n. tr.).

hotărârea legată de imaginea lui, fără să-mi ceară părerea. La începutul relației noastre mă consulta în legătură cu absolut orice: mocasini sau pantofi Top-Sider? Umbrela cu model *Paisley*[1] sau cu buline? Se sfătuia cu mine și în chestiuni referitoare la dieta alimentară: oare ar trebui să mai mănânc așa târziu dacă am cinat mai devreme? Oare n-ar trebui să renunț la cartofii prăjiți? Crezi că mă voi sătura doar cu salată?

Presupun că, după patru ani de căsnicie, e normal ca gândurile noastre să revină pe rând la o conștiință independentă, trecând uneori peste nevoile celuilalt. Dar e uimitor. Îi răsucesc între degete o șuviță umedă până când aceasta se usucă. Îmi imaginez studenții soțului meu – mai ales pe Victoria – concentrându-se pe felul în care pletele i se leagănă în timpul unei prelegeri prelungite despre arta ficțiunii sau în timpul uneia dintre divagațiile sale despre poeții acmeiști[2]. Carl e genul de bărbat bine, care nu se apreciază la adevărata sa valoare și care nici până la treizeci și patru de ani nu înțelege pe deplin puterea sex-appealului său. Chiar și acum, atrage toate privirile, iar femeile trec îmbujorate și întorc capul după el.

Traversăm mulțimea din jurul nostru.

– Serios acum. Spune-mi mai multe. Unde e povestea de dragoste?

Îl retrag din șirul vizitatorilor înscriși într-un tur ghidat consacrat studiului sistematic al artei. Dar deja se gândește la altceva, îmi dau seama că e distras după felul cum a rămas cu gura căscată.

– Hei, nici mie încă nu mi-e clar acest lucru.

Se întinde, mă îmbrățișează pe după umeri. Îmi aranjează o șuviță de păr zbârlită pe după ureche.

– Pot veni la tine în birou?

Tac o clipă, absolut confuză.

– Ce vrei să vezi?

---

[1] „Paisley" este un model de imprimeu în forma unei frunze sau a unei picături (n. tr.).

[2] Acmeismul a fost un curent literar, care a apărut în Rusia în 1910 sub conducerea lui Nikolai Gumiliov și Sergei Gorodețki. Programul lor insistă asupra efectului vizual, a intensității sentimentelor și a laconicității expresive (n. tr.).

– Ordinul. E incredibil, nu-i așa?

Inima îmi zvâcnește și o ia la goană.

– Da, cam așa e.

– Deci chiar există! Dumnezeule, să atingi Ordinul purtat de Ecaterina cea Mare! Ecaterina Velikaia!!!

– Dar la ce bun să-l atingi? Ți-l pot arăta într-o fotografie.

Pe peretele din spatele lui Carl, citesc cu voce tare un citat din Kandinski: „Și atunci n-ar trebui oare să renunțăm la obiect, să-l aruncăm în cele patru zări și în locul lui să dezvăluim arta abstractă pură?"

– Tan, pe bune?! Fotografia este complet diferită de original. Pur și simplu simt că trebuie să ating Ordinul cu mâinile mele.

– Sigur. Dar expeditorul e foarte hotărât să nu lase pe nimeni nici măcar să respire în apropierea decorației, cu excepția unui client generos.

– Vorbești serios?

– Mai am și o Goncearova splendidă, incredibilă. Tabloul *Dansatoare spaniolă* este o piesă extrem de rară.

– Isuse! Dar oare de ce mă mai mir?

Trece pe lângă tablourile expuse în Muzeu fără măcar să le privească și pentru moment se pierde în mulțime. Mă simt puțin devastată, iar ca să-mi revin, fac un exercițiu mental și apelez la rațiune. Îmi spun: *Totul e bine. O situație neplăcută e doar o dezamăgire temporară, atât și nimic mai mult.*

Îl caut din priviri, pe deasupra mulțimii.

– Uite, ar trebui să vii la avanpremieră. Îl vei putea vedea acolo. Va fi în spatele unei vitrine de sticlă și va fi înconjurat de multe obiecte de artă valoroase. Îți va plăcea și Archipenko.

– Nu vrei să-l ating. Nici măcar nu vrei să fiu în apropierea lui. Vrei să mă ții departe de el. E al tău. Îți aparține în totalitate.

Înainte să-mi dau seama ce se petrece, Carl trece deja în următoarea cameră a Muzeului, privind undeva în gol, nici la Kupka și nici la Picabia. Stă cu mâinile înfipte în buzunarele pantalonilor săi kaki, frumos călcați, apoi le scoate de acolo. Părul lui blond e încă ud, încăpățânându-se să rămână așa.

Prietenii mei m-au avertizat în legătură cu greutățile de la începutul căsniciei, ca și cum aș fi fost complet neîndemânatică.

– Primii ani sunt cei mai dificili, crede-mă, m-a prevenit prietena mea, Alla. Vei crede c-ai făcut cea mai mare greșeală și vei vrea zilnic să fugi.

Dar afirmația ei mi s-a părut atât de nepotrivită, încât am respins-o imediat. Cum rămâne cu contrariul, cu trăirea unei stări de grație, ca urmare a înțelegerii treptate a jumătății tale?

– Nouă nu ni se va întâmpla niciodată nimic rău, am asigurat-o pe Alla.

Carl era perfecțiunea întruchipată. Exotic, înalt, masiv, un zeu frumos și seducător. *Pontiac Firebird*-ul meu! Reușisem cumva să-l păcălesc, să-l conving să se îndrăgostească de mine.

În timp ce mă gândeam cum să mă apropii de soțul meu dată fiind starea în care se afla, întrezăresc un client cu o claie de păr cărunt. Primul meu gând este să încerc să-l evit, dar m-a văzut deja și iată-l venind spre mine împreună cu soția sa. Un specialist în artă este în primul rând un agent de vânzări. Este, deci, inadmisibil să-și ignore clienții. În plus, acesta se întâmplă să fie și unul dintre preferații mei, un *bon vivant* binevoitor care-mi amintea de propriul bunic, care purta cândva costume cu papioane și care obișnuia să salute la întâmplare, dar cordial femeile de pe străzile din Rego Park, complimentându-le generos: *Bună, frumusețe!*, ca și cum ar fi fost Marcello Mastroiani sau o haimana din Malta. Nu rezistase prea mult timp în America.

Sunt obligată să-l chem pe Carl și să fac prezentările.

– Vino, dragule! Ți-l prezint pe Jeremiah Gruber.

Soția lui este o femeie mignonă, cu aspect fragil, delicat și poartă cu grație două funde elegante de aur în urechi. Carl ezită, apoi mă ascultă.

– Ai scris un roman, nu-i așa? îl întreabă aceasta.

Se uită la el cu o admirație care deja nu mă mai surprinde. Soțul meu aparține acelei rase de scriitori înalți și prezentabili.

– Sunt aproape sigură c-am citit despre cartea ta în revista *People*. *Ecaterina cea Mare*, nu-i așa?

– Tocmai am aflat că va fi tradusă în italiană.

Îl trag mai aproape de mine și îi strâng mâna discret. Nu reacționează în niciun fel. Îi simt doar oasele înconjurate de mușchi.

– Tania, pot vorbi singur în numele meu, îmi spune fără să mă privească măcar.

– Poate te ademenim să participi la clubul nostru de lectură, îi spune femeia.

Își caută cartea de vizită în poșeta din piele de șarpe.

– În acest club de carte obișnuim să-i invităm pe scriitori și să-i întrebăm despre sursele lor de inspirație.

– Soția mea e deja înscrisă în trei cluburi de lectură, îmi spune Jeremiah.

– E minunat! răbufnesc, umplând tăcerea dintre noi. Mi-ar plăcea să am timp pentru lectură.

Soțul meu își împăturește pliantul muzeului, sugerând astfel că vizita noastră a luat sfârșit. Știe să refuze politicos invitațiile primite, dar oamenii sunt întotdeauna neplăcut surprinși atunci când el nu acceptă să-și promoveze cărțile. Carl este pesimistul tipic, la fel ca mama mea, convins că toate lucrurile bune care i se întâmplă trebuie să fie din greșeală și că toate neplăcerile sunt parte a destinului.

– Nu cred. Totuși, vă mulțumesc pentru invitație.

– Înțeleg.

Cartea de vizită rămâne suspendată în aer.

– Îmi imaginez că ești ocupat cu următoarea carte.

Carl analizează tabloul strălucitor al Soniei Delaunay, expus în fața lui, în care vârtejul culorilor tinde să imite felinarele de pe străzile Parisului.

– Da, așa e. Sunt ocupat să scriu următoarea carte.

Clientul meu ne sare în ajutor.

– Tania și Carl formează un cuplu frumos, nu-i așa?

– Carl e încântat de succesul cărții sale, cu toții suntem, afirm eu.

Iau cartea de vizită a soției clientului meu, căci cineva tot trebuia să o ia.

– Vă voi invita pe amândoi la avanpremieră. Jeremiah, veți adora icoanele, fotografiile, picturile și sculpturile lui Komar și Melamid[1]. Datează chiar din perioada premergătoare despărțirii lor. Mi-a făcut plăcere să vă întâlnesc pe amândoi.

După ce mă asigur că aceștia s-au îndepărtat suficient, mă întorc spre Carl. Are maxilarul încordat și, în privire, sclipiri de oțel. „Vei crede c-ai făcut cea mai mare greșeală și vei vrea să fugi zilnic".

– Haide, iubitule, doar au fost bine intenționați!

– Da, știu. Și tu ai avut cele mai bune intenții, nu-i așa, Tania?

– Sigur c-am avut. Am, de fapt.

– OK, continuă să-ți spui ție însăți asta.

Iese din muzeu cu pași mari și sprinteni, însă pantofii săi nu fac niciun zgomot pe parchet. Ochii mi se umplu de lacrimi și clipesc frenetic ca să-mi stăpânesc plânsul. E doar criza clasică de la începutul căsniciei, când doi oameni învață împreună cum să devină un cuplu solid.

Fac un efort să mă concentrez asupra expoziției deschise vizitatorilor Muzeului, dar absența lui Carl îmi distrage atenția. Carl lipsește de mult timp. Citesc în grabă câteva e-mailuri pe telefon. Aștept cincisprezece minute, o jumătate de oră, patruzeci și cinci de minute. Mă așez pe o bancă din fața toaletelor. Bărbații ies unul după altul, dar niciunul dintre ei nu este Carl. Furtuna trebuie să se fi oprit, căci galeriile muzeului sunt pline până la refuz.

Îi trimit un mesaj pe telefon – „unde ești?" – și imediat apoi încă unul, cu majuscule: „MAI EȘTI LA MUZEU?" Urc scările rulante și verific băncile din fața fiecărei toalete. Turiștii intră și ies, scuturându-și

[1] Komar și Melamid este un tandem de artiști conceptualiști americani ruși: Vitali Komar (n. 1943) și Alexander Melamid (n. 1945). Într-o declarație a artiștilor, ei afirmau că „deși doar unul dintre noi creează unele dintre proiecte și lucrări, de obicei le semnăm împreună. Noi nu suntem doar un artist, suntem o mișcare." Ambii artiști s-au născut la Moscova, dar au emigrat în Israel, în 1977 și ulterior la New York în, 1978. Au colaborat timp de 36 de ani (n. tr.).

umbrelele ude. Afară, tună și fulgeră. Când se oprește potopul, ies în grădina exterioară, împodobită cu sculpturile lui Calder și Picasso, șiroind de apă. Familiile se adună în jurul scaunelor negre, pliante, mâncând înghețată cu linguriță de plastic.

Văd reflectată în geam mulțimea vizitatorilor care coboară scările, dar Carl nu este printre ei. Mi se pare că surprind sclipirea trenciului său, șuvițele lui blonde, dar întotdeauna e altcineva, un miraj. Nenumăratele mele apeluri înnebunite și furioase sunt redirecționate automat către mesageria vocală. După un timp care mi se pare de doar câteva minute, dar care în realitate trebuie să fi durat două ore, paznicii anunță închiderea Muzeului și murmurul din jur scade treptat în intensitate. Când predau plăcuța cu număr la garderobă, văd că haina lui Carl lipsește de acolo.

– Cum de lipsește haina soțului meu? Numărul e valabil pentru ambele haine.

– Îmi pare rău!

Tânăra suplă își cere scuze din priviri, dar este imediat copleșită de coada din spatele meu.

– Tipul mi-a spus că și-a pierdut numărul, așa că i-am dat haina.

Telefonul îmi vibrează în geantă. Carl îmi scrie: „Sunt în apartamentul gol al lui TJ. În Queens."

– Da, sigur! spun la telefon, de parcă soțul meu m-ar putea auzi, ca și cum tocmai m-ar fi anunțat că rămâne să lucreze până târziu.

Mi se dă o jachetă pe care o recunosc ca fiind a mea.

Ies șocată pe Strada 53. Iau pulsul străzii: tot orașul se revarsă și se contorsionează, într-o harababură discordantă de siluete îmbrăcate în pantaloni de yoga și bluze cu imprimeu floral, șepci de baseball și costume. Un șir de vânzători care poartă mănuși fără degete vânează până la ultimul client reproduceri după Van Gogh și măști tribale. Cerul are o nuanță de albastru spălăcit, aproape cenușiu. Jos la metrou, o masă solidă, compactă de oameni cu figuri triste poartă cizme de cauciuc și sunt adânciți în ecranele telefoanelor și ale tabletelor, total

indiferenți la cei din jur. Mulțimea se împinge și se îmbrânceşte nervos în așteptarea metroului, care odată sosit în stație se umple până la refuz de călători care se strivesc reciproc.

Când ies la stația mea, până și blocul în care locuiesc mi se pare străin. Îmi ia câteva minute până să înțeleg că mergeam într-o direcție greșită, pe Amsterdam și nu pe Broadway. Trec de tarabele pline cu grămezi de banane, mango, prune și alte fructe exotice aduse prea devreme din țările lor. Când, în sfârșit, ajung acasă, am impresia că imobilul îmi apare ca prin minune în fața ochilor.

Vreau să intru în apartament și să aud râsul îngăduitor al soțului meu, care spune bancuri ruseşti, vreau să-i văd pe Carl și pe tata îndopându-se cu roșii marinate, împrăștiind pește uscat și decojit pe o bucată de ziar. Aproape că-i aud vocea lui Carl și extraordinarele lui expresii ruseşti.

– Unde ai plecat? l-aș dojeni cu blândețe, dar fără să îl judec.

Carl ar râde și m-ar lua în brațe:

– Credeai că m-am dus în Queens? Chiar credeai că te-am părăsit?

Soț. În limba rusă: *muj*.

A doua zi de dimineață când mă trezesc, aud un zgomot repetitiv, înăbușit în alcovul nostru.

Dumnezeule! mă gândesc. *După o noapte întreagă, s-a întors acasă.*

Arunc la repezeală halatul pe mine și alerg desculță în întâmpinarea lui.

– Hei, tu ești?

Privesc pe furiș și-l văd pe Carl îngrămădind într-o geantă marinărească cărți despre istoria Rusiei și câteva haine. Pe jos, zac aruncate într-o etalare inutilă mai multe obiecte pe care vrea să le ia cu el – capsatoare, curele și cremă de ghete – ca un absolvent de liceu care se mută în căminul facultății. Figura lui are un aer viclean și radios, iar cămașa e șifonată.

– Ce faci?

Șocul despărțirii mă paralizează, ca și cum mi-ar desprinde sufletul de trup. Sunt doar vag conștientă că afară încă plouă.

– Iubitule?!

Carl pare că a îmbătrânit peste noapte. Este palid, tras la faţă şi epuizat, se vede în ochii lui. Nu se opreşte din împachetat. Ca şi cum fiecare părticică din el s-ar fi pregătit pentru această confruntare şi şi-ar fi învăţat replicile pe de rost.

– Ştii ce? Mi-am dat seama cât am fost în Queens că am nevoie să mă gândesc dacă relaţia noastră mai poate continua.

Stau între el şi bagajul lui gata făcut, înfăşurându-mi mai bine cearşaful peste halat.

– Stai puţin! Nu crezi că poate ar fi bine să mergem la un consilier, să facem terapie de cuplu? Trebuie să abordăm potrivit această problemă.

Ne uităm lung unul la altul, în tăcere. Felul în care se uită la tine, obişnuia să-mi spună Alla cu invidie, aşa mi-ar plăcea să mă privească şi pe mine cineva.

Şi era adevărat. Carl obişnuia să se uite la mine ca şi cum lumea din jurul nostru ar fi dispărut şi doar eu rămâneam întotdeauna în centrul atenţiei. Chiar şi într-o cameră plină cu oameni, îi simţeam atenţia concentrată asupra mea. *Soţia mea, Tania,* obişnuia el să mă prezinte şi mă îmbrăţişa ca şi cum ar fi avut privilegiul să protejeze ceva magic, a cărui forţă n-o înţelegea în totalitate. Noaptea, citeam cu voce tare din poeţii lui preferaţi – Brodsky sau Brok – până când unul dintre noi adormea şi dimineaţa niciunul nu-şi mai amintea esenţa poeziei citite. În public, Carl mă alinta *kotenok*, pisicuţa lui Albastru de Rusia. Noi continuam să ne ţinem de mână chiar şi după ce prietenii noştri renunţaseră la momentele lor de intimitate în favoarea nou-născuţilor. Copii. Anul trecut, când eu împlinisem treizeci şi unu, iar el treizeci şi trei, planificaserăm să devenim şi noi părinţi. Uneori, mă temeam că mă iubea prea mult ca să-mi înţeleagă adevărata personalitate, îmi făceam griji că privea lumea şi, mai ales pe mine, prin lentile roz. Dar aprecierile lui mă încântau atât de mult, încât nici nu mai ştiam cine eram cu adevărat.

Când mă vedea, Carl încă avea sclipirea aceea în privire, numai că acum era obosit, lipsit de viață, concentrat pe problemele pe care le avea de rezolvat.

– E doar ceva temporar, am nevoie de un loc unde să lucrez.

– Dar poți scrie aici. Eu lipsesc toată ziua.

Din expresia feței, înțeleg că îmi trebuie o perspectivă diferită, așa că îl iau de mână și îmi las degetele ușor în palma lui. Simt acolo o mică umflătură, ca și cum ar fi o bătătură sau un neg, pe care nu este interesat s-o verifice.

– Dacă discutăm despre problema asta, o putem rezolva ușor. Dar trebuie să vorbești cu mine.

– Știu. Sper să fie cum spui tu.

Carl se apleacă să mă sărute. O adevărată rusoaică ar fi profitat de acest sărut. Și-ar fi deschis buzele ca niște petale de flori și l-ar fi păstrat aproape de ea, prefăcându-se vulnerabilă. Nu s-ar fi dat în lături de la nimic ca să-l țină lângă ea – ar fi pretins că e însărcinată, l-ar fi făcut să se simtă vinovat, l-ar fi amenințat. O evreică autentică ar fi simțit că e sfârșitul lumii. Un soț care are nevoie de timp de gândire n-ar însemna decât o catastrofă, pentru că viața are sens doar privită cu teamă și precauție. Însă eu, atât evreică, cât și rusoaică, nu mă identific cu niciunul dintre aceste moduri de gândire.

– Iubitule, o să fac programare la un terapeut care folosește psihologia pozitivă în rezolvarea problemelor conjugale.

Carl își aruncă geanta pe un umăr și traista de pânză plină de cărți pe celălalt.

– Gândește-te, Tan! Cum poți iubi pe cineva dacă nu-l respecți?

– O, Doamne, despre asta este vorba? Dar te respect enorm!

Clatină din cap.

Întrebarea îmi stă pe vârful limbii și sunt gata să izbucnesc: De ce? Dar nu scot niciun cuvânt. Dacă îmi va spune ceva ireversibil, atunci acesta va fi sfârșitul. N-ar fi mai bine oare să-l cred pe cuvânt, să consider că tot răul e spre bine și să vin cu o soluție?

În bucătărie, îmi suflu nasul discret.

Trăiește ca și cum ai aștepta miracole, îmi spun. Fă totul treptat, pas cu pas.

– Vrei ceai?

Se sprijină de pragul ușii, sclipirea din ochii lui pâlpâie și se stinge. Ezită, ca și cum în orice moment ar putea sfârși prin a mă strânge la piept. Dar apoi renunță.

– Desigur, un ceai ar fi numai bun.

La măsuța rotundă din bucătărie, așezați unul lângă altul în fața a două cești aburinde de Earl Grey, bem ceaiul fierbinte până la fund. Carl se uită absent la aburii din fața lui, în timp ce eu continui să sporovăiesc, sorbind din lichidul cu gust lemnos. Îi povestesc despre ținuta lui Regan de ieri – o perucă de un roz strident, un șorț cu volane, ciorapi plasă și bocanci militari. Cum Marjorie a privit-o de sus până jos, fără comentarii. Mai torn o porție de ceai pentru amândoi. Continui să-i povestesc despre un client de-ai tatălui meu, un nonagenar care calcă regulat pragul saloanelor de frumusețe și masaj. De fiecare dată când tata încearcă să-și programeze o întâlnire cu el pentru luna viitoare, bătrânul îi răspunde mereu la fel: „De unde știi că voi mai trăi până atunci?". „Nu ai cum să mori, căci, dacă lipsești, tot vei plăti ședința", răspunde tata.

Ceasul din bucătărie ticăie nemilos, în timp ce gemenii preșcolari care locuiesc deasupra noastră se sustrag zgomotos încercărilor mamei lor de a-i îmbrăca. Pun pe masă o farfurie cu resturi de la cină. Ceea ce rușii numesc „lapte de pasăre" înseamnă, de fapt, un fel de bezele galbene, acoperite cu o glazură crocantă de ciocolată. De obicei, este desertul lui preferat.

În cele din urmă, Carl se ridică de la masă.

– Am parcat mașina în apropierea unui hidrant. E plină de bagaje. Ar trebui să plec.

De ce?

Vreau să-l întreb iar și iar, dar tac. Traistele din pânză au dispărut din peisaj și liniștea e mai înfricoșătoare decât zgomotul de dinainte.

După ce iese, observ că apartamentul n-a mai fost niciodată atât de pustiu. E ca și cum toate obiectele de care eram atât de mândră cândva – veioza cu gât de lebădă găsită la Housing Works, măsuța de cafea cu blat de sticlă, achiziționată la un preț derizoriu de pe eBay, barul în stil Art Deco descoperit la piața de vechituri – și-ar fi pierdut esența. Urmele lăsate pe suprafața obiectelor mă fac să privesc retrospectiv și să-mi dau seama că lucruri pe care credeam că le-am adunat împreună – covoarele și vazele cumpărate din bazar – le-am ales, de fapt, singură.

Până la urmă, pipăi rafturile bibliotecii, un întreg tezaur de literatură rusă abandonată, pe care-l numeam „raftul lui Carl": opere complete ale lui Bunin, Brodsky, Babel. Și încă un raft întreg, neatins, pe care sunt expuse mai multe exemplare ale cărții lui, *Tânăra Ecaterina*. Iau unul dintre ele, mângâi cu degetul mare copertele decorative, portretul preferat de Carl pentru copertă. Marea ducesă Ecaterina, îmbrăcată într-o rochie galbenă, împodobită cu dantelă albă, purtând în urechi cercei cu perle, în formă de candelabru și Ordinul Sfintei Ecaterina expus cu mândrie pe pieptul delicat. Scrisă de Carl E. Vandermotter. Dau la prima pagină: „Sofie zărește capul cometei, o explozie de foc traversând imensitatea boltei cerești, și îi imploră să oprească trăsura. Întregul alai încremenește."

ECATERINA

Februarie 1744

Sofie zăreşte capul cometei, o explozie de foc traversând imensitatea bolţii cereşti, şi îi imploră să oprească trăsura. Întregul alai încremeneşte. Zvonuri despre frumuseţea spectaculoasă a cometei se răspândiseră în întreaga Europă. Poate o vom zări pe drum, i-a spus mama ei în timp ce-şi făceau bagajele. Dar niciunul dintre zvonuri nu descrisese întocmai splendoarea care iradia deasupra lor.

Cometa trece foarte aproape de pământ, ca un evantai deschis tremurând pe cerul înstelat. Cele şase raze strălucitoare luminează pământul îngheţat, lipsit de zăpadă, înainte ca „steaua cu coadă" să dispară în întunericul nopţii. Sofie îşi înfăşoară mai strâns gulerul de blană, tremurând nu de frig sau de teamă, ci de extaz. Chiar dacă până şi caii de la trăsură se înclină în faţa stelelor, ea simte că e singura spectatoare a acestei gale, o reprezentaţie intimă regizată de Dumnezeu. *Eu sunt cometa,* se gândeşte. Natura trimite semne celor aleşi. E atât de simplu: *călătoria, cometa, eu sunt toate acestea.*

– Mamă, e fantastică, nu-i aşa?

– Da, da, o văd, e minunată!

Mama ei s-a suit deja înapoi în trăsură, după ce i-a aruncat o privire scurtă.

– O să răcești. Urcă, Figgy!

Sofie își dorește uneori ca mama ei să-i spună o poveste de dragoste despre cum i-a ales această poreclă, dar bănuiește că e doar prescurtarea de la Frederica, unul dintre numele ei. Sofie Frederica Augusta. Pe scurt, Figgy.

– Vin!

Gerul e îngrozitor, viscolul îi șfichiuiește obrajii și pare să-i smulgă părul din cap. O vede pe mama ei dârdâind ghemuită sub pături, cu fața îngropată în blana de zibelină. Fie că îi face Sofiei semn să urce, fie că trage draperiile, chipul ei exprimă o permanentă nemulțumire. Dar Sofie nu-și poate lua ochii de pe cer. Consideră cometa o chemare din înalt, o invitație la apropiere, la contopire cu această explozie de foc. Când lumina pâlpâie și se stinge, în jarul ei mistuitor stă, de fapt, un acord, o confirmare. Va face un drum fără întoarcere, lăsând în urmă pentru totdeauna Prusia. Adio, tată! Adio, Babette, draga mea educatoare, tu ești sora pe care n-am avut-o niciodată! Adio, George, scumpul meu, cu ochi a căror culoare va oscila mereu între cenușiul lapoviței și verde, adio brațelor tale, care m-au îmbrățișat cu atâta dragoste!

– Ești predestinată să împlinești lucruri măreațe, nu să-ți petreci viața alături de unchiul tău, i-a spus George, luându-și rămas-bun și lăsându-i în palmă scrisoarea de adio.

Avea ochii roșii, încercănați. Și-a îngropat nasul în părul ei. Cu doar două săptămâni în urmă, admirau împreună lacul albastru, împodobit cu flori de gheață. Atunci a plâns în brațele lui, împotrivindu-se și jurându-i să-i fie soție pentru totdeauna. I-a promis că atunci când va ajunge în Rusia, o să-l sufoce cu scrisori.

George i-a smuls un fir de păr cârlionțat și rebel, l-a încolăcit în jurul degetului, și apoi l-a așezat cu grijă în buzunarul de la piept. Ochii blânzi i s-au umplut de lacrimi și ei i s-a părut imposibil să-l mai vadă. Tortura despărțirii a părut să dureze ore întregi.

Sofie a răsuflat uşurată când a auzit nechezatul armăsarului venit de la Curte. În mintea ei, ea se pregătea deja pentru marea călătorie. Nu-i stătea în fire să rămână tristă prea mult, să regrete pierderea nu făcea parte din natura sa. Sofie era visătoare, nu nostalgică. George avea dreptate, viaţa cu el ar fi însemnat o existenţă severă în compania tristei sale mame. Pe Sofie o aşteptau Răsăritul exotic şi aventura unei Curţi imperiale, renumită pentru animaţia sa extraordinară, un loc unde doar vocea ei se va face auzită. Şi, de asemenea, tovărăşia Marelui Duce. Spera că a devenit şi mai fermecător de la prima lor întâlnire, pe care atunci o considerase nepromiţătoare.

Profeţia lui George – „eşti predestinată să împlineşti lucruri măreţe" – îşi demonstra adevărul pe cerul arzând în flăcări strălucitoare, graţie cometei. Sofie urcă înapoi în trăsură şi alaiul regal îşi continuă călătoria lungă spre Estul îndepărtat.

Se aşteaptă la un palat rusesc minunat, un Versailles al Răsăritului, despre care a citit în ghidurile de călătorie, dar echipajul opreşte în faţa unei clădiri modeste de lemn, pictate în culori vii, primitive. E străină, demodată şi îi lipseşte strălucirea. Să fie oare cabana asta supradimensionată Curtea împărătesei Elisabeta Petrovna a Rusiei? Mama ei oftează dezamăgită când vede cabana de lemn. Jumătate din colibă este cufundată în întuneric, doar câteva ferestre sunt luminate, ca şi cum anticipau sosirea unui oaspete neaşteptat, iar un şir de copaci îngheţaţi străjuieşte intrarea barăcii. Treptele scării sunt ciobite, prima dintre ele s-a făcut deja una cu pământul.

Dar apoi liniştea este întreruptă, trăsura lor e înconjurată de o suită de şambelani, care se năpustesc să le deschidă uşile cupeului şi le salută într-un amestec de limbi străine, germană şi zumzetul gutural al limbii ruse. Cuferele le sunt date mai departe din mână în mână, până când dispar pe uşa de la intrarea în palat. Sofie se chinuieşte să-şi amintească protocolul de la Curte. Oare ar trebui să aştepte ca servitorii să se încline în faţa lor? Oare ar trebui să aştepte să fie conduse înăuntru de

cineva anume? Flăcările lumânărilor alungă întunericul. Sofie se simte dezorientată, redusă la nivelul unei miniaturi, o novice.

Coboară din trăsură, iar mama ei e solemnă și ceremonioasă, la brațul unui feldmareșal. Li se urează bun venit și sunt prezentate altor curteni care le întâmpină protocolar, conduse apoi cu mare pompă spre două camere colorate strident de la capătul coridorului. Interiorul saloanelor e parcă mai promițător, împodobit cu strălucirea rafinată a aurului incrustat, ornamentat cu draperii scumpe de brocart, în stil francez, candelabre de cristal, pardoseli de lemn decorate cu mozaic și oglinzi mari, din tavan și până la podea. Parchetul strălucitor, de lemn are câteva elemente lipsă, dar este proaspăt lustruit. Servitori înveșmântați în redingote cafenii îi aduc pahare de vin pe platouri din aur și o invită să ia loc. Dar Sofie e neliniștită. Întreaga atmosferă radiază un farmec exotic, ca în povești.

Când rămân singure, mama și fiica se privesc reciproc cu scepticism.

– Iată-ne deci aici! spune Sofie, doar pentru a umple tăcerea.

Dar mama ei scoate deja din geamantan o cutiuță violetă cu pudră.

– În seara asta n-avem voie să ne odihnim, Figgy. Trebuie să fim pregătite să-l impresionăm pe Maiestatea Sa.

Pentru Sofie, mama ei este la fel de străină ca stepele aspre prin care tocmai au călătorit, exprimând întotdeauna observații critice. Conținutul plângerilor Johannei Elisabeta de Holstein-Gottorp este mereu același: numai dacă n-ar fi acceptat să se mărite cu Christian August, Prințul de Anhald-Zerbst și tatăl Sofiei, care a îngropat-o de vie, prizonieră într-o viață provincială plicticoasă, departe de orice fărâmă de strălucire și divertisment! Dacă ar fi insistat ca Prințul Frederic al II-lea al Prusiei să intervină în acel moment crucial din noaptea nunții lor, ea ar fi putut fi vedeta marilor scene ale lumii! Acum a trebuit să apeleze la relațiile ei familiale pentru a-i asigura Sofiei succesul. Fiica ei nu trebuie să uite că promisiunea viitoarei sale fericiri se datorează sacrificiilor mamei sale.

Johanna traversează cu pași mari salonul și își mângâie fiica pe obraz.

– Ar trebui să ne aranjăm. În orice moment am putea fi prezentate Marelui Duce.

Şi exact când diadema i se desprinde din păr, uşa se deschide şi intră tânărul palid, osos, firav, care va deveni soţul Sofiei.

– Trebuia să te văd! Nu mai puteam aştepta.

Vorbeşte germană repede, fluent, cu un accent ciudat, puternic, mărşăluind de la un capăt al salonului la altul, în timp ce mâinile febrile ale mamei se căznesc să-şi aranjeze coafura. Pentru o clipă, faţa îi străluceşte îmbujorată de emoţie, apoi e acoperită de umbrele înserării. Degajă vitalitatea unui mânz care a ţâşnit liber din grajduri. Ce ar trebui să-i răspundă? Sofie îşi priveşte mama, aşteptând îndrumări, dar aceasta stă lângă scaun şi tace, cu părul coafat ca o coroană de flăcări. Aşteaptă să se întâmple altceva.

După o scurtă analiză, vede că viitorul ei soţ abia dacă s-a mai înălţat puţin, faţă de cum era în urmă cu patru ani, la prima lor întâlnire. Corpul lui e marcat de câteva semne ale maturizării sau ale masculinităţii. Pielea sa are culoarea cenuşie, palidă a pergamentului, iar pe figura lui se distinge bărbia slabă, osoasă. Se pare că soarele l-a ocolit. Sofie se întreabă dacă s-ar cuveni să-i dea dovezi de afecţiune, dacă ar trebui măcar să-i zâmbească, să facă o reverenţă sau să-i vorbească în germană. Mama ei i-a povestit deja amănunţit soarta acestui tânăr, nepotul lui Petru cel Mare, crescut, din fericire, la Kiel, adoptat de împărăteasă ca moştenitor şi apoi trimis fără tragere de inimă înapoi în Rusia.

– Nu-ţi imaginezi cât de mult mă bucur să am în sfârşit o prietenă apropiată, vorbitoare de limbă germană! izbucneşte el.

Are o vânătaie gălbuie pe un obraz, aproape vindecată.

– Îmi pare bine să fiu aici.

Sofie face o reverenţă pentru orice eventualitate. Faptul că îi răspunde tot în germană îl face să se relaxeze. Sofie a avut întotdeauna tactul, instinctul de a se adapta oricărei situaţii. Chiar şi acasă, la Zerbst, atunci când părinţii ţineau companie şi le binedispuneau pe

rudele influente ale mamei sale, fata era întotdeauna invitată să le cânte și acestea apreciau inteligența și maturitatea copilei.

În salon intră M. Lestocq, medicul împărătesei. Poartă o perucă voluminoasă, ale cărei bucle i se revarsă pe umeri. Pe buza de jos i-au rămas câteva firimituri de la dejun. Se înclină ușor în fața lor. Maiestatea Sa, împărăteasa Elisabeta Petrovna Romanova este gata să le primească.

Emoționată, Sofie își verifică rapid ținuta. Poartă o rochie de mătase roz-deschis. Observă că nu este atât de elegantă ca a mamei sale, ba chiar i se pare de o simplitate provincială. Își aranjează corsajul din talie și simte cum i se preling pe gât broboane de sudoare.

– Nu sunt îmbrăcată prea modest? îi șoptește mamei sale.

Dar nu mai are timp să-și schimbe bijuteriile, nici să-și aranjeze coafura. Pe măsură ce ies din salon, privește în urmă la tânărul care îi va fi soț. Rămas singur, încadrat în rama ușii, Petru al III-lea își pierde treptat ținuta maiestuoasă, impunătoare. Oare ar fi trebuit să-și ia rămas-bun cum se cuvine? Îi simte dorința, afecțiunea incipientă, trăiește începutul unei povești de dragoste.

Tot drumul până la împărătească durează la fel de mult ca și călătoria în Rusia. Traversează o serie de coridoare lungi, sunt întâmpinate de doamnele și nobilii de la Curte, ale căror chipuri strălucesc în lumina lumânărilor. Sofie se simte sorbită din priviri, analizată cu lux de amănunte. Membrii Curții nici măcar nu fac efortul să-și ascundă curiozitatea, îi studiază cu atenție chipul și coafura. Sofie le simte privirile iscoditoare sfredelind-o. Nu întoarce capul în urma ei și nici nu-și mai compară ținuta cu cea a doamnelor de la Curte. Doar atunci când în drumul ei apare un zâmbet prietenos, Sofie se oprește și o privește pe tânăra delicată, de-o seamă cu ea, îmbrăcată într-o rochie argintie.

– *Bienvenue, princesse!*

Vocea ei blândă este ca șoapta pufului de păpădie.

Sofie se oprește în fața fetei.

– *Merci, vous êtes gentile.*

Dar simte pe spate mâna autoritară a mamei sale, care o forțează să meargă mai departe.

Cotesc și își continuă călătoria nesfârșită sub cercetările minuțioase ale tuturor. Apoi se opresc imediat la vederea unei femei impunătoare, așezată în calea lor. Sofie îi admiră ochii mari, albaștri, strălucitori. Pielea albă constrastează cu părul. Rochia împărătesei pare să umple tot palatul, iar bustul ei generos e împodobit cu bijuterii. O pană neagră, enormă îi împodobește pe jumătate chipul, ascunzându-i părul. Sofie poate vedea deocamdată doar figura Elisabetei, prea grandioasă, prea impunătoare, prea statuară pentru a-i înțelege numaidecât autoritatea supremă.

Mama ei sărută mână împărătesei, nemaicontenind cu mulțumirile. Cu cealaltă mână, împărăteasa o cuprinde și astfel Sofie plonjează la sânul Elisabetei.

– Propriul meu sânge nu mi-e mai scump decât al tău, murmură Elisabeta, învăluind-o în parfum și îmbrățișând-o matern.

Le conduce în dormitorul de protocol, unde Sofie vede doar aur. Un cuțit de aur pentru deschis corespondența stă pe o măsuță de toaletă încadrată cu motive de aur, iar draperiile de brocart și dulapurile nu fac excepție.

Într-o lumină mai bună, poate observa frumusețea împărătesei, binecuvântată cu toate calitățile feminine pe care oricine și le-ar dori: un ten de o nuanță perfectă de roz-pastelat, buze splendid conturate, rochia cambrată pe talia seducătoare, pielea albă ca zăpada. Sofie se lasă studiată și vorbește puțin, complimentând-o pe Elisabeta pentru gustul excelent în materie de decorațiuni interioare. Întotdeauna e mai bine să vorbești puțin, să evaluezi situația și să te integrezi în peisaj. Este gata să-și ocupe locul lângă această femeie îmbrăcată în dantelă cu fir de aur, cu dinți de un alb strălucitor și păr negru, împletit cu o mulțime de diamante scânteietoare. Pe deasupra buclelor albe ale mamei sale, împărăteasa o privește cu ochi de gheață, o demolează în bucăți și apoi o pune la loc.

– Masa este gata! Mă veți ierta, desigur, dacă voi cina separat.

– Desigur, desigur, spune mama, împiedicându-se de Sofie în încercarea de a fi cât mai supusă.

– Sper ca totul să fie pe gustul vostru.

– Pe gustul nostru? În viața noastră n-am mai fost tratate atât de bine! Trăim ca niște regine!

– Ca niște regine?

Tonul ei este glacial și obrajii Sofiei iau foc. Mama ei să se compare cu o regină! Ce ofensă! Sofie mulțumește împărătesei pentru generozitatea supremă a primirii regești, iar complimentele par să o mulțumească pe Maiestatea Sa.

– Am pregătit pentru amândouă câte o suită de doamne de la Curte, le anunță împărăteasa înainte de a se retrage în saloanele sale.

Doamnele se apropie și Sofie e fericită să o revadă printre ele pe tânăra îmbrăcată în rochie argintie, strălucitoare, cea care a întâmpinat-o mai devreme. Primul ei aliat rus!

TANIA

În prezent

În birourile casei de licitații newyorkeze Worthington, din estul Manhatanului, telefoanele sună încontinuu.

„E o perioadă nefavorabilă vânzării operelor de artă?"

„Cumpăr pentru prima dată – aveți ceva chilipiruri din perioada nonconformismului sovietic?"

„Am auzit că New Yorkul renunță la afacerea cu artă rusă, e adevărat?"

Chiar și cei mai bogați clienți ai noștri sunt îngrijorați. Nu mai au încredere în nimeni și cine i-ar putea învinovăți? Economia rusă e la pământ, toți se ascund, tablourile dispar, iar sancțiunile ne fac viața dificilă.

Ai auzit, bârfesc ei, acasă e din ce în ce mai rău, rubla are o putere de cumpărare din ce în ce mai mică, a apărut un alt fals Kandinski la Tate Modern și cine știe cum se va termina criza din Ucraina? Trebuie să așteptăm până la finalul ei, afacerile înregistrează pierderi.

Regan are părul prins într-un coc neglijent, poartă ruj cărămiziu și discută la telefon într-o rusă fluentă.

– Să știți că înțelegem contextul, dar suntem încântați să vă oferim niște exponate valoroase.

Iar apoi:

– Nu, nu vă putem pune piesa deoparte. Licitația este deschisă tuturor clienților.

Fata are aproape 1,80 cm și o voce autoritară, care domină tot biroul. A dovedit că are temperamentul potrivit pentru a lucra cu clienți de genul ăsta, clienți care cred că politica unei case de licitații se aplică tuturor, cu excepția lor. Cei care caută mereu o scurtătură, o portiță de scăpare.

– Care este prima regulă atunci când lucrezi cu clienți ruși deosebiți, extrem de bogați? am întrebat-o la interviul de angajare.

Regan mi-a răspuns fără să clipească!

– Nu-i întrebăm niciodată care este sursa averii lor.

– Care este a doua regulă?

– Nu știi niciodată cine se află la celălalt capăt al firului.

Angajată! Regan îmi face semn să răspund la telefon, atingând cu vârful degetului porțiunea de deasupra buzei superioare, un cod al nostru secret pentru când lucrăm cu magnați.

El e însăși definiția oligarhului rus: Berezovski, Abramovici, Kodorkovski și, în cele din urmă, Medovski. El este unul dintre ei, valorează miliarde nedeclarate, evreu născut în Ucraina, veșnic exilat la Londra, proprietar al unei neînsemnate echipe de rugbi și a cinci proprietăți din jurul lumii, inclusiv un penthouse indispensabil în Time Warner Center, un conac în Knightsbridge și o vilă la Monaco.

– Sașa, pe unde umblați? Fără dumneavoastră ne plictisim pe aici!

Oare par suficient de cordială? De când m-a părăsit Carl, toți de aici au observat această schimbare. Dimineața întârzii la muncă, iar la întâlniri pierd firul discuțiilor. Zilele astea sunt absorbită de o construcție nouă, zărită pe geamul biroului meu. Zgomotul repetat al ciocanelor mă liniștește.

– Afaceri, întotdeauna afaceri, Tan'ka. De-abia aștept vacanța la Monaco!

– Sunteți un bărbat norocos, Sașa. Eu anul ăsta îmi voi petrece vacanța în New Jersey.

– E păcat, vom vedea ce putem face în privința asta. Știu că e prea devreme, dar voiam să mă asigur că am numărul tău corect de telefon pentru licitație. Eu mă voi întoarce la Londra, sună-mă, te rog, pe numărul de acolo.

Așa procedează clienții mei! Fac puțină conversație și apoi trec direct la subiect. Dar el e marele Alexander Medovski și n-am să-i dau lecții de bune maniere. Datorită relațiilor lui am început să am un portofoliu de clienți care să rivalizeze cu cel al lui Christie's, portofoliu care mi-a oferit ocazia să concurez cu Nadia Kudrina. Datorită lui Sașa am primit anul ăsta primul meu bonus. Dar până când el va licita, până când mă vor contacta și alți oameni de afaceri din cercul său, poziția mea aici e la fel de delicată ca a predecesoarei mele. Acea femeie a rezistat exact șaisprezece luni, eu sunt angajată de treizeci și nouă. E ca și cum aș lucra de aproape zece ani la această casă de licitații.

Îi repet numărul de telefon, prefixul Londrei și tot restul, tăios și succint. Medovski e mulțumit. Probabil are emoții în legătură cu anumite opere de artă. Catalogul licitației n-a fost încă publicat, dar lumea artei e izolată și membrii săi urmăresc atent schimbul pieselor valoroase.

– Sașa, nu vă faceți griji! Vă voi suna să mă asigur că sunteți cât se poate de informat.

Mă străduiesc să-i transmit un sentiment matern de atenție și afecțiune. Clienții mei apreciază asta, le place latura mea feminină, căldura legendară a rusoaicelor, sânul matern care să-i protejeze. Din punct de vedere fizic, corespund idealului lor de „rusoaică adevărată", nu prea înaltă, sfioasă, grațioasă, voluptuoasă. Știi cum să porți o rochie, mă complimentează mereu clienții mei. Dacă sunt nevoiți să facă afaceri cu femei, atunci trebuie să le ofere o imagine plăcută, seducătoare.

– Știu că mă vei suna, Tania. Am încredere deplină în tine. Mi-ai câștigat-o deja.

Mă gândesc dacă să-l întreb despre soție sau despre amantă. Le-am întâlnit pe amândouă. Prima, Lena, este o matroană intimidantă, cu o coafură țepoasă și asimetrică, bicepși tonifiați, cea de-a doua, o tânără

roșcată, vagaboandă, proaspăt absolventă de liceu, cu buze subțiri și sprâncene lipsă. În cele din urmă, decid că întotdeauna este cel mai înțelept să te interesezi de soția clientului.

– Ce mai face Lena? Și-a lansat buticul? Oare mi-aș putea permite să cumpăr ceva de acolo?

Medovski râde, dar îmi dau seama că e deja distras de altă afacere.

– Mă îndoiesc. Dar ar trebui totuși să-i vizitezi magazinul. Chiar pe New Bond Street. Are lucruri extraordinare. Data viitoare când ești în oraș, fă-i o vizită.

– Desigur. Transmiteți-i complimentele mele.

– Salută-l și tu pe Carl din partea mea.

– Mulțumesc, îi transmit! spun veselă.

Alexander Medovski poate fi unul dintre motivele pentru care am rămas directorul Departamentului de Artă Rusă și nu doar unul dintre numeroșii specialiști ai secției de Impresionism și artă modernă de secol XIX, unde am lucrat treisprezece ani minunați, plutind în stabilitatea fermă a peisajelor însorite, pictate din tușe divizate sau mozaicuri de puncte și în mulțumirea din viața personală. Fostul meu șef era un tip la fel de calm și de strălucitor ca tablourile impresioniste și îi împlineam cu promptitudine și profesionalism toate așteptările, îndeplinind bucuroasă toate sarcinile și scriind teancuri nesfârșite de cataloage pentru expoziții: „Această colecție subliniază talentul artistului în descrierea calităților atmosferice ale mării înșelătoare și lupta omului cu natura."

Eram recunoscătoare pentru slujba mea, pentru tandrețea surprinzătoare pe care o simțeam față de obiectele de artă care îmi apăreau și dispăreau din birou. Uneori, puteam simți sufletul artistului, mă puteam transpune în secolul lui (aproape întotdeauna era vorba despre un „el") în care a trăit și a creat. Prin tușele sale de culoare, prin viziunea sa asupra lumii, simțeam sărbătorirea sau ambivalența industrializării, uimirea naivă în fața culturilor exotice din Tahiti sau Japonia. Nu-mi imaginam că voi avansa în carieră, credeam că povestea mea,

cea a imigrantei de succes, respectată și invizibilă în cadrul unei echipe mari, se va opri aici.

Dar apoi, într-o dimineață de vară, când abia ajunsesem la birou și încă simțeam asfaltul încins sub tălpi și mirosul de transpirație al călătorilor din metrou, irascibila Marjorie Carlyle m-a chemat sus, în biroul ei, mi-a arătat un tablou semnat Larionov, mi-a dat o lanternă cu ultraviolete și a spus:

– Nu contează cine ești. Tabloul e sau nu un fals ? Acum că Nadia Kudrina a demisionat fără preaviz, ai rămas singura rusoaică din departamentul nostru.

Venise momentul meu.

– Acest tabloul realizat în stilul rayonist al lui Larionov este datat 1905. Ceea ce e imposibil, din moment ce Larionov a creat rayonismul în 1913.

Marjorie mi-a spus:

– Bine. Ți-ar plăcea să lucrezi cu oamenii ăștia?

Ce i-aș fi putut răspunde? Orgolioasa fiică a oligarhului demisionase în sfârșit. Și nimeni de la Worthington nu cunoștea arta rusă mai bine decât mine. În cealaltă parte a lumii, o țară cu un teritoriu vast se confrunta cu crize și, fie că-mi plăcea sau nu, mă născusem și fusesem educată acolo până la vârsta de șapte ani. Și simțeam că Rusia avea nevoie de mine s-o ajut să-și salveze arta în aceste vremuri schimbătoare, avea nevoie să mă întorc în locul căruia îi aparținusem cândva, înainte ca bolșevicii și Stalin să o vândă pe tractoare. De asemenea, mi-a mai trecut prin minte că în calitate de director al Departamentului de Artă Rusă de la Worthington, aș fi demnă de Carl, chiar dacă nu i-aș fi egală ca statut social, și că această funcție m-ar face pe deplin respectabilă.

Îmi dau seama că Medovski n-a remarcat faptul că atenția îmi fusese distrasă. Îmi descrie scara elegantă din magazinul soției sale, necazul renovărilor permanente, pericolele transportării marmurei de la Florența la Londra cu vaporul.

– Mmm! murmur ca și cum aș fi complet absorbită de conversație.

Când am acceptat această funcție, nu-mi imaginam că viitorii mei clienți vor fi mult mai preocupați de vilele lor, de stilul de viață extravagant, de permanenta competiție cu prietenii lor, decât de salvarea artei ruse. Și acum, tratam deja cu acești oameni de afaceri, viitorul meu era în mâinile lor.

– Sașa, nu v-am întrebat niciodată. Vă interesează o piesă anume?

– Desigur, Ordinul Sfintei Ecaterina.

Oare cum a aflat despre Ordin? Abia l-am scos la licitație.

– Mi-a spus Natașa de la Muzeul Ermitaj. Știi, trebuie să te întreb. Există riscul să fie fals sau să nu îi fi aparținut reginei?

În această situație delicată, tac. Bârfele rusești inoculează îndoială și sunt gata să ucidă vânzarea. Bine, istoricul n-a verificat încă documentarea, dar, chiar și așa, mergem înainte. În altă viață profesională, care a luat sfârșit atunci când Carl m-a părăsit, conștiința mi-ar fi dictat să-i spun lui Sașa adevărul. Dar eu cred în semne și în minuni. Dacă Ecaterina cea Mare este petitoarea fantomă care mi-l va aduce înapoi pe soțul meu?

– Taniușa?

Beau puțină apă. Nimic îngrijorător, nu-i așa? Natașa de la Ermitaj era foarte sigură că e original.

– Da, frumoasă alegere! O piesă rarisimă. După cum știi, Ordinul i-a fost oferit tinerei Ecaterina de către împărăteasa Elisabeta, deci are o valoare neprețuită. Sursa de proveniență e foarte promițătoare. Bolșevicii l-au vândut în China. În 1926, Norman Weisz, comerciant american de diamante, l-a cumpărat în cadrul licitației organizate de casa de licitații Christie's la Londra și l-a vândut magazinului universal Wanamaker's, de unde a fost achiziționat de un magnat al oțelului, care i l-a oferit iubitei sale, celebră actriță din filme mute, chiar înainte să moară subit în urma unui infarct. N-avem nicio informație că el ar fi știut că Ordinul aparținea Ecaterinei cea Mare. Acum, nepoata actriței din Chicago a rugat Ermitajul să-l evalueze și îl scoate la vânzare. N-aveți încredere în noi?

– Am încredere în tine. În afacerea asta putredă, ești singura în care pot avea încredere. Singura persoană integră. Poate vei face tot ce ești în stare pentru a descuraja alți potențiali licitanți, pentru că vreau neapărat să-l cumpăr.

Zâmbesc. Toți clienții obișnuiesc să încerce să-mi corupă integritatea, doar pentru a le permite să încalce regulile.

– Știți că încrederea e cea mai importantă parte a unei afaceri. Vorbesc serios, Sașa!

Treaba mea constă în a-l determina pe Medovski să se simtă confortabil în prezența mea și, în general, la casa de licitații Worthington. Fără îndoială, el va câștiga licitația, are resurse inepuizabile, a cumpărat o proprietate de trei sute de acri în Dartmoor de la un client în compania căruia tocmai lua masa și care până la desert habar n-avea că-și va vinde îndrăgita proprietate. Dacă Medovski va supralicita, voi primi un bonus. Voi deveni vicepreședinte. În ochii celor care contează, voi deveni cineva.

– Știi, Sașa, am o idee. Deja îmi imaginez Ordinul expus la Ermitaj purtând plăcuța inscripționată: „donat de Alexander Medovski". Nu ar fi minunat? V-ați gândit vreodată să faceți donații diverselor instituții?

– De fapt, intenționez să-l ofer președintelui.

Fac în așa fel încât vocea să nu-mi trădeze enervarea. Faptul că-l cunoaște pe președintele Rusiei nu mă impresionează.

– Serios? Să știți că și o donație către un muzeu, poate chiar celui fondat de Ecaterina, ar demonstra același lucru, poate chiar mai mult de atât.

– Nu, nu. Tan, nu glumesc.

Îi simt iritarea din glas, ca un avertisment că ar trebui să-mi văd de treabă.

– I l-am promis deja!

Schimb imediat subiectul și vorbim despre echipa sa de rugbi, despre achiziționarea noului lot de opt jucători atacanți, care vor debuta la campionatul Amlin Challenge Cup. Habar n-am ce înseamnă toate acestea.

– *Ladno*, bine, trebuie să închid. *Obnimaiu.* Te pup. Și nu uita să-ți rezervi biletele de avion cu destinația Monaco, pentru ziua de 10 mai, astfel încât să ajungi acolo până seara.

– Poftim? Monaco? Sașa, ce tot spuneți acolo?

– Intenționezi sau nu să-ți petreci vacanța asta în New Jersey?

– Da, dar...

– Niciun „dar". Mi s-a spus că New Jersey e raiul pe pământ, dar nici Monaco nu e de refuzat.

Medovski mă lămurește că la el acasă va avea loc o strângere de fonduri pentru Muzeul de Artă din Tel Aviv, la care vor participa doi prieteni de-ai lui, Oleg și David. Mă întreabă dacă îi cunosc. Sunt Oameni Foarte Importanți și, dacă vreau să aflu mai multe despre viața lor, îi pot găsi pe Wikipedia, pe pagina dedicată „oligarhilor".

– Dacă vrei să fii un învingător, Tania, trebuie să stai împreună cu ceilalți învingători. Știi asta.

Aș vrea să-l sun pe Carl și să-l rog să mă însoțească, ca un fel de armistițiu, însă știu că soțul meu dezaprobă stilul de viață al clienților mei, așa că îmi planific pe ascuns detaliile neobișnuite ale călătoriilor mele de afaceri. De fapt, această deplasare ne-ar putea înstrăina și mai mult, în loc să ne apropie. Să rezerv bilete de avion de la New York la Nisa. Notez repede data pe o hârtie și i-o înmânez lui Regan.

Vocea asistentei mele crește în intensitate:

– Nu, domnule Meskin, nu facem discount pentru obiectele de artă, asta nu este o vânzare promoțională.

Apoi Marjorie își bagă capul pe ușă, iar lumina de deasupra îi dă tenului ei o tentă gălbuie.

– Ai terminat de vorbit la telefon?

Ca de obicei, șefa mea are o ținută neîngrijită, lipsită de rafinament. Poartă pantaloni de nuanța piersicii și o bluză vișinie de Burgundia, strânsă în talie, combinate cu o coafură înfoiată, care nu o avantajează. „Crezi că toți ne temem de ea pentru ca arată ca o persoană care nu dă doi bani pe ce se întâmplă într-un loc ca ăsta?" îmi spunea Regan, în

repetate rânduri. E deprimant ca o femeie să nu depună pic de efort pentru a fi elegantă în compania femeilor care își etalează deloc ironic bijuteriile cu perle și imprimeurile Lilly Pulitzer și a bărbaților care se afișează cu papioane și sacouri sport cu două rânduri de nasturi. În plus, plăcuța gravată cu numele și funcția ei, pe ușa biroului, sau felul răstit și faptul că niciodată n-a avut încredere în mine în totalitate, considerându-mă prea tânără pentru slujba asta, în timp ce încerca să o promoveze pe Nadia Kudrina, în vârstă de douăzeci și cinci de ani.

– Ce s-a întâmplat?

– În primul rând, articolul apărut în *Financial Times* e simpatic.

– A fost la obiect?

– Hei, orice promovare e bine-venită. A fost însă puțin cam ieftin, chiar și pentru tine. Ne bucurăm însă că ai acceptat să le dai interviul.

– Reporterul mi-a denaturat câteva declarații, dar cred că am făcut o reclamă frumoasă casei de licitații Worthington.

– Dean e foarte mulțumit în privința asta. Am auzit de Ordin. I s-a stabilit autenticitatea, nu-i așa?

– Într-o mare măsură, da, îi răspund.

Orice altceva aș spune, care nu ar întări faptul că exponatul e autentic, reprezintă un risc ca el să fie retras din licitație. Și sunt absolut convinsă că această licitație va decide viitorul Departamentului de Artă Rusă, al postului meu și însăși soarta căsniciei mele. Când intervine o minune în viața ta, ea îți influențează toate domeniile de activitate.

– Excepțional!

Așa cum mă așteptam, Marjorie aude doar ce are nevoie să audă. Se ridică de la birou și face câțiva pași, ținând tableta în mână.

– Știrea asta este exact ce aveam nevoie. Nimeni nu știa cel puțin de existența Ordinului, nu-i așa?

– Ai dreptate. Momentul e absolut perfect, mai ales că Rusia și-a reconfirmat interesul pentru dinastia Romanov.

– A, da? Nu știam.

Găsesc pe tabletă articolul respectiv, menit să sublinieze importanța Ordinului.

– De fapt, îi trimit pe Romanovi înapoi în Rusia. „Întoarcerea acasă a descendenților ultimului țar rus va contribui la atenuarea contradicțiilor politice din țară, datând din vremea Revoluției din Octombrie, și va deveni simbolul renașterii forței spirituale a poporului rus."

– Bine. Și am auzit că Medovski va licita. Sigur ai trecere la genul ăsta de oameni.

Ce o fi oare în neregulă cu Worthington și felul în care obișnuiesc să mă clasifice ca fiind și eu una care aparține „genului aceluia de oameni", doar pentru că din întâmplare sunt rusoaică? Această expresie reprezintă doar un alt fel prin care casa de licitații mă expulzează din lumea cetățenilor americani, e linia de demarcație nescrisă dintre noi și ei. De-ar ști măcar că nu sunt nici una, nici alta. Spre deosebire de Nadia Kudrina de la Christie's, eu nu fac parte din cercul oligarhilor și, spre deosebire de Carl, eu nu voi fi niciodată o adevărată americancă. Ceea ce nu știu ei este că eu trăiesc altundeva, într-un al treilea spațiu, nerevendicat de nimeni.

Pe neașteptate, soarele după-amiezii îmi strălucește orbitor în fața ochilor. Îi urmăresc reflexia contopindu-se cu suprafața de sticlă a zgârie-norilor de vizavi.

– Sper că am dat dovadă de pricepe până acum, lucrez la asta de multă vreme.

Marjorie îmi șoptește în taină:

– Știi cât de importantă este această licitație. Ai auzit probabil ce s-a întâmplat la Departamentul de Artă Decorativă.

– Tot Departamentul a fost concediat?

– Da, dacă tot vorbim între patru ochi. Azi nu mai sunt la modă mobilierul francez și argintăria engleză. Și nici în viitorul apropiat nu vor mai avea succes.

– Și noi?

– Ştii toate casele de licitaţii din Europa. Dacă licitaţia asta dă greş, vom fi nevoiţi să fuzionăm cu departamentele din Londra.

După această lovitură, lumina se stinge brusc şi biroul rămâne scăldat în reflexe verzi, translucide. Chiar azi-dimineaţă, când noi sărbătoream cu prosecco descoperirea Ordinului Sfintei Ecaterina, şapte oameni erau concediaţi.

Marjorie revine lângă fotoliu şi se prăbuşeşte în el.

– Nouă, celor de aici, ne e greu să înţelegem „genul acela de oameni" şi de aceea este important să pricepi că apreciem capacitatea ta de a construi relaţii profesionale. Desigur, ajută şi faptul că ei te consideră una de-ale lor şi că te văd ca pe o legătură cu arta naţională rusă şi tot restul.

Iarăşi „genul acela de oameni".

– Marjorie, e foarte drăguţ din partea ta că-mi apreciezi efortul depus. Poate ar fi bine să-i menţionezi asta şi lui Dean. Cred că biroul din New York e foarte important pentru casa noastră de licitaţii. Acesta va fi cel mai mare profit obţinut de Departamentul de Artă Rusă, fără să mai punem la socoteală veniturile pe care le vom încasa din comisioane şi nemaivorbind nici despre taxa suplimentară a câştigătorului licitaţiei. Am primit deja multe telefoane despre câteva dintre piesele pe care le vom pune la dispoziţia clienţilor. Şi acum, că tot ai adus în discuţie subiectul, mi-ar plăcea să programez o şedinţă pentru a discuta despre câteva lucruri care mă preocupă. Voi invita oameni de afaceri extraordinari, care participă la licitaţiile organizate de Worthington, datorită relaţiilor mele...

Dar Marjorie dă semne de nerăbdare. Încheie discuţia scurt:

– Bine, bine, sun-o pe Karen şi programează şedinţa.

Pe faţa ei se întrezăreşte o urmă de nelinişte. Acum e posibil să aibă o conversaţie total diferită cu directorul departamentului din Asia de Sud-Est, ai cărui cinci clienţi principali tocmai s-au retras de pe piaţa licitaţiilor. Moartea, divorţul şi datoriile sunt binecuvântarea sau blestemul oricărei afaceri.

După ce Marjorie părăsește biroul, mă pregătesc și eu de plecare. La fereastra biroului meu, turla celui mai faimos zgârie-nori din lume, Empire State Building, își reflectă strălucirea albă în violetul tulburător al nopții.

– Noapte bună, Regan!

Cum arunc o privire spre monitorul tinerei mele asistente, pagina de Facebook e înlocuită cu mărețul tabloul *Dansatoarea spaniolă*, pictat de Goncearova și estimat cu aproximație la suma de 1,9 milioane de dolari.

– Nu uita să-i trimiți o cerere de prietenie domnului Meskin, strig către ea.

– Nu uit, îmi răspunde Regan, zâmbind rușinată.

Am prins-o cu mâța-n sac.

Lângă studio se află depozitul cu obiecte de artă și mă atrage ideea să apăs pe mâner, să pășesc înăuntru și să mă opresc în fața peretelui din fundal, unde este seiful. Trec de o mică sculptură realizată de Jacques Lipschitz, de gravura semnată Joseph Cornell și răsucesc butonul seifului încastrat în peretele din spate. Lângă colierul cu safire purtat de Grace Kelly și moneda rară de 5 cenți, Liberty Head, din 1913, Ordinul Imperial al Sfintei Ecaterina este expus pe tava de catifea, împodobit de garnitura de diamante strălucitoare care parcă îți fac cu ochiul, sclipind vii după călătoria intercontinentală. Medalia de onoare pentru doamnele apropiate și pentru rudele de la Curte. Și desigur, acordată tuturor noilor soții ale Romanovilor. Lui Carl i-ar fi plăcut să o vadă și să o atingă. De ce nu l-am lăsat să facă asta?

În centrul pandantivului stă Sfânta Ecaterina, înfășurată în capa sa, ținând crucea și sfera. Pe panglică sunt brodate cuvintele: „Pentru Dragoste și Patrie." Mi-o și imaginez pe tânăra de aproape cincisprezece ani, viitoare regină, înclinându-și capul în timp ce i se decerna Ordinul. Proaspătă imigrantă venită din Prusia, care nu avea dreptul dinastic să fie împărătească. Ecaterina a lui Carl, care, pentru scurt timp, a devenit și a mea.

Cu părere de rău, aşez Ordinul înapoi în cutia sa roşie şi o închid în caseta din piele de căprioară.

În lift, stau lângă vârstnicul meu fost şef de la Departamentul de Artă Impresionistă, îmbrăcat, ca de obicei, într-un costum italian bine călcat, purtând la gât o cravată din mătase. Ce reconfortant era să-i urmăresc mâinile cu manichiura elegantă la întâlnirile de afaceri, să execut pur şi simplu ordinele primite, în loc să fiu eu cea care le dă, dar mai ales să fiu lăudată.

– Îmi place catalogul licitaţiei. Ai făcut o treabă bună, Tania. Mergi la evenimentul de la ora cinci? mă întreabă în timp ce apasă pe butonul deja aprins al liftului, cu degetul mic dat cu lac şi împodobit cu un inel masiv cu granat.

Dantură strălucitoare, costum impecabil, un bărbat a cărui realitate rigidă mi-e imposibil să o înţeleg.

– Şi eu voi avea propria şedinţă spre sfârşitul acestei săptămâni.

– Păi, în cazul acesta, noroc cu Criza din Est! Sună-mă dacă ai nevoie de ajutor.

Din cauza relaţiilor politice încordate dintre Statele Unite şi Rusia, s-ar crede că funcţia mea de conducere ar putea părea ciudată în cadrul companiei, dar, din fericire, casele de licitaţii sunt apolitice. Acestea profită de pe urma pieţei, în cazul în care n-au parte de reclamă negativă în presă. A trebuit să refuzăm să susţinem o licitaţie în scopuri caritabile a preşedintelui Uzbekistanului, din cauză că această ţară era pe primul loc în ceea ce priveşte încălcarea drepturilor omului, dar singurul lucru care schimbă cu adevărat strategia unei case de licitaţii este lipsa fondurilor. Am încercat să folosesc situaţia asta în avantajul meu, să arăt că Rusia nu este o ţară pur şi simplu malefică, răzbunătoare şi că există mulţi oameni importanţi care luptă pentru schimbare, punându-se în slujba binelui omenirii.

Uşile liftului se deschid şi el iese primul, înainte să apuc să-l asigur că acum sunt şi eu director şi că totul este sub control. Strig totuşi în urma lui:

– De fapt, ne descurcăm de minune. Mulțumim!

Înainte ca ușile liftului să se închidă, văd că se pregătește o altă gală. Compania e încă vulnerabilă după recesiune și galele dau impresia că norocul ne surâde iar. Dar șampania e mai ieftină, trupa cântă gratis, solistul fiind nepotul unuia dintre vicepreședinții casei de licitații Worthington. Directorul din Asia de Sud-Est încearcă să-mi facă semn să mă alătur lui. Arunc o privire la tulul albastru, la bluzele albe, apretate, spre cei de la catering, care plutesc pe podea încărcați cu tăvi, iar în spate se ivește o succesiune de zigzaguri dintr-un tablou de Picasso, expus pe un perete întreg. Dacă ies din lift, cu siguranță îmi voi găsi colegele singure și pe toate femeile tinere care se agită prin apropiere și beau un pahar de vin alb până la apariția unui client mai în vârstă, care le cere în căsătorie. Sunt atât de multe fete aici: subțiri, costelive, palide, așteptând bărbatul care să le răpească, cu tot cu obiectele de artă pe care ele le vând.

Afară, Third Avenue dispare în ceață. Trecătorii grăbiți se îndreaptă spre Grand Central, siluete îmbrăcate în jeanși mulați și negri îngrămădite una în alta. Șiruri întregi de costume se revarsă din Lipstick Building, la ferestrele restaurantelor vezi cupluri sorbind stridii, o nouă generație de newyorkezi cu plete rebele, botine cu toc înalt și buze siliconate. Și eu am fost ca ei cândva, fugind de la galerie la spălătorie și apoi direct la chefuri cu prietenii, și orice club era bun pentru băutură și distracție toată noaptea. Zilele acelea în care aveam douăzeci de ani sunt vii în amintirea mea ca o peliculă Technicolor. Atunci obișnuiam să mă strecor în baruri aglomerate, îmi conduceam gașca de prietene la petreceri dansante underground și a doua zi de dimineață ajungeam acasă clătinându-mă în mers. Eram responsabilă doar față de mine însămi.

Bună, dragule, voiam doar să văd ce mai faci! spun când intră căsuța vocală a lui Carl, chiar înainte de a coborî la metrou.

La un moment dat, îmi va răspunde. Trebuie doar să continui să fiu o soție iubitoare și perseverentă. Căsnicia oprește timpul în loc în absența unor astfel de semne. Căsnicia care părea cândva inevitabilă și trainică, acum se dovedește a fi cel mai mare mister al vieții mele.

ECATERINA

Februarie 1744

În timpul serbării zgomotoase oferite în cinstea aniversării Marelui Duce, Sofie se uită insistent la cel mai frumos bărbat pe care-l întâlnise vreodată. Poartă o insignă de vânătoare şi are o înfăţişare plăcută, prezentabilă, în stilul noii aristocraţii, dar mâinile îi sunt aspre, pline de bătături, iar sub unghii are pământ. În timp ce el îi înmânează împărătesei panglica roşie pe care atârnă Ordinul Sfintei Ecaterina, îi face cu ochiul Sofiei. Acest spectacol al compasiunii oferit de favoritul împărătesei îi insuflă încredere.

Sofie şi mama ei sunt acum „prinţese de sânge, sânge din sângele meu", declară împărăteasa, legănând medalionul deasupra creştetului Sofiei. Bijuteria îi împodobeşte pieptul delicat, coborând de-a lungul şoldului plat. Aceasta analizează centrul medaliei, uitându-se cu atenţie la portretul femeii din mijloc. Îngerul blond veghează asupra ei, aprobator. Istoria valoroasei distincţii le este explicată pe scurt: Ţarul Petru a creat Ordinul în urmă cu treizeci de ani pentru a-şi onora soţia, Ecaterina, a cărei generozitate a salvat cazacii răpiţi. Ordinul este

acordat de Curte fiecărei femei de rang înalt, care demonstrează un patriotism extraordinar sau care se căsătorește cu un membru al familiei regale. În mod cert, prințesele germane cunosc martiriul Sfintei Ecaterina din Alexandria, femeia care a îndrăznit să sfideze un împărat păgân pentru a salva sufletele creștinilor osândiți, nu-i așa?

– Desigur, se bagă în discuție mama ei, deși întrebarea îi fusese adresată direct Sofiei.

În mijlocul acestei explicații, împărăteasa își pierde taburetul pe care-și sprijină picioarele și Sofie observă că acest Razumovski, așa a auzit că se numește, îi sare în ajutor. Mâinile lui, unghiile sale murdare, îi susțin spatele. Împărăteasa se sprijină de el, lăsând la vedere o porțiune mică de piele și un tremur nedeslușit de dorință străbate pielea Sofiei.

În colțul îndepărtat al sălii palatului, Sofie își surprinde viitorul soț șoptindu-i ceva unei doamne de la Curte și hohotele ei de râs zgomotoase se revarsă în tot salonul. Veselia asta e firească pentru un tânăr care azi împlinește șaisprezece ani, presupune ea. Petru arată mult mai atrăgător în lumina zilei, paloarea i s-a estompat, iar uniforma îi conferă o anumită prestanță. Se întreabă dacă se va rezema de el cu tandrețea unei pisici de rasă și dacă el, așa firav cum este, va avea suficientă forță pentru a o susține. Lângă Razumovski, împărăteasa pare fericită și relaxată. Îi șoptește ceva la ureche.

Ceremonia de primire a viitoarei împărătese la Curtea Rusiei ia sfârșit. Sofie așteaptă următoarele instrucțiuni. „Vino" sau „Urmează-mă", gesticulează în cele din urmă Razumovski, invitând-o să urmeze alaiul regal spre clopotele bisericii din apropiere, trecând dincolo de siluetele copacilor înghețați, dincolo de pământul sărac, dincolo de soldații anonimi care o însoțesc. Pe măsură ce înaintează cu pași apăsați, Sofie observă cum crinolina din mătase cafenie a împărătesei atinge coapsa lui Razumovski și se întreabă dacă asta înseamnă căsătoria, două corpuri care se intersectează permanent.

Biserica este plină de fum. Boabele de tămâie împiedică privirea să observe împrejurimile, dar pe măsură ce ceața se ridică, Sofie descoperă

Casa Domnului ca fiind încântătoare. Constată că e mult mai împodobită decât e ea obișnuită și e atât de diferită față de rigiditatea austeră a altor lăcașe sfinte pe care le cunoaște. Panouri întregi cu icoane frumoase sunt expuse în spatele naosului, iar strălucirea orbitoare a lumânărilor dăinuie. Sofie simte muzica pulsând de emoție, iar incantațiile preotului, pline de poeticitate. În sanctuar, împărăteasa deschide gura pentru a accepta împărtășania cu daruri preasfințite, iar Sofie se poate imagina în aceeași postură, cu lingura în gură, în timp ce Fecioara Maria și Pruncul o privesc cu seninătate din rame de aur. Imaginea e atât de firească, de inevitabilă, încât o descurajează. Apoi o aude pe doamna de companie a mamei sale șoptind în germană:

– Mă aștept ca prințesa să n-aibă nicio problemă în ceea ce privește convertirea. Cred că luteranii nu țin la succesiunea apostolică, nu-i așa?

Nu răspunde! îi cere în gând mamei sale.

Sofie e gata să intervină și să declare solemn că exclude posibilitatea conflictului între credințe, nu că ar fi treaba acelei femei să se intereseze de acest lucru. Pe viitor, își va lua revanșa. Dar acum face o excepție, mama ei e prea ocupată să își țină capul sus la ceremonie.

– Cum ți s-a părut slujba? o întreabă Petru când pașii li se întâlnesc în grădina bisericii.

Sofie e conștientă că acum se bucură de întreaga lui atenție și vede o sclipire de interes în ochii lui. În lumina după-amiezii, pata galbenă de pe obraz este evident o vânătaie și, dedesubt, observă mici umflături roșii, care se întind de la bărbie la urechi. Sofie vrea să-i împărtășească intensitatea extazului ei, să-i arate locul dinăuntrul ei unde s-a cuibărit deja frumusețea acestei țări. Degetele-i avansează până acolo sus, în cutia toracică, unde inima îi bate cel mai tare.

– De fapt...

Petru se apropie de ea.

– A fost o barbarie, nu-i așa? Nu ți se pare că luteranismul este mult mai civilizat, mai sistematic? Chiar și așa, în dragul meu oraș Kiel, trebuiau să mă ia pe sus și să mă ducă cu forța la biserică.

Își flutură degetele tremurând. *Un prost*, se gândește ea, apoi lasă cuvântul să piară. Preferă să-și coboare privirea pe medalionul cu chipul Sfintei Ecaterina, care i se leagănă la gât. Simte hotărârea acestei sfinte urcându-i din cutia toracică până în creștetul capului.

– Iat-o! Vă voi prezenta-o așa cum se cuvine.

Împărăteasa o îndepărtează de Petru și o conduce spre un grup de doamne în vârstă. Și Sofie este absorbită de ele: oare tânăra *prințesă* are talent muzical? Joacă Faraon? Deoarece ele așa își petrec timpul în perioada Postului Mare, până când distracțiile le sunt iar permise.

– Sunt profund devotată acestui joc de cărți. Acasă, mi se spunea „filosoafa Faraonului" , le răspunde Sofie.

Și toate doamnele râd, dau din cap și sunt de acord, așa că ea trebuie să le impresioneze cu franceza ei excelentă. Oare nu cumva însuși regele Prusiei i s-a adresat la cină spunându-i că inteligența și agerimea minții ei erau absolut surprinzătoare pentru o copilă ca ea? Atunci s-a gândit să câștige Ordinul Sfintei Ecaterina. Deocamdată, i s-a oferit căsătoria cu Petru, dar pe viitor va realiza lucruri extraordinare pentru Rusia. Așa i-a prezis cometa.

Da, le răspunde Sofie. Îi plac câinii și caii. Oare doamnele călăresc? I se pare simplu să spună lucrurile prosteşti pe care ceilalți le așteaptă de la ea și să-și ascundă adevăratele intenții. „Ești predestinată să împlinești lucruri măreț" , i-a spus George. De fapt, aproape că este prea ușor.

TANIA

În prezent

Ordinul Sfintei Ecaterina este așezat într-o vitrină de sticlă din centrul galeriei, o fâșie roșie din moar împodobește pandantivul pe patul de catifea neagră. Medalionul strălucește mai puternic decât oricare altă piesă din jurul său. Sunt conștientă de această splendoare nefirească, chiar dacă mă grăbesc să organizez avanpremiera licitației, salutând clienții care se revarsă din cabina liftului.

Galeria de la al cincilea etaj al casei de licitații Worthington este înțesată de femei elegante, îmbrăcate în rochii de cocktail din mătase, fără mâneci, afișându-și coatele împodobite cu brățări sclipitoare, cerceii tip candelabru și rujurile mate, strălucirea pietrelor prețioase. Din când în când, aud pe cineva care încearcă să pronunțe numele vreunui artist ucrainean și renunță. Invitații au în mână pahare cu vin spumant și cataloagele noastre, scanând din priviri piesa centrală, apoi revin la sculpturile și peisajele expuse pe pereții galeriei.

Avanpremiera licitației este partea mea preferată din sezon, când îmi pot trage sufletul și examina obiectele de artă strânse asiduu, piesă cu piesă, din toate colțurile îndepărtate ale lumii, etalate în fața mea,

în toată splendoarea lor. Îmi bate inima pentru Rusia, pentru minţile sclipitoare care au trăit şi au pierit în acel loc, pentru riscul, inovaţia, liniile, culorile, teluricul şi sublimul înăbuşite acolo. În fiecare an, simt cum Rusia se îndepărtează, devenind din ce în ce mai primejdioasă şi mai pribeagă. Cândva, ca rusoaică, am fost şi eu duşmanul Statelor Unite ale Americii.

Stagiarii oferă nou-veniţilor cataloagele licitaţiei, iar iPadurile prinse pe pereţi afişează conţinutul acestora. Avanpremiera licitaţiei e importantă, deoarece permite cumpărătorilor un prim contact cu obiectul de artă, expus ca într-un muzeu, stimulând interesul clientului şi atrăgând genul de presă de care avem nevoie pentru un număr respectabil de participanţi. Şi treaba noastră este să deosebim clienţii serioşi de petrecăreţii beţivi, meniţi să provoace incertitudinea ofertanţilor la curenta licitaţie. Marjorie, care nu cunoaşte ierarhia invitaţilor, îşi pierde timpul cu celebrităţi şi femei din Upper East Side care nu reprezintă potenţiali clienţi, ce vin la petreceri doar pentru a fi fotografiate în rochii strânse în talie şi cu rujul corai pe buze, în timp ce Regan se ocupă cu iscusinţă de blogerii de artă din Art World Salon, istorici ai artei pasionaţi, aflaţi în pregătire, care chiar apreciază semnificaţia spectacolului.

Părinţii mei sosesc şi se plimbă pe lângă sculptura de bronz a lui Archipenko de la intrare, prefăcându-se a-i studia patina. Par să se simtă inconfortabil aici, printre clienţii newyorkezi cu părul aranjat impecabil şi încrezători în ei înşişi, aparţinând mai multor generaţii. O sculptură în bronz a lui Archipenko le este la fel de străină ca apartamentele *penthouse* cu vedere spre Central Park, dar, conştientizându-şi rolul de părinţi, se deplasează oficial, cu admiraţie studiată, printre obiectele de artă. Sunt uşurată că tatăl meu nu-şi poartă treningul şi că mama l-a forţat să-şi ia o cămaşă cu mânecă scurtă. O îmbrăţişez pe mama şi-i şi inspir parfumul. E îmbrăcată toată în negru, ca şi cum această culoare ar proteja-o de mulţimea intimidantă.

Se preface a fi o cunoscătoare avizată și mimează încrederea, admirând silueta amorfă a sculpturii.

– Frumoasă sculptură!

– Nu-i așa că e minunată?

– Asta chiar îmi place, recunoaște ea.

Odată, m-a întrebat despre o pictură a lui Rothko[1]: „Îmi poți explica de ce acest tablou este considerat artă?"

– Aș vrea să vă arăt ceva deosebit.

Îi conduc spre vitrina de sticlă unde este expus Ordinul Sfintei Ecaterina.

– Despre acest pandantiv vă povesteam la cină.

Cât de maiestuos tronează Ordinul în centrul galeriei! Chipul micuț al Ecaterinei este doar el acolo, alături de crucea incrustată cu diamante. Regina are o postură demnă, înconjurată de simboluri ale credinței și ale martiriului.

– Regina purta acel fleac? E chiar mai modest în realitate, spune mama, încruntându-se în vitrină.

– Nu-i chiar așa de rău, spune tata. Dar e vechi, asta e clar.

– Lasă, tu glumești, nu-i așa? Am văzut ceva asemănător la magazinul Century Twenty One, la raionul de bijuterii.

Încerc să nu mă simt jignită. Pesimismul mamei mele se răsfrânge nu numai asupra ei înseși, ci și asupra lumii întregi. Lucrurile bune se întâmplă accidental, iar evenimentele neplăcute au loc din cauza greșelilor personale. Mama este rusoaica evreică tipică. Ceea ce e un păcat, pentru că mama este frumoasă, părul bogat și-l tunde prea scurt, nici măcar albastrul-colbalt al ochilor ei nu mi l-a transmis, iar figura ei tristă are un aer de Modigliani. Cred că mama mea e mult mai frumoasă decât Isabella Rossellini, care stă acum în fața tabloului pictat de

[1] Mark Rothko (1903–1970). Pictor american de origine Litvak. Chiar dacă a refuzat asocierea cu o mișcare artistică, este identificat totuși ca un expresionist abstract (n. red.).

Goncearova râzând împreună cu Jeremiah Gruber și cu soția lui, înfășurată într-un șal voluminos care atârnă peste bretelele unei salopete.

– Oricine ar cumpăra așa ceva e un mare idiot! continuă mama. Oare oamenii bogați chiar cred că medalionul ăsta i-a aparținut reginei? Muzeul Ermitaj probabil că a angajat pe cineva anul trecut să-l falsifice.

– Șșșș, mamă, te rog, vorbește mai încet! Ordinul nu e un fals!

– Și pe cât punem pariu că specialistul de la Ermitaj a fost plătit să mintă?

Ca de obicei, mama mă sperie, atât cât trebuie. Am încercat să nu mă gândesc la posibilitatea asta, dar cum aș putea să nu fac asta ținând cont de lumea în care mă învârt? Dacă se descoperă că e fals, reputația mea ar putea fi distrusă, ca să nu mai vorbim de Medovski, a cărui furie, la fel ca a multor alți clienți ai mei, transmite amenințări cu moartea.

Respir adânc și îi repet:

– Nu este fals. Ce-ar fi să vă aduc ceva de băut. Șampanie?

Omul din spatele nostru se apropie de vitrină, astfel încât fața lui se îndepărtează și se reflectă pe suprafața pereților de sticlă.

– Este o piesă de artă absolut incredibilă! „Această distincție a fost dăruită pe vremea Imperiului pentru ceea ce Petru cel Mare denumea atunci femei extraordinare."

Citează din catalogul licitației având accent rusesc și, într-adevăr, exemplarul rămâne în mâna lui, punându-și degetul înăuntru în loc de semn de carte. Mama se uită la inelarul gol al bărbatului, apoi iar la figura sa și îmi dau seama că toate eschivările mele vehemente – Carl ocupat cu examenele studenților, prins în termene-limită – nu au fost întru totul convingătoare.

Bărbatul este incredibil de înalt, bronzat și prezentabil, trei trăsături caracteristice ale bărbatului rus.

– Văd că îl estimați la șapte milioane.

Am o vagă senzație de recunoaștere. Oare am mai lucrat cu el înainte? Oare l-am mai văzut prin galeriile de artă?

– În funcție de interesul celorlalți participanți, aș putea licita mult mai mult. Nu se știe niciodată cum va evolua licitația.

– Îmi imaginez. Totuși, reprezintă o comoară națională a Rusiei, nu-i așa?

Degetul său inelar fără verighetă, acoperit de fire de păr negre, cârlionțate, lasă amprente pe geamul vitrinei.

– Știți că acest Ordin i-a aparținut Ecaterinei cea Mare?

– Desigur, tocmai de asta și sunt interesat să-l achiziționez. Niciodată n-am fost nostalgic după Romanovi, dar Ecaterina era diferită, nu-i așa? A fost o regină extrem de specială și femeie cu totul și cu totul specială.

Ai mei, care și-au pierdut de mult interesul pentru conversație, se îndreaptă spre Grigoriev, cu o guașă și o acuarelă îndrăznețe, pe care probabil nu îl vor aprecia niciodată, din moment ce oligarhii preferă tablourile în ulei.

Încep să vorbesc în rusește.

– Veți participa și dumneavoastră la licitație?

– *Posmotrim.* Vom vedea.

Transmite o relaxare mediteraneeană, are pielea bronzată, trupul ferm, cu alura atletică a unui baschetbalist. Atât de diferit față de sensibilitatea delicată a lui Carl, dar toți rușii sunt atât de diferiți față de soțul meu, aparținând unei țări unde bărbații sunt bărbați, femeile sunt femei, fiecare fiind la locul potrivit. Odată, am respins împărțirea rolurilor din lumea arhaică, patriarhală, dar câțiva ani de căsătorie m-au făcut să-mi înțeleg greșeala și să meditez uneori la ea.

Atunci, înseamnă că acest om deosebit este cineva. Pentru o clipă, îmi permit să sper că a venit aici pentru a-i repatria Rusiei arta, pentru a profita de comorile naționale în scopuri mai mărețe decât acela de a-și pune în relief propria putere.

– Minunat! Mai bine îmi notez datele dumneavoastră de contact ca să fiți în sistemul nostru de licitații.

– Aș prefera să discutăm despre asta la prânz. La restaurantul *Four Seasons*?

– Luni e bine?

– E perfect. Luni noaptea voi zbura înapoi la Moscova. Presupun că n-ați putea aduce și Ordinul cu dumneavoastră, nu? Mi-ar plăcea să-l studiez cu atenție.

– Sunteți bine-venit să-l cercetați, dar doar aici, în birourile noastre. Clauza expeditorului prevede ca acest exponat să nu părăsească sediul fără acordul lui prealabil.

– Am crezut că, în cazul meu, v-ați putea abate de la această regulă, că îmi veți face neapărat această favoare.

Iată încă un client interesat să încalce legea și să scape neobservat, încă unul care se consideră o excepție. Totuși, oare flirtează cu mine? Asta fac clienții mei, îmi înconjoară talia cu mâna, îmi complimentează formele, oferindu-și voluntar camerele de la hotel după prânzul de afaceri și invitându-mă la vilele lor din sudul Franței. La treizeci și doi de ani, știu că sunt prea matură pentru ei, au amante de douăzeci, de cel mult douăzeci și trei, și totuși insistă că sunt îndrăgostiți de exotismul meu. Rusoaica ce nu este tocmai rusoaică. Evreica emigrantă din Moscova, care poate identifica imediat un fals.

– Mă tem că nu facem excepții.

– Atunci, ne vedem luni.

Bărbatul își lasă paharul neatins pe o tavă și dispare într-unul dintre lifturi.

– Atrăgător bărbat! comentează mama în urma lui, prefăcându-se că emite o simplă remarcă dezinteresată, aparent fără nicio aluzie la absența misterioasă a lui Carl din ultimele șase săptămâni.

Dar acum atenția îi e atrasă de un bărbat cu părul alb, care străbate galeria cu pași mari și încrezători.

– Oare acela este Steve Martin?

Acela este însuși Steve Martin, iar prezența lui aici mi se pare uneori incredibilă. Liv Tyler, președintele cartierului Manhattan, împreună

cu Isabella Rosellini, Naomi Campbell şi Jerry Saltz sunt toţi la petrecerea mea. Când am intrat în acest domeniu, eram o simplă martoră la tot ce se întâmplă aici, serveam băutura, mă ocupam de garderobă, rezervam biletele de avion. Stăteam timidă într-un colţ, cu o carafă cu apă şi un teanc de cataloage, la masa celor care aveau invitaţii tăiam de pe listă numele participanţilor pe măsură ce aceştia soseau şi visam să devin ceea ce sunt azi. Dar oare când m-am bucurat eu vreodată de procesul evoluţiei mele profesionale? Când mă voi declara în sfârşit mulţumită de tot ceea ce am realizat? În fiecare moment, îmi doream din ce în ce mai mult, cât mai multe modalităţi prin care să fiu cea mai competentă persoană din birou.

Lângă bar, observ vinul vărsat pe o haină albă, impecabilă. Un ţipăt răsună în încăpere, sunt chemată să rezolv problema, să curăţ pata cu apă minerală şi câteva şerveţele. Toţi au nevoie de mine în acelaşi timp – instalaţia cedează, un nou client vrea să se înscrie la licitaţie, ultima sticlă de vin roşu a dispărut, Isabella Rosellini vrea să mă prezinte unui potenţial client – şi, în toiul petrecerii, am uitat de şampania promisă părinţilor mei.

Reuşesc să intru în cercul lui Liv Tyler, care mă salută:

– Tania! Ai o rochie minunată, atât de neobişnuită! Ai cumpărat-o de la Moscova?

– Da.

– Trebuie să ajung acolo cât mai repede.

Când arunc o privire spre mama, ea şi tatăl meu sunt înghesuiţi pe trei scaune pliante care aparţin firmei de catering. Probabil că şi-ar dori să fie acasă, în New Jersey, printre prieteni, în haine confortabile, dar ăsta e preţul succesului. Cândva, mi-am imaginat că succesele mele profesionale le-ar aduce cea mai profundă plăcere, dar la un moment dat mi-am dat seama că am mers prea departe, am realizat prea multe, m-am străduit să devin prea puternică, prea americană. Trebuia să iau măsuri pentru a opri această ambiţie. Pentru că, din dorinţa de a le depăşi aşteptările, m-am îndepărtat de ei şi m-am transformat într-o străină.

Petrecerea ia sfârșit, mesele sunt debarasate, echipa de curățenie strânge tăvile cu pahare murdare de ruj și șervețelele mototolite. Colegii care au ajutat să dea jos piesele mai grele expuse pe pereți au dispărut.

– Ești sigură că e în regulă dacă plec? mă întreabă Regan, ridicând deja din umeri, îmbrăcată într-o haină *vintage* de un galben-canar.

– Prietena mea participă la un *open mic*[1] cu Eugene Mirman, la Union Hall. Va dura cel puțin o oră.

– Sigur, du-te.

Luminile de la etaj se sting treptat. Mă prăbușesc într-unul dintre scaunele păstrate pentru evenimente speciale. Noaptea învăluie clădirea.

De cealaltă parte a străzii, doar un birou mai este luminat, angajații singuratici stau încă în fața ecranelor aprinse. *Uită-te la trântorii corporatiști!* Carl obișnuia să mi-i arate când venea să mă ia la cină. *Își irosesc viața.*

– Poate că tu îți permiți să gândești așa, îi răspundeam rănită.

Oare nu sugera că și eu eram una dintre ei?

Deschid vitrina de sticlă unde stă Ordinul drapat în moar. Ce spunea bărbatul misterios? „Presupun că n-ați putea aduce și Ordinul cu dumneavoastră?" Sfânta Ecaterina mă privește cu aceeași expresie calmă, cerul din fundal este de un albastru imperturbabil: „Pentru Dragoste și Patrie." Verific dacă galeria e pustie și îmi pun medalionul la gât. Este greu și masiv și nu atârnă așa ușor pe cât mă așteptam. Pentru orice eventualitate, verific încăperea să mă asigur că nu mă vede nimeni.

Nu am furat nimic intenționat în douăzeci și doi de ani.

Chiar și acum, nu consider că ceea ce obișnuisem să fac în mod regulat se numea furt – asta era logica unui copil, un fel de gândire magică a imigranților. Aveam doar zece ani, de-abia venisem de câțiva ani în America și îmi permiteam să hoinăresc singură pe străzile din Rego Park. La început, părinții mei au angajat o bonă poloneză,

[1] *Club session,* unde oricine este bine-venit să cânte sau să facă stand-up comedy (n.tr.).

Agneszka, să mă ia din staţie şi să-mi prepare cina, dar după câteva luni, Agneszka a început să întârzie şi apoi să lipsească zile întregi, iar ai mei au fost de acord că eram destul de mare să-mi port singură de grijă. Părinţii mei, preocupaţi de nevoia de a câştiga bani, de a înţelege complexitatea unei limbi străine, mi-au dat drumul prin magazinele cu articole deja folosite, prin supermarketuri prăpădite sau restaurante cu delicatese coreene sau prăvălii cu obiecte ruseşti din metal, printre vorbitorii grăbiţi ai străzilor numerotate ce se intersectau cu Bulevardul Queens. Situaţia materială precară în care ne aflam după ce imigrarăm însemna că acum eram suficient de matură, mi-a explicat mama atunci când Agneszka a dispărut din viaţa noastră, privindu-mă într-un fel anume, astfel încât am înţeles. „În Rusia, fete mai mici decât tine au grijă de fraţii şi surorile lor."

La început, m-a speriat evoluţia asta rapidă spre viaţa de adult, dar ce rost mai avea să fiu copil când ieşiva[1] făcuse tot posibilul să mă excludă, să mă separe de evreii americani şi de cei israelieni, când n-aveam prieteni cu care să mă joc după orele de şcoală? Nu mai aveam nimic de făcut, decât să mă împac cu tristeţea şi să obţin ce era mai bun din ea.

În viaţa de zi cu zi, eram doar eu şi oraşul. Pătrundeam în zgomotul claxoanelor maşinilor, auzeam limba rusă vorbită grosolan pe străzi, întâlneam bande de copii care umblau la furat pe Bulevardul Queens, ascultam zdrăngănitul metroului sub picioare. Mi se părea că tot oraşul îmi şoptea la ureche: „Eşti specială!" Lumea văzută prin lentile colorate îmi apărea vagă şi deformată, cu lumini de neon şi reclame strălucitoare ale cinematografelor şi teatrelor, cu magazine expunând ostentativ cele mai stupide şi mai consumabile lucruri, precum cafea şi felicitări, eşarfe cu paiete şi mănuşi fără degete. Rătăceam printr-un zgomotos amestec de limbi străine lipsit de sens.

Intram şi ieşeam din magazine, estimând distanţa culoarelor dintre rafturi. La Moscova erau atât de puţine lucruri de cumpărat, de dorit,

[1] Şcoală pentru studiul Torei (n. red.).

dar aici, parcă dorințele erau mai presus de nevoile consumatorului, încât îi provocau acestuia dureri de inimă. Impulsul de a fura a venit brusc, dar firesc. Depindea doar de mine să am grijă de părinți și de bunicul meu bolnav. La ieșiva, rabinul propovăduia sosirea iminentă a lui Mesia și profesorii de ebraică m-au trecut la examene fără să-mi citească măcar eseul despre *mițvot*[1], despre principiile vieții talmudice sau cum să faci friptură de pui *cușer*. Acasă, părinții mei numărau dolarii, comandau la cină costițe de porc de la restaurantul chinezesc din apropiere și se certau în fiecare noapte, așa cum n-o mai făcuseră niciodată. Se îndoiau de existența facturilor pentru tratamentele medicale ale bunicului meu și de solicitările pentru diverse servicii. Viața mea adevărată și viața mea spirituală evreiască erau total diferite.

Am început cu batoane de ciocolată și am continuat cu chifle și supe instant. Și produsele astea erau ușor de furat, profitam de faptul că stârneam imediat simpatia tuturor cu aspectul meu angelic, îmi purtam părul frumos pieptănat, în codițe și îmbrăcam o salopetă elegantă, din catifea reiată. Niciodată nu-mi umpleam geanta pe furiș, ci ieșeam din magazin în plină zi, lansând provocarea ca cineva să mă oprească! *Uite,* voiam să le spun părinților mei, *pot avea grijă de familia noastră!* Dar în loc să vorbesc cu ei, mâncam prada pe ascuns, repede, cu mâinile tremurânde, umplându-mi gura cu pâine, ciocolată veche și pere nedescojite. Sau obișnuiam să-mi hrănesc bunicul, al cărui cap firav atârna în gol, ai cărui ochi transparenți aveau o privire sticloasă și care obișnuia să denumească pâinea „bumbac și nimic altceva", ca apoi să scuipe totul.

---

[1] Talmudul observă că valoarea numerică evreiască (gematria) a cuvântului „Tora" este 611 și adunând cele 611 porunci ale lui Moise la primele două porunci din Biblie, singurele pe care Moise le-a auzit direct de la Dumnezeu, rezultă 613. Multe lucrări filosofice și mistice evreiești (de exemplu, *Baal ha-Turim*, *Maharalul din Praga* și liderii iudaismului hasidic) găsesc aluzii și calcule inspirate referitoare la numărul de porunci (n. tr.).

Într-o zi, am ales un magazin care se numea Ninety Nine Cent Things. Era mai mic decât supermarketurile anonime pe care le preferam, o încăpere mică, înghesuită, plină de articole din material plastic aruncate în dezordine printre coşuri din metal. Inventarul părea să fie făcut de un copil puţin mai mare decât mine, cu pielea de culoarea lemnului de cireş şi care vorbea rapid, strigând în telefonul fix pe care-l avea la dispoziţie, ca şi cum se adresa cuiva aflat departe, tocmai în Georgia. Am mers tiptil, strecurându-mă printre coridoarele dintre rafturi, gândindu-mă, amintindu-mi produsele care ne lipseau de pe raftul din baie, şamponul şi săpunul de care avem nevoie. „Ce drăguţ din partea ta", mi-ar spune mama când i-aş aduce săpunul, două dreptunghiuri albe care nu aparţineau niciunui brand, ascunse în buzunarele hainei.

Afară, soarele strălucea orbitor pentru luna aprilie şi încercam să-mi obişnuiesc privirea cu lumina ameţitoare. Mă pregăteam să-mi umplu buzunarele din spate cu săpun şi apoi să fug acasă, pentru a prinde sfârşitul desenelor animate *He-Man and Masters of the Universe* („Sunt Adam, Prinţul Eterniei, protectorul secretelor Castelului Grayskull"). Dar exact atunci în faţa mea apare puştiul cu ochi de un caramel-auriu, gene lungi, arcuite şi plete netede, de culoarea cernelii negre.

– Opreşte-te, fetiţo! mi-a spus. Stai, *devocika*!

Oare de ce-mi spunea fetiţă când eu eram aproape o domnişoară? Nu vedea că sunt o tânără specială?

Mi-a întins mâna. Ne-am uitat amândoi la palma lui, ale cărei linii fine o întretăiau în trei părţi. Apoi mi-am ridicat privirea la cicatricea lui în formă de lună, plasată deasupra gurii. Vedeam o nouă expresie pe chipul tatălui meu, de şoc şi dezamăgire. „Noi suntem oameni educaţi, nu furăm."

Fără nicio tragere de inimă, uitându-mă ruşinată în jos, la şireturile tenişilor mei, i-am pus în palmă cele două bucăţi de săpun. Ce scenă absurdă în toiul zilei, ce ambalaj ieftin de hârtie, care aproape că se desfăcuse la un capăt. Atunci m-am simţit iar mică şi lipsită de

importanță. La școală, ni se spunea zilnic despre pedepse și victimizări, despre dezamăgirea lui Dumnezeu care îi abandonase pe evrei.

– O să mă spui? i-am șoptit prostuță.

Pe fața lui vedeam iertarea. Și-a dus un deget la buze și mi-a spus doar atât:

– Șșșttt! Rămâne între noi! și mi-a lăsat o bucată de săpun în palmă, închizându-mi degetele deasupra ei.

Cât de mult din această întâmplare i-aș fi putut povesti lui Carl? El mă considera virtuoasă, bine educată, morală. *Trântori corporatiști*, a spus atunci. Pentru el, asta era o insultă.

Ultimul membru din echipa care făcea curățenie dispare în cabina liftului. Încet, îmi scot Ordinul de la gât. Înainte de a-l pune la loc în tăvița de catifea din seif, întorc medalia și mai citesc o dată inscripția de pe spatele ei: „Aequant Munia Comparis". *Datorită meritelor ei deosebite, împărăteasa a fost asemănată cu soțul ei.*

TANIA

2005–2010

Vă puteți imagina o imigrantă care se trezește într-o casă de licitații poleită cu aur, o stagiară care se ocupă de cataloagele licitațiilor într-un palat de sticlă, cu pereți albi, împodobit cu covoare sobre și tablouri înrămate în stil baroc, care înfățișează lăptărese cochete? Închipuiți-vă cum e să intri zilnic într-un altar dedicat frumuseții, care strălucește în două dimensiuni: veșmântul exterior impecabil și inima ascunsă în interiorul lui.

Încă din prima zi de muncă, chiar de la primul interviu cu cel de la resurse umane, mi s-a precizat foarte clar că sunt doar în vizită, o turistă, o străină. Asta era evident, ținând cont de aspectul meu, pentru care depuneam un efort considerabil, pe când cei care erau de-ai locului își purtau cu nonșalanță hainele scumpe ca pe o a doua piele. Sunt întrebată de unde provin oamenii din Departamentul de Artă Rusă, dar acum știu prea bine că „oamenii mei" sunt niște *personae non grata* și, în orice caz, cu fiecare an, orice afiliere cu aceștia devine din ce în ce mai subtilă.

M-am descurcat ca stagiar, dar nu am reușit să zgârii fațada impenetrabilă a Worthingtonului: portarul care mă conduce prin ușile rotative, recepționerul în costumul gri, ce poartă ochelari cu rame din baga, bodyguardul care mă măsoară din cap până în picioare când mă strecor ca un hoț prin foaier. În lift, aștept împreună cu femeile care poartă fuste evazate și au pielea mată, imaculată, un grup feminin misterios, ale cărui reprezentante se plimbă de colo până colo și poartă titlul de „coordonator evenimente speciale". Lideri ai unor „evenimente private cu un număr restrâns de persoane", unde obligațiile sociale au unicul scop de a promova evenimentele casei de licitații Worthington în cercurile lor din Hamptons, Greenwich și Aspen, locuri pe care mi le pot doar imagina ca pe niște țări de basm ale decadenței în aer liber, înțesate de un șir de relații stabilite, adevărat lanț al slăbiciunilor reunite prin nume, universități și evenimente comune trăite împreună. Și, mai presus de orice, răspândirea misterioasă a eșarfelor Hermès, înfășurate neglijent pe umeri, asortate cu un sacou, aruncat pe spătarul scaunelor rotative de la birou. Închipuiți-vă o evreică rusoaică descinsă din hățișurile unui *shtetl*[1] din Queens, care locuiește acum în Ramsdale, New Jersey, cu părinții săi specialiști în masaj terapeutic, vizitând zilnic un templu în care nimeni nu vorbește despre bani, ci doar transmite impresia de bunăstare.

Printr-o serie de stagii de practică și intervenții ale profesorilor mei slavofili, am fost destul de norocoasă cât să fiu angajată în cadrul Departamentului de Impresionism și Artă Modernă din secolul XIX, un bastion respectabil. Cine ar putea contrazice perfecțiunea crinilor și a balerinelor, strălucirea soarelui reflectată pe siluetele armonioase ale înotătorilor, tandrețea mamelor care își ștergeau bebelușii îmbujorați, proaspăt îmbăiați? Părinții mei erau încântați. Toți rușii educați, care se respectă își cunosc propriii pictori, echivalenți ai lui Degas,

[1] Orășele mici cu comunități evreiești mari, existente în Europa Centrală și de Est înainte de Holocaust (n. tr.).

Monet şi Mary Cassatt. Şi mi se taie respiraţia de dorinţa de a lucra într-un loc atât de încântător, în mijlocul artei pe care o adoram pe parcursul vizitelor la muzee, în fiecare weekend, cu acele peisaje pe care le admiram pe diapozitivele proiectate la cursurile mele de istoria artei. Îmi imaginam cu naivitate că voi expune arta acolo unde va fi cea mai apreciată, în galeriile unde va aduce bucurie spectatorilor.

Dar dacă ai mei m-ar întreba în ce constă mai exact munca mea, trebuie să recunosc că văd prea puţine tablouri realizate de Monet şi Cassatt. Mărturisesc că în interacţiunea mea cu arta nu îmi este permisă veneraţia, ci mă rezum doar la raţiunile strict financiare, adaptate la nevoile pieţei, la acţionarii companiilor şi la capriciile clienţilor. Cel mai adesea, trebuie să inventez titluri pentru tablourile care nu au unul, titluri care vor transmite clienţilor senzaţia plăcută a câştigului şi îi vor invita în peisaje bucolice şi în scene domestice confortabile. Tabloul în care mama îşi spală bebeluşul cu buretele s-ar putea numi *Scena băii cu mamă şi copil,* imaginea cuplului care se plimbă pe cărarea din pădure, *Îndrăgostiţii din pădure,* un câmp de zambile cu o jumătate de felie de pâine în prim plan, *Prânz câmpenesc cu flori.* Îmi place să petrec timp în compania câtorva tablouri, să analizez intenţiile artiştilor, sclipirile lor de geniu, dar nu mai am timp pentru asta. Măsor pânzele, completez catalogul cu lista cuprinzătoare, adnotată a tuturor operelor de artă cunoscute ale unei artist şi adaug rapoarte de specialitate până târziu în noapte, când ultimul tren pleacă spre New Jersey. Şi totuşi lumea lăuntrică a casei de licitaţii Worthington îmi rămâne inaccesibilă.

Simţindu-mă singură, încerc să mă împrietenesc cu colegii mei, proaspăt absolvenţi ai Facultăţii de Istoria Artei la universităţile Williams şi Columbia şi ale programelor de pregătire din cadrul casei de licitaţii. Mă gândesc că şi ei îmi împărtăşesc pasiunea pentru obiectele de artă din cadrul Departamentului. Sunt prietenoşi, dar mă privesc prin filtrul vieţilor lor diferite. Poartă nume americane precum Martha sau Edith, sunt nostimi şi blonzi, cu pletele revărsate pe umeri în coafuri sofisticate. Din când în când, mă invită să bem un vin după

program, în barurile din estul Manhattanului și în puburile irlandeze din Upper East Side și par fascinați de poveștile mele despre cum am ajuns la New York împreună cu familia mea și cu patru valize, fără să știm o boabă de engleză și cum, timp de un an, am trăit toți înghesuiți în sufrageria unui văr, pe Avenue I, în Brooklyn. Dar, în cele din urmă, își pierd interesul față de trecutul meu de nepătruns și fac schimb de povești despre o cunoștință comună din viețile lor răsfățate, își aduc aminte despre viața în internatele din Connecticut și New Hampshire, despre escapadele la ferme și petrecerile date în absența părinților, plecați cu lunile de acasă, în timp ce caii îi așteaptă cuminți în grajduri.

– O, îmi pare rău, Tania!

Își amintesc de mine, de zâmbetul meu fals, eu neputând să le împărtășesc amintiri legate de petreceri alimentate cu droguri, date în vile moștenite, sau despre momentele de beție din tabăra de echitație. Nu îndrăznesc să recunosc că am studiat la liceul Forrest Hills și la Rutgers College și că până m-am mutat în New Jersey am lucrat serile tăind felii de salam pline de grăsime la *Monya*, un fast-food de pe Strada 108. Mă simțeam deprimată, ca și când aș fi putut demisiona oricând.

Și apoi, într-o bună zi, Edith intră în biroul meu, însoțită de un tânăr frumos, înalt, elegant, cu sprâncene expresive și zbârlite și cu plete de un blond-roșcat. Figura lui mă captivează, căci pare coborât din unul dintre tablourile mele impresioniste fără titlu, cu ochii precum cuarțul fumuriu și cu câteva șuvițe rebele pe frunte și o umbră de perciuni. Ar fi putut fi foarte bine și protagonistul fanteziilor mele din liceu, inspirate din filmele anilor '80, pe care le urmăream fascinată în adolescență – băieți sensibili care aveau pe sacouri insigne cu vulturi și expresii latine misterioase, tineri curați, aranjați, descinși din filme precum *Class, School Ties* și *Cercul poeților dispăruți,* pasionali și rebeli, dar controlați de părinți bogați și distanți, care iau masa în conacele lor uriașe din Westchester.

– Îţi va plăcea felul în care denumeşte tablourile. Are talent, îi spune Edith, fără a se deranja să facă prezentările, ca şi cum, după părerea ei, scopul meu în viaţa ei ar fi să fiu productivă.

– Serios? întreabă el.

Îşi trece inconştient degetele fine prin păr, însă şuviţele refuză să se aranjeze. Spre surprinderea mea, tânărul nu este arogant, ci de-a dreptul curios. Mă încurajează cu un zâmbet şi eu încerc să mă concentrez pe tabloul aşezat pe podea, în faţa mea. Acolo, o femeie se tocmeşte cu un vânzător orb în bazarul turcesc, în timp ce un grup de bărbaţi priveşte scena cu mirare.

– Cum l-am putea intitula? mi se adresează, folosind într-un mod interesant pronumele cu forma sa de plural.

Hainele lui denotă încrederea acelui privilegiu fetişizat din imaginaţia mea – un tip rebel, cu cămaşă ale cărei manşete sunt încheiate cu butoni scumpi, într-o nuanţă de roz pe care numai bancherii şi membrii clasei sociale superioare îşi pot permite s-o poarte cu încredere, alături de pantaloni kaki frumos călcaţi şi mocasini negri. Dar unul dintre butoni lipseşte, ascuns neglijent în manşeta cămăşii.

În încercarea mea de a mă întoarce la realitate – deoarece acei băieţi frumoşi de liceu pot fi păsări Phoenix sau păsări de foc prin toată stranietatea lor –, scanez tabloul.

– *Tocmeala cu un orb într-un bazar turcesc?*

– Parcă nu sună prea sexy, nu crezi?

– *Femeia reuşeşte acolo unde bărbaţii eşuează?*

– Nu uita, clientul nostru este bărbat.

– *Dă-mi afurisitul ăla de covor?*

– Îmi place cum sună, e mai potrivit. Ţi-l imaginezi pe Nigel al vostru lovind cu ciocanul de licitaţie şi anunţând: „Şi acum, la etaj, avem tabloul din lotul patru mii patruzeci şi patru, intitulat *Dă-mi afurisitul ăla de covor*"?

– Râd când îi aud accentul britanic prefăcut, care se dovedeşte a fi chiar decent.

– Ce zici să încercăm ceva simplu: *La bazar*?

– Perfect!

Edith ne privește pe amândoi amuzată, cu acel aer emblematic impecabil, și-i invidiez ușurința cu care-l afișează. Apoi se îndepărtează cu tabloul, împreună cu tânărul pe care presupun că nu-l voi mai vedea niciodată. Dar la sfârșitul zilei, el stă rezemat de ușa biroului meu, cu nasul acvilin în profil și cu pardesiul pe braț.

– Mie cum mi-ai spune?

Tot corpul îmi vibrează, apoi tremură. Aș vrea să fac o glumă proastă de genul *Tipul sexy cu Burberry*, dar mă tem că va fi dezgustat și mă va privi cu condescendență. În schimb, îi ofer un titlu inspirat:

– *Portretul unui bărbat ambițios?*

Preț de o clipă, privește în altă parte, clipește rapid, apoi se uită direct în ochii mei.

– Ești bună, Kagan! Așa scrie pe ecusonul tău, nu? Ți-am pronunțat corect numele?

Mă îmbujorez, la fel ca atunci când First Settler Girls îmi pronunță numele, de parcă ar fi o specialitate culinară etnică, cu gust ușor neplăcut.

– Kay-gan, da.

Mă întreabă:

– Vii cumva din fosta și îndepărtata URSS? Nu vorbești cu accent rusesc, ca un Boris sau ca o Natașa, dar numele tău îmi indică clar originea.

Îmi dau seama că e viclean, dar încă mi-e teamă că voi fi respinsă. *De unde îți sunt strămoșii?*

– Păi, da, vin din îndepărtata și înghețata stepă rusă. Spre deosebire de Boris sau Natașa, care, ar trebui precizat, vin din Pottsylvania[1]. Și

[1] Pottsylvania este o țară fictivă, care a apărut în serialul de televiziune Rocky și Bullwinkle. Pottsylvania este o parodie a unei țări din Europa răsăriteană (care poate fi considerată ca o satiră în Germania de Est: personajele din Pottsylvania folosesc adesea cuvinte germane, iar svastica poate fi văzută pe avioane militare). A fost remarcată pentru că avea o națiune dedicată tuturor

dacă îmi permiți să te întreb, ce legătură ai cu scumpa noastră colegă Edith Rhinelander-Jones?

– Hei, ascultă, sper să nu crezi că vreau să pun etichete sau altceva. De fapt, studiez istoria Rusiei. A fost specializarea mea în facultate și acum îmi fac doctoratul în Limba și literatura slavonă. De aceea te-am întrebat dacă ești rusoaică. N-am vrut să te jignesc.

– Îți dai doctoratul în Limba rusă?! De ce Dumnezeu ai vrea să faci asta? îl întreb și las garda jos.

Niciodată nu mi-am imaginat că tânărul frumos din filmul *Cercul poeților dispăruți* ar putea citi altceva în afară de T.S. Eliot sau Walt Whitman, cu atât mai puțin Gogol. În timp ce îmi strâng lucrurile și mă pregătesc să ies din birou, Carl îmi povestește despre obsesia lui pentru scriitorii ruși. Când a deschis primul roman scris de Dostoievski, s-a simțit în sfârșit înțeles. Literatura din prima perioadă de creație a lui Tolstoi îl face să plângă, datorită empatiei lui profunde față de autor. Jocul de cuvinte al lui Nabokov l-a inspirat să scrie pentru prima dată. Ochii lui sunt apropiați, dispuși în mod inegal, conferindu-i un aer senzual, dincolo de întreaga simetrie.

Se dovedește că numele lui de familie este Vandermotter, un nume comun cu o aripă a spitalului Beth Israel din Queens, acolo unde medicii au trebuit să-mi coasă fruntea la loc după ce un copil mă împinsese pe scările de la Ieșiva. La sfârșitul zilei, pe măsură ce atmosfera de la birou se liniștește, aproape simt cum cineva mă ia de mână la galeria Worthington. Ușa se deschide spre un loc care nu aduce cu puburile irlandeze sau cu barurile unde se bea vin, ci către o lume animată de oameni care locuiesc în case frumoase din East Sixties, unde fumează alături de capete de elan împăiate, expuse printre rafturile de lemn ale bibliotecilor, oameni ale căror chipuri sunt recunoscute în

problemelor legate de spionaj și de înșelăciune; copiii au fost învățați în școli cum să comită crime. Populată în întregime de agenții guvernamentali și sabotori, Pottsylvania este singura națiune în care Războiul Rece nu s-a dezghețat niciodată (n. tr).

cluburi unde se servește la prețuri exorbitante banala salată Cobb. Pe măsură ce Carl îmi vorbește, este ca și cum America m-ar primi cu brațele deschise.

Sunt o persoană tensionată, pesimistă, anxioasă și sunt obsedată de un singur lucru, succesul, până când prietena mea, Alla, mă duce la un centru de yoga din vestul orașului Massachusetts. Urma să petrecem un weekend doar noi, fetele, cu yoga, drumeții, salată de legume și să ne furișăm puțin în oraș pentru câteva pahare de vin. Pe panoul cu informații atârnă programul zilnic și atenția îmi este atrasă de titlul unei conferințe: *Folosește puterea optimismului pentru a-ți îndeplini visele.*

Principalul *speaker*, profesor specialist în psihologia pozitivă, tocmai ne invită la curs. Alla râde și se îndreaptă spre clasa de yoga, dar eu iau loc în rândurile din spate ale auditoriului. Bărbatul este înalt și cu siguranță evreu și are aspect familiar. Ochii săi sunt de un albastru-deschis, aproape translucid. Are la dispoziție o prezentare PowerPoint, care conține studii și cercetări. Și timp de o oră și jumătate e ca și cum mi-ar fi spus pe nerăsuflate povestea vieții mele. Eu îmi creez singură scenarii negative care-mi afectează realitatea, din cauza viziunii mele pesimiste asupra lumii. În sinea mea, cred că nu merit să fiu fericită. Oamenii optimiști sunt mai sănătoși și mai fericiți. Iau tot ce vor de la viață și se bucură mai mult de succesul lor. Singurul lucru care ne oprește să fim fericiți este povestea pe care-o imaginăm despre noi înșine.

– Care este povestea ta? ne întreabă profesorul pe fiecare.

– Îmi amintesc de fetița cu codițe, care cândva excela la matematică, la șah și rătăcea prin Queens. Fetița care fura săpun și care acum este întrecută la muncă de ceilalți stagiari.

– Nu vedeți că scenariul poate fi rescris, iar viața poate dobândi un nou curs?

Imediat cum mă întorc la New York, îmi iau inima în dinți și îl sun pe Carl.

Îl invit la reuniunea First Settler Girls, la O'Grady, și toată lumea mă privește cu mare atenție, ca pe o femeie deosebită care are privilegiul să fie la brațul lui Carl Vandermotter și care merită o reevaluare. Paharele cu gin tonic și cocktailurile Margarita apar și dispar, iar eu îl am pe Carl lângă mine în calitate de traducător cultural și mă simt bine în lumea lor. Pentru prima dată, am curajul să vorbesc deschis. Betsy Rankin recunoaște că mă consideră introvertită, independentă și extrem de ciudată și că uneori este intimidată de prezența mea. Edith Rhinelander-Jones spune că toate fetele știu titlurile tablourilor denumite de mine, datorită talentului meu de a transpune în cuvinte esența oricărei picturi. Fetele sunt amabile și mă primesc cu brațele deschise în cercul lor. Barul se învârte cu mine pe măsură ce se lasă noaptea, iar complimentele lor îmi spulberă barierele și îndoielile, nesiguranțele mele de imigrant de la periferie. Cortina se ridică pentru a dezvălui terenuri de golf, cricket, polo și alte sporturi necunoscute mie. Îmi permit să beau mai mult decât de obicei și mă relaxez ascultându-le conversația. Când discută despre viitoarea lor participare la o nuntă din Newport, a cărei tematică este cea a baronilor corupți[1], le povestesc că atunci când părinții mei s-au căsătorit, bunicii din partea mamei au călătorit cu un tren de noapte din Ucraina la Moscova, aducându-le cadou de nuntă două duzini de găini proaspăt tăiate, însângerate. Pe vremea aceea, găinile erau o delicatesă rară, la Moscova nu se mai găseau deloc, însă invitații la nuntă au reușit să se ospăteze o zi întreagă după pofta inimii. Doar câteva găini au fost puse deoparte, pentru a fi date mită. După slujba secretă de binecuvântare a nunții, oficiată de rabin, ai mei au oferit găinile vecinilor, ca aceștia să nu-i reclame autorităților că s-au bucurat de o ceremonie religioasă ilegală. Sunt conștientă că vorbesc prea mult și că repet cuvântul „găină" de prea multe ori, cu un ton ridicat și că vocea îmi trădează emoțiile.

[1] *Robber baron* este o metaforă derogatorie a criticii sociale, aplicată inițial anumitor oameni de afaceri americani din secolul al XIX-lea, care au folosit metode fără scrupule pentru a se îmbogăți (n. tr.).

– Uau! exclamă Betsy Ranskin, înclinând un pahar de mojito în direcția mea, ca și cum m-ar saluta. Ce tare!

Carl Vandermotter va pleca împreună cu Betsy, Sutton sau cu cea care-și spune Gigi, cel puțin asta este convingerea mea. Apoi îmi amintesc să cer mai mult de la viață. Rescriu scenariul. Carl îmi va rămâne alături, îmi spun în repetate rânduri. Și într-adevăr, pe tot parcursul nopții, Carl continuă să stea lângă mine, neclintit.

Petrecem împreună weekenduri prelungite la muzee, în crame subterane, cu candelabre înalte, sau în croaziere cu feribotul până la Staten Island și înapoi. Mă trezesc privindu-l pe furiș, pentru a mă obișnui cu prezența lui și sunt conștientă că îi acord toată atenția și că încerc să apar în cea mai bună lumină. Îndrăznesc să afișez mai multă încredere decât simt de obicei, nu mai sunt femeia care refuza să facă ea primul pas când era atrasă de un bărbat chipeș, care dansa în lenjerie de dantelă pentru primul iubit, pentru că așa îi ceruse și pentru că îi plăcea tricoul lui zdrențuit cu Iron Maiden și zâmbetul său frivol. De dragul lui Carl, i-am povestit viața mea în cele mai strălucitoare culori. Îmi imaginez că tipii ca el, care provin din familii cu o istorie îndelungată, cu un bogat arbore genealogic și cu bijuterii de secol XVIII, transmise din generație în generație cu ocazia căsătoriei, au mari pretenții în alegerea unei partenere de viață potrivite. În fond, cu ce contribui eu la această relație? Cu o absență a istoriei, un aport tipic american. Bijuteriile familiei mele datau cel mult din generația trecută și n-aș purta nici moartă inelul rusesc masiv, cu rubin, împodobit cu seceră și ciocan. Într-o cutie de pantofi îmi țin fotografiile sepia ale strămoșilor necunoscuți, misterioși, străsnici locuitori ai *shtetl*-urilor, care fac figurație într-un arbore genealogic vag. Dar pe Carl nu păreau să-l deranjeze aceste amănunte și continua să aducă în discuție aspecte despre unicitatea poporului rus. E adevărat că la început rușii n-au încredere în tine, dar apoi îți devin prieteni pe viață? E adevărat că sunt veseli, melancolici și capabili să recite poeziile Anei Ahmatova pe de rost? Nu-i așa că sunt interlocutori excepționali și plini

de pasiune? Cât de mult și-ar dori să viziteze Rusia și să-i descopere locuitorii pe cont propriu! Sunt impresionată de acest entuziasm (ai mei renunțaseră de mult la Ahmatova în favoarea emisiunii *Real House Wives of New Jersey),* de flacăra care îi ardea în priviri oricând rușii erau subiectul discuției. Și pare a fi amuzat când aude că eu dau din coate să-mi croiesc drum prin mulțimea care așteaptă la rând să obțină biletele mult dorite și când subliniez discrepanțele dintre serviciile oferite oamenilor.

– Cred că eu sunt genul de om care stă la rând, la fel ca toată lumea, îmi spune șovăind.

Din felul în care se uită la mine pare să mă accepte așa cum sunt, cu sânii prea copți și cu rotunjimea șoldurilor. Mă simt ca o creatură cu penaj colorat, lăsată să zboare în fața unui ochi atent. Sub privirea lui, încep să înfloresc.

Și întotdeauna intră în biroul meu aducând cataloage cu picturi pe care are nevoie să le intitulez.

Arăt spre fiecare: *Harem, Copacul sterp, Salt în piscină, Sultanul și tigrul lui.*

– Ești genială! îmi spune gesticulând în cămașa lui de culoarea untului, cu manșetele suflecate peste cot.

– Detaliază!

– Serios acum, ție îți vine totul așa ușor. Probabil ar trebui să te ocupi și de teza mea de doctorat. Pun pariu că ai termina-o într-un weekend.

– Pentru disertație, aș avea nevoie de cel puțin trei zile. Aș putea să o scriu într-un weekend prelungit, de Ziua lui Columb[1] sau când pică Ziua Eroilor[2]?

Încă nu sunt obișnuită să mi se recunoască meritele, dar lucrez la asta. Încă mă simt un simplu stagiar, care realizează cataloage pentru

[1] Sărbătoare națională în multe state din America, care aniversează pe 12 octombrie sosirea lui Cristofor Columb în America (n. tr.).

[2] Sărbătoare oficială la nivel federal în Statele Unite ale Americii, sărbătorită în ultima zi de luni a lunii mai (n. tr.).

licitații și împarte biroul cu încă doi stagiari pe perioada verii, unul dintre ei fiind Nadia Kudrina.

Carl Vandermotter devine o parte integrantă a grupului nostru, iar ca să-i celebreze susținerea disertației, First Settler Girls îi organizează o petrecere la galerie, după program. Lăzi cu sticle de rom și scotch, împodobite cu panglici, sunt aduse zgomotos în birourile noastre. Fetele poartă pe cap coifuri de petrecere. E prima oară când rămân peste noapte la casa de licitații, iar spațiul capătă o nouă valență, prietenoasă, eliberată de oamenii care mă intimidează. Arta strălucește în rame poleite cu aur, capodoperele dezvăluindu-se intim, fără artificii. Toate obiectele impunătoare – mesele lungi de la recepție, arhiva cataloagelor Worthington de acum șaptezeci și cinci de ani – devin prietenoase, accesibile. Bem dezlănțuiți ca niște adolescenți petrecăreți, ai căror părinți sunt plecați de acasă, și socializăm în preajma tablourilor reprezentând scene de baie și câmpuri cu irișI. Mai târziu, în noapte, prietenii noștri stilați apar cu și mai multă băutură, iar eu îi aplaud, dau drumul la muzică și încerc să fluier. Prind curaj și mă urc pe o masă de conferințe pentru a ține un toast în limba rusă în cinstea lui Carl. Majoritatea cuvintelor ar fi fost de neînțeles pentru un nativ rus (înainte de transferul meu la Departamentul de Artă Rusă, înțelegerea limbii materne îmi ridica dificultăți), dar după ce discursul meu s-a încheiat, mă împiedic nu cu multă grație de marginea covorului și Carl mă prinde (și mă învârte) într-o îmbrățișare tandră. Când îmi recapăt echilibrul și îmi simt sângele pulsând în tâmple, mă sărută.

– Auu! exclamă fetele în cor, cu o voce plină de invidie.

Carl e la fel de nerăbdător și entuziasmat ca mine să descoperim orașul împreună, să ne plimbăm prin Brooklyn așa cum face toată lumea, să mergem la spectacole de teatru *underground*, să dansăm în cluburi de noapte și să mâncăm pe stradă produse de fast-food vândute la chioșcurile apărute prin tot orașul. Simt că pentru el – un nativ din Manhattan, după ce a învățat din greu la Trinity, Princeton, și apoi la

Columbia – aceste activităţi turistice prin subteranele oraşului sunt la fel de neobişnuite ca pentru o imigrantă, o dezertoare din fosta Uniune Sovietică, ce trăieşte în suburbii.

Îmi place chiar şi neglijenţa sa în privinţa sexului, într-o zi îl analizează ca pe un studiu metodic, supus greşelii, iar în altă zi îl abordează complet dezinhibat şi creativ. Ca un savant care analizează la microscop mostre de ADN sau ca un adolescent care face descoperiri exuberante. Binedispus, îmi vorbeşte despre sclavia sexuală şi apoi uită cu desăvârşire, geanta lui tip postaş fiind într-o zi plină cu eşarfe de mătase, a doua zi cu lenjerie intimă, iar în ziua următoare, cu şosete de lână şi o cămaşă de noapte de bumbac. Îmi dau seama că înainte de Carl, priveam sexul ca o studentă eminentă, dornică de nota zece, dar cu el mi-am permis să devin egoistă, să iau ceea ce-mi aparţine, să gem şi să chicotesc. După aceea, îmi place să fac programul nostru de sâmbătă şi să savurăm împreună toate momentele plăcute. Cafea, ziare, plimbări prin parc, cina. Încep să mă relaxez şi să prind curaj. Îmi cumpăr cartea *Optimismul se învaţă. Ştiinţa controlului personal* şi o colecţie de cărţi asemănătoare. Le citesc pe toate, subliniez ce consider relevant şi le ascund.

– Desigur, observ fisuri în perfecţiunea iubitului meu, dar există mijloace să le acopăr, până când acestea devin invizibile. Spre exemplu, Carl judecă oamenii care se abat de la norma morală.

– Dar dacă prietenul tău cel mai bun are nevoie de bani? N-ai vrea să afle dacă apare o oportunitate care l-ar ajuta? îl tachinez eu după ce urmărim ştirile despre afaceristul compromis.

În orice caz, familia mea de ruşi n-ar considera asta o crimă. Desigur, ar comunica celor dragi orice informaţie financiară utilă.

– Nu-mi pasă. Eu nu i-aş mai vorbi niciodată. A încălcat legea!

– Îţi dai seama că iubita ta e rusoaică, nu?! Noi nu suntem renumiţi pentru moralitatea noastră!

– Da, dragă, dar tu, dintre toţi reprezentanţii spiritului rus, eşti cea mai admirabilă! îmi şopteşte printre sărutări şi accept complimentul

chiar dacă mă întreb dacă e pur și simplu naiv, picat din lună. Nu i-am putut mărturisi c-am furat o pungă de cireșe din magazinul Whole Foods. N-am fost acuzată și, prin urmare, n-am spus nimic. Sau despre următoarele pungi de cireșe. Acelea fuseseră uitate într-un cărucior pe raftul de jos, după ora închiderii.

– Ar fi frumos să ai acasă câte o piesă de artă, ici și colo. Ți-aș putea obține câteva fotografii sub trei sute de dolari, îi sugerez indicându-i cu degetul pereții albi ai apartamentului său închiriat.

Îmi aduce un pahar de vin care pare scump, decorat cu inițialele lui aurii pe margine și dă la o parte teancul de hârtii de pe scaunul metalic șubred. Amândoi suntem aproape goi, ca de obicei. Dacă am îndrăzni să ne acoperim goliciunea trupurilor, ar fi un act de cruzime unul față de celălalt.

– Mi-ar plăcea să-mi fii decorator, îmi spune, evitând cu pricepere subiectul banilor.

De când formăm un cuplu, noul timbru grav și senzual al vocii lui mă surprinde plăcut. Mă întind pe canapea, căutându-mi o poziție cât mai comodă, și mă simt ca o cadână printre lucrările studenților, risipite la picioarele lui. Pare să-mi spună: „Vino aici, lângă mine!" , bătând cu palma pe locul mic, rămas liber de lângă el.

– Și chiar intenționam să-mi cumpăr obiecte de artă, dar nu știam cu ce să încep. Singurele tablouri cumpărate de ai mei sunt acele portrete olandeze deprimante.

– Mă voi interesa eu pentru tine. Chiar văzusem un tablou frumos cu muguri primăvăratici înfloriți în fundal.

– Ai vrea să faci asta pentru mine? Dar, te rog, fără falsuri. Mă interesează doar originalele.

– Iubitule, tu meriți doar tablouri originale.

Sărutările noastre sunt intense, spontane, dezinhibate. Brațele lui sunt atât de lungi, încât m-ar putea înconjura de trei ori cu ele. Și ce-ar fi dacă aș prefera să mă așez de partea gri, încețoșată, în timp ce lumea lui strălucește în nuanțe intense de alb și negru?

– Tania. Taniuşa. Taniecika, îmi şopteşte târziu în noapte, desenându-mi conturul feţei cu degetele lui delicate.

Mă întreb dacă nu cumva a citit prea multe traduceri de Puşkin, dacă a asimilat oare ad litteram intensitatea lui Dostoievski. Cum aş putea impune specificul meu rus dezordonat, imoral, cuiva atât de legat de tradiţii, de integru, cuiva care m-a ales împotriva oricărei logici? Şi mai e şi farmecul străzii din Upper East Side, pe care e situat apartamentul lui cu vedere de sus, către scuarurile unui New York uitat, unde până şi liniştea nopţii emană un anumit rafinament. Şi, dacă-mi întind gâtul de la fereastra dormitorului, văd East River, strălucind ca argintul viu în lumina lunii.

Vorbim pentru prima dată despre cartea lui Carl, *Tânăra Ecaterina,* la un restaurant italian din Brooklyn. Ni se repartizează un separeu, un loc considerat „intim" de către *hostess,* care ne conduce la masă cu aerul generozităţii spontane, ca şi cum ne-ar spune: „Îmi veţi mulţumi mai târziu, când veţi fi căsătoriţi." Restaurantul însuşi pare creat anume pentru nopţi cu furtuni de zăpadă şi crivăţ, iar interiorul e decorat cu plăci de cărămidă şi şemineu, lumânări, lemn de culoare închisă şi tavane joase, stil Tudor. Ne strecurăm înăuntru, amândoi citind de pe acelaşi meniu („Tipăresc mai multe peste stradă chiar în timp ce vorbim."). Mă înfioară un val de aer proaspăt, simt noutatea prezenţei mele într-un oraşel îndepărtat, în imediata apropiere a unei fiinţe care e mai mult o legendă decât un bărbat. Respir adânc parfumul spaghetelor şi aroma celei de-a doua sticle de vin roşu abia deschise. Carl emană un miros atât de curat, încât se îmbină numai bine cu mirodeniile fiecărui fel de mâncare, de la sosul ragù de miel şi până la aroma ca de lămâie a fasolei verzi. Şi apoi, mai este simetria perfectă a trăsăturilor sale, frumuseţea lui elegantă stil Ralph Lauren, sporită de puloverul împletit desprins parcă dintr-un catalog dedicat tinerilor din familii înstărite, coregrafia delicată a acestor degete subţiri, care manevrează impecabil paharele cu vin. Şi acasă e gentlemanul desăvârşit,

gătind paste și fiind mulțumit să afle orice aș prefera eu să-i împărtășesc despre mine însămi. Și apoi, desigur, e renumele Vandermotter, a cărui rezonanță intensă plutește deasupra noastră, împrăștiind fascinație.

La ultimul pahar, după ce băusem deja prea mult, mă aplec spre el și-i spun:

– Povestește-mi despre munca ta la agenția de plasament. Mi se pare incredibil că te ocupi de așa ceva.

– Îmi iubesc munca. Nu sunt asistent social calificat. Pur și simplu îmi ajut mama cu administrarea agenției. Ea face parte din consiliul de conducere.

Primim două meniuri pentru desert, se pare că problema tipăririi acestora a fost rezolvată. Carl o ajută pe chelneriță să strângă și ultimul tacâm de pe masă, apoi șterge fărâmiturile. După plecarea ei, se apropie și mai mult de mine.

– De fapt, am început să scriu un roman.

– Asta e minunat!

– Nu voiam să-ți spun nimic, dar ești rusoaică, așa că...

Vorbește repede, ochii îi sclipesc cu vioiciune. Pare să nu observe că restaurantul a devenit arhiplin și oamenii abia așteaptă să ne ia locul la masă.

– Ia fii atentă! Nimeni n-a mai scris o carte despre Ecaterina cea Mare înainte ca ea să devină celebra Ecaterina cea Mare.

– Serios?

– Sau, dacă a scris, cu siguranță n-a ajuns un bestseller. Deci această tânără prusacă vine la Curtea Rusiei, se mărită cu clovnul incapabil să-i fie bărbat și sfârșește prin a obține trofeul suprem: coroana. Devine regina întregului imperiu rus fără dreptul dinastic la tron. Nu ca regentă, nu ca soție, ci ca împărăteasă și, mai presus de asta, ajunge să se numere printre cei mai mari monarhi din întreaga istorie. O străină.

– Așa, și?

Carl e surprins.

– Nu ți se pare incredibil?

– Ba da.

În realitate însă, departe de mine acest gând. Bineînțeles, Ecaterina ar fi sfârșit prin a obține coroana dacă soțul ei ar fi fost un *razmaznia*[1] fără valoare, mă gândesc. O imigrantă ca ea cu atâtea ambiții? Dar instinctul îmi spune c-ar trebui să tac.

Ușa restaurantului se deschide larg și înăuntru năvălesc numeroși clienți. Iau seamă de femeile care își suflă în pumnii înghețați de frig, purtând coifuri de petrecere, de *hostess*-ul care gesticulează în direcția noastră. Chelnerii dau târcoale mesei noastre, așteptând să comandăm desertul, pentru ca apoi să eliberăm masa.

Ultimul lucru pe care aș vrea să i-l explic lui Carl este viața interioară a imigrantului. Sunt sătulă deja să-mi exploatez povestea pentru a satisface curiozitatea altora. M-am săturat de povestea mea „exotică". Da, pentru o perioadă îndelungată de timp, n-am avut prieteni și puștii americani își băteau joc de mine din cauza accentului meu și a hainelor demodate pe care le purtam. Da, de cele mai multe ori plângeam nopțile până adormeam, îngrozită că nu mă voi putea adapta niciodată acolo. Da, și ai mei plângeau, speriați că au făcut o greșeală îngrozitoare. Se temeau că își vor uita limba maternă și că nu-și vor mai vedea nicicând casa. Înțelegeam destul încât să le fac viața mai ușoară și rămâneam blocată în locurile din apropierea școlilor ieftine. În schimb, aș vrea să fiu o Vandermotter. Atunci mi s-ar deschide larg un drum privilegiat, pavat cu toate posibilitățile. Dar ce sens are să intru în toate amănuntele astea, într-o vineri seara, într-un restaurant supraaglomerat și extrem de sexy, unde principala alegere care conta era tiramisu sau *pot-de-crème*? Masa noastră, ne amintește chelnerul, era rezervată.

Chipul lui Carl e încă aprins după cina fierbinte, o figură nordică perfectă, creată de îngeri.

[1] „Om slab, sentimental", în lb. rusă în orig (n. tr.).

– Oricum, lucrez la acest roman de-o veșnicie. Dacă îmi iese, s-ar putea să mă angajeze cu normă întreagă la Ditmas College.

– Dacă vrei, te voi ajuta la capitolele despre istoria Rusiei.

– N-aș vrea să generalizez și să spun că rușii au ceva unic, dar cred că tu ești extraordinară, îmi spune.

Tocmai a folosit hiperbola „extraordinară". Asta mă încântă și mă neliniștește în egală măsură. Dacă mă consideră o eroină din *Doctor Jivago*, cu o etolă de blană pe umeri și ochi albaștri melancolici, privind departe, spre nesfârșitele stepe înghețate? Mai contează?

– Mi-am dat seama din secunda în care te-am văzut denumind sârguincios acele tablouri urâte din spatele biroului tău. Atunci m-am gândit: „Fata asta este opusul celor mulțumiți de sine." Prin venele tale curge foc. Recunosc, asta m-a atras la tine.

Mâna lui întinsă peste colțul mesei îmi arde încheietura. Iată privirea aceea inefabilă, plină de venerație.

Cât de recunoscătoare îi sunt pentru acea privire! Câtă nevoie disperată avea încrederea mea fragilă de entuziasmul acelei priviri admirative! Îmi las degetele pe antebrațul lui.

– Hei, știi ce? Vreau să-ți citesc cartea atunci când va fi gata. Îmi va plăcea la nebunie. Și te pot ajuta cu toate cuvintele rusești.

– Ai vrea să faci asta? E ca și cum te-ai lăsa ucis la acest atelier pe care-l frecventez acum. Singurul lucru pe care oamenii îl înțeleg sunt povestirile scurte. E o pierdere de vreme să încerci măcar să vorbești despre asta.

Carl își lipește fruntea de a mea, într-un *tête-à-tête* conspirativ.

– Dar am sentimentul că mă inspiri. *Moi kotenok*.[1] Spun bine?

Acum restaurantul e arhiplin, oamenii stau în picioare, așteptând rândul, în speranța că puținii clienți așezați la mese le vor elibera mai repede. Întreaga lor așteptare mă face să mă simt în culmea tuturor posibilităților.

[1] „Pisicuța mea", în lb. rusă în orig (n. tr.)..

– Tiramisu şi două furculiţe, îi spune Carl chelneriţei.

Cât de încrezător e acum, când comandă pentru amândoi! Un praf de pudră de cacao, aroma romului şi două furculiţe care se întâlnesc la mijloc. Ultima oară când am fost aşa fericită eram în clasa a treia, când am câştigat concursul de ortografie şi i-am auzit pe ai mei spunând că abia locuiam în America de nouă luni.

Când primim nota de plată, vedem că tiramisu lipseşte de acolo. Carl o cheamă înapoi pe chelneriţă şi o anunţă că a uitat să treacă desertul.

– Bărbatul tău e cinstit, îmi spune femeia şi ne aduce din partea casei încă un desert delicios – budincă de pâine –, în ciuda iritării crescânde a gazdei restaurantului şi a tuturor acelor oameni înfometaţi, prelungindu-ne astfel şederea pe termen nelimitat.

Bărbatul tău.

În cele din urmă, vine ziua cea mare şi Carl mă întreabă:

– Eşti gata să-mi cunoşti familia?

Pentru invitaţia asta m-am pregătit ani buni la Worthington. Ştiu doar atât: mamei lui îi place să i se spună Sisi, se va aştepta să primească o scrisoare de mulţumire după cină, iar eu ar trebui să mănânc bine înainte, întrucât cina în familie va fi frugală.

– Sunt pregătită! îi răspund, memorând instrucţiunile.

Simt că nu mai pot înghiţi nimic, iar stomacul îmi tremură de emoţie.

În săptămâna dinainte mi-am cheltuit tot salariul la cumpărături, special pentru această ocazie. Când intri la magazinul Bergdorf nu e la fel ca atunci când păşeşti în casa Worthington, unde vânzătorii te întâmpină imediat, evaluându-ţi situaţia financiară şi sărind în ajutor. La Bergdorf, rochiile sunt expuse departe, în vitrine strălucitoare, cu mânecile încolonate precum soldaţii. Acest magazin e atât de diferit faţă de cele cu preţuri promoţionale, de unde cumpăr de obicei – Loehmann, magazinul rusesc preferat, oferă la reduceri o harababură de haine; Century 21 are chilipiruri expuse pe rafturi şi coşuri cu

cșantioane accesibile oricărui buzunar. Aici, la Bergdorf, până și panourile cu preț apar atât de mici și sunt așa discrete, încât parcă te provoacă să îndrăznești să le studiezi amănunțit.

– Într-o cabină de probă de mărimea dormitorului meu, mă înfior îmbrăcând o rochie din serj cu fir alb și albastru, imprimată cu motive florale roz, extrem de scumpă, și mi se taie respirația văzând eticheta cu prețul exorbitant.

– Care e politica de retur? întreb vânzătoarea.

Mă asigură că pot returna produsul în șaizeci de zile, însoțit de chitanță, așa că îmi cumpăr taiorul Chanel, iau punga și pun cu atenție bonul în buzunar.

Pe măsură ce se apropie ziua întâlnirii cu familia Vandermotter, fur din sertarele mamei un colier de perle, merg la probă două dintre ele la cele mai elegante saloane Bergen County și plec de acolo semănând mai puțin cu Ingrid Bergman și mai mult cu Emily Dickinson. Caut cele mai fine deserturi din New Jersey, cele mai scumpe flori și cel mai bun vin, ca și cum aș avea sânge albastru, maniere corespunzătoare și familia Vandermotter ar cunoaște stilul cultural rusesc rafinat.

– Uau! exclamă Carl când îmi fac apariția la ușa lui, etalând aerul unei femei bogate, care a moștenit averea familiei. În realitate, am aspectul ponosit al directoarei unei instituții britanice defavorizate.

Când am plecat mai devreme de acasă, mama s-a uitat mirată la mine.

– Ce ți-ai făcut la păr și, pentru numele lui Dumnezeu, de ce ți-ai cumpărat taiorul ăla costisitor?

În schimb, Carl îmi spune:

– Nu trebuia să te gătești atât. Ți-am spus că ai mei nu sunt așa formali. Puteai să te îmbraci ca de obicei.

– Vrei să spui că arăt splendid?

– Iubito, întotdeauna arăți splendid.

Își freacă nasul de bărbia mea, înainte de a se retrage.

– Dar mi-e și teamă să te ating. Arăți ca un manechin din vitrină și miroși a balsam de rufe.

– E *Chanel No.5*, iubire.

– Deci îți place să miroși a spălătorie?

– Mi-am imaginat că e parfumul cu care și mama ta s-ar da.

– În primul rând, mama urăște parfumul și n-ar cumpăra Chanel decât dacă ar fi constrânsă, îmi spune îmbrățișându-mă.

Sunt uimită că nu înțelege cu adevărat motivul neliniștii mele, că nu s-a simțit probabil niciodată la fel.

– În al doilea rând, te străduiești prea mult. Ar trebui să fii tu însăți.

Să fiu eu însămi? Dar oare ce mai înseamnă „a fi eu însămi"? Oare viața nu e un teatru? În sinea mea, lucrez intens la noul program de dobândire a optimismului (*rezultatul unei singure situații nu decide ceea ce sunt și ceea ce sunt capabilă să devin*), dar în realitate sunt prea emoționată să întâlnesc pe cineva, mă tem să nu deranjez sau ca nu cumva să mă fac de râs. Am fluturi în stomac. Carl se îmbracă la fel ca de obicei, cu pantaloni frumos călcați și o cămașă bleumarin, descheiată la guler și cu mânecile suflecate. Spre deosebire de mine, el pare indiferent și lasă impresia perfecțiunii naturale. Își trece calm degetele prin păr, apoi își toarnă un pahar cu apă și stoarce o felie de lămâie. Mă sărută pe colțul gurii.

– Nu suntem în întârziere? îl întreb, de acum dorindu-mi ca totul să se termine mai repede.

Am în mână o cutie în interiorul căreia sunt convinsă că tortul cu cremă de unt și vanilie s-a făcut praf.

Carl insistă să mergem cu metroul, ca să-mi arate mai bine tot felul de indicatoare din copilăria lui. Refuz să recunosc că pantofii noi mă strâng și mă incomodează teribil la fiecare pas. Îmi simt labele picioarelor tăiate în două. Calc cu grijă, dar, pas cu pas, simt povara hainelor elegante, iar colierul parcă mă strânge de gât din ce în ce mai tare.

Jos, la metrou, curg apele pe mine, m-am încins în taiorul Chanel, care mă sufocă, și sunt copleșită de efortul îngrozitor de a sta dreaptă în vagonul aglomerat, încorsetată în materialul rigid și inflexibil al rochiei scumpe. Îmi zăresc imaginea în geamul de la metrou și înțeleg

de ce Carl m-a comparat cu o păpușă din vitrina magazinului, perfect aranjată și pictată, cu geanta matlasată care-mi atârnă în mână ca un exces de piele și cu rujul roz de clovn.

Când ieșim de la metrou, se înserează. Ne îndepărtăm de agitația frenetică din Lexington, spre liniștea din Central Park, acolo unde durerea din tălpi mi se transformă într-o tristețe plăcută. Pentru mine, East Sixties ar putea fi un peisaj complet străin. Ne îndreptăm spre Madison, unde buticurile luxoase se pregătesc să-și închidă peste noapte bijuteriile scumpe, iar vitrinele magazinelor de haine pentru copii etalează pulovere identice din caşmir. Trecem de piramidele fragile cu cremă de ciocolată și de agenții de pază cu figuri anoste și insipide. Întâlnim genul de oameni care locuiesc aici și lucrează la Worthington, oameni care își iau cina pe terasă, deși afară se simte încă aerul răcoros al primăverii, mame cu părul prins în coadă, purtând rochii cu dungi stil marinar, care împing cărucioare. Fetițe ce mănâncă înghețată așezate la mesele de sticlă din vitrinele cofetăriilor și care poartă poșete de lux, semnate de celebrul designer Henri Bendel. Fiecare individ este dichisit asemenea colegilor mei de la birou. Răsfățată în lux și opulență, această țară a bluzelor scumpe îmbracă elegant siluete anorexice, hrănite cu salate. Mă cuprinde invidia la gândul că iubitul meu a putut să crească aici și s-a învățat să ia totul de-a gata. Îmi amintesc că odată tata ne-a adus tichete de masă și, pentru a-și sărbători succesul și a îmblânzi foamea care nu putea fi niciodată satisfăcută, întreaga familie a comandat de la restaurantul chinezesc din cartier mai multe feluri de mâncare decât ar fi putut mânca, resturile de costiță rămase înălțându-se în grămezi în farfuriile noastre, ca un cimitir de oase.

După ce ajungem în foaierul blocului și suntem întâmpinați de portar, încerc să capăt puțină încredere în mine. Dar tocurile mă omoară și funda cutiei cu tort îmi mușcă din carnea vie.

– Nu-ți mai face atâtea griji! îmi spune Carl. Nu e mare lucru, crede-mă.

Caută ceva prin buzunare, dar nu găseşte nimic.

Mă adăpostesc lângă el, cu mâna încordată pe braţul lui.

– Ai tăi ştiu că sunt evreică rusoaică?

– Acum chiar te comporţi prosteşte! izbucneşte el.

De când suntem un cuplu, asta e prima oară când Carl renunţă să-mi vorbească pe un ton intim. Ştiam că va veni şi momentul ăsta, dar acum se întâmplă pe neaşteptate, întoarce brusc pagina, e sfârşitul unei anumite etape din viaţa noastră. Mă întreb dacă nu i-am dezvăluit prea mult din mine, nesiguranţa mea alarmantă ajunge la suprafaţă, în ciuda efortului întreprins de schimbare a tiparelor cognitive. Duritatea lui mă frapează, e surprinzătoare această răceală bruscă ce-i îngheaţă expresivitatea de pe chip şi-l transformă într-un portret.

– Sigur, ai dreptate. Am glumit doar, îl asigur.

Sunăm la uşă.

Tatăl lui ne deschide şi ne pofteşte în camera de zi, care pare a fi începutul unui lung labirint, cu plafoane ameţitoare adăpostind locuri de neînţeles, ca nişte cămări şi debarale pentru lenjerie. Spaţiul vast este nepotrivit, nefiresc pentru Manhattan, dar cum îmi recapăt suflul, îi şi ofer tortul tatălui lui Carl.

– Nu trebuia, îmi spune nepoliticos, ca şi cum chiar ar vorbi serios.

Tortul de vanilie dispare din peisaj şi ştiu că nu-l voi mai vedea niciodată.

– Aici erai! îşi face apariţia Frances Vandermotter, îmbrăcată cu pulover şi pantaloni frumos călcaţi, cu părul blond strâns într-un coc. Machiajul îi ascunde discret cearcănele vinete. Îşi apropie obrazul rece de al meu şi îmi vorbeşte extrem de tare şi incredibil de lent.

– Vrei... să-ţi... fac... turul... casei?

Îmi vine să-i spun că vorbesc limba engleză fluent.

– Da, ar fi minunat!

Mi-am imaginat casa lor ca fiind una şic, scumpă şi perfectă, asemenea unui tablou pointilist. Dar observ neconcordanţa întregului ansamblu, piese de mobilier disproporţionate, incompatibile unele cu

altele, prea mari sau prea mici, antichități americane sau englezești înghesuite pe bufetele stil Queen Anne, draperii decolorate din bumbac și creton. Fac apel la tot farmecul de care dispun și abordez ca subiect de discuție arta, așa cum mi-am propus, numai că arta din căminul lor nu e prea diversă și nici prea interesantă, o serie de peisaje cu ambarcațiuni, olandeze și portretul unei puritane.

– Carl mi-a spus că ești stagiară la Worthington. Mă tem că arta te va dezamăgi, declară mama lui.

– O, nu, deloc, ador peisajele!

Dincolo de umărul ei îi întâlnesc privirea lui Carl. El își cere scuze, ridică neștiutor din umeri și îmi șoptește mut:

– *Îți jur, n-am spus niciodată că ești stagiară!*

– Iar acest tablou l-am moștenit de la o mătușă în vârstă. Probabil șeful tău de la Departamentul de Artă Modernă ar fi interesat să-l evalueze cândva.

Trec de femeia sobră, înfășurată în pelerină albă, cu privirea sfredelitoare de oțel.

– Portretul e realizat impecabil.

Sunt conștientă că pretind o anumită autoritate profesională. De fapt, chiar o exercit.

– Într-adevăr, are profunzime.

Lângă portretul femeii puritane, e înrămat un set de pulovere uzate de lână, purtate la Princeton, iar pe birou se află o grămadă de tălăngi pentru oi. Toate obiectele sunt prăfuite și ar avea mare nevoie să fie curățate, dar îmi dau seama că fiecare lucru are propria lui valoare, că amplasarea sa alături de celelalte nu e deloc întâmplătoare.

– Aceste tălăngi au aparținut goeletei care a adus rudele lui Armand din Lumea Veche. Deci, după cum se vede, tu și Carl sunteți amândoi un soi de imigranți, spune Frances.

Face semne spre un dulap, un altar de sticlă placat cu argint.

– Și acesta i-a aparținut lui Paul Revere.

– Paul Revere! repet, studiind cu atenție lingura de smântânit laptele și perechea de cleşti pentru zahăr, numele trezindu-mi ecouri vagi ale eroilor călare despre care am învățat la orele de istorie din liceu.

Îmi dau seama că va trebui să mă documentez împreună cu Lucas, de la Departamentul de Istoria Americană Timpurie.

– E minunat!

Mama lui Carl continuă să-mi povestească despre un străvechi membru al unei întreprinderi private, care în timpul Revoluției Americane a contribuit la „Partida de ceai de la Boston" , dar apoi aud o voce venind din sufragerie, un loc care pare aflat undeva la kilometri distanță.

– Sisi, vrei, te rog, să-i dai Taniei ceva de băut?

– Tania, îmi spune Frances conducându-mă spre ieşire. E cumva prescurtarea de la vreun nume?

– Tatiana.

– Aa! Desigur. Întotdeauna mi-a plăcut să citesc indicele de la finalul romanelor ruseşti voluminoase, acolo unde se explică diverse nume. Fiecare erou avea atâtea nume diferite. De fiecare dată când unul dintre personaje apărea în scenă, trebuia să studiez indicele, pentru a mă asigura că nu-l mai întâlnisem până atunci. Skip, îți amintești?

Dintr-un loc care părea situat la mare distanță, Armand strigă:

– Întreabă-ți fiul, el studiază literatura rusă. Știi câți ani aveam când citeam *Război și pace*? Nouăsprezece, douăzeci? Şi știi ce vârstă am acum?

– Bine, bine, am înțeles, eşti bătrân!

Frances îmi face cu ochiul, ca două doamne care profită de absența temporară a bărbaților lor.

– Vrei vin sau ceva mai interesant?

Şi, pe măsură ce trece timpul, nu mă mai interesează de ce un bărbat numit Armand e poreclit Skip. După conversația superficială de la început despre literatura rusă, părinții lui Carl nu mă mai întreabă despre experiența de imigrant sau despre părinții mei care locuiesc în New Jersey. Beau și ciugulesc din mâncare, discută despre licitații

recente și deapănă amintiri despre extraordinarele veri rustice petrecute în Maine, unde mulțimea verilor lor obișnuiau să facă excursii pe jos, așteptându-și rândul la toaleta din curte, și despre cocktailul energizant de la ora patru. Și mă simt suficient de curajoasă încât să-mi dau jos taiorul Chanel în care fierbeam, să îl așez atent pe spătarul scaunului cu tot cu eticheta sa prețioasă și să râd împreună cu ei la experiențe pe care cu greu mi le puteam imagina: petreceri la piscina unde nimeni nu înota, cu nume pe care se presupune c-ar trebui să le recunosc, după-amiezile de cumpărături în scop caritabil pentru copiii de la centrul de plasament, jocurile Lacrosse[1] în familie, un sport care pentru mine n-a avut niciodată sens, casa lor de vacanță din Maine, care mi se pare romantică, deși parcă o aud pe mama întrebându-se de ce niște oameni atât de bogați nu-și permit o casă cu instalație sanitară interioară. E ca și cum aș plonja într-o piscină frumoasă, cu apă rece, strălucitoare. Dar Carl continuă să tacă de când am venit.

Observ o nesiguranță la bărbatul care mi-a luat mințile, ca și cum Carl n-ar fi rudă cu ei, ca și cum am fi două cupluri întâmplătoare care fac conversație. După ce noi, femeile, am făcut turul casei, îi găsim pe Carl și pe tatăl lui stând așezați față în față la masa mare din sufragerie. Singura dată când Carl intervine în conversație e atunci când povestește despre agenția de plasament pe care el și mama lui o administrează. Atunci întreabă despre fonduri, despre anumiți copii, dacă au rămas în grija familiilor lor, dacă au avut loc adopții reușite și ce copii depășesc vârsta până la care puteau rămâne la centru. Insistă să vorbească despre fotografii și zâmbește doar atunci când recunoaște figurile

[1] Sport competitiv care presupune două echipe de jucători care folosesc crose cu mânere lungi, asemănătoare cu rachetele de tenis, pentru a captura, duce și arunca mingea pe teren sau spre poarta adversarului. Poarta este formată din stâlpi verticali și o bară transversală, pe care este prinsă o plasă care atârnă liber. ***Lacrosse*** este un joc foarte rapid, al cărui obiectiv este de a trimite mingea în poarta adversarului de cât mai multe ori posibil, împiedicând adversarul să înscrie. Un gol valorează un punct (n. tr.).

copiilor, zâmbetele lor strălucitoare sau triste, arătându-şi dinţii de lapte. Cu doi dintre copii obişnuieşte să joace baschet sâmbătă dimineaţa, dar abia acum încep să înţeleg importanţa acestei organizaţii în viaţa lui.

Ce diferită e această întâlnire faţă de cinele zgomotoase din familia mea, când toţi conversau aprins, când toţi discutau deschis peste farfuriile lor şi mă tachinau în legătură cu găsirea „unui serviciu obişnuit" sau „a unui soţ, în sfârşit". Cât de diferită era conversaţia membrilor familiei Vandermotter despre cultură, activităţi în aer liber sau sport, în comparaţie cu ţipetele soţiilor rusoaice şi cu bărbaţii travestiţi, care purtau peruci şi sâni falşi, şi cu dansurile oaspeţilor care abia se mai puteau ţine pe picioare, acompaniaţi la un recital de un pian improvizat. Eram jenată de majoritatea acestor amintiri şi, cel mai mult, de lipsa de strălucire şi sofisticare a imigrantului, de mâncarea simplă, ţărănească, împărţită între membrii întregului clan. Descopăr că îmi place felul calm, relaxat în care tatăl lui Carl amestecă intenţionat băuturile, întâi cuburile de gheaţă, urmate de picăturile de lămâie adăugate atent, răzuitul cojilor de portocală, şi felul în care mama lui Carl trece ca o adiere dintr-o cameră în alta, Carl moştenindu-i ochii albaştri.

– Mai vrei un pahar? mă întreabă tatăl lui, aşezat la bar, iar eu îi răspund afirmativ şi îmi aud vocea cucerind spaţiul, însuşindu-mi-l.

– Ştiţi, apropo de nume, Carl îmi spune că sunt expertă în denumiri, încep eu şi îi povestesc cum ne-am întâlnit.

– Serios? Habar n-aveam. Şi asta oare ce-ar putea însemna? mă întreabă tatăl lui, uşurat că cineva a rupt tăcerea şi acum putem trece mai departe peste muţenia lui Carl, făcând conversaţie.

– Intitulez tablouri.

– Vrei să spui că titlurile tablourilor sunt create de oameni ca tine? Credeam că pictorii îşi denumesc singuri picturile.

– Uneori, dar de cele mai multe ori primim tablourile neintitulate, astfel încât asta devine treaba noastră. Titlurile sunt cele care vând tablourile.

– Da, sigur că fac asta, spune Frances.

– Stagiatura ta pare fascinantă.

Armand își desface o stridie pe care o crestează și o sărează înainte de a o mânca.

– Data viitoare când vom trece pe la Worthington, sigur te vom căuta.

– Da, desigur, promite Frances.

– De fapt, nu sunt stagiară. Asist la scrierea cataloagelor de licitații și colecții, cu asta mă ocup.

– Poftim?! mă întreabă Armand și prin aburii vinului sunt convinsă că i-am impresionat, că am crescut în ochii lor.

Și, la sfârșit, când mă sărută de noapte bună, le mulțumesc de mii de ori, mă întorc mândră și îmbujorată spre lift și-l simt pe Carl redevenind el însuși, cel prezent.

Ieșim în noapte și recunosc că încep să mă eliberez. Odată evadată din acea clădire, îmi arunc pantofii din picioare și pășesc desculță, cu mare atenție, pe asfaltul călduț.

– Cred că a fost bine. Părinții tăi sunt amabili.

– Păi, cu familia asta m-am ales, îmi răspunde într-o mod straniu.

Cheamă un taxi, îi spune să mă lase la Penn Station și se pare că nimic nu-l mai convinge să-mi acorde atenție. E prima oară când ne despărțim așa, abia dacă mă sărută ușor pe buze, taxiul demarează și-l mai zăresc fugitiv, la colțul străzii, luându-și la revedere. Dar a doua zi apare la biroul meu aducându-mi un falafel cald de la restaurantrul meu preferat cu specific oriental.

O săptămână mai târziu, ne logodim.

– *Gorko*[1] fericitului cuplu! strigă unchiul meu, iar eu și Carl trebuie să ne sărutăm și simțim amândoi pe buze gustul amar de votcă și rodie.

[1] În limba rusă, înseamnă „amar" și se strigă după fiecare toast la o nuntă rusească tradițională. Cuplul este îndemnat să se sărute pentru a îndulci gustul amar de votcă (n. tr.).

Invitaţii veniţi la petrecerea de logodnă sunt luaţi pe sus şi înghesuiţi la o masă unde în mod normal ar încăpea doar jumătate dintre ei, iar muzica e suficient de tare pentru distracţia care te face să uiţi de toate.

– Dă muzica mai încet! i se ţipă cuiva, dar apoi nu se mai ţine cont de volum.

Televizorul concurează cu muzica la numărul de decibeli, copiii se joacă alergând şi urlând printre picioarele noastre, fiica mai mică a unei verişoare se mânjeşte cu gem din seminţe de mac, din cap până în picioare.

Acasă la ai mei, Carl prinde viaţă imediat, devenind din ce în ce mai mult el însuşi. Apoi bărbaţii îi fac cu ochiul lui Carl şi îi oferă votcă. El râde în hohote la fiecare glumă, chiar dacă mai târziu recunoaşte că n-a înţeles-o pe de-a-ntregul. Femeile îl tachinează blând, iar sprâncenele lui se arcuiesc a mirare. Toţi vorbesc engleză din respect pentru locul lui natal, cuceriţi de ţara lor adoptivă. Casa ne miroase a file de hering înăbuşit, acoperit cu felii subţiri de ceapă, a limbă umplută cu varză marinată, a cartofi noi, în sos de unt, a carne de vită şi salată de sfeclă tocată. Şi Carl asistă neajutorat la umplerea paharelor din faţa lui şi întinde mâna după pahar pentru următorul toast. Până la sfârşitul nopţii, este epuizat şi răvăşit de la atâta băutură.

– Carl, ai grijă, sper că ştii că te întâlneşti cu directorul executiv de aici! îi strigă vărul meu, Mitia. Taniei i-a plăcut întotdeauna să ne dea ordine, încă din copilărie.

– Taci, Mitya, nu mai spune asta!

Inevitabil, mama îmi sare în ajutor, speriată ca logodnicul meu să n-o ia la fugă îngrozit.

Niciun bărbat nu-şi doreşte o femeie care-l intimidează.

Niciun bărbat nu-şi doreşte o femeie care câştigă mai mult decât el.

Niciun bărbat nu-şi doreşte o femeie care este prea încăpăţânată.

Niciun bărbat nu-şi doreşte o femeie care-şi iubeşte cariera mai presus de familie.

Niciun bărbat nu-şi doreşte o femeie puternică, încrezătoare în propriile forţe, o femeie care face primul pas, alege programul de

activități, face rezervări la restaurant, are prieteni bărbați și îl sărută doar atunci când e frumos machiată și aranjată, care își pune mâncare în farfurie înainte să-l servească pe el, poartă tenișI, recunoaște că îi este foame, conduce în timp ce el stă așezat pe scaunul pasagerului, în dreapta ei, nu gătește, e dezordonată, dezorganizată, se plânge, se ceartă, se poartă ca o victimă, face sport, se uită la sport, se relaxează, își amintește trecutul și nu reușește să ierte. Din acest punct de vedere, femeile sunt făpturi extrem de speciale.

Târziu în noapte, Carl își însușește termenul.

– Vino aici, director executiv! îmi spune și mă trage mai aproape de el, răspunzând cu un zâmbet timid fluierăturilor aprobatoare ale invitaților. Ce vreți? Mie îmi place că ea e șefa. De asta am și cerut-o de soție.

Când aud aceste vorbe atât de dulci, atât de provocatoare, mă simt ca și cum aș face baie în petale de trandafiri. A fost o cerere în căsătorie la fel de simplă și de neașteptată precum Carl însuși, într-o excursie nocturnă în vârful clădirii Rockefeller Center, după ora închiderii, datorită unui amic de-ai lui care a tras niște sfori să avem la dispoziție terasa deschisă. În fața noastră, tot orașul strălucea de lumini aprinse.

– Aici e locul tău, deasupra lumii întregi! mi-a spus înainte de a scoate din buzunar inelul cu safir care aparținuse bunicii lui. Inelul nu-mi venea, era destul de mare cât să-mi încapă pe două degete.

Chiar acolo, în fața alor mei, îmi îmbrățișez strâns logodnicul și îmi îngrop fața la baza gâtului său. Mă tem că nu mă cunoaște cu adevărat și mă confundă cu o altă femeie din capul său, dar acum chiar nu mai contează. S-ar putea să crăp de la atâta dragoste, de la entuziasmul față de viața care ne așteaptă.

Mama renunță imediat la orice comentarii și ne dă farfuria cu copane de pui, presărate cu mărar. Îngrijorată, mototolește în mâini capătul feței de masă, strângându-l în pumni, apoi îi dă drumul.

ECATERINA

Februarie–martie 1744

A trecut mai puţin de o săptămână de când Sofie a venit la Curtea acestei ţări ciudate şi deja ştie să acţioneze prudent. Toată lumea din jurul ei complotează, aude şuşotindu-se pe ascuns, pe la colţurile palatului. Îşi aude numele reverberând în saloane, pronunţat cu accent dur, străin, rusesc. Acea Sofie. Aţi văzut-o pe Sofie cea slabă, cu faţa ovală? Sofie cea palidă, cu părul negru ca pana corbului? Prinţesa aceea provincială? Cel puţin, asta îşi imaginează că se discută despre ea în limba rusă. E conştientă de felul cum arată umerii ei osoşi în mânecile rochiei şi ştie că ţinutele ei sunt departe de a fi la modă. Şi-a adus doar vreo trei, patru rochii la Curtea Rusiei, unde ţinutele se schimbă de trei ori pe zi. Înţelege că nu poartă cea mai potrivită coafură şi e convinsă că propriile-i cameriste o bârfesc cum că ar folosi lenjeria de pat a mamei ei. Probabil e blestemată să nu fie destul de drăguţă, cu aspectul ei simplu, german.

Palatul e îngrozitor de rece şi îi e imposibil de străin. De la fereastra ei vede o iarnă densă, profundă şi nesfârşită, iar crivăţul îngheţat şuieră atât de puternic, încât îi năvăleşte în cameră. Dacă n-ar fi Katerina,

draga și loiala de Katerina, prietena ei de la Curte, îmbrăcată în rochie argintie, atunci ea ar fi pierdută definitiv, înecată într-o mare de singurătate. O strigă:

– Katerina! Katerina e prin apropiere?

Și iat-o venind pe Katerina a ei, pe care deja o alintă Katia. Tânăra are personalitate asemănătoare ei, vorbește limba germană și îi înțelege glumele. Sofie poate avea încredere în ochii acesteia. Ce frumoasă e când intră repede în cameră, așa modestă, îmbrăcată într-o rochie nepretențioasă, purtând un simplu șirag de perle și un coc obișnuit. Are în mână dantela brodată, ăsta e pretexrul lor – personalul de la Curte trebuie să creadă că scopul deselor întâlniri este învățarea limbii ruse sau brodarea unei perne decorative pentru mirele ei. E mai bine să nu se afle despre aceste confidențe, căci cunoaște deja temperamentul împărătesei și ochiul ei vigilent. Împărăteasa nu și-ar dori ca Sofie să aibă aliați, probabil ar dori să o izoleze, să o țină departe de ajutorul celor dispuși să i-l ofere.

– Azi ce-au mai spus despre mine? o întreabă pe Katia imediat ce tânăra se așază pe scaun, la locul privilegiat, ținând în mână dantela brodată.

– Spuneau că încă mai speră să vină la Curte Marianne, polonеza saxonă.

– Vor să scape de mine.

– Ce noroc ar avea dacă ar cunoaște spiritul diplomatic și temperamentul Alteței Voastre!

– Contele Bestuzhev[1] și-ar dori să mă îndepărteze de la tron, nu-i așa?

Katia tace și privește fix dalele de piatră ale pardoselii. Pardoseala aceea rece, nemiloasă.

---

[1] Contele Alexei Petrovici Bestuzhev-Ryumin (1693–1768), cancelar al Imperiului Rus, a fost unul dintre cei mai influenți diplomați europeni ai secolului al XVIII-lea și principalul răspunzător pentru politica externă a Rusiei în timpul domniei împărătesei Elisabeta Petrovna (n. tr.).

– Nu mai contează, spune Sofie, rănită.

Schimbă subiectul discuției, vorbește despre modă, pe ea n-o interesează, dar știe că prietena ei e pasionată și interesată de ultimele tendințe în materie.

– Hai să vorbim despre pelerina ta pentru banchet. Ar putea fi împodobită cu mătase argintie.

Însă Katia știe că Sofie își face griji pentru viitorul ei soț și pentru rolul ei în imensitatea acestei țări necunoscute. Petru, pronunțat Piotr, începe să-i displacă. Trebuie să exerseze să pronunțe corect numele viitorului țar, buzele arcuindu-i-se în încercarea neplăcută de a rosti: Piotr. *Vașe Velicietvo Piotr Treti*, Maiestatea Sa.

Și Katia, la rândul ei, dă dovadă de tact și îi permite Sofiei să schimbe subiectul.

– Ador mătasea argintie! Este elegantă, mai ales pentru una dintre acele rochii al cărei model de corset evidențiază crinolina. Dar mama îmi spune că e prea indecentă.

Vântul furios lovește obloanele cu zgomot puternic, înspăimântător, răsucind fuioare de zăpadă.

– Știi, nu mă pot întoarce acasă, spune Sofie.

Trăiește cu acest gând în mintea ei. În cazul în care campania lui Bestuzhev va reuși, atunci prezența ei la Curte va deveni inutilă.

– Nu voi reveni la Zerbst.

Katia o privește pe deasupra stratului fin de dantelă.

– Maiestate!

Tinerele aud pași în fața ușii și o văd pe mama Sofiei intrând în salon și așezându-se pe fotoliu. Câteva șuvițe din peruca ei pudrată îi cad pe umărul stâng.

– Îți ordon să-mi spui ce anume se discută despre noi la Curte! Ai un minut la dispoziție.

Se așterne o tăcere lungă. Katia privește în jos, la dantela brodată. Doar crivățul dezlănțuit se aude șuierând la ferestrele înghețate.

– Am auzit doar cuvinte de admirație la adresa Maiestăților Voastre, îi răspunde Katia.

Ce subtilă e! se gândește Sofie. Oare este posibil să întâlnesc o soră atât de repede?

În timp ce Johana Elisabeth de Holstein-Gottorp închide ochii și-și atinge tâmplele cu vârful degetelor, fetele schimbă o privire scurtă.

– Aici e îngrozitor de frig! spune Sofie.

Katia zâmbește, iar degetele ei dansează grațios deasupra dantelei brodate.

– O urăsc pe femeia aceea! spune Petru la masă, aplecat deasupra carcasei vânatului.

Oasele înlăturate se văd prin carnea fragedă, rumenită. Așezată lângă viitorul țar, Sofie renunță să mai acorde atenție meniului, dar apoi devine conștientă de lungimea nefirească a degetelor lui așezate pe masă, de statura sa cocoșată, de conturul buzelor subțiri. Însă de dragul numeroșilor musafiri așezați alături la aceeași masă lungă, are grijă să-și rețină zâmbetul.

– Înălțimea Voastră, la ce femeie vă referiți? La mama?

Petru apucă o aripă de pui, apoi o aruncă înapoi pe masă.

– La mătușa mea, desigur. Împărăteasa cea nemernică. Dacă nu s-ar fi amestecat în viața mea, acum aș fi fost în Holstein. Țara asta e înapoiată, detestabilă, plină de oameni nepoliticoși, provinciali și înguști la minte. O urăsc! Vei vedea că am dreptate!

– Vai!

Și ea care credea că, în sfârșit, îl impresionase. Doar stabilise să îi fie mereu alături.

Muzicienii intră în salonul elegant și încep să-și scoată instrumentele. Împărăteasa Rusiei se apropie de una dintre doamnele ei de companie, îi șoptește ceva la ureche, iar femeia se grăbește să-i îndeplinească porunca.

Sofie n-o scapă din priviri pe împărăteasa Elisabeta Petrovna, îi urmărește fiecare mișcare. Privirea acesteia se oprește asupra fiecărui invitat, nimic nu-i scapă.

– Găsesc atâta frumusețe și eleganță în această țară, iar limba rusă e fermecătoare. Abia aștept să o vorbesc fluent. Studiez cu tutorele Maiestății Voastre.

– Sunt mândru să afirm că, în ciuda celor mai bune intenții și a tuturor eforturilor depuse, Teodorsky nu m-a învățat nimic. Nimic! Iar eu m-aș zbate dacă aș fi în locul tău. Ține-te cu dinții de Germania, de limba ta maternă și de religia ta. Limba rusă este urâtă și la fel este și religia ei ortodoxă primitivă, înapoiată.

Se întreabă dacă viitorul țar al Rusiei se cuvine să vorbească astfel despre țara pe care o va conduce. De la fereastră aude primele artificii. Cât și-ar dori să ignore bunele maniere și protocolul de la Curte și să alerge să se bucure de spectacolul de lumini!

– În acest caz, îmi va face plăcere să explic limba rusă pentru amândoi.

Nemulțumit, Petru se trântește la locul lui pe scaun.

– Presupun că va trebui să mă însor cu tine, din moment ce ea asta își dorește. Dar vreau să știi că iubesc pe altcineva. Mama ei a fost exilată în Siberia de îndată ce zgripțuroaica a aflat despre dragostea noastră.

Sofie se preface că îi ascultă cu mare atenție confidențele, în timp ce mănâncă friptura de piept de gâscă. O remarcă pe Elisabeta întorcându-se spre ei să vadă scena mai bine, așa că se apleacă mai aproape de viitorul ei soț și îi simte respirația duhnind a vin. Încă o explozie de artificii animă petrecerea. Răsunetul ei produce un sunet ascuțit, brusc, colorând vag fereastra într-o lumină verde artificială.

Petru continuă cu amabilitate:

– Sper că înțelegi că îți mărturisesc aceste lucruri pentru că îmi ești verișoară de gradul doi și sunt, pur și simplu, sincer.

Sofie își simte inima sfâșiată de durere și, pentru câteva clipe, tace.

– Da, sigur, aveți dreptate să procedați astfel.

– Maiestate, priviți-i! Sunt absolut perfecți împreună! declară mama ei, aplecându-se spre împărăteasa Elisabeta.

Sânii ei riscă să se reverse din decolteul generos al rochiei.

– Fac o pereche minunată!

Sofie oftează. Participă la atâtea dineuri, iar împărătească le târăște la distracții și le cere să petreacă până dimineața și să danseze la baluri. E amețită de oboseală. În salonul elegant, unde iau masa, în fiecare zi le sunt servite platouri încărcate cu fripturi de pasăre, din care apoi rămân doar grămezi de oase. Imediat, farfuriile sunt luate din fața lor. Concertele sunt urmate de jocurile de cărți și de bârfele de la Curte. Împărăteasa Elisabeta rezistă mai mult decât membrii Curții, la ivirea zorilor retrăgându-se, fără tragere de inimă, în camera ei.

– Trezește-te! comandă Elisabeta oricui îndrăznește să moțăie în prezența sa.

Sofie se întreabă când mai are timp împărăteasa să-și conducă imperiul.

Acum că studiază castelul cu mai multă atenție, toate piesele de mobilier luxoase la prima vedere își dezvăluie imperfecțiunile. Scaunelor le lipsesc picioarele, ușile sunt scoase din balamale, la baza draperiilor prăfuite atârnă franjuri murdare, iar mânerele de bronz ale dulapurilor și scrinurilor sunt rupte. Strălucire în exterior, putreziciune în interior. Ruină, decădere.

Data următoare când se întâlnește cu Petru, e abia ora zece dimineața, dar el deja tremură în fața a două pahare de vin și și-a aliniat soldățeii de jucărie pentru antrenamente militare. Sub privirea beată a viitorului țar, plutonul soldățesc trebuie să stea drepți, îmbrăcat în uniforme militare.

– Azi facem instrucție, îi explică Petru.

Sofie se așază pe divan, așa cum a văzut-o pe mama sa procedând de nenumărate ori, studiindu-și mâinile albe, firele de păr de culoare deschisă de pe antebraț. Încearcă să nu se uite la tavan, unde un șir de șobolani atârnă spânzurați, biete făpturi ucise pentru că au jucat fără să-și dea seama rolul ofițerilor rebeli.

Petru mărșăluiește înainte și înapoi prin salon. Fără perucă, pare chiar mai fragil, mai lipsit de autoritate, abia dacă e în stare să se impună în fața propriilor jucării. Asemenea oameni devin regi? Dar Sofie începe să

înțeleagă că ar fi o prostie să aștepte vreun semn de afecțiune din partea lui, trebuie să-și joace propriul joc, în paralel cu al lui.

– Vă mulțumesc că ați avut încredere în mine alaltăieri, Mărite Duce.

Se înclină în fața lui.

– Vă asigur că secretele Alteței Voastre sunt în siguranță cu mine.

El face o pauză și își ridică mirat sprâncenele.

– Ești singura mea parteneră de joacă de aici. Trebuie să fim aliați.

– Desigur că asta cred că suntem.

Acum se concentrează pe soldații săi Holstein, pe precizia atitudinii lor. Nimeni nu mișcă în front.

– Nu-ți plac flintele lor? Nu-i așa că Prusia este o țară extraordinară? Cât de mult mi-aș dori să fiu acolo!

Sofie își îndulcește tonul vocii.

– Da, îmi imaginez că trebuie să vă fie greu departe de casă.

Desigur, el nu o întreabă nimic despre propria ei plictiseală, despre dorul ei de casă. Din când în când, își amintește de George, unchiul ei, așa cum o privea închinându-se în capelă și de cum își rezema capul de cadrul ușii. Îi simțise pașii apropiindu-se în timp ce ea îngenunchea, dar nu pentru rugăciuni. Lăsându-l pe el să aibă inițiativa, cu mersul său special, maiestuos, leonin. Împietrit, nemișcat. Vocea lui, reverberând repede în zidurile încăperii, aluneca la fel ca mătasea pe pielea ei.

– Ți-am spus de atâtea ori, ești foarte frumoasă.

Uneori, își imagina un destin fericit alături de un bărbat ca acesta, un bărbat a cărui inteligență aproape o depășea pe a ei.

Atunci se ridicase și se întorsese către George.

– Vrei să zici înțeleaptă. Sau mândră și arogantă, dacă o asculți pe mama.

Chiar dacă George era sau nu inteligent, Sofie nu mai văzuse nicăieri ochi ca ai lui. Două safire vii, strălucitoare.

– Nu, vreau să zic frumoasă. Orice bărbat ar fi norocos să-ți fie soț.

– Dar ce spui despre bărbia mea ascuțită?

Sofie era vag conștientă de crucea din spatele ei, de sunetul roților rostogolindu-se pe caldarâmul pieței. George avea părul pieptănat pe spate, iar mustața îi atârna neglijent deasupra buzelor.

– Bărbia ta nu mi se pare atrăgătoare, ci perfectă!

Se retrăsese într-un colț, simțind cum o cuprinde o amețeală plăcută. Dar în intimitatea dormitorului ei, îi plăcea să-și așeze perna între picioare, obținând o senzație asemănătoare. Era conștientă de tonul intim al vocilor amândurora, aburul cuvintelor rostite semănând cu fiorul puternic dinăuntrul ei. Încercase o cochetărie impertinentă:

– Ce părere ai despre revenirea veșmintelor liturgice? Ești de acord în această privință cu părerea noului nostru monarh?

George se apropiase de ea, camera micșorându-se brusc. Sofie își ținea respirația și își păstra privirea ațintită asupra crucii.

– Sofie, spusese el, atingându-i bărbia ascuțită și sărutând-o.

Lovituri zgomotoase în șir o aduc înapoi, în aceeași cameră cu Petru. Logodnicul ei.

– În sfârșit, ești aici!

El deschide ușa, iar servitorii aflați de cealaltă parte a ușii poartă aceleași uniforme ca și soldații în miniatură. Încremenesc în fața lui, aliniați într-un șir ordonat, cópii fidele ale jucăriilor sale. Petru îi evaluează pe fiecare în parte, după înfățișare.

– Tu! Buclele perucii au lungime nepotrivită. Ești retrogradat, muschetar! Și tu! Mai bine ți-ai îmbunătăți tehnica manevrării armelor de foc, altfel și tu vei fi retrogradat. Să începem antrenamentul militar!

Se întoarce spre Sofie și își drege vocea.

– Poți pleca!

– Aș putea rămâne să vă țin companie? încearcă să-l întrebe, dar Petru o privește ca pe o nebună.

Dar Sofie și-a atins scopul. I-a câștigat încrederea. De acum sunt aliați. A făcut un pas mic, totuși unul important.

Își pune costumul de călărie și își întâlnește prietena la grajduri.

Katia e o călăreață remarcabilă. E deosebită în toate privințele, dar e prizoniera îngustelor limitări feminine. Uneori, Sofie ar vrea să o determine să citească, să gândească dincolo de iluzia dragostei, de baluri și modă, dar Katia o conduce cu blândețe înapoi la propriile-i interese, pe drumul pe care cele două lumi ale lor se intersectează. Când te va iubi logodnicul tău? Care sunt obligațiile unei soții? Cine ți se pare mai atrăgător: Razumovski sau Volokin?

Sofie admiră echilibrul prietenei sale așezate în șa. Katia are capacitatea de a se devota calului pe care-l călărește, de a-l îmblânzi datorită instinctului și mângâierilor sale. Imensul Palat de Vară al lui Rastrelli este lăsat departe în urma lor, în contrastul obișnuit de splendid și dezagreabil. Măreția fațadei venețiene se întinde pe malul dezgustătorului Canal Fontanka. Sofie e ușurată când abia îl mai poate zări. Respiră adânc, cu nasul cufundat în blana ei. E un februarie descurajant, nu ninge și peisajul este înconjurat doar de albul înghețat.

– Deci zvonurile sunt adevărate? Nu face nimic toată ziua în afară să se joace cu soldații? întreabă Katia.

– Și începe să bea dimineața devreme, îi răspunde Sofie.

Doar lângă Katia își poate permite să-și plângă de milă.

– Vă compătimesc, Maiestate, dar Marele Duce trebuie să se maturizeze. Mama mi-a spus că așa sunt bărbații, niște copii. Petru are nevoie de o femeie care să-i spună adevărul și cine alta ar fi mai potrivită decât Alteța Voastră?

– Dar nu mai e de ceva vreme un băiețel. Are cincisprezece ani, Katia! Va fi următorul succesor la tronul Rusiei. Când se va maturiza?

Aerul rece e pătrunzător, își înfige ghearele în chipul ei, iar vântul înghețat îi plesnește obrajii. Pușca îi este complet inutilă. Nicio rață pe lac, când de obicei ea împușca cel puțin trei până la amiază. Dar în timp ce-și înalță privirea spre cer, în căutarea unei prăzi, îi trece prin minte gândul că Petru e doar primul capitol din povestea vieții ei. A urmărit felul cum personalul de la Curte îl tratează ca pe un simbol neesențial și probabil la tronul Rusiei, un fraier e preferabil unui despot

viclean. N-a durat mult până să-și dea seama că la Curte comportamentul viitorului țar este ridiculizat, că împărăteasa a sperat ca venirea Sofiei să-l maturizeze și că toți o compătimesc și o respectă, râzând de prostia lui.

Simte cum un nou val de speranță o inundă, ceea ce ar putea reprezenta prima ei realizare politică la Curte. Desigur, se gândește, e atât de simplu și totuși, în căutarea copilărească a dragostei, ea continuă să uite acest lucru. Împărăteasa Elisabeta este cea care se află la tron, cea care are autoritatea absolută. Sofie va trebui să-și concentreze energia asupra împărătesei. Își mână calul în grabă mai departe.

– Katia, privește-mă! strigă și își trece piciorul peste șa, astfel că acum călărește asemenea unui bărbat.

– Alteță, nu se cade! exclamă prietena ei.

Sofie galopează în mare viteză, curentul de aer rece o înșfacă de gât. Este timpul să revină la Curte, aude vocile curtenilor strigându-le să se întoarcă, dar ea le ignoră chemarea și gonește departe, din ce în ce mai departe de palatul strălucitor.

În noaptea aceea, încearcă să se îmbrace pentru cină, dar trupul îi e cutremurat de frig, zgâlțâit în convulsii. Sofie alternează înfășurarea în cearșafuri ude și smulgerea lor violentă, pentru a putea respira. Se gândește că n-ar fi trebuit niciodată să se ducă să călărească pe frigul ăsta. Nu este obișnuită cu clima rusească.

Apoi pierde șirul ideilor. Mama ei îi spune:

– *Întârziem, Marele Duce ne așteaptă ...*

Dar pentru Sofie, chipul mamei plutește deformat prin fața ochilor.

– *Împărăteasa a plecat la mănăstire, nu mai este nevoie să te prefaci bolnavă.*

– Te rog, spune Sofie, și durerea e mai profundă acum, undeva în coastă.

Infecția asta sau orice ar fi, i-a intrat în oase.

– Aș prefera să mă întorc în pat.

– Atunci, voi merge singură, declară Johanna.

E îmbrăcată în cea mai spectaculoasă rochie de brocart și își aranjează atent faldurile din față într-o oglindă cu ramă de aur, cadou de la împărăteasă. Sofie încearcă să se ridice în capul oaselor, în pat, pentru a putea fi îmbrăcată – își imaginează cum Johanna îi va povesti colericului Mare Duce despre boala fiicei sale – dar durerea o înjunghie sub sânul drept. Renunță brusc.

– Bine, bine, du-te fără mine!

Sofie se întinde la loc în pat, se acoperă în cearșafuri ud și își ghemuiește genunchii la piept. Îi e frig, cu trupul gol expus la vedere. Dacă ar putea adormi măcar! Aruncă o privire prin salon și vede că mama ei a plecat. Cade într-un somn adânc, apoi se trezește în mijlocul unui carusel de chipuri. George revine printre frisoane. O trage și o lipește de peretele din spatele ușii. Marginea de argint a tapiseriei preferate, cu scene ecvestre, o zgârie pe obraz.

– Te vei mărita cu mine. Sora mea va fi mulțumită.

– Presupun că da. Johanna va scăpa de mine, cel puțin. Aș fi soția perfectă, nu-i așa?

– Într-adevăr, atingi perfecțiunea!

O sărută pe vârful nasului și pe lobul urechii. Apoi scena se schimbă și e ultima noapte înainte de călătoria spre est. De jos, unde e guvernanta, se aude vocea surorii ei mai mici, gângurind printre cântece de leagăn. În colțul opus, tatăl ei stă la birou, în fața unei coli de hârtie, mâzgălind ceva, și primește musafiri în bibliotecă, iar toți oamenii programați stau la rând, așezați pe scaune din lemn de nuc. Tot castelul funcționează conform unui program prestabilit, dar pe undeva se simte totuși aerul unei schimbări iminente. Sofie iese, neștiind cine ar fi putut afla despre plecarea sa. Tatăl ei știe, dar e îngropat în hârtii, la biroul lui. Lui Babette nu i s-a spus nimic. Babette, care o îndeamnă inocent să interpreteze Corelli la vioară cu mâinile ei moi, tremurând de emoție. Sigur și-ar pierde cumpătul, dar i-a fost prea teamă de Johanna s-o mai întrebe.

– Ideea de a scăpa de tine.

Îngropate sub gâtul ei, buzele lui George îi trasează conturul urechii.

Sofie se trezește și adoarme iar. E conștientă de discuțiile aprinse care au loc lângă patul ei. Mama sa face presiuni asupra doctorilor, Katia îi așază o compresă cu apă rece pe frunte. Chiar și Petru apare la căpătâiul patului, ca observator îngrijorat. Durerea din coastă i se agravează, radiind în tot corpul. Cearșafurile sunt ude de transpirație. *Deci așa e moartea*, se gândește. *O luptă agitată.*

Sofie geme de durere, dar i se spune să tacă.

– Suferă în tăcere! crede că o aude pe mama ei îndemnând-o.

– Ce ați dori să-i transmitem împărătesei?

Are falca inflamată atât de tare și îi arde de durere, încât își imaginează că va exploda. Dormitorul ei e plin de oameni sau de fantome, nu-și mai dă bine seama ce sunt. Ciudat, se gândește, ce repede a venit moartea, fără nicio ceremonie, fără nicio invitație. Pur și simplu îi blochează perspectiva vieții. În cele din urmă, se simte luată în brațe și așezată pe genunchi, la piept, protejată de mâini fierbinți și moi. Se uită în sus și descoperă că e însăși împărăteasa. Îi șoptește:

– Draga mea, nu te voi lăsa să pieri.

Elisabeta poruncește cuiva:

– Luați-i sânge imediat!

– Nu, vă rog! Fără sânge!

O aude pe mama ei spunând:

– Așa i-a murit fratele.

Dar vocea ei stinsă e contrazisă de vocea autoritară a împărătesei.

– I se va lua sânge chiar acum!

Simte înțepătura la început în brațe și apoi în diverse locuri ale corpului, în picioare, coapse sau în partea posterioară. Își pierde cunoștința, apoi își revine. Lestocq pleacă, e înlocuit de alt doctor care vorbește limba rusă cu puternic accent spaniol. Și împărăteasa nu o scapă din ochi pe Sofie, înlocuindu-i compresele ude de pe frunte, ținându-i capul pe cotul său îndoit. Aude o lungă rugăciune de alinare,

un şir de cuvinte mângâietoare, al căror sens de-abia a început să-l înveţe. Se ridică brusc din pat şi vomită spasmodic tot ce are înăuntru. Îşi imaginează izbucnirea ca pe o furie a sângelui.

– Îl voi aduce pe pastorul luteran! strigă mama ei, dar febra din trupul Sofiei cedează şi astfel, ea devine conştientă de prezenţa celor din jur.

Un tablou al oamenilor de la Curte ocupă fiecare părticică din camera ei, unii storc batiste pline de sânge, alţii doar se holbează la ea. Sofie priveşte în ochii albaştri îngrijoraţi ai împărătesei şi îşi aminteşte că Elisabeta, cea care domneşte la Curtea Rusiei, deţine puterea absolută.

Sofie îşi drege vocea:

– Care este rostul aducerii unui pastor luteran, când intenţionez să mă convertesc? Trimiteţi-l mai bine pe Simeon Teodorsky. Mi-ar face plăcere să-i vorbesc.

Se lasă o tăcere plină de mirare, dar împărăteasa continuă să o ţină la pieptul ei generos. Dacă s-ar întâmpla ceva, ar strânge-o şi mai tare în braţe. O copleşesc strigătele de bucurie.

– Ce accent minunat are micuţa noastră elevă! Se vede că a studiat limba rusă! exclamă împărăteasa.

– O adeptă neobişnuită şi o elevă dornică de învăţătură, confirmă Teodorsky atunci când vine la căpătâiul ei, râzând nervos.

Pare mai slab şi mai plăpând decât de obicei. Probabil se teme pentru propria-i viaţă.

Cu o luciditate proaspăt dobândită, Sofie analizează atent chipul împărătesei. E pătat de pistrui, plin de riduri din cauza vârstei. Şi împărăteasa este om. Această femeie a tremurat şi a plâns de frică pentru sănătatea *ei*, a Sofiei! Îi strânge mâna împărătesei şi o lasă pe obrazul ei, care se răcoreşte după febră.

– Domnia Voastră m-a vindecat, *matyushka*[1].

[1] „Matroană", în lb. rusă în orig (n. tr.).

– O, draga mea!

Împărăteasa îi acoperă obrajii cu sărutări de bucurie și are inima ușurată. Și Sofie își permite să se lase culcată la loc pe spate pe cearșafurile urât mirositoare, îmbibate de transpirație. Nimeni n-o va trimite la Zerbst. Cel puțin, nu deocamdată.

TANIA

În prezent

Când intru în restaurantul *Four Seasons*, Igor e așezat la o masă în colț, lângă vitrină. E masa preferată a oligarhului. Un copac în ghiveci, pe post de separeu, ascunde acești oameni speciali, privilegiați, de clienții obișnuiți, dar le permite acestora să vadă piscinele din centrul încăperii. Igor se ridică, îmi trage scaunul să mă așez și continuă să apostrofeze pe cineva la telefon. La un semn al lui ni se aduce apă minerală cu lămâie.

Deja știu cine e bărbatul din fața mea. Igor Yardanov, adevărat multimiliardar, dezvoltator imobiliar, favoritul mass-mediei. Absolvent al Institutului Mendeleev, născut într-o familie de ingineri, instruit pentru cariera de matematician. Povestea lui e asemănătoare cu a multor tineri oligarhi, după căderea Uniunii Sovietice. A făcut avere preluând majoritatea acțiunilor din producția de aluminiu din țară, s-a obișnuit cu stilul său de viață luxos, devenind proprietarul unui lanț de restaurante din Moscova, a unui studio de film, a unui teatru de balet avangardist și a unui stadion de fotbal din Sankt Petersburg, la care se adaugă și un nou proiect dezvoltat în centrul Manhattanului.

Un confident apropiat al președintelui Rusiei, implicat într-o bine cunoscută rivalitate cu fostul său partener de afaceri, Alexander Medovski, după o serie de procese în instanță la Londra, în legătură cu împărțirea imperiului pe care l-au lansat în anul 2000. Singurul detaliu care-l deosebește de restul cohortei afaceriștilor multimiliardari este statutul lui de celibatar, fără copii, niciodată însurat. Acest detaliu, adăugat la aspectul lui bronzat, devastator, care tinde să fie în atenția mass-mediei, la speculațiile despre iubita lui și mulțimea de top-modele care fac cu schimbul și sunt agățate de brațul lui la diverse evenimente.

Ceea ce predecesoarea mea la Worthington n-a înțeles niciodată, ceea ce lui Marjorie i s-a părut mereu un mister, a fost dorința clientului pentru dezvoltarea relațiilor personale. Aceștia sunt bărbați care sunt asaltați zilnic de sute de rugăminți, vânduți permanent, care primesc nesfârșite cereri din partea colegilor, dușmanilor, soțiilor și amantelor. Când mi-am întâlnit prima dată potențialii clienți, n-am încercat să-mi vând cunoștințele sau prestigiul companiei sau să-i conving de ce-ar trebui să aleagă Worthington în detrimentul casei de licitații Sotheby's. I-am întrebat dacă le place casa lor din Grecia, dacă în acest an au ajuns la Formula Unu sau, în caz că sunt evrei, dacă merg des în Israel. Și odată ce vinul curge în pahare și am stabilit o relație personală cu clienții, avansez delicat: ce fel de artă îi pasionează? Iau în considerare crearea unei colecții de opere de artă? Ce perioadă din Istoria Artei îi atrage? Au achiziționat în ultimul timp vreo piesă de artă la vreo licitație londoneză? Din răspunsurile lor la aceste întrebări, pot evalua profilul clientului cu care voi colabora și dacă-i pot considera aliații mei, dedicați păstrării și conservării culturii ruse.

Pe masa noastră sunt servite aperitive, felii de *prosciutto* de rață etalate pe un pat de verdețuri, ciuperci plutind la suprafața unui castron cu supă de sparanghel. Două pahare și o sticlă de vin desfăcută sunt așezate în fața noastră. Îmi face semn să încep să mănânc.

La începutul carierei, mă bucuram de aceste prânzuri de afaceri, tulburată de duritatea bărbaților alături de care luam masa. Trebuia să

fac față unui anturaj de huligani care își trimiteau reciproc videoclipuri pornografice pe telefoanele lor, între felurile de mâncare, sau îi dojeneau aspru pe chelneri pentru că nu le serveau cele mai fine delicatese sau acel fel de mâncare din capul listei. Din fericire, acum mai sunt disponibili doar câțiva de genul ăsta, vechea gardă fiind deja înlocuită de clienții care știu că cea mai bună mâncare nu e cea mai scumpă și mai apetisantă și care și-au astâmpărat pofta de mâncare după o viață de privațiuni.

Igor termină convorbirea în sfârșit și se întoarce să mă privească.

– N-am făcut cunoștință așa cum se cuvine la petrecere. Igor Mihailovici Iardanov.

– Dezvoltarea afacerii Hudson Yards vă aduce atât de des la New York, Igor Mihailovici?

New Yorkul e întotdeauna un bun punct de plecare. Așadar începem cu asta, apoi trecem la frumusețe (sau, dacă clientul preferă, la traficul aglomerat și poluarea din Moscova, apoi încheiem discuția vorbind despre casele lor din sudul Franței). Precum câinii care au fost închiși în cuști și recent eliberați să hoinărească în voie, acești bărbați adoră să povestească despre călătorii.

– Ar fi și asta, da. Dar acum sunt aici pentru a aduce înapoi Rusiei Ordinul Sfintei Ecaterina.

Ni se toarnă vinul în pahare. Igor gustă, apoi renunță la ritual, clătinând scurt din cap.

– Da, acesta e unicul scop pentru care mă aflu acum la New York.

Îmi place cum se exprimă referitor la „întoarcerea acasă a Ordinului." Să fie oare un uneltitor sau un bărbat conservator? Încerc să nu-mi fac griji din cauza faptului că nu mai avem vești de la istoricul renumit pentru ritmul lent de lucru, care acum se ocupă de Ecaterina. Gust din supa de sparanghel fără a-i simți cu adevărat gustul.

– Ar trebui să vă avertizez, cineva și-a manifestat deja foarte ferm interesul în ceea ce privește achiziționarea medalionului.

– Medovski.

– E confidențial.

– Ascultă, toți nenorociții vor Ordinul pentru a intra în grațiile președintelui nostru. Ar fi o mare pierdere să lăsăm decorația să ajungă în mâinile lui Medovski. Am un plan care nu e egoist, dacă știi la ce mă refer.

– Nu e nevoie să vă spun că e o piață deschisă.

Oscilez între a comanda pește sau iepure, oricare ar fi însă o delicatesă.

– Crede-mă, Medovski e un nemernic.

– Aș prefera să nu discut despre clienții mei, răspund și în vocea mea se strecoară tiptil intenția de a-l proteja pe Medovski. Dar doar din curiozitate, ce ați face cu Ordinul Sfintei Ecaterina? Dacă ați câștiga licitația, vreau să spun.

Își așază scaunul. Fața lui parcă e o coală velină. Pe frunte, îi pot identifica urmele roșii ale înțepăturilor celei mai recente injecții cu Botox, ridurile dintre sprâncene, atât de proeminente la Medovski, la Igor lipsesc complet. Figura lui arată ca o pânză de tablou, perfect întinsă. Totuși, în lumina soarelui, este, fără îndoială, mai frumos decât în fotografii, chiar dacă arată puțin ca o figură de ceară îmbălsămată. Pieptănătura lui are un aspect îngrijit și părul îi e lipit de scalp, iar pielea gâtului e nefiresc de bine hidratată și fără urmă de păr. La cămașa cu gulerul răsfrânt poartă o cravată de mătase violetă. Doar dinții lui reprezintă un indiciu despre fosta viață: sunt înghesuiți și plini de plombe.

– Taniecika! Pot să-ți spun așa? Am întrebat în stânga și-n dreapta despre tine și am auzit că ai o moralitate exemplară. Oamenii care n-au încredere în nimeni au încredere în tine. Acel articol din *Financial Times* nu ți-a făcut dreptate.

– Deci l-ați citit!

Pe farfuria elegantă recent servită, garnisită cu sos verzui, stă o bucată mică de mușchi pe un pat de măcriș. Poate că totuși Marjorie a avut dreptate și acel articol mi-a sporit succesul în afaceri. Îmi împăturesc șervetul pe genunchi.

– Foarte flatant! Dacă se spune că am o asemenea reputație, sunt onorată.

– Tocmai de aceea am crezut că m-ai putea ajuta. Vreau Ordinul pentru totdeauna, deoarece sunt convins că și tu ai fi de acord.

Instinctul îmi spune că Ordinul e autentic și până acum nu m-am înșelat decât o singură dată. Înfig furculița în mușchi.

– La ce anume vă referiți?

– Uite, acum nu vreau să spun prea multe. Știi caracterul lui Medovski. Dacă e hotărât, n-am cum să licitez mai mult decât el.

Mușchiul de bizon i se răcește în farfurie și tot maroniul pateului de foie gras și al trufelor contrastează cu strălucirea lăptoasă a unghiilor lui, date cu un strat subțire de lac incolor.

– În acest caz, avem alte loturi care v-ar putea interesa. Dacă acceptați să-mi povestiți puțin despre unul sau doi artiști care vă impresionează.

– Aș fi mai mult decât încântat să cumpăr și alte opere de artă.

Scoate din servietă catalogul de licitații Worthington și îl răsfoiește.

– Ca acest mizerabil Grigoriev, fără nicio supărare. Adaugă-l la licitație.

– Igor, dacă îmi permiteți...

Deci până la urmă și el e la fel ca ceilalți, întotdeauna încercând să mă păcălească să încalc regulile. Oare Carl l-ar plăcea sau l-ar disprețui? Înțeleg cât de mult m-am obișnuit ca moralitatea mea să fie în asentimentul convingerilor lui.

– Chiar nu vă pot ajuta dacă alegeți să nu licitați mai mult decât cea mai mare ofertă de preț. Dar veți putea putea conta mereu pe sprijinul meu, pe prietenia mea, vă voi fi alături. Dacă doriți, putem vorbi la telefon pe tot parcursul licitației.

– Medovski nu se va opri dacă își dorește ceva. Cred că deja ți-ai dat seama de asta.

– Îmi pare rău. Așa cum v-am spus mai devreme, chiar n-am cum să vă ajut.

Își sprijină bărbia în mână, într-un gest teatral de înfrângere. *C'est la vie!*

Farfuria dispare din fața mea și este înlocuită de prăjitura cu cocă rasă și gem de caise, iar în fața lui apare sufleul de căpșuni.

Igor își înmoaie linguriță în desert și mi-o întinde să gust.

– Vrei să guști?

Linguriță se leagănă în apropierea buzelor mele, sub privirea lui. Gust politicos o fărâmă de sufleu.

– Igor, știți ce? Voi fi la Moscova la avanpremiera licitației obiectelor de artă. Ce-ar fi să ne întâlnim acolo și să ne continuăm discuția?

– Excelentă idee! Atunci îți voi putea arăta personal planurile mele. Sufleul e nemaipomenit, nu-i așa? Fin, ușor, dar nu dulce.

– Delicios!

Acum zâmbește. Totul e perfect în acest restaurant, nuanțele sunt atent alese. Stând aici, te simți cel mai important om din lume. Singura obligație a personalului este să-ți faciliteze succesele și să înlăture obstacolele din calea ta. Din când în când, în asemenea locuri, imigrantul îngrozit din mine iese din nou la iveală. Strălucirea imposibilă a piscinei. Perfecțiunea veselei de sticlă, curățenia șervetelor și a fețelor de masă, aroma discretă a felurilor de mâncare. Tăvi de argint impecabile, trufe de ciocolată cu lavandă, jumătate de sticlă de vin la preț scandalos, neterminată, abandonată pe masa goală. Și Igor care își strecoară cardul în nota de plată, deși îi amintesc că e un prânz de afaceri rambursat de companie.

– Nu pot permite unei femei frumoase să plătească, îmi spune.

De fapt, e o afirmație gratuită. *O femeie frumoasă.* Cumva, uitasem că aparțin acestei categorii. Oare Carl mi-a spus vreodată „femeie frumoasă"? Nu era tipul de bărbat care să-și declare deschis sentimentele. Adorația pe care mi-o purta i-o citeam în acea privire specială, în tonul vocii, în felul în care îmi făcea semne cu mâna în locuri publice, ca și cum eram singura din lume care conta pentru el, în grija tăcută cu care-mi împacheta hainele curate și mi le punea la locul lor. Dar cu toată rusofilia lui, era tipic american când venea vorba de relațiile dintre sexe. *Membrii cuplului ar trebui să fie*

parteneri, a insistat Carl în luna de miere, în timp ce această idee era pur şi simplu ridicolă pentru mama mea.

– Parteneri? întreba ea. Dacă asta îl face fericit, nu e niciun rău să-l lăşi să creadă asta.

Igor mă conduce spre ieşirea din restaurant şi mă lasă pe bancheta din spate a unui taxi. Mă sărută diferit faţă de ceilalţi clienţi ai mei. E agresiv şi îmi lasă o urmă întipărită pe obraz. Mă răsucesc să-l văd când taxiul ia curba. Rămâne nemişcat, aşteptând răbdător ca taxiul meu să dispară din raza lui vizuală.

– Cum a fost? mă întreabă Marjorie când trec pe lângă biroul ei.

– Minunat! Chiar este interesat să achiziţioneze Ordinul.

Dar desigur, ea mă întreabă de fapt despre sume, estimări, promisiuni pe care i le-ar putea face lui Dean în biroul de la etaj.

– Ar trebui să primim o sumă destul de mare, din moment ce clientul e dispus să liciteze oricât împotriva unui client hotărât să cumpere Ordinul cu orice preţ.

– Fabulos!

Biroul şefei mele este invizibil din cauza dosarelor şi cataloagelor, iar ea arată pierdută printre ele.

– Presupun că nu-i niciun secret că în actualul climat politic şi economic, Departamentul de Artă Rusă e ameninţat cu desfiinţarea. Dar ai putea reuşi să ne convingi cu această licitaţie că putem susţine biroul din New York.

– Fără presiuni, bine?

Dar Marjorie ridică o foarfecă, ca şi cum n-ar şti ce obiect să taie cu ea.

Revenind la Departamentul de Artă Rusă, sunt surprinsă să mai simt încă sărutul lui Igor pe obraz, adânc impregnat în piele. Mă uit pe lista apelurilor pierdute întocmită de Regan, numele îmi plutesc fără noimă prin faţa ochilor. Niciunul de la Carl. Mă întreb oare ce mănâncă? Mi-l imaginez scotocind după covrigei în bucătăria mică a prietenului său, aglomerată de cutii desfăcute cu mâncare chinezească

și pizza congelată. Îmi închipui biroul lui acoperit cu hârtii. După ce ne-am mutat împreună, a trebuit să ne obișnuim amândoi în aceeași casă și aveam programe aproape incompatibile.

La ora șapte dimineața, eu eram la sală, în timp ce el continua să doarmă. La ora nouă seara, Carl obișnuia să se uite la emisiuni TV stupide, în timp ce mie mi se închideau ochii de oboseală. În primul an, am trecut de la politețe la a ne arăta reciproc unde să ne întindem mâinile și picioarele, intrând astfel în adevărata noastră rutină conjugală. Dar niciodată nu mi-am permis să mă relaxez complet. Întotdeauna țineam cont de ceea ce așteptau alții de la mine.

The *Financial Times*, cu fotografia mea lângă titlul articolului, stă împăturit lângă tastatură.

„Minunat profil! Niciodată nu m-am gândit la tine ca la o fată obișnuită. Felicitări!" , scrie pe bilețel.

Semnat de fostul meu director de la Departamentul de Impresionism și Artă Modernă, cu caligrafia lui decorativă. Îl iau. Din ziar mă privește rece un chip fără zâmbet, chipul meu.

– Regan, vrei să-mi rezervi azi biletele pentru Moscova? Astea sunt datele. Trebuie să fug în seara asta la una dintre prelegerile mele evreiești.

Singura mișcare de la biroul ei sunt pletele roșcate rostogolindu-i-se pe umeri, în timp ce degetele-i lovesc rapid tastatura.

Dincolo de cadrul subțire al ferestrei mele, intersecția străzilor Third Avenue și Fiftieth Street e plină de zgomotele picamărului și de ordinele pe care unii oameni le strigă altora. Mâna îmi zăbovește pe telefon, vreau să-mi sun soțul. În loc să-l apelez pe el, formez numărul unui restaurant georgian din colț, a cărui adresă mi-o dăduse Carl și comand *khachapuri*[1] și *lula kebab*[2].

---

[1] Plăcintă tradițională georgiană foarte gustoasă, care se prepară din aluat pe bază de iaurt și umplutură de brânză, cașcaval și unt (n. tr.).

[2] Frigărui de carne de miel și de oaie, garnisită cu ceapă (n. tr.).

După câteva minute, Regan strigă:
– Gata!

– Trăim într-o lume în care Dumnezeu este ascuns şi noi suntem complet responsabili pentru propriile acţiuni. În absenţa oricărei responsabilităţi, acţiunile umane se transformă în distrugeri. Provocările adresate evreilor ruşi seculari sunt să preia puterea, să se adapteze vremurilor şi să perfecţioneze lumea pas cu pas.

Intru în sală în timp ce rabinul ajunge la mijlocul predicii şi găsesc un loc liber lângă Alla. Bărbatul de lângă mine are bărbia sprijinită în palmă şi sforăie fără jenă.

– Acum suntem pe deplin conştienţi că mulţi evrei ruşi care au fost subvenţionaţi pentru ieşiva au avut dificultăţi în ceea ce priveşte integrarea în societate. Dar dacă eşti pătruns de această experienţă, vei descoperi că educaţia ţi-a oferit baza necesară...

Alla îmi trimite un bileţel pe care scrie: „Salvează-ne!"

Suntem gata să aplaudăm, să recunoaştem punctul culminant, dar rabinul dă pagina discursului său şi ne reaşezăm brusc la locurile noastre.

– Deci înţelegeţi că evreii ruşi, deşi au trăit sub regimul care a încercat să le dezrădăcineze evreitatea, încă pot juca un rol important în transformarea lumii, deoarece toţi suntem rodul legăturii dintre generaţii. Din Epoca de Bronz şi până în civilizaţia modernă, prin lanţul genealogic care a continuat cu bunicii noştri, care şi-au îndeplinit rolul.

Femeile de pe rândul meu îşi ţin picioarele încrucişate şi poartă pantofi negri cu toc, iar la gât, coliere de firmă inscripţionate şi manichiurile lor elegante se odihnesc pe genţi Fendi. Se presupune că cei de aici sunt oamenii mei, profesionişti ruso-americani atent aleşi de către Centrul Comunităţii Evreieşti pentru a aduce religia înapoi la fratele sovietic rebel, aflat de ceva timp în derivă.

Alla se lasă pe spătarul scaunului şi sunt învăluită de aroma parfumului ei de citrice.

– Ce se întâmplă cu Carl? A terminat cu „pauza de gândire" sau...?

– A trecut mai puțin de o lună, îi șoptesc.

– Iubito, treci printr-o fază de negare majoră.

Chiar dacă e măritată cu un american, Alla, la fel ca mama, e adepta aceleiași filosofii privind relațiile dintre sexe – o rusoaică nu gândește, o rusoaică acționează.

– E doar ceva temporar, nu-ți face griji pentru mine.

– În locul tău, aș căuta aici pe cineva promițător.

– Credeam că tu ai fost cea care ne-a îndemnat să rezistăm, cea care ne-a spus că primii doi ani de căsnicie sunt cei mai dificili. Și acum vrei, pur și simplu, să-mi găsesc pe altcineva în locul ăsta?

– Practic, doar să-l sperii puțin pe Carl. Nu te apreciază la adevărata valoare și crede că o stai să-l aștepți până se va hotărî el, spune Alla.

Deschide poșeta și își verifică rujul în oglindă.

– Nu cred că asta face.

Rabinul continuă:

– Deci sarcina noastră este să înțelegem ceea ce se întâmplă, nu să transcendem natura străveche a trecutului nostru sovietic, ci să-l valorificăm. Nu putem depinde de miracolele din rai.

Organizatorul serii îi face semn să strângă, aranjând zgomotos paharele de vin la bar.

– Ce zici de tipul ăsta? întreabă Alla și mi-l arată pe bărbatul adormit.

– Carl are nevoie de timp pentru el însuși, s-a prăbușit după o perioadă stresantă la muncă. Se va întoarce cât de curând. Știi mai bine decât oricine cât de mult mă iubește.

Alla se lasă iar pe spătarul scaunului, cu poșeta în poală. Părul roșcat și bogat i se revarsă pe umeri. O broșă din aur incrustată cu safire este prinsă atent pe bluza ei de mătase violetă. E genul de rusoaică cum eu nu voi fi niciodată.

– Atunci, ce dracu' face? Oare chiar *se gândește* la viitorul vostru? Dacă chiar asta e tot ce face. Pun pariu că una dintre noile lui studente drăguțe îl ajută să se gândească.

– Nu există nicio studentă nouă. Ești ridicolă!

– Tan, nu aştepta prea mult. Trebuie să te ocupi de această problemă!

Îi simt moliciunea mâinii pe încheietura mea.

– Să-ţi spun cum stă treaba. Nu mai aştepta în zadar, l-ai putea pierde chiar în acest moment!

Îmi retrag brusc mâna şi-mi lipesc obrazul îmbujorat de fereastra înaltă de sticlă. Mi se strânge inima şi-mi bate din ce în ce mai tare. Sub mine, lângă FDR Drive[1], un şir de lumini nemişcate, estompate, aşteaptă dându-şi ultima suflare în traficul aglomerat al serii.

Rabinul începe să observe zgomotul neliniştit din public şi declară deschisă sesiunea de întrebări. Bărbatul adormit e primul care ridică mâna.

– Ne puteţi explica unde anume e virtutea în dragostea necondiţionată?

Rabinul e derutat. În cuvântarea lui, n-a spus probabil nimic despre dragostea necondiţionată.

– Desigur, atunci când ne gândim la Moise, care coboară de pe munte cu Tablele Legii şi descoperă că poporul lui l-a trădat pe Dumnezeu închinându-se la viţelul de aur. Fără îndoială că la început a fost tentat să-l abandoneze....

Bărbatul se aşază la loc pe scaun în poziţia iniţială. Nimeni altcineva nu mai îndrăzneşte să ridice mâna.

– Hai să bem ceva! strigă cineva.

Rabinul rămas singur, pare deconcertat de mulţimea agitată. Părul grizonant îi străluceşte în lumina incandescentă. Îl văd zăbovind în pragul uşii, ca şi cum ar hotărî dacă mănâncă împreună cu noi sau pleacă, dacă fuge din mijlocul mulţimii sau mai rămâne pentru oricine are nevoie de el.

– Rabi, îmi cer scuze. În primul rând, vă mulţumesc pentru prelegere, a fost foarte educativă.

---

[1] Franklin D. Roosevelt East River Drive şi, uneori, cunoscută sub numele de FDR, este o parcare standard de autostradă de 9,44 mile, pe partea estică a cartierului New York City din Manhattan (n. tr.).

Sprâncenele lui groase se ridică binevoitoare.

– Chiar sper că v-am inspirat pe câțiva dintre voi.

– Mă abat puțin de la subiect. De fapt, mă întrebam dacă am putea face ceva – știți, noi, evreii – pentru a obține mai repede împăcarea în cazul unei neînțelegeri matrimoniale?

– Dacă vă referiți la dilema dacă noi, evreii, credem sau nu în karma, atunci răspunsul e că noi credem în *hashgacha*, adică în providență, care ne spune că îi putem cere lui Dumnezeu să schimbe, să transforme ce a fost înainte și să ne căim, deși ceea ce am făcut în această relație ar putea avea consecințe de neschimbat. E important să acționezi cu intenții pure, să ai sufletul generos, să te concentrezi mai degrabă pe ceea ce poți controla în interiorul tău, decât pe încercarea de a-i influența pe ceilalți. Există *teshuva*[1], desigur, săvârșirea faptelor bune.

Mă gândesc cum să mă exprim mai bine.

– De fapt, nu asta am vrut să spun. Mă întrebam când e preferabil să acționezi în loc să aștepți. Vedeți, soțul meu a plecat de acasă și cred că știu de ce...

Dar Alla se apropie de noi la brațul bărbatului adormit și rabinul profită de ocazie ca să se strecoare pe ușă. Îl urmăresc cu privirea și-l văd pe hol, apăsând zadarnic butonul de la lift.

– Să trecem direct la subiect, spune Alla. El e Grișa. Grișa, ți-o prezint pe Tania. Tania, fă cunoștință cu Grigori. Momentan, sunteți amândoi disponibili.

„Trebuie să faci ceva. O rusoaică adevărată acționează."

Mă uit la Grișa. E aproape chel și poartă jeanși violeți, prinși într-o curea din material textil. O cămașă albă strâmtă, încheiată la aproape

[1] *Pocăința* în iudaism. Marile sărbători evreiești, în special Yom Kippur, reprezintă perioada potrivită pentru teshuva (n. tr.).

toți nasturii, îi dezvăluie un smoc de păr pe piept. Poartă un colier pe care se leagănă o Hamsa[1] din aur.

– Ce avem aici? întreabă măsurându-mă din cap până în picioare.

– Vă aduc amândurora câte un cocktail.

Alla îmi zâmbește copleșită de regrete și se îndepărtează.

Sărutul de bine ai venit al lui Grișa este total diferit față de cel al lui Igor Iardanov, o atingere delicată pe obrazul meu. Grișa umple golurile din conversație cu o autobiografie pe scurt. Este directorul general al unei firme de consultanță în domeniul construcțiilor, de care poate am auzit. Joacă tenis de trei ori pe săptămână. *Ai vizitat insula Koh Samui din Thailanda? Ai văzut expoziția Gauguin de la Met*[2]*? Din care alte consilii de conducere mai faci parte? Prelegerile de la JCC's Emerging Leaders' sunt extraordinare anul ăsta, nu-i așa?*

Mă conduce la bufet, îmi oferă o ruladă de vită și *knish*[3]. Mâna lui îmi rămâne lipită pe spate, ca și cum m-ar conduce sau ar avea grijă să nu mă împiedic. Mi-e cald, mă simt inconfortabil și mă trezesc uitându-mă la părul lui de pe mâini. O văd pe Alla zăbovind prin apropiere, dar nu știu cum să mă comport sau ce să spun, ca să îndeplinesc standardele. Ca și cum aș fi singură? Ca și cum aș fi disponibilă pentru a ieși la întâlniri? Am uitat toți pașii, acele replici provocatoare, atingerile delicate de pe braț, flirtul dintr-o conversație amuzantă.

Îmi sună telefonul și mă gândesc: Salvată de *hashgacha*! Este probabil Carl, care îmi mulțumește pentru mâncarea lui preferată la pachet, pe care i-am comandat-o.

Știu cât de mult îți place lula, îi voi spune.

Și ăsta va fi primul meu pas. De obicei, așa se termină certurile noastre, unul dintre noi sublimându-și nervii într-un gest de bunătate.

---

[1] Talisman în formă de palmă deschisă, în mijlocul căreia se găsește un ochi care simbolizează protecția divină (n. tr.).

[2] Metropolitan Museum of Art, New York (n. tr.).

[3] Rulou prăjit sau copt, umplut cu carne sau cartof, servit adesea ca aperitiv (n. tr.).

Dar la telefon este Regan, are o urgență, un lot scos de la licitație în ultimul moment. Aș vrea să plâng de dezamăgire, fără a mai pune la socoteală munca suplimentară pe care o voi avea de făcut. „Nu ceda în fața slăbiciunii. Nu transforma totul într-o catastrofă!"

– Iau un taxi și ne vedem la birou? mă întreabă, peste zgomotul asurzitor al tobelor.

– Pe drum, voi încerca să-l conving să se răzgândească. E doar panica clasică sau a găsit o afacere mai bună?

– Cine știe? Baftă! Mă îndrept spre tine!

– Ești cea mai tare! Pe curând!

Îl găsesc pe Grișa la ieșire, dar e deja prins într-o altă conversație cu o femeie elegant îmbrăcată în tricou roz-fucsia. Tot corpul ei e încolăcit în jurul lui, acaparându-i întreaga atenție. Grișa se întoarce spre mine ridicând din umeri, ca și cum ar spune: *Tu ai de pierdut. Nemulțumitului i se ia darul. Crezi că-mi pasă că ești genul CEO? Crezi că asta îți va face viața mai ușoară aici?*

– Îmi cer scuze, dar trebuie să fug!

La bar, Alla gesticulează frenetic, desenând un dreptunghi în aer, sugerând să scot din poșetă cartea mea de vizită.

Fără nicio tragere de inimă, îl întreb pe Grișa:

– Deci pot să-ți las cartea mea de vizită?

– OK, atunci la revedere pentru moment[1]!

Grișa bagă cartonașul în buzunar. Se întoarce și pleacă.

[1] *Poka* în lb. rusă (n. tr.).

ECATERINA

Mai–iunie 1744

– Ai îndoieli? o întreabă împărăteasa.

Stă așezată pe canapea, urmărind truda servitoarelor. A fost nevoie de trei dintre ele pentru a aranja voalul roșu de pe capul Sofiei.

Ciudat, în noaptea dinaintea logodnei oficiale, Sofie a dormit bine pentru prima dată de la venirea ei în Rusia. Până atunci, fiecare noapte i-a fost tulburată de neplăceri. Până și zgomotul unui șoarece care mișuna pe podea a făcut-o să se trezească tresărind de spaimă. Visele ei nu erau mai puțin surprinzătoare decât realitatea însăși – Petru refuzând să-și îndeplinească datoria de soț, dizgrația Alteței Sale Imperiale, sosirea frumoasei Mariana din Polonia, rivala sa, uitarea completă a limbii ruse în timpul confesiunii de credință. Dar această noapte a fost liniștită, netulburată de coșmaruri. Sofie s-a trezit odihnită și cuprinsă de cea mai mare nerăbdare.

– Ai îndoieli? I-am scris tatălui meu despre problema convertirii. Are rețineri, după cum știți deja, dar în sufletul meu sunt împăcată.

Împărăteasa pare surprinsă și Sofie se întreabă dacă se referea la alt fel de îndoieli, poate referitoare la căsătoria propriu-zisă. Elisabeta atinge materialul crinolinei prințesei.

– Știi, este o țesătură foarte scumpă, o țesătură de mătase reiată, urzită în două sau trei straturi, întrețesută cu organza. Se păstrează bine pe parcursul zilei, mai ales după ce îngenunchezi de atâtea ori.

Rochia este strâns croită pe silueta Sofiei, al cărei trup se adaptează materialului rigid. Împărăteasa poartă o rochie identică, dar a ei e împodobită cu bijuterii strălucitoare, în timp ce singura opțiune a Sofiei pentru accesorii constă în câteva pandantive primite cadou după ce s-a însănătoșit.

Pauza din conversație e lungă, neliniștitoare. Sofie se întoarce spre împărăteasă și o privește în ochi.

– Asta este cea mai frumoasă rochie pe care am avut vreodată privilegiul s-o port.

– Da, da, îi răspunde împărăteasa absentă.

– Probabil ăsta e un moment emoționant pentru o tânără.

Din nou, pare că vrea să-i spună mai multe, să-i facă probabil o prezentare mai amplă a legăturilor și datoriilor conjugale. Sofie se întreabă dacă împărăteasa îi va vorbi cu încredere despre caracterul lui Petru, dar indiferent de momentul de intimitate pe care ar încerca să-l creeze între ele, pierd ocazia în graba organizării ceremonialului. I se spune că a venit momentul să meargă la ceremonia religioasă.

Capela palatului e plină de spectatori care strigă de bucurie, dar dintr-un motiv anume, Sofie nu are emoții când îngenunchează pe pernă. Șușoteala din spatele ei continuă, deși arhiepiscopul începe să vorbească. Sofie a studiat cu Teodorsky complexitatea ceremoniei de convertire religioasă și e mulțumită să descopere că anticipează fiecare scenă. Mirul sosește imediat și îi sunt unse fruntea, ochii, ceafa și gâtul, apoi, la fel de repede, este șters delicat, cu o pânză de bumbac. Când vine momentul să recite *Crezul*, își amintește cu ușurință cuvintele rusești și le pronunță fără nicio dificultate. Dacă ar fi văzut-o Babette,

draga ei guvernantă, ar fi avut lacrimi în ochi de mândrie. „Mieluşica mea are talent la recitare", ar fi spus doica ei, sărutând-o pe frunte. Sofie se întreabă ce a mai făcut Babette după plecarea ei bruscă, dacă a plâns sau a simţit că se întâmplă ceva rău. Oare a găsit o nouă slujbă? În alaiul doamnelor ei de la Curte, Sofie vede chipul Katiei.

Atunci când numele său este pronunţat pentru prima dată – Ecaterina, Caterina –, Sofie se uită în ochii Katiei. Datorită numelui, acum sunt surori. La început, atunci când împărăteasa i-a spus că intenţiona să îi schimbe numele, Sofie s-a speriat.

– Îmi puteţi spune motivul? Numele meu nu poate fi tradus în limba rusă? Am mai întâlnit câteva Sofie la Curte.

– Nu e nevoie să-ţi spun toată povestea, i-a răspuns împărăteasa, dar acela a fost numele surorii vitrege a tatălui meu şi, cu cât se aduce mai puţin vorba despre ea, cu atât mai bine. În schimb, numele mamei mele ţi se va potrivi perfect. A fost o femeie minunată, o *matyuska* extrem de inteligentă. Uneori, spun că tata a fost cu adevărat „important" datorită influenţei sale.

Ecaterina. Numele, pronunţat acum cu voce tare, o transformă pe Sofie într-o nouă legendă: Alteţă Imperială, Marea Ducesă Ecaterina Alexeevna. Până şi numele de familie e o minciună, pe tatăl ei chemându-l Christian August, „Alexei" fiind ales pentru moştenirea regală pe care o reprezintă în calitate de nume patronimic al mamei împărătesei. Toate Ecaterinele au auzit de Ecaterina I, cea responsabilă pentru Ordinul preţios pe care îl poartă în toate ocaziile, ştiu că era extraordinar de frumoasă şi avea o personalitate strălucitoare. La început a fost cameristă, apoi a devenit amanta şi soţia lui Petru cel Mare, iar după moartea lui, a ajuns împărăteasă. Ecaterinei îi place că a nimerit într-un regat unde ascensiunea de la cameristă la împărăteasă este posibilă.

Şi totuşi drumurile lor se despart: ea nu va ajunge la tron în calitate de amantă, ea nu îl va transforma pe viitorul ţar Petru în „Petru cel Mare". Incapacitatea lui de a evolua până la a se intitula astfel este evidentă.

Acum sunt oficial logodiți și urmează să se căsătorească. Ecaterina simte vag cum împărăteasa îi prinde un ac cu diamant pe umăr, iar pe pieptul ei strălucesc safire albastre.

Imediat cum ceremonia de logodnă ia sfârșit, amândoi redevin copii și se joacă de-a baba oarba. Petru e legat la ochi. Nu se pot abține să nu râdă de aspectul lui atunci când se aruncă și se lovește prin salon, în căutarea victimelor. Trupul lui firav se cutremură de râs, iar Ecaterina îi poate zări cu ușurință coastele prin uniforma militară. Când simte că e gata să prindă pe cineva, se preface pierdut și apoi stă din nou la pândă. Dar talentul lui Petru în rolul celui legat la ochi pare limitat la prinderea prăzii, remarcă Ecaterina. E neajutorat în a identifica persoana corect, așa că trebuie să rămână legat la ochi după fiecare rundă a jocului. Ecaterina îi șoptește curteanului său la fel de prostuț să-i dea un indiciu, astfel încât jocul să se termine până la urmă.

Este vara glumelor inofensive, ca și cum întregul palat le-ar aparține doar lor și jocurilor lor, dar Ecaterina nu uită niciodată că e viitoarea soție a regelui. Atunci când distracția lor depășește limitele, când ei devin prea gălăgioși sau o deranjează pe împărăteasă în timpul somnului de după-amiază, toată Curtea se bazează pe înțelepciunea Ecaterinei.

– Liniște! ordonă ea pe un ton nou, autoritar.

Mai deunăzi se ducea după portretele cu ea și Petru, când a auzit-o fără să vrea pe împărăteasă vorbind cu doctorii.

– Încă un an? Sunteți sigur?

Împărăteasa era nerăbdătoare. Ecaterina i-a auzit crinolina foșnind pe dalele podelei.

– Dar deja am mai avut această discuție.

– Un an trece repede, o consolează Lestocq.

– Dar poate ar fi în stare să conceapă un copil mai devreme, probabil semnele exterioare sunt înșelătoare.

– Puțin probabil. Anatomia lui e, cum să vă spun, foarte asemănătoare cu a unui băiețel.

Ecaterina are grijă să se îndepărteze tiptil, îndreptându-se spre apartamentele ei, dar Bestuzhev tocmai traversează salonul și când să iasă pe ușă, îi surprinde chipul tulburat. O privește atent, mijindu-și ochii. Ea se îndepărtează în fugă, aruncându-i o privire nervoasă peste umăr. Tot restul zilei, va repeta acel cuvânt important, *an*. Un an înseamnă o eternitate!

Acum, pentru a pune capăt acestui joc stupid, Ecaterina se așază chiar în dreptul lui Petru, pentru ca el să o prindă într-un final. Logodnicul ei îi simte prezența. Ea observă cum fibrele subțiri ale mușchilor lui se încordează, gata să se năpustească asupra ei.

– Ce faci? Dă-te la o parte din drum! strigă Evdotia, cea mai puțin inteligentă dintre doamnele de la Curte, care, la șaptesprezece ani, ar trebui să știe că nu e bine să-și trădeze astfel stăpâna.

– Te-am prins!

Mâinile lui Petru sunt pe umerii ei. Îi poate simți răsuflarea îmbibată de vin, încărcată de mirosul raței fripte de la cină. În spate, grupul lor își reține cu greu hohotele de râs, așteptând presupunerea lui. Dacă va ghici corect, Ecaterina va fi legată la ochi în locul său. Cât de mult și-ar dori ca el să reușească să dea răspunsul corect, să obțină această mică victorie! Cu degetele lui butucănoase, Petru îi simte conturul obrajilor, al bărbiei și, în cele din urmă, spune:

– Gata, știu cine ești. Evdotia! Sau poate ar trebui să verific mai jos, pentru a mă asigura?

Strigătele lor vesele o înconjoară. Pretinde că le împărtășește buna dispoziție. Evdotia se tăvălește de râs, ținându-se cu mâinile de burtă. Zenia îi șterge fața transpirată cu o batistă, curtenii învârtindu-se în jurul lui (oare cum se numesc? Întotdeauna se schimbă) îl mângâie pe Petru pe umăr. Ecaterinei nu i se pare deloc amuzant.

– Vă înșelați, e viitoarea Voastră soție, îi răspunde ea.

Se preface că gustă gluma, dar tot corpul îi ia foc de rușine. Evdotia nu e nici măcar drăguță, are o bărbie mare, diformă și gheare roșii în loc de mâini. Așadar, e exact așa cum s-a gândit. Ecaterina n-a reușit să-i câștige iubirea și probabil nu va reuși niciodată.

TANIA

În prezent

Când dau colțul cu o pungă de gogoși[1] calde în mână, văd un bărbat stând pe treptele din fața casei părinților mei. E masiv și e îmbrăcat prea gros pentru vremea de-afară: poartă un hanorac cu fermoar închis până la gât și o pereche de pantaloni mulați pe picior până sub genunchi și bufanți pe coapse. E rus, evident. Lângă el, stă o ramă înfășurată în hârtie de măcelar. Încremenesc pe loc, dar nu există căle de scăpare, doar câțiva copaci rătăciți de-a lungul străzii de la periferie.

Pentru mine, vizita la părinții mei din nordul orașului e o adevărată minivacanță și m-am bucurat de o plimbare liniștită de dimineață prin Ramsdale. Panera Bread, Dunkin' Donuts, Krazy Bagels, Asia Express.

---

[1] Bagel – gogoși originare din comunitățile evreiești din Polonia secolului al XVI-lea. În secolul al XIX-lea erau deja populare la Londra și tot atunci au ajuns și peste ocean, unde imigranții evrei de la acea vreme au pus bazele unor afaceri profitabile, mai ales în zona New Yorkului. Tradițional, pâinicile sunt rotunde și pot fi simple sau acoperite cu semințe de susan, de mac, de floarea-soarelui. Pot fi tăiate în două și umplute cu cremă de brânză, gem, mezeluri, salate sau pește afumat (n. tr.).

Starbucks este plin de adolescenți cu capetele aplecate deasupra telefoanelor mobile, ca într-o rugăciune pioasă. Oamenii de la benzinării, care fac plinul, sunt aplecați deasupra pompelor de combustibil, pentru a calcula costurile. Aici, pe caldarâmul cald, lumea își dezvăluie secretele. Farmacia rusă vinde cremă de mâini fabricată în Polonia, există farmacii homeopate ucrainene, iar sticluțe de parfum cehesc, frumos ornamentate strălucesc în vitrină. La magazinul de suvenire sovietice găsești figurine cu capul lui Hruşciov legănându-se ritmic lângă păpuși *matrioska* ieftine, aliniate în ordine crescătoare, care-și etalează zâmbetul peste băsmăluțele lor roșii, strălucitoare. Străzile sunt pline de tineri care aleargă și de bătrâni care împing cărucioare metalice. „Oamenii mei" sunt peste tot, plimbându-se cu traiste de bumbac pe umeri, închizându-și portierele SUV-urilor cu un clinchet decisiv, așezându-se la rând la spălătorie. Culorile primăverii, lipsite de sclipire azi-dimineață, vibrează acum într-un caleidoscop de posibilități. Ramsdale.

În anii '90, mutarea din Queens în New Jersey era o mișcare ascendentă pe scara socială pentru un emigrant rus. Gata cu apartamentele în blocuri ieftine, ticsite de furnici și gândaci, gata cu vecinii care ard mâncăruri picante, gata cu autobuzele hodorogite care poluau sub fereastra sau balconul dormitorului, cu vedere la curte, spre coșurile de gunoi ce dădeau pe dinafară. Ofensele URSS erau exagerate în New York, dar New Jersey era America în miniatură, care-ți dăruia case civilizate, privilegiul a avea o mașină, un centru comercial dezvoltat, curat și ordonat. Aveam *Costco* și garanția unei vieți îndestulate. Orașul New York era întotdeauna acolo când aveai nevoie de el și atunci când nu mai aveai energie să te lupți în trafic pentru a traversa podul și a ajunge până la instituțiile sale culturale, urmăreai programul rus de televiziune *Kultura*. („Oamenii noștri în mișcare: *Kultura*.")

Emisiunea este prezentată de o femeie incredibilă, ce turuie pe nerăsuflate și pare că participă la premiera fiecărui spectacol de teatru, de operă sau la vernisajul fiecărei expoziții din New York. Cu mare plăcere, ea prezintă detaliat spectatorilor o lume intangibilă, dincolo

de George Washington Bridge, locuită de simboluri ale culturii ruse: Mișa Barîșnikov, Anna Netrebko și Vassili Grigoriev. Talentul ei constă în transa indusă spectatorilor prin discurs, în propagarea unui mit. Toți locuitorii din Ramsdale urmăresc mândri acest program de televiziune, eroul acestuia fiind întotdeauna nepotul, vărul sau pacientul cuiva care a reușit în viață. *Oamenii noștri în mișcare.*

Eram de câteva luni la Worthington, în calitate de director al Departamentului de Artă Rusă, când am fost invitată să particip la acest show. Am fost surprinzător de mândră de invitația primită, ca și cum întreaga comunitate ar fi fost microcosmosul mândriei materne. Ai mei oscilau între încântare și teamă. Acum eram cineva, dar pentru rușii care au o memorie adâncă, vizibilitatea atrage totodată și pericolul. Eram în atenția publică și asta mă făcea, deci, vulnerabilă. Paranoia părinților mei nu era întru totul nefondată, deoarece după difuzarea emisiunii la ușa lor au început să apară necunoscuți cu o colecție de capodopere descoperite ca prin minune, primite de la rude în vârstă. Și acum, iată încă unul.

– Dacă v-ați programa în audiență la biroul meu, am insistat în fața omului care aștepta.

– V-am văzut la *show.*

Deja scoate pictura din ambalaj, rupând sfoara și fâșii de hârtie maro. Îmi las geanta jos și privesc tabloul. Reprezintă un peisaj împădurit, o stâncă argintie despărțind în două șirurile de copaci pe când ultimele raze ale soarelui se retrag în spatele norilor. Mă apropii pentru o analiză mai amănunțită.

Omul remarcă scânteia mea de interes.

– Aveți dreptate. Am știut că veți înțelege încă de la prima vedere. E un Șișkin foarte special. Nu îi puteți nega calitatea.

Privesc atentă pânză, observând culoarea și tușele. Prima impresie e una favorabilă: tabloul pare să fie vechi. E un exponent clasic al școlii de la Düsseldorf și Ivan Ivanovici Șișkin a studiat la Academia din

Düsseldorf, deci acest gen de peisaj ar fi tipic pentru el. Uşa de la intrare se deschide şi tatăl meu ne face semn să intrăm.

– Hai înăuntru, ceaiul este gata!

Tata şi bărbatul dau din cap, salutându-se în semn de recunoaştere şi respect reciproc. Se pare că acesta deţine unul dintre cele mai mari magazine ruseşti din oraş. Este o mică celebritate în Ramsdale, care trimite ocazional tatălui meu clienţi, ceea ce înseamnă că trebuie să-l iau în serios. Mama curăţă masa. Eu şi necunoscutul rămânem singuri în sufragerie, cu tabloul.

– Nu e vreo capodoperă, nu-i aşa? îl întreb, făcând efortul să-mi ascund emoţia.

Şişkin e o lovitură. În Rusia, artistul e echivalentul pictorului american Edward Hopper, ceea ce înseamnă că poate emoţiona un rus adevărat până la lacrimi. Clienţii mei îşi amintesc de zilele din copilărie, când făceau excursii cu şcoala în Galeria Tretiakov din Moscova şi descopereau primul lor Şişkin. Când am luat în considerare posibilitatea demisiei, m-am gândit cum ar fi să organizez reuniunea clienţilor mei cu un prieten drag pe care se temeau că nu-l vor mai îmbrăţişa niciodată.

– Aş spune că e o lucrare minoră, deşi i s-a stabilit autenticitatea.

Experţii trebuie să subestimeze întotdeauna importanţa unei opere de artă. Un studiu mai detaliat al suprafeţei tabloului confirmă că datează într-adevăr din secolul al XIX-lea.

– OK, deci nu e o capodoperă! Dar oare un geniu trebuie întotdeauna să creeze numai capodopere? Când aveam şase ani, îmi amintesc că am văzut acest tablou atârnat pe peretele mătuşii Sonia. Bunicul ei îl întâlnise pe tatăl lui Şişkin în armată.

Povestea omului trece de la asediul Leningradului la autobiografia licenţioasă a celor trei mariaje zbuciumate, face referire la fratele poet, arestat de Stalin, dar eliberat după interogatoriu, şi prezintă ferma colectivă de jumulit curcani. Mai relatează celebritatea mediocră a unui autor sovietic de cărţi de poveşti pentru copii, acum devenit coproprietar al unui lanţ de magazine ruseşti

din Comitatul Bergen. Ridică tabloul în timp ce eu lucrez, ținându-l cu fața spre lumina candelabrului strălucitor.

– Vă rog, nu faceți asta! îi reproșez.

– E o splendoare, nu? Ani și ani am adorat acest Șișkin atârnat pe peretele mătușii mele, și chiar înainte de a muri, *Tiotia* Sonia mi l-a promis în dar. Mi-a spus: „Păstrează-l pentru când vei avea nevoie de niște bani în plus."

– Dacă mi-ați permite să ating eu însămi tabloul...

Mă uit fix la degetele lui, până când el acceptă să dea drumul ramei picturii.

În orice caz, asemenea povești nu pot fi niciodată luate în serios. Acest vânzător scoate la iveală povești sentimentale aproape identice din vremea războiului sovietic. Etalează aceleași scrisori dubioase primite din partea Mătușicii Sonia sau a Mătușicii Valia, datând din anii '30, și care niciodată nu uită să menționeze lucruri precum: „Și apropo, am luat întâmplător acest mic tablou special din studioul unuia dintre cei mai interesanți artiști..." Dar acum știu prea bine să nu mai fiu o pradă ușoară. Totuși, acest tablou nu e un fals. Pânza nu este brăzdată, iar fisurile de pe suprafața ei se potrivesc acelei perioade.

Sunt încântată la culme. Mi-l imaginez pe Vitia, unul dintre clienții mei preferați, cum mă imploră de fiecare dată la telefon:

– Te rog, Tan, spune-mi că azi e ziua în care mi-ai găsit un Șișkin.

Descrierea mătușii Sonia, victimă a cancerului la gât, devine îngrozitoare atunci când îl întrerup:

– Hai să stingem lumina și să privim cu și mai mare atenție tabloul!

Scot lampa UV, pregătită întotdeauna în geantă pentru asemenea ocazii speciale și analizez îndeaproape pigmentul.

Bărbatul ia din tava pentru desert o bezea *Zefir*[1] acoperită cu ciocolată și mușcă din ea.

---

[1] Desert obținut prin amestecul piureului de mere cu zahăr, albuș de ou, pectină sau gelatină. În țările fostei Uniuni Sovietice, denumirea provine de la zeul

– Cumpărate de la magazinul meu, spune arătându-mi bezeaua.

– Am dreptate sau am dreptate?

Cum poate această afacere să fie întotdeauna surprinzătoare! Uneori, nu e nimic mai verosimil decât autenticitatea.

– Am nevoie să arăt tabloul restauratorului meu, dar pare autentic.

– Minunat, minunat, Taniecika!

Acum e la a doua *Zefir*, lăudând-o pe mama pentru aroma intensă a ceaiului pe care i l-a pregătit, şi care nu e aşa diluat ca porcăriile americane cărora li se spune „ceai". Mama e emoţionată, înroşindu-se de plăcere. Serviciul de ceai e impecabil, i-am oferit cel mai bun set de ceai al nostru şi alături, am pus la bătaie o piramidă perfectă din cuburi de zahăr.

– Tatăl tău, Taniecika, e un perfecţionist. Clienţii mei spun întotdeauna că „are mâini de aur" , afirmă bărbatul. Frumoasa ta mamă e regina casei. Toţi sunt nerăbdători să stea pur şi simplu în sala de aşteptare şi s-o admire.

– *Nu,* destul cu flatările! Vă torn puţin?

Tata ridică sticla de coniac.

– Turnaţi, turnaţi! Cine sunt eu să vă pot rezista?

Ni se oferă cele mai bune pahare de sărbătoare. În timp ce împachetez tabloul, observ ceva într-un colţ al pânzei. La început, pare ca şi cum ar putea fi o rădăcină de copac, o tuşă de pensulă, un bulgăr de pământ. Apropii lumina de tablou. Semnătura lui Şişkin nu e înconjurată de pigment, ci pluteşte deasupra pânzei. La o verificare mai amănunţită, caligrafia pictorului de un roşu hipnotizant e drăguţă, dar lipsită de profunzime. Stratul şters observat mai devreme trebuie să fi fost numele original al pictorului. Desigur, omul a cumpărat tabloul de la Hans Nu Ştiu Cum al Şcolii din Düsseldorf cu cinci sau şapte sute de dolari şi acum încearcă să-l vândă drept opera originală a lui Şişkin.

---

grec Zefir, care simbolizează consistenţa delicată. Zefir este oarecum similară în consistenţa sa cu bezelele (n. tr.).

Oftez.

– De fapt, mă tem că avem o mică problemă cu această lucrare a lui Șișkin.

– Ce problemă? La ce anume vă referiți?

Părinții mei s-au oprit în drumul lor spre bucătărie și acum singurul sunet pe care-l auzim e cel al programului de televiziune de la etajul de deasupra: „Gemenii ucraineni Sima și Sonia Dodik au fost printre cei treizeci și opt de evrei care au trăit într-o peșteră timp de optsprezece luni în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial și astfel au supraviețuit Holocaustului."

Tipul lasă jos *Zefirul*, din ce în ce mai roșu la față.

– V-am spus, mătușa mea Sonia a avut tabloul toată viața. Credeam că dumneavoastră sunteți marea specialistă!

Mă gândesc la Carl – în metrou, obișnuia să se sprijine de ușă și să mă îmbrățișeze – și mă copleșește un val de tristețe neașteptată. Cred că aș putea plânge chiar aici, în fața acestui bărbat și a falsului Șișkin. Dar îmi reprim lacrimile.

– Știu că ăsta ar trebui să fie un mare șoc, dar mă tem că, deși la prima examinare părea promițător, veți vedea că sub trunchiul acelui copac sunt urme ale semnăturii originale.

Tipul se uită în ochii părinților mei ca și cum le-ar spune: *Pe bune? Cine se crede?* Ascunde tabloul într-o coală mare de hârtie, de măcelărie și proliferează o serie de atacuri furioase.

– După doar cinci minute de analiză, avem deja o problemă? Asta e tot ce primesc? Tocmai vorbeam cu Nadia Kudrina de la Christie's și ea spunea că acest tablou e valoros. Și, dacă mă gândesc bine, n-a avut ea vânzări record cu Șișkin sezonul trecut? În definitiv, cred c-ar trebui să merg s-o întâlnesc.

Ușa e trântită și auzim zgomotul furios al motorului care ne blochează șoseaua.

– Ești sigură că ai dreptate? mă întreabă tata.

Pare șocat.

– E vreo şansă ca tabloul să fie un Şişkin autentic?

Nu e vorba de permanenta avalanşă de falsuri care ajung la mine datorită meseriei mele, m-am obişnuit până acum cu ele. Mi s-au prezentat picturi „de la începutul secolului XX", cărora nu li se uscase încă vopseaua. Oamenii de la galerii respectabile aveau încredere în mine când era vorba despre noi tablouri, proaspăt făcute la comandă, pentru a da impresia vechimii, iar verii de gradul doi mă rugau la petreceri aniversare să evaluez afişe neglijent înrămate. Asta nu mă mai deranja de mult. M-am obişnuit cu aceste prejudecăţi care mă urmăresc mereu: că nu-mi merit funcţia şi că expertiza mea nu e nimic mai mult decât un accident norocos. Părinţii mei au emigrat împreună cu cineva care nu putea accede la Lumea Nouă şi care nu e în stare să facă orice e nevoie pentru a se realiza în viaţă.

Îmi vine rău, iar apoi îmi dau lacrimile.

– Sunt specialistă!

Mama scapă vasele şi se apropie repede de mine.

– Vino aici, am eu grijă de tine!

Îmi leagănă capul pe cotul ei şi cu degetul mare îmi mângâie muşchii încordaţi ai gâtului. Când, în copilărie, mă chinuia neliniştea de nedescris, groaza pe care n-o puteam înţelege, mama obişnuia să-mi spună: „Am eu grijă de tine." Şi întotdeauna funcţiona. Odată ce dădeam glas temerilor mele, odată ce transferam acea maladie a confuziei din mintea mea în mintea mamei mele, întotdeauna teama dispărea. Aşa că acum, între două reprize de teamă, i-am mărturisit tot, i-am spus că mă tem de o viaţă nouă, de neînţeles, fără Carl. Şi i-am recunoscut şi cea mai adâncă, inexprimabilă frică dintre toate, aceea că mariajul meu se destramă şi că vina îmi aparţine în totalitate.

Mama mea mă ascultă, clatină din cap şi îmi înţelege toate rătăcirile. Sunt impresionată că nu mă întreabă nimic despre Carl, că nu-mi oferă niciun sfat despre ce ar trebui să facă o femeie pentru a recâştiga dragostea soţului ei. Pur şi simplu mă mângâie pe obraz.

– Nu-ți face griji, Tancik. Nu voi mai cumpăra de la magazinul lui.

Ca pentru a fortifica începutul unei noi ere, tata ia tot bolul de bezele *Zefir* și, deplasându-se cu gesturile rapide și precise ale unui fost fotbalist de performanță, azvârle conținutul la coșul de gunoi și trântește capacul.

ECATERINA

Februarie 1745

Pielea lui Petru arde la atingere, dar viitorul ţar refuză să se retragă în camera sa. Scopul acestui joc deosebit e ca fiecare să spună pe rând adevărul.

– Urăsc petrecerile de ziua împărătesei! spune el.

Îşi strânge de gât unul dintre soldăţei şi-l atârnă de un picior al patului. Azi este neobişnuit de palid şi apatic.

– Mi se pare insuportabil felul în care se îmbracă, asemenea unei tinere domnişoare, ceea ce nu mai este de multă vreme. E o curvă bătrână! Rândul tău!

– Maiestatea Sa pare bolnavă. Odihniţi-vă!

Ecaterina oftează. De la distanţă se aude utrenia, cântată probabil de doamnele de la Curte, aşezate în anticamera ei. Nu este profund credincioasă, dar lamentaţia lui într-o zi de duminică e extrem de supărătoare.

– Vă rog, Alteţă, de dragul sănătăţii Maiestăţii Voastre!

– Trebuie? Dar sunt atât de plictisit! spune Petru.

Şi apoi, înseninându-se brusc la faţă:

– Ți-am spus că am păstrat un pitic? Mi-e extrem de loial.

Ecaterina îi simte fierbințeala frunții și apoi se retrage.

– Aveți febră. Vi-l voi trimite pe Lestocq. Acum plecați!

În sfârșit, Petru se îndepărtează spre camera lui și ea rămâne singură. Încearcă să exerseze la clavecin, dar reușește să cânte doar câteva note, fără nicio tragere de inimă, înainte de a fi copleșită de griji. Oare cât este de bolnav? Dacă ar fi cu adevărat grav bolnav, situația ei ar deveni vulnerabilă. În starea în care se află, logodna de lungă durată îi face pe toți nerăbdători, iar rolul ei nu e consolidat deocamdată. Un an, a spus împărăteasa. Ceea ce înainte părea libertate, acum a devenit un lung purgatoriu.

Ecaterina năvălește în camera mamei sale. Johanna scrie scrisori, dar își lasă pana jos când o vede. Zilele astea, mama și fiica gândesc la unison. Stau pe canapea cu captele apropiate și pumnii strânși. Își șoptesc reciproc aceeași limbă a cometelor și a planurilor de viitor, iar răsuflările lor calde se amestecă.

– Să te îmbrăcăm într-una dintre rochiile tale mai sobre și să ne interesăm de sănătatea Marelui Duce, sugerează Johanna.

De îndată ce Ecaterina își îmbracă rochia gri, aleargă amândouă grăbite pe holurile palatului din lemn. În fața ușii lui Petru stă contele Brummer. Le blochează intrarea și ele aud dezlănțuirea vocilor agitate de dincolo de ușă.

– Am venit să ne interesăm în privința sănătății Marelui Duce, spune mama ei.

În ultimul an, vocea Johannei a căpătat un ton nou, poruncitor, imitându-l pe cel al împărătesei. Merg mai departe, dar Brummer e de neclintit. Pe frunte îi curg șiroaie de transpirație.

– Vă rog, opriți-vă! le spune Brummer cu vocea lui subțire și plângăcioasă. Marelui Duce i-a apărut o erupție de varicelă pe corp.

Ecaterina respiră repede și sacadat și vine mai aproape de el.

– Pot să-l văd?

– Nu, Figgy! Ai înnebunit?

Mama ei o trage deoparte.

– Moartea îl veghează. Trebuie să fugim din calea ei.

Fiica nu-şi mai recunoaşte prietena de pe canapea, transformată într-o fiinţă înverşunată care o trage nebuneşte de mână, forţând-o să plece cât mai departe.

Când s-au îndepărtat suficient încât să nu mai poată auzi niciun sunet, Ecaterina spune:

– Mi se pare greşit să fug. Oare nu-mi neglijez îndatoririle?

– Nu înţelegi? Gândeşte-te la moartea surorii tale. Ar fi păcat să pieri şi tu, n-ar avea niciun rost.

În urmă cu o săptămână, a venit o scrisoare. Sora ei de doi ani a murit de varicelă. A pierit în chinuri groaznice, în lipsa propriei mame, un sacrificiu pe altarul ambiţiilor regale. Ele au mizat întreaga avere pe băiatul plăpând şi bolnav, care suferă de cealaltă parte a uşii.

– Pronunţă cuvintele la care se gândesc amândouă.

– Dar mamă, dacă moare?

Dincolo de fereastră, ninsoarea continuă să se aştearnă peste stratul de zăpadă. Din când în când, apare câte un lup singuratic, o pată de blană gri. În afară de săniuş şi de plimbările ocazionale în caleaşcă, Ecaterina a rămas închisă în palat zile întregi. Îl urmăresc pe mesagerul doctorului urcând în sanie, scuturându-şi paltonul negru de fulgii de zăpadă.

Nu vrea ca Petru să moară, o ştie prea bine. Asta e dragoste, milă sau vreo ambiţie încăpăţânată de viitor? Habar nu are.

– Vom merge la Moscova, hotărăşte mama ei. Trimite-o pe Katia a ta să ne facă bagajele!

Aşa arată mama ei în cea mai regală ipostază. În momentele de criză, înţelege clar ce trebuie făcut, aranjează toate detaliile. Înainte de miezul nopţii, va fi totul stabilit. Ecaterina speră să dobândească şi ea această calitate a mamei ei.

– Mamă, şi dacă moare?

Zboară în sus pe scări, gata să se împrăştie în camerele lor şi să înceapă să se pregătească de plecare. Şi înainte de a dispărea în aripa de palat unde e cazată, Johanna adaugă:

– Avem nevoie de el viu, dar acum avem și mai mare nevoie să rămânem în viață.

– Să-i trimit un bilet, câteva cuvinte frumoase?

– Da, asta ar fi o strategie bună, spune Johanna pe nerăsuflate, amintindu-și scopul principal al sosirii lor aici.

– Amintește-i dragostea ta, rugăciunile de însănătoșire, felul acesta de sentimente.

În camera ei, Ecaterina se așază la masa de scris. Zilele astea, când se concentrează pe scris, descoperă cum îi vin în minte cuvintele rusești, cu aceeași ușurință ca cele germane. Întotdeauna i-a plăcut să așternă gânduri pe hârtie, exercițiul ei preferat fiind să se autodescrie: mândră, nu lipsită de frumusețe, cu ochii vii, aprinși, dotată cu spirit practic, harnică, nu atât de răbdătoare pe cât și-ar dori, cu o dorință imensă de învățătură. Își poate imagina cum pe viitor va coresponda cu cei mai remarcabili filosofi la modă, care o vor lua în serios datorită stilului incisiv, fluent al prozei sale. Aceștia vor fi impresionați că o femeie le împărtășește curiozitatea asupra lumii, disprețuiește intrigile politice superficiale și vor iubi caracterul ei sincer, sever. Ar citi fragmente ale scrisorilor ei la dineuri, în fața prietenilor distinși. Hotărăște că va fi la conducerea banchetelor regale, reunind acolo cele mai strălucite minți ale Europei. Va avea cea mai mare bibliotecă din lume. Ca să nu mai vorbim de artă. Stând în fața singurului Rembrandt aparținându-i lui Petru cel Mare, în care este surprinsă trista despărțire a doi prieteni, simte o sete nouă pentru achiziția obiectelor de artă.

Apoi își amintește că toată această glorie depinde doar de supraviețuirea lui Petru. Dacă el va muri, atunci scrisorile ei nu vor mai fi citite, biblioteca ei nu va mai exista și filosofii nu se vor întâlni în saloanele sale. Cine ar fi interesat să acorde atenție memoriilor unei prințese obișnuite din Zerbst?

„Iubite și preamărite Duce", își începe Ecaterina scrisoarea, încercând să-și amintească acea bărbie slabă, acei ochi cruzi și arzători.

Nu-şi aminteşte însă nimic. Se joacă cu mânerul măsuţei de toaletă, deschide şi închide sertarul. Mânerul acestuia se răsuceşte şi-i rămâne în mână. Aflat în întreţinerea neglijentă a împărătesei, întregul palat e un amestec de extravaganţă şi mizerie. Dacă ea ar fi împărătească, ar invita imediat arhitecţi europeni. I-ar fi ruşine să numească acest loc „căminul" ei.

„Dragul meu Duce, mă rog pentru însănătoşirea Alteţei Voastre."

Şterge aceste rânduri.

O repetiţie banală a cuvintelor mamei ei.

„Îmi doresc să vă întăriţi spiritul."

Renunţă şi la partea asta.

Mama ei stă nerăbdătoare în cadrul uşii.

– Trăsura ne aşteaptă!

E deja îmbrăcată cu mantoul frumos, de brocart. Pe dedesubt poartă rochia albastră de catifea căptuşită cu mătase şi argint. În spatele ei străluceşte chipul prietenei sale loiale, Katia, încărcată cu bagajele lor şi deja îmbrăcată pentru călătorie.

Ecaterina citeşte rapid scrisoarea.

„În fiecare zi voi aştepta veşti despre însănătoşirea Domniei Voastre. Mă voi ruga pentru sănătatea Maiestăţii Voastre şi voi aprinde lumânări pentru Alteţa Voastră. Viitorul meu soţ, dragul meu prieten, văr. Partenerul vieţii mele. Dragostea mea."

Şterge ultimele rânduri, apoi le reaşterne pe hârtie. Dacă această scrisoare va fi ulterior citită de ochi străin, Ecaterina va părea ataşată aşa cum se cuvine.

Se semnează în josul paginii: ECATERINA, ca şi cum ar spune: „Acest nume nu îmi va fi luat." Un contract trebuie onorat atunci când e scris pe hârtie.

Ajunsă la Moscova, în timp ce aşteaptă veşti de la Curte, savurează muzica, dansul şi jocurile de cărţi. Şi, de asemenea, întâlnirea cu invitaţi din străinătate şi prieteni apropiaţi din Germania. Cel pe care

tremură de nerăbdare să-l revadă e contele Gyllenborg. Își soarbe ceaiul stând în fața ei, în timp ce diplomații suedezi s-au adunat în jurul mesei unde se joacă faraon și participă la o conversație animată despre Colley Cibber și despre mult așteptata producție londoneză intitulată *Tirania papală sub domnia regelui Ioan.*

– Cunoști piesele de teatru ale domnului Cibber? o întreabă Gyllenborg.

– Mă tem că n-am avut plăcerea să le citesc...

Roșește puternic. I se reamintește, din ce în ce mai mult, că e într-o țară îndepărtată, vastă, departe de centrele culturale europene. Dacă ar fi ea împărătească, se gândește, lui Colley Cibber i s-ar juca piesa la Sankt Petersburg sau, încă și mai bine, ar trimite dramaturgi ruși promițători ca Sumarokoff la Londra, pentru a-și cultiva talentul. Mintea ei o ia la goană: în loc să importe cultură, e mai degrabă vital să încurajeze înflorirea culturii acasă. Cu excepția artei. Arta trebuie importată. În Rusia, cu greu poți admira altceva în afară de Rembrandt.

– De fapt, Cibber e un prost orgolios, nimic în lume nu m-ar convinge să văd o piesă de teatru de un prost-gust evident!

– O! spune ea și mai jignită.

Atunci Cibber nu va fi invitat, observă în sinea ei.

– Nu e nevoie de blândețe. În primul rând, și cel mai important este să-ți educi mintea, izbucnește Gyllenborg.

Orchestra interpretează un potpuriu plăcut din concerte italiene, dar zgomotul anulează posibilitatea unei conversații intime. Petrecerea a fost ideea ei, un fel de a-l impresiona pe cel în fața căruia ea demonstrează gusturi muzicale rafinate, dar acum Gyllenborg se apleacă spre ea pentru a se face auzit peste zgomotul muzicii. Ecaterina aruncă o privire spre violonist, principalul vinovat.

– Într-adevăr, așa îmi petrec timpul.

– Foarte bine. Nu erai o prostuță, din câte îmi amintesc.

Contele Gyllenborg e mai în vârstă decât și-l amintește de la întâlnirea lor la Hamburg, de acum câțiva ani. Pe creștetul capului poartă

o perucă scurtă, prinsă cu o fundă uriașă care-i alunecă pe ceafă. Trăsăturile lui senzuale rareori atrag atenția de la scânteia jucăușă din ochi, de la buzele arcuite seducător. Se simte timidă în fața acestuia, dornică să-l impresioneze cu unicitatea sa, cu toate calitățile rafinate ale bunului ei gust.

– Am auzit vorbindu-se despre un scriitor numit Samuel Richardson. Scrie cărți chiar atât de bune?

Contele își soarbe ceaiul cu voluptate, privind-o fix în ochi.

– Citirea cărților de filosofie adecvate ar trebui să fie primul pas în educația ta.

– Domnule conte, aș fi fericită să-mi recomandați câteva.

O trimite pe Katia după hârtie și instrumente de scris, încântată de perspectiva de a fi luată în sfârșit în serios. Iată-l pe conte, un mare cărturar și politician care își petrece zilele de diplomație în compania ei, împreună cu ea! Ecaterina abia a împlinit cincisprezece ani, iar el are cel puțin treizeci. Acest bărbat cu privire pătrunzătoare este un om de litere și un politician suedez respectat. Chiar și mama ei roiește în jurul lui, gata să-i îndepărteze pe servitori, dispusă să se ocupe ea însăși de venerabilul lor invitat. Contele îi suportă agitația, apoi Johanna e chemată să certe o nouă servitoare. După cină, sunt lăsați singuri în colțul lor intim, la lumina focului și a lumânărilor. Umbra lui Petru a dispărut din viața ei și Ecaterina e liberă din nou.

– Nici măcar în copilărie n-ai fost naivă, spune contele, dând la o parte tava cu dulciuri, după care se răzgândește și mușcă repede dintr-o prăjitură.

Ecaterina regretă simplitatea desertului. Dacă Petru n-ar fi fost bolnav și dacă ar fi apelat la cofetarul parizian, atunci ar fi comandat o prăjitură în forma capitalei Suediei.

Gyllenborg nu i se pare bătrân, așa ca Brummer, Besthuzev și restul celorlalți. Îi surprinde privirea, i-o susține și i-o sfredelește insistent. Are ochii calmi, de un căprui-deschis al unei lumi noi.

– Te-am remarcat de atunci, datorită minții tale ascuțite. Erai mult mai inteligentă decât majoritatea invitaților. Mama ta nu te-a apreciat niciodată.

Ecaterina tace, e prea copleșită de bucurie ca să mai poată vorbi.

– Îmi amintesc că încă din copilărie aveai o predispoziție pentru filosofie. Cum îți merge în noul mediu în care te învârți?

Gesticulează larg, arătând vastele apartamente.

Împărăteasa are dreptate. Profund tulburată de soarta Marelui Duce, Ecaterina a cheltuit bani în toată Europa. Tapițeria de creton a trăsurii e nouă, a înlocuit draperiile zdrențuite, a comandat brocart împletit cu fire de aur pentru perdele. Și în plus, mai e și costumul de călărie albastru-deschis, făcut la comandă, la care se adaugă cele două rochii identice create la Paris.

– Citesc cărțile recomandate de filosofi și de prieteni. În timpul liber, studiez limba rusă și cânt la clavecin.

Gyllenborg zâmbește și lasă jos ceașca de ceai.

– Te-am urmărit aici, la Moscova. Aici văd că ți-ai pierdut ceva din tine. Caracterul tău e mai frivol, absorbit de lux, plăcere și, îndrăznesc să spun, dragoste?

Ecaterina întinde mâna după ceașca de ceai, pentru a-și ascunde chipul în spatele porțelanului. Gyllenborg are, desigur, dreptate. Impulsul ei a fost acela de a sărbători noua poziție socială și s-a trezit prinsă într-un șir de petreceri și cumpărături inutile. Totuși, nicio pasiune la orizont, nimic în acest sens.

– Trebuie să-ți redobândești înclinația naturală a minții.

Cuvintele lui o mișcă. De la George încoace, niciun bărbat nu a mai luat-o în serios.

– Dacă aveți sugestii, mi-ar plăcea să le aud.

Katia intră repede în salon și în mâna subțire ține teancul de hârtie și instrumentele de scris.

Orchestra se oprește, iar Gyllenborg se așază la loc în fotoliul său.

– Desigur, trebuie să citeşti Plutarh, Cicero şi *Cauzele grandorii şi declinului romanilor* de Montesquieu.

– Le voi comanda imediat.

Ecaterina poartă rochia din cea mai fină catifea, aceea care îi dezvăluie delicat decolteul şi, dacă nu se înşală, contele a remarcat curba umerilor ei. Nu e prima dată când e conştientă că atrage privirile lascive ale bărbaţilor; acestea au devenit mai insolente pe măsură ce nunta e amânată. E oare neloial să ardă pe dinăuntru, în timp ce viitorul ei soţ se află probabil pe patul de moarte acolo, la Sankt Petersburg?

Deodată, Gyllenborg îngenunchează înaintea ei, pe covor. Chipul său e atât de aproape de al ei, încât buzele aproape li se ating.

– Păcat că te măriţi cu el.

– Păcat? rosteşte ea.

– Mare păcat! Tu eşti mult mai talentată.

Ecaterina aşteaptă emoţionată şi scoate flăcări pe nări. E conştientă de cercul amplu al crinolinei, de artificialitatea perucii care, recent, a devenit o modă la Curte, de conturul sânilor ei încă prea mici. Un gând profund îi trece prin minte: pierde timp, timp preţios.

Orchestra începe să cânte, iar violonistul interpretează muzica la intensitate reînnoită. Gyllenborg pare să o observe îndeaproape şi apoi se preface iar interesat doar de fotoliul său şi de prăjitura neterminată.

– Nu mai contează, Sophia, uită că am avut această discuţie.

După doar câteva săptămâni, Petru şi împărăteasa revin la Palatul de Iarnă şi e din nou frig, îngrozitor de frig, iar saloanele sunt goale. Îi aude dispărând în grup zgomotos, în foaier. Complicata ceremonie a salutului de bun venit se face auzită până la ea, sunt primiţi de servitori, iar vocea înaltă a împărătesei răsună.

– Ne bucurăm să vă anunţăm că Marele Duce şi-a revenit complet.

Ecaterina îşi evaluează ţinuta în oglindă, părul aflat în neorânduială care încadrează tâmplele, eczema de pe gât pe care se chinuie să nu o scarpine, rujul mov proaspăt aplicat pe buze. Caută ceea ce Gylleborg

a observat, ochii strălucitori, pielea trandafirie, fruntea înaltă, inteligentă. De data asta, reușește s-o ia de la început și să fie mai răbdătoare cu viitorul ei soț. Zâmbetul lui copilăros e pură timiditate, iar instrucția sa militară plictisitoare cu soldații de jucărie ar trebui înțeleasă prin prisma singurătății. Cu ajutorul ei, își va depăși infantilismul. Cine știe? Cât a zăcut acolo, pe patul de moarte, poate că și Petru s-a gândit la ea, iar imaginația i-a zburat la aceleași trăsături pe care și Gyllenborg i le admiră. Ecaterina îi va împărtăși lui Petru ce a descoperit despre fericita împărătească Maria Tereza a Austriei, căsătorită cu Francisc I, dar îi va povesti oare și despre marea dragoste dintre Petru cel Mare și Ecaterina lui, consumată în cabană? Deja, datorită lui Gyllenborg, ea își petrece timpul liber citind și imaginându-și poveștii despre cine vrea să devină.

Saloanele nu mai au lumină la patru după-amiază și atunci ea aleargă în zona de recepție, tremurând de frig. La această oră, șalul cu greu o mai poate încălzi, până și nasul i-a înghețat. Umbrele sunt atât de adânci, iar figurile animate, de nedistins. Un val de aer primăvaratic intră pe ușa din față, împrăștiind mirosul greu al transpirației.

Odată ce avalanșa de sărutări încetează, Marele Duce e așezat în fața ei. Ea nu-și poate reprima dezgustul și face un pas înapoi. Boala i-a schimonosit chipul, peruca supradimensionată menită să-i ascundă noua calviție îi evidențiază fața rotundă. Petru e absolut respingător! Doar ochii lui, care o privesc lung dincolo de figura descompusă, i se par familiari și o cercetează calm, așteptându-i reacția.

– M-am schimbat atât de mult, încât nu mă mai recunoști? o întreabă cu voce scrâșnită, afectată de boală.

Ecaterina rămâne fără cuvinte. Ar trebui să fie recunoscătoare pentru această însănătoșire. Acum nimeni nu-i mai amenință poziția la tron. Căsătoria va merge mai departe. Lumea imaginară a saloanelor, a bibliotecilor și a discursurilor filosofice i se deschide încă o dată. Dar Petru e groaznic de privit, aproape inimaginabil în urâțenia lui înspăimântătoare. Se află atât de departe de Gyllenborg sau de unchiul ei, George.

Înțelege că în acel moment când ea încasează șocul și își revine destul cât să mintă, el a luat deja o decizie în privința ei. Îl vede clipind repede și maxilarul hotărât tresărind furios. Se întoarce spre valet:

– Ai grijă de cumpărăturile mele, idiotule!

– M-am rugat personal pentru însănătoșirea Maiestății Voastre, se bâlbâie Ecaterina.

Dar Petru deja se îndepărtează spre camera lui, o perucă imensă în vârful unui trup emaciat de boală. Merge cu mâinile strânse la spate, ca și cum ar preveni-o:

– Nu mă saluți, draga mea?

Ecaterina trebuia să-și fi dat seama că împărăteasa e nemulțumită de întâlnirea lor. Stă mereu cu ochii pe ea, dar concluziile i se schimbă de la o zi la alta.

Ecaterina se lasă îmbrățișată și mângâiată pe obraji. E doar imaginația ei sau îmbrățișarea durează extrem de mult? Simte pe frunte răsuflarea neplăcută a împărătesei, după călătoria îndelungată.

– Scumpa mea, am comandat un portret al Marelui Duce special pentru tine. Ar trebui să-l primești săptămâna viitoare.

Speră că portretul a fost făcut înainte ca Petru să se îmbolnăvească de varicelă.

– Ce amabil din partea Maiestății Voastre! Abia aștept să-l primesc.

– E de înțeles că ai fost îngrijorată, la fel ca noi toți. Dar ce ai în mână?

Se uită în jos. Cartea lui Montesquieu, recomandat de Gyllenborg, voluminoasă, impenetrabilă, este strânsă la șoldul ei.

– O carte, dar nu cred că o voi citi.

– În regulă!

Împărăteasa adulmecă în jurul ei.

– N-am citit niciodată astfel de cărți și nici tu nu ar trebui să citești. Consilierii mei citesc și mă informează doar ceea ce consideră c-ar trebui să știu. Așa e cel mai bine, nu crezi? Literele sunt mici și ar

trebui să avem grijă de ochii noştri. Acum hai să-ţi povestesc despre însănătoşirea acestui băiat curajos. Am stat la căpătâiul lui zi şi noapte.

Împărăteasa îşi dă jos blănurile, pune mâna pe umărul Ecaterinei şi continuă astfel tot drumul, până trec de foaier şi ajung la galerie. Afară pe fereastră, Ecaterina aruncă o privire scurtă la Neva îngheţată, întinzându-se la nesfârşit dincolo de orizont. Se întreabă: „Oare când se va topi în sfârşit?"

TANIA

În prezent

Maşina trece chiar pe marginea unui drum sinuos de munte. Las în jos geamul şi trag cu nesaţ în plămâni parfumul mării. Monaco. Dacă n-ar fi vorba de slujba mea, de invitaţia lui Medovski, nu m-aş afla niciodată într-un loc ca ăsta. Trecem pe lângă o stradă lungă, cu magazine scumpe, cu faţade albe şi firme cu litere aurii. Rolex. Cartier. Louis Vuitton. Şi după aceea, înapoi pe dealuri, încadraţi de ferigă şi levănţică, pe de-o parte, şi de întinderea nemărginită a orizontului turcoaz, pe cealaltă parte.

Aflată pentru prima dată în Monaco, nu eram deloc pregătită pentru frumuseţea impecabilă a ţărmului la apus, delicat ca un cearşaf alb de mătase. Mă impresionau liniile ondulate albastre şi albe, fundul iahturilor legănându-se în apa limpede de cleştar, faţadele şi luminile strălucitoare ale hotelurilor, dreptunghiurile piscinelor particulare şi acoperişurile de sticlă. Peisajul lor, marea atenţie pe care o solicită. Diferenţa dintre stilul meu de viaţă şi cel al clienţilor mei.

Aceştia erau clienţii mei, oameni cu vile de sute de milioane de euro, extinse pe patru etaje, având căzi de baie strălucitoare chiar în mijlocul

nifrageriei, încadrate de coloane grecești, pistă de elicopter pe acoperiș, spa turcesc, sală de teatru și de cinematograf din anii '20, apa care alunecă în cascadă de pe acoperiș în piscină dând impresia că se revarsă în Marea Mediterană. Ce diferență față de locul în care am crescut! Și mai erau părinții mei, care trăiesc în nordul orașului New Jersey, într-o casă colonială cu două etaje, conducând un Volvo demodat, dar de nădejde, din anul 1999, cu abonament la sala de gimnastică unde se furișau unul după altul, pentru a se lupta cu cei mai în vârstă pentru culoarele libere din piscine. Nu mi-au împărtășit niciodată tacticile lor sovietice de supraviețuire. Cumpărau un pachet mare de prăjituri pentru prieteni, dacă se vindeau două la preț de unul, se conectau la internetul nelimitat al vecinilor și luau la pachet brioșe din restaurantele rusești, pentru a doua zi la micul dejun. Cum aș putea împăca viața părinților mei, norocoși să provină din clasa socială de mijloc, cu cea a acestor oameni din Monaco, cei care au absolvit aceleași școli publice sovietice, au studiat la aceleași universități, dar sunt totuși aici, în vilele lor impresionante, acoperiți de smaraldele Harry Winston și înconjurați de frumoasele lor dansatoare personale, aduse tocmai din Buenos Aires?

Cât de respingători mi se înfățișau clienții mei la prima vedere! Femeile îmi păreau la fel de străine precum extratereștrii, soții care mi se destăinuiau în timp ce binevoiau să-mi spună:

– Taniecika, bagă-i mințile în cap, bine? Chiar avem nevoie de bătaia asta de cap pe care o reprezintă posesia unui iaht? Oare fiica mea chiar trebuie să o invite pe Taylor Swift la petrecerea ei de Bar Mitzvah, când Selena Gomez aia ar fi OK? Avem neapărată nevoie de un Lamborghini Veneno ordinar?

Carl râdea când îi povesteam întâlnirea jenantă și imprevizibilă cu George Michael într-un dormitor, în timp ce artistul repeta câteva versuri în limba rusă, pentru un concert de Bar Mitzvah.

Mergând spre Coasta de Azur, aerul miroase a portocale dulci, iar peisajul e minunat, îndepărtând din mintea mea imaginea lui Carl, felul lui amuzant de a râde. „Se va întoarce curând, foarte curând." Am

tableta deschisă pe profilul potențialilor clienți pe care am venit să-l întâlnesc aici, prietenii lui Medovski, Oleg și David. Există zvonuri despre achiziții de la casele de licitații Sotheby's și Christie's, despre cele trei vile ale lor din Moscova, Londra și Monaco. Fotografiile cu ei dezvăluie gâturi groase, gulere aspre, părul pieptănat, lipit de scalp. Dar mintea mea continuă să rătăcească.

Ajungem la o construcție care pare să se confunde cu peisajul, pare să fie sculptată din însăși stânca ce o înconjoară. Porțile mari din fier de la intrare se deschid pentru a înghiți mașina în complexul rezidențial.

Din câte am auzit, Medovski a plătit cinci sute de milioane de euro pentru a avea o vilă perfectă, de lux și a construit în locul ei un riad[1]. Un riad marocan pe Coasta de Azur! Doar clienții mei s-ar gândi la așa ceva. Exteriorul reprezintă o fortăreață simplă, un zid de cărămidă, încât crezi că intri într-o casă modestă și simplă. Dar în cazul oligarhului, riadul este o clădire utilă, destinată intimității, iar interiorul spațiului este departe de a fi modest.

Intrând în curte, pe sub arcurile în formă de potcoavă și trecând de curtea interioară, mă trezesc în fața unei fântâni care pare o replică în miniatură a celebrei Fontana di Trevi, din Roma, completată de caleașca lui Neptun, decorată cu căluți de mare, de bustul generalului Agrippa și stema papală. Pardoselile sunt din teracotă, gravate cu o caligrafie mai degrabă ebraică, decât arabă. Lămâi înfloriți împodobesc zidurile roșii, masive și impunătoare.

De-abia mă pot obișnui cu ansamblul, când ușile se deschid cu zgomot și apare o blondă înaltă, genul care obișnuiește să reducă la tăcere publicul atunci când intră în cameră. Poartă o rochie înflorată de jerseu, lungă până în pământ. Gâtul ei e bronzat uniform și strânge sub braț o poșetă aurie. Ar fi trebuit să știu că Nadia Kudrina va fi aici.

[1] Un riad este o casă marocană tradițională, care are ca element central o curte sau o grădină (n. tr.).

Fosta mea asistentă are douăzeci și cinci de ani și habar nu are de arta rusă sau de istoria artei în general, dar tatăl ei, Arkadi Kudrin, e președintele companiei *Piotr Oil* și mulți oameni influenți care fac afaceri cu el n-au de ales decât să-i cumpere Nadiei operele de artă licitate la Christie's.

Buzele ei se îndreaptă imediat spre obrajii mei.

– *Privet*[1], Taniecika. Cum mai stau lucrurile la Worthy?

– Minunat, Nadia! Tu ce mai faci?

– *Normal'no*[2]. Foarte ocupată, ca de obicei.

Nu pot concura la niciun nivel cu o rusoaică așa ca ea. Are părul întins și pieptănat pe o parte, peste umăr, sâni generoși, riscând să se reverse din decolteul rochiei ei Etro, un picior alb ca de porțelan care îi iese din șlițul imposibil de adânc al rochiei și un machiaj natural, aplicat profesionist. Poartă ochelari de soare scumpi pe creștetul capului. Aceasta este femeia a cărei fotografie de profil de pe Facebook o arată stând pe burtă într-un *négligé* de dantelă violet, cu călcâiele încrucișate ca pumnalele în spate, cu capul înclinat într-o parte și buzele date cu *gloss* roz. Femeia care postează fotografii languroase cu ea însăși pe poduri europene, în compania bărbaților cu treizeci de ani mai în vârstă decât ea. Femeia care apare la vernisaje într-o rochie tip plasă din cap până-n picioare semnează o rubrică de sfaturi în *Tartler* despre cum să-ți supraveghezi servitorii. Femeia pe care o revistă britanică de cancan a supranumit-o Kim Kardashian a Rusiei.

– Ce plăcere să te întâlnesc aici!

Încerc să par sinceră, dar imediat am grijă să nu fiu păcălită sau să nu ajung într-o situație periculoasă. Nadia reușește întotdeauna să mă facă să mă simt ca servitoarele pe care le angajează și le concediază permanent, pentru una dintre vilele ei de pe mapamond.

– Ultima ta vânzare la licitație a fost absolut impresionantă! Chiar mi-au plăcut acele tablouri Chagall achiziționate. Felicitări!

---

[1] „Salut!" – în lb. rusă în orig. (n. tr.).

[2] „Sunt bine." – în lb. rusă în orig. (n. tr.).

– Te referi la cele cu sinagoga? Pictate cu uleiuri rare?

– Mi-a plăcut vitraliul pictat al sinagogii din Vilna.

– Este cea care atrage întotdeauna atenția presei. Dar celelalte tu blouri sunt mult mai interesante, nu-i așa?

– De fapt, îl prefer pe acela care apare întotdeauna în presă.

Am urât-o pe Nadia din primul moment când a intrat la Worthington în prima ei zi de lucru ca stagiară pe perioada verii, îm brăcată nepotrivit, într-o rochie Hervé Léger albă, mulată și purtând pantofi aurii cu barete. Această femeie reprezenta tot ce mă îngrozea mai tare, era o ființă mlădioasă, cu *sex-appeal*, o exhibiționistă îndreptățită, postând fotografii cu ea dansând la o petrecere Art Basel, pe un iaht în Maldive sau la nunta lui Reese Witherspoon. Însăși prezența ei o consacra drept Nadia Kudrina, copilul teribil, îndeplinindu-și destinul rus și nimeni n-ar fi îndrăznit să-i stea în cale. Când a părăsit casa de licitații Worthington, am fost ușurată, presupunând că Nadia s-a dus la un stagiu de modă sau relații publice. Însă Kudrina a reușit să devină director al Departamentului de Artă Rusă la Christie's și prima sa licitație, o selecție neinspirată de opere de artă din colecția personală a tatălui ei, a adus cincisprezece milioane de dolari. În prezența mea, Marjorie o numește „cea care a plecat". Din privirea ei patetică, înțeleg că pe mine mă consideră „cea care a rămas".

– Ce dezordine pe aici, nu-i așa? Mai reușești să organizezi licitații? Eu de-abia am vândut-o pe acea Serebriakova cu șase milioane de dolari.

– De fapt, am un Nesterov minunat pentru licitația din toamnă, îi spun.

– O, Nesterov!

Nadia își scoate pudriera și își reface rapid machiajul.

– Îl știu. Prea retușat, nu-i așa? După restaurare însă n-a mai rămas nimic din original.

– Și Grigoriev.

– Tabloul care nu e pictat în ulei?

Sunt atât de nervoasă, încât aleg să risc.

– Și desigur, piesa de rezistență a lotului. Ordinul Sfintei Ecaterina, ce i-a aparținut Ecaterinei cea Mare. E autentic, ni s-a confirmat.

Asta e pe jumătate adevărat.

Surprinsă, Nadia își ridică privirea din oglindă.

– O! Și de unde a apărut? Cum se face că n-am auzit nimic de el până acum?

– Vei auzi, crede-mă!

Un trio masculin, ai cărui membri sunt îmbrăcați în *kandoora*[1], ne face semn să-i urmăm și mă duc nerăbdătoare lângă ei. Aceasta ar putea fi prima mea victorie împotriva Nadiei Kudrina.

– În orice caz, spune Nadia legănându-se în spatele meu, mă mir că ești aici. Credeam că i-am lăsat mesaj asistentei tale să nu te mai deranjezi să vii. Dar poate am uitat.

– Ce amabil din partea ta!

– Tan, am impresia că nu mă crezi. Te respect, dar poate că nu e loc pentru amândouă în această afacere. E un lucru cert!

Suntem conduse prin galerii minuțios ornamentate, trecem pe lângă ușile aburinde ale hamamului, prin saloane fastuoase pline de comori – vase, covoare, capodopere europene, cuverturi –, pe sub plafoane casetate de lemn și felinare. Asemenea palate mă înspăimântau la început, dar acum am învățat să apreciez comorile independent de proprietarii lor. Intrăm într-o grădină de mărimea unui bloc de oraș, printr-o arcadă împletită din nuiele, trecem de crângurile de măslini și lămâi și în fața noastră se află un set de uși duble, aurii. Suntem invitate să ne descălțăm și să încălțăm papuci de mătase.

Prima mea impresie aduce cu strălucirea trandafirie a unei camere explodând de lumină. Femeile poartă caftane bogat ornamentate, pantofi cu barete argintii și toc, cercei mari, în formă de candelabru. Printre ele trec grăbite siluete îmbrăcate cu fracuri negre, elegante.

[1] Haine până în pământ, cu mâneci lungi, purtate de bărbații din Peninsula Arabia (n. tr.).

Femeile o strigă pe Nadia și o primesc în cercul lor. Scap de ea, dar trăiesc momentul acela de la o petrecere, când conștientizez că sunt singură. Orchestra *klezmer*[1] interpretează o nouă melodie și, în fruntea ei, îl recunosc pe celebrul violonist Itzhak Perlman.

Când ajung la astfel de petreceri, primul instinct este să fug, dar acum arborez brusc cel mai larg zâmbet și par prietenoasă. Sărut cu familiaritate pe obraz oameni străini și complimentez femeile pentru ținutele lor. Mă ridic la nivelul adevăratului meu potențial și mă îndrept mândră spre bar. Odată ajunsă acolo, sunt oprită de o figură albă, cu beretă pe cap. Îmi zâmbește și își flutură genele lungi, negre, rimelate. Buzele ei roșii par să-mi șoptească ceva. Încerc să mă îndepărtez, dar mulțimea de la bar ne apropie una de cealaltă. Sunetul pare a fi *muz. Muzmuzmuz*, murmură femeia.

– Ce-i cu tine? mă întreabă cineva.

Dar oare ce ar trebui să fie cu mine?

Îngheț, fac ochii mari de uimire. Tot ce văd este gura ei roșie, atent conturată. Dar apoi se îndepărtează de mine, îndreptându-se spre o femeie îmbrăcată într-o rochie lungă, argintie, care are un Pomeranian[2] îndesat într-o geantă Gucci.

Observ că sunt mai mulți bărbați cu fețe vopsite în alb, pe picioroange și cu monoclu, aplecându-se să-i bată încet pe umăr pe invitați, atrăgându-i în numere de pantomimă atent elaborate. Mimi. Pentru numele lui Dumnezeu, sunt doar mimi! Încerc să-mi domolesc bătăile inimii care-mi sparg pieptul și mă prefac că le savurez farsele. Deja mi-o imaginez pe Lena, soția lui Medovski, spunând în felul ei afectat: *Dar familia Soltukov a avut patinoar și pinguini! Nu le putem permite să dea o petrecere mai bună decât noi!*

Sunt servită cu un pahar de rozé și rătăcesc afară, pe lângă piscină, acolo unde spectacolul de lumini laser se reflectă pe suprafața acvatică

[1] Tradiție muzicală specifică evreilor Ashkenazi din Europa de Est (n. red.).

[2] Rasă de câini.

a piscinei de dimensiuni olimpice, iar grupuri de oameni lenevesc tolăniți pe pernuțe, sub corturile mari din bumbac. Câțiva invitați urmăresc show-ul efectelor de lumini și pentru un timp mă alătur lor. Un cuplu de dansatori pe sârmă traversează firul întins deasupra piscinei, balansând pe capetele lor fotolii Ludovic al XIV-lea. Asta este exact genul de nebunie de care Carl ar fi fascinat.

Înainte de a scrie cartea, el inventa excursii pentru noi la Insula Roosevelt și la *Cloisters*. În coșul de picnic pe care ni-l pregătea, găseam cele mai ciudate lucruri: humus și șuncă de curcan feliată, stafide uscate, ghimbir ras și măsline verzi, umplute cu merișoare. Îmi plăceau prânzurile lui ciudate și amuzante. Când pregăteam gustări pentru noi, acestea erau atent alcătuite din sandviciuri, legume și desert.

În după-amiaza aceea la *Cloisters*, i-am spus că vreau să accept slujba la Worthington. Dacă nu accept eu această șansă de promovare, atunci cine? Eram cel mai bun specialist într-un domeniu de perspectivă, un domeniu din ce în ce mai compromis de falsuri. Cine altcineva – în afară de mine – va putea face diferența dintre arta autentică și imitații? Cine altcineva va putea înțelege că arta rusă are un viitor, că lumea circumspectă când vine vorba despre politicienii ruși nu va avea suspiciuni în ceea ce privește piața de artă rusă?

– Sigur, dacă asta îți place, mi-a spus, așa cum mă așteptam.

Urmează-ți pasiunea, trăiește-ți visul, toate acele mituri americane pline de inspirație. Îmi plăcea faptul că soțul meu credea în ele.

– Slujba mea e în siguranță acum.

Gândeam cu voce tare.

– De asta nu sunt sigură. Dar iată în sfârșit promovarea pe care mi-o doream în cadrul companiei. E șansa mea de a deveni vicepreședinte!

– Dar îți place munca ta la fel de mult cum îmi place mie să predau?

Carl a făcut ca întrebarea să sune atât de simplu.

– Nici măcar nu-mi dau seama cât de mult îți place ceea ce faci. Ești mereu stresată. Îmi pot doar imagina că vei fi mult mai stresată odată ce vei accepta promovarea.

– Nu e ușor să fii șef de departament. Se așteaptă de la mine să dau lovitura cu licitațiile alea nebunești. Și toate călătoriile... Dar e o șansă pe care n-o voi mai întâlni.

Fac o pauză, reflectez și hotărăsc să continui.

– Oricum, nu e ca și cum ne-am putea permite să refuzăm, nu-i așa? Nici măcar nu știm sigur dacă Ditmas College te va angaja.

Carl pare zdrobit. Mai mușcă o dată din sandvici, apoi îl lasă deoparte. Aveam mustrări de conștiință, însă nu eram obișnuită să fiu eu cea care întreține familia. În cultura rusă nu era loc de așa ceva. În fiecare săptămână, ai mei mă întrebau: „Carl s-a angajat?", și niciodată nu eram suficient de curajoasă încât să recunosc că eu câștigam suficient pentru amândoi.

Deasupra vilei lui Medovski, cerul din Monaco nu s-a întunecat complet, încă reflectă câteva pete mov, strălucitoare. Printre mesele încărcate cu mâncare, îl surprind pe clientul meu, iar lângă el stau Oleg și David, ușor de recunoscut datorită fotografiilor postate pe Facebook. În fața lor stă un platou de frigărui, în forma rotundă a țintei jocului de dart.

– Domnilor! le spun, întinzându-mi brațele pe spătarele scaunelor lor.

– Bine ai venit, Taniecika!

Medovski mă sărută pe ambii obraji cu o reală plăcere. E binedispus, cămașa lui italiană e deja șifonată, părul nu mai este dat cu alifii și fuge acum în toate direcțiile. Medovski este un om haotic și se bazează pe o femeie să rezolve lucrurile. Totuși, uit cât de mult îmi plac căldura și dorința lui de a le face pe plac apropiaților. Și el este tot evreu și de aici legătura noastră, suntem amândoi emigranți ruși, proveniți dintr-o cultură străină. În ochii rușilor, întotdeauna vom fi considerați evrei și nu ruși.

– Așa, vă mulțumesc mult că m-ați invitat în acest loc splendid. Și pentru o cauză nobilă!

Bărbații se ridică să mă salute, îmi oferă un scaun liber și îmi umplu farfuria cu friptură aromată de miel la grătar. Ar trebui să mă încânte această primire. Tot ce am de făcut este să mă integrez în mijlocul

efluviilor de bunăvoință generală. Dar sunt încă tulburată de spectacolul mimilor, ca și cum m-ar fi avertizat în legătură cu ceva. *Muzmuzmuz.* Nadia iese din zona piscinei, urmărește atent scena, pregătindu-ne probabil o lovitură. Îmi simt inima tresărind iar. Nu am timp să dețin controlul sau să închei vreo afacere.

– Tania nu e doar o femeie frumoasă, ci și un extraordinar specialist în artă, le spune Medovski despre mine.

Îl aud cum mă laudă în fața prietenilor săi pentru ochiul meu expert, studiile mele de specialitate, experiența dobândită. Ca prin magie, le povestește despre capacitatea mea de a organiza cea mai interesantă dintre licitații, cu obiecte de artă selectate pentru importanța lor istorică și, de asemenea, cu tipul de obiecte prețioase greu de găsit în altă parte. Dar tot ce sesizez în spatele meu este apropierea splendidei Nadia, în vârstă de douăzeci și cinci de ani, și mi se pare că sunt anihilată sub atenta ei supraveghere. Tocurile pe care le poartă sunt menite să mă strivească, să mă transforme într-o persoană lipsită de importanță.

(Are pe altcineva? m-a întrebat mama delicat.

– Sigur te înșală, a spus Alla.

– Nu vrei să recunoști, dar ăsta este răspunsul cel mai evident.)

Întrerup laudele lui Medovski fluturând grăbită catalogul de licitații, arătând cele mai interesante loturi, trăncănind emoționată despre Ordinul Ecaterinei, despre Larionov, Nesterov și Archipenko, ba chiar și despre falsul Șișkin de la Ramsdale. Cad în capcana amatorului, afișând un zel exagerat, care îi va îndepărta pe bărbați din jurul meu, dar nu mă pot opri. Parfumul grețos de bergamotă al Nadiei pătrunde în cercul nostru, devorându-ne pe toți cu aroma sa agresivă. Bărbații se așază mai confortabil în scaunele lor și își pierd interesul față de mine. În zadar încetinesc ritmul conversației și încerc să le recâștig interesul folosind tacticile mele obișnuite:

– Oleg Alexandrovici, locuiți în apropiere?

Dar e prea târziu. Nadia se apleacă asupra lor, cu sânii abia acoperiți de jerseul înflorat și cu șuvițele lungi de păr blond; brățara ei de

aur în formă de șarpe îi mângâie antebrațul și bărbații învie în prezența ei. Nu o fi ea expertă în artă, dar știe cum să-i atragă și să le păstreze atenția. Oligarhii mă invită să iau loc, să mă retrag, să mă bucur de spectacol. *Relaxează-te! Viața nu înseamnă doar muncă, nu-i așa?*

– Hei, Tan!

Medovski mă trage deoparte. E plictisit.

– Vom discuta mâine despre afacerea noastră.

– Bine, îi spun eu tremurând.

Mă conduce la petrecere.

– Pentru numele lui Dumnezeu, măcar distrează-te puțin!

Nu știu încotro s-o apuc. Raze colorate de neon îmi dansează pe piele, Celine Dion cântă *If you could see me now* fie de la boxe, fie în realitate, dincolo de crângul de lămâi. Mimii se ondulează în jurul meu, făcându-mă să dispar în aceste ultime ore dinaintea înserării.

Saint-Tropez văzut din elicopter reprezintă un amestec nedefinit de oraș și mare. Zburăm tot mai sus, printre norii pufoși, traversându-i unul după altul. Motorul face prea mult zgomot, centura de siguranță e prea subțire. Înclinările și zdruncinările cabinei sunt nesigure. Nu asta aveam în gând când Medovski mi-a propus să facem afaceri împreună, dar nu mai comentezi atunci când ești condusă pe pista elicopterului aflată pe terasă și poftită să intri pe o ușă care scoate un zbârnâit metalic.

Desigur, acum îmi doresc să fi avut curajul să renunț la această mică escapadă. După crime, intoxicări cu poloniu, atacuri cu acid și uciderile ale jurnaliștilor la intrarea în propriile lor case, următoarea metodă celebră de a te răzbuna pe dușmani în această lume periculoasă va fi tortura în timpul transportului victimelor. De câte ori n-am auzit știri de rău augur despre vreun client împușcat în timp ce se urca în automobilul său blindat în Luxembourg sau mort într-un accident de avion sau, pur și simplu „decedat în condiții suspecte"? De câte ori n-am fost sunată de văduve care mă rugau să anulez achiziția sau îmi cereau din senin să zbor până la ele și să estimez un bun imobiliar?

Afară, pe geamul elicopterului, se vede cerul imens și liber. În cabina strâmtă, picioarele mi se lovesc de gambele goale, sculpturale ale amantei lui Medovski – cum o cheamă? Milla? Malvina? –, o roșcată pistruiată cu piele albă, care frunzărește catalogul fotografiilor cu proprietăți luxoase. Agenta imobiliară robustă are o coafură scurtă, nestilizată, poartă la gât coliere și tot drumul ne-a vorbit într-o rusă prețioasă. Din când în când, ne apropiem de pământ pentru a survola câte o proprietate de mărimea unui oraș din New Jersey.

Agenta imobiliară continuă:

– Un studio de dans profesionist ar putea fi ușor de instalat dacă îl construim în curte. Și spuneți că vă place peștele? Chiar acum mă gândeam să-mi cumpăr un acvariu!

– Dacă am face o scurtă trecere în revistă a altor loturi! o întrerup oferindu-i catalogul licitației, dar amanta are deja capul sprijinit de hubloul elicopterului și întreabă:

– Aceea e fântâna florentină din fotografie?

– Da, da, chiar ea este! Un magnat din Singapore, cred, unul dintre acei asiatici bogați, a cumpărat proprietatea acum opt luni și a îmbunătățit-o considerabil.

Agenta imobiliară mă ignoră deoarece recunoaște în mine echivalentul ei profesional. O persoană care solicită, un agent de vânzări, o străină.

– Mi-ar plăcea un labirint, declară amanta și îl ciupește de obraz pe Medovski.

Medovski pare cu greu genul care să suporte ciupiturile, dar face o grimasă în fața laptopului, ridică o sprânceană, ceea ce-i conferă un aspect sumbru, ironic.

– Și apoi mi-ar plăcea să priviți în exclusivitate câteva obiecte de artă pe care urmează să le primim. Goncearova ar arăta minunat în acest spațiu și dacă vei decide să donezi tabloul unui muzeu, de exemplu, o putem schimba cu un alt obiect de artă, de aceleași dimensiuni.

– Pe mine mă preocupă mobilierul. Îl las pe Sașa să aleagă obiectele de artă, îmi spune amanta lui cu blândețe.

Fata asta, toată numai bucle și șuvițe strălucitoare, îmi creează probleme. E dornică să placă și știe cum să se facă plăcută, cu umerii ei subțiri. Încerc să nu-i acord prea multă atenție, căci până devin soții, amantele vin și pleacă.

Medovski mă mustră:

– Să faci o donație unei expoziții? Te întreci pe tine însăți. Ești cumva Maica Tereza a caselor de licitații? Taniușa, ar fi trebuit să ajungi să-i cunoști pe tipii de aseară! Le-am spus că tu reprezinți o afacere serioasă, dar au plăcut-o pe Nadia pentru că nu le-a scos ochii cu acele cataloage de licitații.

– Cumva, mă îndoiesc că ăsta este motivul pentru care ei au preferat-o pe Nadia!

– Te referi cumva la sânii ei? râde Medovski. La ce te aștepți? Doar sunt colecționari de artă! N-ar trebui să admire formele feminine?

Simt cum crește în mine aceeași tensiune ca atunci când eram la ai mei și descopeream falsul tablou Șișkin. Asta îmi mai lipsea, să fac o criză de nervi la zece mii de metri altitudine, alături de un oligarh, amanta lui și o agentă imobiliară.

– Așa, știți că eu sunt adevăratul specialist în artă și nu ea, nu-i așa? Cunoștințele ei de artă sunt la fel de sofisticate ca... Vreau să spun, are douăzeci și cinci de ani și, din câte știu, n-a urmat niciodată un curs de istoria artei. Eu am masterat în Istoria Artei și ani de experiență în domeniu. Cunosc arta la perfecție!

– Desigur că o cunoști. De asta, atunci când Kudrin, lipsit de maniere, mă tachinează întrebându-mă de ce nu frecventez casa de licitații Christie's, îi spun doar că fiică-sa e o scumpă, dar că tu cunoști domeniul. Numai că prietenii mei au nevoie de puțin mai multă interacțiune socială înainte de a încheia afaceri.

– N-am apucat să socializez prea mult cu ei din cauza Nadiei, care-mi sufla în ceafă! Și a acelor mimi!

Îmi dau lacrimile.

– Hei, ți-au plăcut mimii? Extrem de speciali. I-am adus de la Paris. O, Doamne, în copilărie îl adoram pe Marcel Marceau! Tu nu? Obișnuiam să plâng când îi urmăream spectacolele în acea budă a *kommunalka*[1].

Continui să-l plac fără să vreau. E un sentimental. Eu l-am învățat pe Medovski acest cuvânt pe care îl folosește în presă din când în când. „Succesul depinde de relația personală pe care o ai cu puterea și, dacă nu ești de partea cui trebuie, posibilitățile de realizare sunt limitate", i-a declarat el unui reporter britanic. „Dar eu nu sunt ca ceilalți ruși care vorbesc la nesfârșit despre orașul tău, doar ca să îți câștig încrederea. Eu am suflet, sunt un sentimental!"

I-am trimis un e-mail: „Bravo!"

În mod bizar, am fost mândră pentru că un cuvânt pe care i l-am introdus personal în vocabular apărea pe prima pagina din *The Guardian*.

Medovski își închide laptopul.

– Ascultă, o să-mi dai Ordinul, nu-i așa?

Tonul vocii lui e diferit. Asta e o poruncă. Și, ca și cum ar sublinia acest lucru, elicopterul se clatină puțin.

– Așa, Ordinul va fi al dumneavoastră.

– Bine, bine, voiam doar să le spun rivalilor mei să se uite în altă parte. Ăsta nu e un joc. Cineva, știi tu cine, așteaptă să primească Ordinul. I-am promis solemn și acum nu mai pot da înapoi.

Și imediat îmi zâmbește fermecător, ca și cum mi-ar spune că glumea. Cum ar putea fi supărat pe mine?

– Sunteți sigur că nu vă gândiți totuși să-l donați? Ce minunat ar arăta la Muzeul Tretiakov, vizavi de portretul Ecaterinei care îl și poartă!

– Tan! Sper că nu e cazul să mai avem iar aceeași discuție!

Vocea lui trădează o răgușeală periculoasă.

---

[1] Un apartament la comun, din fosta Uniune Sovietică, locuit de mai multe familii (n. tr.).

Agenta imobiliară își drege vocea, emoționată:

– Vila asta este foarte drăguță și merită vizitată! Mergem?

Vila cu acoperiș în formă de cupolă se întinde de-a lungul malului mării. În port, este ancorat un iaht.

– E mai mică decât cealaltă, dar are vedere superbă spre mare, spune agenta imobiliară.

Și apoi, invidioasă, cu un nod în gât, mi se adresează, ca de la un agent de vânzări la altul:

– Și înăuntru veți găsi o mulțime de camere pentru a vă expune obiectele de artă.

– Taniușa, ce-a fost asta? Donează, donează, donează! De asta te ocupi de afacerea mea, *nu*[1]? Primești un fel de taxe speciale de impozitare sau ceva de genul acesta?

Medovski fumează afară, printre coloanele vilei, într-o serie de accese de furie rapide. Plaja particulară este împestrițată cu pietricele de un alb imaculat, încât cred c-au fost aduse special pentru a împodobi linia țărmului.

– Evident că nu, este doar unul dintre scopurile mele. Știți, trebuie expusă cât mai multă artă rusă acolo unde oamenii o pot admira. Dar nu e treaba mea.

– Ai dreptate, nu e treaba ta. Lasă mizeria asta celor care se ocupă de obligații mondene plictisitoare, ca de exemplu Zukova și Kudrina. Concentrează-te pe ceea ce știi tu să faci mai bine!

Exclamațiile satisfăcute ale amantei lui plutesc de undeva dinăuntrul vilei. Am văzut destule amante ca să recunosc faza asta a relației lor. Femeile astea au senzația că dacă se mută într-o vilă, viitorul lor este asigurat.

– Iertați-mă, Sașa. Nu voi mai aduce în discuție acest subiect.

[1] „Corect" – în lb. rusă în orig (n. red.).

Umerii lui Medovski par să se relaxeze și ținuta îi devine mai puțin ofensivă. Mă simt destul de curajoasă încât să-mi dau jos sandalele și să-mi îngrop degetele de la picioare în nisip, dar textura acestuia nu e atât de fină pe cât îmi imaginam. Medovski e enigmatic în spatele ochelarilor de soare cu lentile fumurii.

După un minut, mi se adresează:

– Știi de ce căsnicia este atât de dificilă? N-are nicio logică, nu-i așa? Cândva, demult, te-a iubit. Și tu ai iubit-o. Amândoi vreți doar să vă bucurați de viață și aveți, în cele din urmă, și mijloacele materiale pentru asta. De ce să creăm drama asta inutilă? Îți amintești când eram în Uniunea Sovietică? Aveam atât de puține, dar eram așa fericiți! Aveam șapte ani când am emigrat, eram un copil.

În mod normal, mă amuză când clienții mei filosofează. Le place când protestez că și eu am suflet rusesc, la fel ca al lor și le fac pe plac când emit reflecții de genul „oare ce înseamnă toate astea?". Dar nu acum, nu pe acest subiect.

– Ei, bine, atunci o să-ți spun. Nu aveam nimic. Locuiam în același apartament cu încă zece persoane, inclusiv cu *babuska*, cea care întotdeauna ridica receptorul și-l trântea în nas celor care ne sunau. Puteam merge la baie doar între zece și zece și jumătate. Dacă aveam o urgență și ne scăpam pe noi și nu reușeam să curățăm podeaua bucătăriei, eram pedepsiți să spălăm bucătăria o lună întreagă. De două ori pe săptămână, făceam baie în apă murdară. La petreceri nu puteam glumi pe seama Rusiei natale fără ca în ziua următoare să nu ne sune poliția. Dar eram fericiți. Și acum, lumea s-a întors cu susul în jos.

La marginea vilei, o pasăre roz, delicată, pășește în apă cu picioarele ei lungi. După tot ce am văzut, nu mă pot abține să nu mă holbez la ea în continuare.

– Acela este un flamingo?

Medovski nu se întoarce să-l privească. Aruncă țigara pe jos și o îngroapă în nisip.

– Minunat flamingo: picioare roz, cioc roz, extremități negre. Importat de la Grădina Zoologică din Basel. E trecut în actele de proprietate ale vilei.

Pasărea își bagă ciocul în nisipul ud și își menține arcuirea perfectă a gâtului în formă de „S".

– Femeile sunt complicate, spune Medovski. Au atâtea toane. Le dai și le tot dai, dar nu sunt niciodată mulțumite.

Mă zbârlesc, ofensată.

– Sunt sigură că și Lena vă oferă probabil chiar mai mult. Căsătoria e un parteneriat, nu-i așa?

– Căsătoria, parteneriat? Taniușa!

Râde.

– Ești atât de americană, ce fermecător! Am uitat asta despre tine. De când e mariajul un parteneriat? Nici chiar colaborarea cu partenerul tău de afaceri nu e un parteneriat. Pentru Dumnezeu! E vorba de doi oameni singuri, care trăiesc uneori sub același acoperiș. Din fericire se mai înșală reciproc din când în când. Probabil că mai și râd pe această temă.

– Asta nu e puțin deprimant?

– Nu-mi spune că mariajul tău e un parteneriat. Femei ca tine, care sunt capul familiei? Nu prea cred.

Mă cuprind cu brațele, căci brusc m-a luat un fior.

– Ce vă face să credeți că sunt capul familiei?

– Oricine poate vedea asta. Te crezi superioară. Poate chiar ești, dar lasă-mă să-ți dau un sfat. Nu-l lăsa pe soțul tău să afle asta!

Se descalță și el și se bălăcește în apă.

Sunt capul familiei și director executiv. M-am obișnuit ca oamenii să presupună că eu sunt masculul Alfa în căsnicia mea. Da, sunt mai pricepută, mai eficientă și îmi vine în mod natural să am grijă de ceilalți. Mie mi-e mai ușor să duc ceva la bun sfârșit decât îi este lui Carl, căruia îi lipsește atenția la detalii și e indecis. În luna de miere mi-am dat seama de acest gând îngrozitor. Carl este un om *slab*.

Tocmai ajunseserăm în arhipelagul Turks și Caicos. Am deschis ușile franțuzești și am descoperit perfecțiunea acvamarină, o fâșie lungă de plajă aproape goală. Prima dată împreună în Caraibe, eram fermecați de transparența apei turcoaz. O linie subțire a țărmului, fără alge și fără deșeuri lăsate de oameni. Eliberați de familiile noastre și de viețile care ne țin legați de New York. În prima zi în cabana din Tiki Resort am mâncat salată din fructe de mare, amestecată cu felii de portocale și ne-am răsfățat cu *daquiri* de zmeură. A fost genul acela de zi care se poate derula la nesfârșit în mintea mea, ca într-o poveste – *E perfect. Oare cum am fost atât de norocoasă?* Tot ce îmi spunea Carl mi se părea interesant și îi surprindeam *acea* privire.

– Nici nu am ajuns bine aici și deja ai nisip pe frunte, obișnuia să-mi spună el, în timp ce mă ștergea, degetele lui zăbovindu-mi prin plete.

Apoi am plecat la plajă. Însă nu mai erau șezlonguri libere. Un angajat care a ridicat din umeri ne-a explicat că resortul a rămas fără șezlonguri și fără umbrele încă de la primele ore ale dimineții. Concurența pentru șezlonguri, am descoperit, era matinală și acerbă. Am urmărit invidioși cum deținătorii șezlongurilor se întindeau la umbră în timp ce noi ne întindeam prosoapele pe nisip și ne apăram de razele soarelui cu ajutorul pălăriilor de paie.

– Poftim, ia pălăria mea, are borul mai mare! s-a oferit Carl.

Ne-am sărutat, dar crestătura dintre sprâncenele lui s-a adâncit. Un soi de neliniște a început să-l împresoare.

– Mâine noi vom fi cei care fac plajă pe șezlonguri, i-am promis.

A doua zi de dimineață, ne-am trezit la prima oră și am alergat pe plajă să ne revendicăm șezlongurile. Prea speriați să le abandonăm măcar pentru a înota, ne-am prăjit excesiv, până când soarele și cărțile ne-au dat dureri de cap, iar stomacurile noastre înfometate au început să protesteze.

– E ridicol, suntem prizonieri aici! a spus Carl de sub o umbrelă a naibii de prețioasă, în timp ce priveam cupluri ca noi traversând nisipul încins în căutarea unor locuri libere la umbră.

Pe măsură ce weekendul trecea, am devenit mai curajoşi, îndrăznind să ne marcăm teritoriul cu prosoape, în timp ce mâncam micul dejun. Înghiţeam pe nemestecate ouă şi pâine prăjită, beam cafeaua dintr-o sorbitură şi imediat fugeam pe plajă. Funcţiona, şezlongurile noastre rămâneau neatinse. Locurile ne erau rezervate.

Dar într-o dimineaţă, o femeie s-a întins pe şezlongul lui Carl, clătind o carte groasă cu coperte cartonate, care o proteja de razele soarelui. Prosoapele noastre îi zăceau la picioare într-o grămadă şifonată. Pe al doilea şezlong, stăteau obiectele partenerului ei: o pereche de şlapi şi o cămaşă hawaiiană. Femeia n-avea aerul vinovat, dar nici nu era în necunoştinţă de cauză, coapsele lăţite i se odihneau pe şezlong şi îşi ţinea capul rezemat de propriul prosop rulat. Umbrela pe care noi o înţepeniserăm în nisip îi proteja pielea albă, pistruiată. Pe coperta cărţii pe care o citea apărea o fată cu părul strâns într-o coadă de cal, prinsă cu o eşarfă turcoaz.

– Scuzaţi-mă, îi spun. Cred că staţi pe şezlongurile noastre.

– Le-aţi cumpărat? Vă aparţin dumneavoastră?

Vocea femeii a atins un crescendo agitat, dar nu şi-a ridicat privirea din carte. Era pregătită de confruntare, cu o ţinută liniştită şi defensivă. Probabil era o turistă profesionistă din acest resort, obişnuită cu luptele de dimineaţă ale turiştilor pentru şezlonguri libere.

– Ne-am rezervat locurile acum o jumătate de oră. Geanta mea de plajă e chiar acolo.

Femeia a aruncat o privire în jos.

– Doriţi să v-o dau eu sau o luaţi singură?

Îl simţeam pe Carl lângă mine, tăcut, cu pielea albă arsă de soare, de ruşine sau de amândouă. Nu era obişnuit cu confruntările de niciun fel. În lumea lui, asta pur şi simplu nu se întâmpla niciodată. Şi totuşi partea rusească din mine, adaptată la acea lume patriarhală s-a gândit: „Oare asta nu e treabă de bărbat?"

– De fapt, am prefera să ne eliberaţi şezlongurile, dacă nu vă supăraţi, i-am răspuns când mi-a fost clar că soţul meu nu va interveni.

Un grup de martori bronzați s-au întors în direcția noastră, ridicând indiferenți din umeri. Acesta era spectacolul pe care îl așteptaseră toată săptămâna. Toți voiau să vadă cât de departe eram dispusă să merg, dacă voi desființa regulile acestui resort, inspirate din *Împăratul mușteloi.*

Femeia a apucat brusc cu două degete geanta mea mare de plajă, așezată pe nisip și mi-a aruncat-o ca pe o minge de fotbal.

– Hei! Să vă vând un pont. Șezlongul e al celui care stă pe el.

M-am întrebat când va interveni Carl. Conform logicii ei, am fi putut pretinde al doilea șezlong. Chiar și femeia îl privea pe soțul meu de sus până jos și îl provoca în așteptarea răspunsului său.

– Tan, hai să plecăm de aici! a fost tot ce a spus Carl în cele din urmă și m-a luat de cot, îndepărtându-mă de acolo. Nu merită!

Am știut, desigur, că asta era cea mai bună soluție rațională, o rezolvare practică a situației fără ieșire. Ce era să facem, să ne luăm la bătaie pentru niște șezlonguri? Dar dezamăgirea pe care mi-a produs-o Carl m-a luat prin surprindere. Credeam că era mai american de atât. Dar gândul mi-a rămas înșurubat în minte: *Carl este un om slab.* Aveam la dispoziție toată vacanța să uit această înclinație înnăscută a lui și apoi, tot restul vieții.

Acum Medovski își scutură pantofii de nisip, sărind ca ars atunci când pășește desculț, în vârful picioarelor pe stâncile colțuroase. Flamingoul a dispărut dincolo de linia țărmului.

– Taniușa, fii sinceră! Ce crezi despre Marina?

– Despre Marina?

Deci așa o cheamă. Este genul de fată care s-ar lovi ușor și s-ar învineți la cea mai mică atingere, victima unei mame rusoaice practice, care a împins-o în brațele unor bărbați ca Medovski încă de la pubertate. În câțiva ani, se va maturiza și va deveni mai înțeleaptă. Tristețea de a fi femeie mă copleșește brusc.

– Pare o scumpă.

Pe balcon, de dragul Marinei, agenta imobiliară se deplasează arătând vederea spectaculoasă, fluturându-şi mâinile deasupra peisajului mirific, ca şi cum ar picta în aer un tablou imaginar al viitorului.

– Ştii, nu mă pot întoarce *acasă*, mărturiseşte Medovski.

Clipocitul valurilor îi ajunge până la marginea rulată a pantalonilor.

– Unica mea dorinţă este să revăd Rusia, dar porţile mi-au fost ferecate. Ştii ce înseamnă să fii plecat de acasă, blocat într-o situaţie imposibilă?

– Credeam că v-aţi născut în Ucraina.

– Nici acolo nu mă pot întoarce.

Pantalonii scurţi din lamé auriu ai Marinei captează în reflexiile lor toată strălucirea apusului. De fapt, pantalonii ei scurţi ar putea fi însuşi soarele. Nu vreau să aflu detalii despre exilul lui Medovski şi e mai bine aşa. E destul să ştiu că relaţia dintre clientul meu şi preşedintele Rusiei pare să fie una de o prudenţă extremă, vecină cu paranoia.

– Ai fost evreică, dar ne-ai părăsit, spune Medovski. E normal. Dar acum cel puţin, te poţi întoarce, dacă vrei. Dar eu trebuie să continui să fac afaceri cu aceleaşi persoane. Şi probabil nici asta n-o să meargă. Taniuşa, am duşmani periculoşi. Preşedintele se poate apăra de ei, dacă vrea şi mă poate proteja şi pe mine. Dar el nu e uşor de influenţat. A auzit de oameni care mă urăsc, foşti parteneri de afaceri, oameni pe care i-am considerat prieteni. Crede-mă, am încercat.

– Aşa! Vă rog, nu trebuie să-mi explicaţi nimic.

– Ordinul Sfintei Ecaterina ar putea fi ultima mea şansă. Ştii că preşedintele are o slăbiciune pentru istoria Rusiei, îi place să se considere moştenitorul natural al aristocraţiei ruseşti. Scopul lui este să fie un Romanov, să pretindă că sfârşitul Uniunii Sovietice n-a avut loc.

– Pentru binele dumneavoastră, sper că asta îl va convinge să vă primească înapoi, chiar sper asta.

Numai dacă Ordinul îi aparţine Ecaterinei cu adevărat, mă gândesc. *Ar fi bine să fie autentic.*

Dar nu spun nimic din toate astea.

Ceva din amintirea zilelor petrecute în arhipelagul Turks și Caicos continuă să mă obsedeze undeva la marginea minții mele. *Carl este un om slab.* Nu mi-am dorit niciodată să retrăiesc această ipostază, să-l văd pe soțul meu eșuând. Mai degrabă aș fi dispusă să-l salvez decât să fiu martora acelui moment de vulnerabilitate. Carl era atât de obișnuit ca alții să-l susțină și ca o întreagă rețea de bani și nume grele să-i vină în ajutor. În calitate de soție a lui, cum aș putea să nu fiu una dintre aliații lui?

– Desigur, mai avem și alte obiecte de artă care sper că v-ar interesa.

– Femeile! exclamă Medovski și din nou își concentrează atenția asupra mării, ca și cum ar fi așteptat mai multă compasiune din partea mea. Lena mă omoară cu zile, e întotdeauna nemulțumită. Prefer femeile simple. Dar parcă mai pot divorța de ea după ce avem împreună doi copii și atâtea proprietăți? Tan'ka, știi că bărbații nu-și părăsesc soțiile. Este incomod și inconfortabil, iar noi suntem ființe obișnuite cu confortul.

– Bărbații nu-și părăsesc soțiile? E o teorie interesantă, Sașa! Mi-aș dori să fie adevărată.

Soarele strălucește deasupra noastră, arzând fierbinte. Mă simt topită de căldură și limba mea este uscată ca o hârtie.

Medovski se întoarce spre mine, cu ochii ascunși în spatele sprâncenelor dese.

– Pentru tine, nu e prea târziu. Ești proaspăt căsătorită, n-ai copii, n-ai bunuri de preț, așa mi se pare. Uite, îți mai dau un sfat: nu te căsători decât atunci când poți să recunoști față de tine însuți că ai făcut tot ce puteai, că nu o mai iubești pe femeia aleasă, atunci când o înțelegi în profunzime, altfel te vei înșela crud și iremediabil. Căsătorește-te când ești bătrân și nu mai ești bun de nimic... altfel tot ce e bun și nobil în tine va fi pierdut!

– Sașa, ce vreți să spuneți?

– Nu eu am spus asta, ci Tolstoi.

Medovski zâmbește răutăcios.

– Nu mai fi așa speriată! Acest sfat e inutil. Tolstoi habar n-avea ce înseamnă căsnicia. Toată viața s-a purtat ca un nesimțit cu nevastă-sa și nu e ca și cum acest sfat ar fi valabil și pentru mine.

Am râs și asta a îndepărtat tensiunea dintre noi. Pentru prima dată de când Carl m-a părăsit, mă simt plină de exuberanță. Ne vom descurca. Trebuie. Cum s-ar putea să nu avem un final fericit, când pe lume există asemenea peisaje superbe?

– Noi doi suntem la fel, nu crezi? mă întreabă Medovski și mă stropește jucăuș cu apă.

– Credeți?

Mă feresc, fericită să-mi scufund gleznele în apa caldă, fericită să-i reintru în grații..

– Hei, ai grijă la costum! Nu uita că în seara asta vom lua o cină fără pretenții pe iaht. Poate că de data asta vei fi mai fermecătoare cu prietenii mei.

– Voi fi mai mult de atât, promit.

Se aud pași ușori pe marmură, apoi Marina zboară în brațele lui. Mă retrag discret. Se sărută lung și zgomotos.

– Cred că vila asta e aleasa noastră! spune ea.

Cina „modestă, fără pretenții" a reunit patruzeci de oameni în jurul unei mese albe, geometrice, pe puntea iahtului. Pe masă se aflau ciuperci cu cremă de ou și lapte, homar la grătar, tocană de legume cu ghimbir, rulouri cu icre de Beluga și *sushi*, pilaf uzbek amestecat cu caise și castane, vin de calitate superioară Château Lafite-Rothschild. Nu am cum să nu remarc formalismul decorului, fața de masă albă, două pahare așezate chiar în dreptul farfuriei mele și furculița orientată cu dinții în jos. Personalul îmbrăcat în livrea se apleacă în trecere pe lângă mine cu tăvi și clești, iar pe margine stau trei somelieri: unul pentru vin, altul pentru șampanie și ultimul pentru vodcă.

– Orchestra *klezmer* dirijată de Itzhak Perlman îl interpretează pe Erwin Schulhoff[1], îmi spune Oleg, prietenul lui Medovski.

Cu originea mea de evreică, știu cine a fost Schulhoff? Sunt mult prea atentă să nu fac greșeli de conduită, ca să-mi mai pese de faptul că mi se acordă atenție specială doar pentru faptul că sunt evreică. Ne îndepărtăm de orizontul infinit spre *riadul* lui Medovski, construit pe stâncă, iar un șir de mașini negre sunt aliniate ca furnicile pe drumul sinuos de munte.

Înainte să fie președintele unui grup de investiții în domeniul energiei, Oleg lucra ca regizor de teatru în regimul sovietic, luptându-se să monteze un spectacol interzis, *Regele Lear*.

– Cunoști piesa? mă întreabă.

Începe să recite monologul Cordeliei și încerc să-mi amintesc cursul de Literatură Engleză și Compoziție, când trebuia să memorăm fragmente din Shakespeare, și îl ajut să termine replicile.

– „Nefericită ce sunt!/ Nu pot până la buze să-mi înalț sufletul/ Iubesc pe Măria Ta atât cât se cuvine/ Nici mai mult, nici mai puțin."

– Bravo! îmi spune aplaudând.

– Habar n-am de unde mi-a venit.

Somelierul cu șampanie îmi umple cupa.

În asemenea momente sunt cucerită de cadrul în care ne aflăm, de bărbații care îmi toarnă vin în pahar, de aerul care îmi mângâie pielea. Întotdeauna trec printr-o suită de emoții pe parcursul unor asemenea cine: invidie, intimidare profundă, tristețe. Dar în noaptea asta lumea strălucește de frumusețe atâta timp cât reușesc să fac conversație. *Hei, Tania, ai văzut că Larisa l-a angajat pe Damien Hirst să conserve un sân în formol? Când te distrezi în Kensington, preferi Taverna Rusă sau Chakana Club? Și-a ales tapetul auriu din Dubai, eu însămi am fost cu ea.*

[1] Erwin Schulhoff (1894–1942). Compozitor și pianist ceh (n. red.).

Îmi concentrez atenţia pe frumuseţea peisajului. Mă obişnuiesc cu tonurile melodioase ale râsului invitaţilor, iar ciupercile sunt delicioase şi mă gândesc că nu există loc mai frumos decât Monaco la apus: albastrul de cobalt al apei, luminile celorlalte vile, reflectate în valuri, strălucirile îndepărtate ale licuricilor.

– De ce nu ni se alătură şi soţul tău?

Oleg se apleacă spre mine.

– O femeie frumoasă ca tine să călătorească singură? Nu e în regulă.

Sunt conştientă că sunt beată şi am senzaţia imponderabilităţii unui personaj chagallian, zburând pe deasupra acestor oameni. Ni se aduce o tavă cu cireşe amare, îmi iau câteva şi mi le aşez pe farfurie.

– Ăsta nu e chiar mediul lui, dacă înţelegeţi ce vreau să spun.

De cealaltă parte a mesei, se aude o voce feminină:

– Taniuşa, ce-i cu tine? Te crezi mai bună decât noi?

Lena m-a intimidat întotdeauna, cu pielea ei strălucitoare, buzele îmbufnate, acoperite cu ruj pretenţios, cu părul blond platinat, coafat în formă de ţepi şi complicatele-i combinaţii vestimentare de lux: Bulgari şi Jason Wu, Chanel şi The Row & Topshop. Asprimea tonului din vocea ei îmi aminteşte că mi-am petrecut întreaga zi ca simplu accesoriu al afacerii Marinei, ca acoperire, ca momeală. Euforia plăcută a vinului se retrage.

– Len'ka, las-o în pace! Nu asta a vrut să spună! intervine Medovski.

Acum, dintr-un anumit motiv, la masă se aşterne o linişte bizară, încât chiar şi apa curgătoare pare că a amuţit.

Dar vocea Lenei acoperă muzica.

– „Nu e chiar mediul lui." Cum îndrăzneşti să ne judeci?

Încordarea pluteşte în aer.

– Îmi pare rău, Lena, dacă aşa a sunat. Chiar nu am vrut să insinuez nimic.

– În fond, ce ştii tu despre lumea noastră? Ai părăsit Rusia încă din copilărie.

– Cred că aţi înţeles greşit.

– Vezi, nu-ți amintești! Ai crescut în America, așa că acum te poți uita la noi de sus, spune Lena. Știi ce înseamnă să te mulțumești cu puținul care mai rămâne pe raft în săptămâna respectivă? Cunoști sentimentul de teamă că părinții tăi nu vor putea să te hrănească? Sau dorința frivolă de a purta o rochie galbenă de vară, așa cum se poartă în Vest? Sau să descoperi că unica ta pereche preferată de pantofi cafenii din piele, pe care ți-ai dat salariul, erau de fapt pantofi purtați de cei decedați la înmormântări?

– Nu, habar nu are, a fost crescută cu cereale Cheerios, spune cineva cu speranța că va schimba subiectul discuției.

Amintirile din copilărie îmi revin. Pereții de un verde bolnav al apartamentului folosit în comun, coridorul lung pe unde pedalam pe tricicletă înainte și înapoi, petrecerile date într-un colț al camerei, pe care eu le urmăream stând pe pătuțul de copil, în celălalt colț. Patinoarul din spatele blocului, eșarfa fluturândă care îți mângâie obrajii, mâna fermă a unui adult simțită prin mănușa cu un singur deget? Prima zi de școală, o zi supraestimată în cărți și la televizor, o zi în care eu am stat trează toată noaptea privindu-mi uniforma așezată pe spătarul scaunului, așteptându-mă să prindă viață.

– Îmi amintesc cum venea mama acasă cu o grămadă de sutiene suedeze. Era palpitant. Pleca de la muncă mai devreme pentru că auzise că niște femei le scoseseră la vânzare. Și aștepta la rând, cheltuindu-și tot salariul, dar când le proba, nu i se potriveau. Nici măcar unul. Pe toate trebuia să le dea cadou prietenelor, spun eu.

Nu știu de ce le povestesc întâmplarea asta.

Din nou, râsete.

– Cred că eu am cumpărat unul dintre acele sutiene, spune femeia de la capătul celălalt al mesei.

În ciuda căldurii, umerii femeilor sunt înfășurați în blană.

– Acum pare amuzant, dar știi cum e când mama te roagă să aștepți la coadă patru zile, pentru că se zvonește că se vând haine de copii aduse din Danemarca? întreabă Lena.

Gesticulează către somelierul de vinuri.

– Ol'ka, îți amintești iarna aceea îngrozitoare? Ni s-a spus să cumpărăm opt haine atunci când am ajuns la casa de marcat. Fiecare dintre noi și-a cumpărat câte una, iar mama și-a cusut patru haine una de alta ca să-și facă o singură haină doar pentru ea. Mâncare și haine, haine și mâncare, cum să le obținem și cum să le vindem. Numai la asta ne gândeam toată ziua.

– Îmi amintesc. Cum aș putea uita? îi răspunde Olya.

– Ei, gata, haideți să nu îi deprimăm pe invitați!

Medovski se uită jos, în poală, la șervetul scrobit, întins pe genunchi.

– Și atunci când nu aveai lapte pentru copil? Dar când copilul plângea de foame până răgușea, pentru că sânii tăi erau storși de tot laptele pe care îl aveau și nu mai exista nicio cutie cu lapte condensat la magazine? continuă Lena.

Bea câteva guri de vin, lovind masa cu degetul arătător pentru a atrage atenția. Femeile din jurul ei nu mai zâmbesc.

Medovski o expediază cu un gest.

– Hai să vorbim despre ceva mai vesel!

– Nu, Tania chiar ar trebui să știe. Și ce spui despre Sașa? Știi cum a devenit el ceea ce este azi?

– Vă rog să mă iertați, Lena. N-am vrut să vă jignesc.

Acum sunt complet trează.

– Imaginează-ți ce pungaș trebuie să fii doar pentru a supraviețui. Sașa și-a asumat un risc imens când a început afacerea cu cooperativa, într-un moment când orice adiere de capitalism era considerată trădare, cu KGB-ul respirându-i în ceafă. Habar n-avea de aluminiu sau de afaceri, nimeni nu avea habar. Dar Sașa nici măcar n-a absolvit facultatea. A fost muncitor constructor, pentru numele lui Dumnezeu, lucra câte douăsprezece ore pe zi, construind case de vacanță pentru împuțiții de la biroul politic.[1]

[1] Comitet principal de elaborare a politicilor partidului comunist (n. tr.).

– Lena, ce te-a apucat? Asta e istorie. Încerci să mă faci să par un erou sovietic lipsit de maniere? o întreabă Medovski, râzând forțat.

Își șterge buzele atent cu un șervețel, ca și cum ar vrea să-și ascundă gura. Văd că este jenat și observ efortul pe care îl face ca să-și ascundă rușinea.

– Nu, aș vrea doar ca toată lumea să știe.

– Dar știe.

– Tania nu știe. Ea crede că suntem niște monștri.

Mă ridic de la locul meu și mă îndrept spre Lena. Strălucirea fardului de pleoape i s-a întins spre nări și bărbie.

– Niciodată n-am crezut asta, vă jur! M-ați înțeles greșit, îi spun, căutând cuvintele potrivite. E doar din cauză că limba mea rusă a rămas undeva la nivelul vârstei de șapte ani. Ne putem îmbrățișa?

Maxilarul încordat al Lenei se relaxează, dar privirea ei continuă să rămână dură.

– Soția mea, dragi prieteni! Cum de am fost așa de norocos?

Medovski ridică paharul. Are fața îmbujorată de la vin. Toți respiră ușurați, tocmai au scăpat dintr-o furtună primejdioasă.

– În cinstea soțiilor noastre! Nu le merităm. Aș dori să vă citez versurile unui omuleț de care probabil ați auzit, Vladimir Vîsoțki. A fost un extraordinar cântăreț și compozitor. Presupun că toți îl cunoaștem?

– Recită-ne versurile odată! strigă invitații.

– Dați muzica mai încet!

Cineva îi șoptește la ureche lui Itzhak Perlman și acesta cântă la vioară în surdină.

Toți sunt tentați să asculte zgomotul valurilor care mângâie țărmul și Lena se întoarce spre soțul ei, așteptând, cu un fel de epuizare plină de speranță, ca și cum ar bucura-o faptul că el ar îndrăzni să o mai surprindă după atâția ani.

– Ascultați!

Medovski atinge coardele unei chitare imaginare și se preface că își drege vocea. Se lansează în voia celebrului cântec al lui Vîsoțki, *Te iubesc aici și acum*:

Nu mă interesează trecutul, iar viitorul nu-l cunosc.
Te iubesc aici și acum, printre lacrimi și zâmbete.

– Frumos, foarte bine! exclamă bărbații și-l acompaniază bătând cu pumnii în mese.

– *Gor'ko!*

Somelierii se grăbesc să le umple paharele, în timp ce Lena și Medovski se sărută peste masă.

– Spunem *gor'ko* – amar – astfel încât sărutul să devină dulce, explică Oleg, ca și cum ar vorbi unui străin, deși nu e nevoie de explicații.

Simt că am băut destul. Sunt copleșită de ceva inexplicabil – dor, nostalgie, anticiparea pierderii?

– Iertați-mă o clipă!

– Mă aplec peste balustrada de oțel inoxidabil a iahtului. Aici, departe de privirile invitaților, briza adie ușor, luna își împrăștie strălucirea. Apa atinge cu un foșnet ușor platforma de înot a pupei. Sus pe punte, pereții de sticlă ai sălii de gimnastică sunt luminați, iar silueta unui bărbat îmbrăcat într-un trening diferit de al tatălui meu merge pe banda de alergare. Nu sunt sigură că m-am mai simțit vreodată atât de singură pe lume.

Orchestra, fără nicio avertizare, începe să cânte iar. Vioara lui Itzhak Perlman răsună până la cer. Marea e acoperită de întuneric, doar câteva porțiuni de apă sunt luminate de iahturi ca acesta.

– Tania! Taniușa!

Sunt chemată.

– *E timpul pentru dans!*

ECATERINA

August 1745

Împărăteasa intră peste Ecaterina în timp ce aceasta se îmbăiază. Apa e blândă, caldă, vălurind pe suprafaţa pielii ei. Şi-a permis să aţipească puţin. Soarele de-abia a răsărit şi totuşi în baie este răcoare. Dar chipul împărătesei se apleacă deasupra ei, demonic. Ecaterina îşi simte trupul încreţit de apă atent examinat, în căutarea imperfecţiunilor sau a vânătăilor, întâi, clavicula, apoi, gâtul şi, în cele din urmă, spatele urechilor. Împărăteasa e mulţumită.

Când amândouă se mută pe canapea, împărăteasa o ia de mână. Tânăra crede că s-ar putea ca femeia să-i spună în sfârşit ce se întâmplă în dormitor, între o femeie şi un bărbat. Dimineaţa dinaintea nunţii pare momentul ideal pentru această conversaţie. Până acum, nimeni nu ştie sau nu şi-a făcut timp să-i spună Ecaterinei ce se aşteaptă de la ea. Nici Katia şi nici doamnele de la Curte n-au asemenea intuiţie. Îi prevestesc un dezastru natural, care pune stăpânire pe tine când amândoi staţi în pat, dezbrăcaţi. Ecaterina îşi imaginează că dacă un bărbat nu are habar despre asemenea lucruri, atunci acela este Petru. Razele soarelui pătrund în salon, împrumutându-i strălucirea uşoară specifică citricelor.

– Totul va fi minunat, îi spune în cele din urmă împărăteasa.

– Îi lasă în palmă două bijuterii gravate cu portrete – al împărătesei și al lui Petru. Sunt miniaturi, cel al lui Petru e destul de mic, încât să înfrumusețeze realitatea trăsăturilor lui.

– Păstrează-le! Nu e nevoie să le privești, dar într-o zi ți-ar putea prinde bine.

Ecaterina nu-și imaginează cum le va folosi vreodată. Imediat după ce se va termina nunta, le va arunca pe fundul celui mai adânc cufăr.

– Mi-ați fost mai apropiată decât o mamă.

Elisabeta zâmbește și are acel surâs care-i însoțește atitudinea nobilă. Emanând voie bună, obrajii i se îmbujorează precum piersicile coapte, iar Ecaterina se gândește că împărăteasa trebuie să fie cea mai frumoasă femeie din lume.

– Sper că nu te-am dezamăgit. Căsniciile se pot dovedi fără îndoială greu de îndurat, dar soții pot fi conduși.

– Și totuși sunt atât de norocoasă!

– Nu în toate privințele. De pildă, în ceea ce îl privește pe Petru. Conduita lui nu e întotdeauna exemplară. Am crezut că va fi un adevărat moștenitor, dar caracterul lui nu e potrivit pentru a domni.

– Este încă tânăr.

– Da, cu siguranță. Putem spera că se va ridica la înălțimea așteptărilor. Mama lui era complet diferită, că încă nu pot crede că el e sânge din sângele ei.

Ochii împărătesei se umezesc de lacrimi și Ecaterina se întreabă dacă a fost apropiată de sora ei decedată. Și-o imaginează pe tânăra Elisabeta făcându-i confidențe mamei lui Petru la lumina lumânărilor, așa cum îi face ea Katiei.

Dar apoi ușile salonului se deschid larg și toată lumea năvălește înăuntru. Johanna, coafeza, croitoreasa, doamnele ei de la Curte. Discută despre cea mai avantajoasă coafură care să-i țină coroana, unde să-i prindă voalul de dantelă lung până la umeri. Oare părul ar trebui lăsat natural sau cârlionțat? Unde anume ar trebui așezată tiara? Trupul

îi e împins și înghiontit conform dorinței lor, imobilizat în timp ce rochia de mireasă îi e trasă peste cap. Era pregătită pentru greutatea ei, dar combinația de brocart și mătase, împreună cu diadema de diamante pusă pe cap, atârnă ca o armură. Îi face gâtul să-i zvâcnească de îndată.

Toți îi admiră mânecile scurte, la modă ale rochiei de mireasă, roșeața din obraji, trandafirii din argint țesuți în materialul cu căptușeală din același metal prețios. O consideră destul de frumoasă și părerea lor e o surpriză plăcută pentru ea.

Urmează să fiu regină, își amintește în sinea ei.

Aude zgomotul metalic al flintelor, probabil trupele de soldați deschid drumul spre catedrală. Și în acel moment, inspirată de prezența împărătesei și de Ordinul Sfintei Ecaterina, care o privește printre funda roșie și diamantele de pe birou, Ecaterina *este* regină. Nu soția cuiva, consoartă sau regentă, ci monarh înțelept. Cititoare a lui Platon, a celor nouă volume din *Canonul Sfintei Genoveva* și a cărții *Istoria Germaniei*. Prietenă cu Gyllenborg și cu împăratul Frederic al Prusiei, tipul de regină care știe tot ce se dovedește pertinent despre toți „actorii" lumii. Acesta este rolul pentru care a fost menită, ea, cea mai precoce dintre toți, atât de diferită față de alții, singură în ciuda greutăților, deși pare aproape imposibil.

– Ciocănitura în ușă se aude atunci când nu e sigură că mai poate suporta și mai mulți oameni în jurul ei. Simte cum îi chiorăie stomacul din cauza postului și va trebui să îndure foamea până la sfârșitul ceremoniei. De cealaltă parte a ușii stă Marele Duce, arătând la fel de sufocat în costumul lui. Obrajii desfigurați de vârsatul de vânt sunt îmbujorați, iar degetele le are încărcate cu inele uriașe. Sabia care îi atârnă la șold strălucește de la diamante. Amândoi au veșminte din același material și dintr-un anumit motiv, ideea de a fi îmbrăcați în aceleași țesături o înspăimântă.

Doamnele de la Curte roiesc în jurul lui, dar nu suficient de convingător. Petru roșește la cuvintele lor flatante.

– Ia-o de mână! îi ordonă împărăteasa.

Degetele lui îi amintesc Ecaterinei de crengile goale din timpul iernii.

– Trebuie chiar acum?

– A sosit timpul, strigă unul dintre bărbați.

– Brummer? Bestuzhev?

Marele Duce e împins spre ea.

Petru se albește de spaimă. Elisabeta încearcă să-i zâmbească încurajator, dar el a înghețat auzind ordinul împărătesei.

– Ia-mă de mână! îi șoptește ea, prinzând crengile goale în mâna ei și amândoi reușesc, în ciuda crinolinei ample, să iasă din salon.

Înaintează pas cu pas, încet ca într-un marș al morții. Cumva, reușesc să iasă din palat și pătrund în căldura strălucitoare a dimineții. Un grup de generali îi înconjoară, ridicând un baldachin de argint deasupra capetelor lor.

– Odată așezați în trăsură, Ecaterina și Petru se uită la împărăteasa așezată în fața lor, la rochia ei violet cu auriu, la colierele de safire și smaralde care-i mângâie gâtul, la lumânări și portrete. Analizează totul în jur, dar evită să se privească unul pe altul. Întregul traseu până la catedrală nu durează mai mult de o jumătate de oră de mers pe jos, dar ei se târăsc printre sute de trăsuri, o procesiune lentă care va dura probabil două ore sau mai mult. Coroana grea o apasă pe creștet și simte durerea la rădăcina părului. Știe că ceremonia va dura cel puțin trei ore și apoi mai sunt banchetul, balul, demnitarii care vor aștepta să danseze cu ea. Brusc, se simte epuizată de obligațiile zilei.

Soldații îi privesc fix, cu figurile lor impasibile.

– Zâmbiți! le ordonă împărăteasa. Oamenii așteaptă puțină veselie de la voi!

Caii înhămați la trăsură încep să meargă la trap. Curând, alaiul regal e înconjurat de o mulțime de oameni, care fluieră și strigă după ei. Ecaterina nu aude deloc rostit numele viitorului ei soț, doar reverberațiile numelui ei. *Ecaterina!* Își adună forțele pentru a face ceea ce împărăteasa i-a cerut. Privește mulțimea cu un zâmbet care speră să fie cald și sincer. O fetiță cocoțată pe umerii unui bărbat întinde mânuțele

pentru a o atinge. Curând, bucuria care o cuprinde devine veritabilă, este simpla senzație de a aparține celorlalți. Se întinde să atingă degețelele fetiței.

– Mamă, am atins-o! strigă micuța.

Destinul ei este împărțit în două, își dă seama Ecaterina. Sunt oamenii de aici, care au nevoie de ea, și băiatul de alături, retras la locul lui, într-o atitudine dramatică de resemnare. Cândva, el a fost o ființă care îi dicta nefericirea. Acum, și el poate fi înscris și păstrat doar în amintiri pe pânzele miniaturilor. Împărăteasa i-a comunicat ce îndoieli are în legătură cu Petru, ceea ce înseamnă că de acum încolo, se bazează pe Ecaterina.

La capelă, Petru și Ecaterina se înclină, trecând prin protocolul ritualurilor cununiei, în timp ce împărăteasa le întinde inelele, iar arhiepiscopul intonează cântecele și jurămintele. În sfârșit, după trei ore, un oficial blând și umil citește decretul numind-o Marea Ducesă. Pe măsură ce bat clopotele și ușile catedralei se deschid larg spre piață, Ecaterina simte că plutește de fericire. S-a căsătorit cu toți cei de afară care îi zâmbesc, nu cu figura aceea mică de lângă ea, care transpiră sub uniforma regală derizorie, împodobită cu embleme ale puterii, și care îi suspină la ureche:

– Sunt leșinat de foame! Tu nu?

La banchetul de după ceremonia religioasă, Ecaterinei îi este îngrozitor de foame, dar e silită să mănânce piept de rață tăiat în felii subțiri, chiar dacă e ultimul fel de mâncare pe care și l-ar dori pe vremea asta călduroasă. E întreruptă de felicitări tocmai când era gata să mănânce carnea unsuroasă. Pentru a supraviețui acestei zile fierbinți, nesfârșite, singura soluție este să-și păstreze rangul înalt și să discute cu oricine i s-ar adresa. Într-un colț îndepărtat, vede grupul lui Bestuzhev, adâncit în conversație și se simte tentată să-l întrerupă pentru a-i spune că ea a câștigat. Acum ea este Marea Ducesă. Dar apoi e condusă mai departe, pentru a întâlni niște demnitari finlandezi, iar resturile unui

ciorchine de strugure i se încălzesc în palme. E conştientă de cascada de cuvinte pe care o rosteşte, de râsul ei ascuţit, maniacal, de felul cum dansează, neobosită, de la un capăt la altul al salonului. Doamnele ei de onoare îşi fac griji pentru ea, oferindu-i apă şi vin. Ecaterina îi copleşeşte pe toţi cu zâmbete. Pentru prima dată, simte impulsul de a fi tot ce a sperat – frumoasă, inteligentă, spirituală, demnă de iubire. Aruncă o privire în salon şi observă că Petru nu se află nicăieri (oare o fi deja la garderobă? Oare o aşteaptă încă de pe acum în dormitorul regal?). *Bit po siemu* , se gândeşte. *Asta este!*

Totul în dormitorul regal e roşu. Pereţi de un roşu-aprins, draperii din catifea de Burgundia. O coroană uriaşă cu rubine e prinsă deasupra baldachinului. Ecaterina îşi ţine respiraţia în timp ce Katia şi două fete mai tinere îi desfac pelerina. Este nevoie de două persoane pentru a o duce în camera de argint de alături. Treptat, scapă de greutatea apăsătoare, îşi dă jos rochia de brocart, corsetul, coroana. Se simte uşoară, dar şi goală, vulnerabilă. Armura a dispărut şi, odată cu ea, şi puterea pe care a simţit-o la biserică. Toate fetele chicotesc speriate, fie din cauză că împărtăşesc ignoranţa referitoare la ceea ce urmează să se întâmple, fie din cauză că-şi ascund cu decenţă propriile experienţe senzuale.

– La început, probabil vă va săruta, spune Zenia, după ce împărăteasa a plecat.

Evdotia adaugă:

– Sau poate va îngenunchea în faţa Maiestăţii Voastre şi vă va oferi un cadou.

Katia nu spune nimic, dar îi întinde cămaşa de noapte roz, cumpărată de la Paris special pentru această ocazie. E de mătase, la modă, împodobită cu volănaşe din dantelă. Ecaterina mângâie materialul fin, care poate transforma orice fată într-o frumuseţe, chiar şi pe ea.

Dezbrăcatul durează mult mai puţin decât îmbrăcatul, ca şi cum ar fi dezgolită de tot ceea ce înainte îi conferea valoare. Veselia invitaţilor rămaşi la petrecere se aude de undeva de jos, de sub scândurile parchetului. Reîncearcă să-i invoce pe Maria Tereza şi pe Francisc, cu

a căror poveste de dragoste o consolează toată lumea. El îi este confident și sfătuitor în problemele statului. Spre deosebire de multe alte perechi regale, ei au sfârșit prin a se îndrăgosti, se gândește Ecaterina. Dar ea se teme.

– Mai stai puțin cu mine, o roagă pe Katia.

– Mai rămân puțin, dacă așa doriți.

Dar împărăteasa se află în pragul ușii, dându-le afară pe fete din dormitorul regal.

– Pleacă și tu, Katia! o dojenește împărăteasa. Vrei ca Marele Duce să te găsească pe tine aici, în loc de mireasa lui?

O strângere de mână și apoi prietena ei iese imediat. Ecaterina rămâne singură. Oare ar trebui să stea în picioare sau să se întindă pe pat? Decide să încerce ambele poziții. Dacă ea ar fi Petru și ar intra în dormitorul regal, care ipostază i s-ar părea cea mai seducătoare? Decide să se întindă pe pat, apoi se sprijină într-un cot. Se întreabă dacă ceva din ceea ce va urma între ei o va surprinde. A auzit numai lucruri bune despre noaptea nunții, comparativ cu recoltarea de sânge. Poate suporta durerea, a demonstrat-o deja. Prima dată, probabil vor termina repede și va simți doar o înțepătură. Se întinde înapoi pe perne. Pictura de pe tavan reprezintă o imitație de cer albastru, înălțându-se spre rai. George e alături de ea pe malul lacului și se ascunde în spatele ulmului ei preferat. Îl poate simți lipit de cealaltă parte a copacului, gata să o sperie când va veni momentul potrivit. George e pregătit să o prindă și să o facă să se prăbușească în brațele sale.

Sunetul pașilor o trezește din visare și tot corpul i se încordează, pregătindu-se pentru întâlnirea cu Petru. Dar nu, este doar migrena ei, zvâcnirea monotonă cauzată de îndepărtarea coroanei. Zgomotul pașilor, dacă a existat cu adevărat, se risipește. La parter, veselia devine și mai zgomotoasă. Paharele se fac țăndări. Ecaterina se prăbușește înapoi pe perne și gândul ei se întoarce la lac, la sentimentul lipsit de griji al tinereții, când nu ți se cere mare lucru, în afară de câteva ore petrecute cu profesorii și cu guvernanta. Când arăți splendid, asemenea

ierbii proaspete și cerului senin. Din când în când, mai aruncă o privire la umbrele înserării. Se scurg aproape două ore. George avea acel fel de a o săruta, în care îi devora buza de jos cu buzele lui, aranjându-i părul răvășit în spatele urechilor.

Tresare, simțind prezența cuiva la capul patului ei, o siluetă conturată în întuneric. Sunt curbele delicate ale Katiei.

– Dormiți, Alteță?

– Draga mea!

Vocea Ecaterinei e răgușită de somn, de călătoria mentală într-un alt timp. Se întinde să atingă mâna Katiei.

– Este totul în regulă?

– Mi s-a spus să vă informez că Marele Duce tocmai a comandat cina în camera lui și așteaptă să îi fie servită.

Ea dă din cap aprobator, încă tulburată. Cămașa ei de noapte roz e șifonată de la transpirație sau probabil din cauza umezelii din august.

– O fi emoționat de atâta așteptare, spune Katia, desfăcând perdelele răsucite în jurul baldachinului.

– Și eu aș fi la fel în locul lui.

Ea, viitoarea regină, compătimită de prietena ei. Inima îi împietrește.

– Probabil ai dreptate, îi răspunde Ecaterina. Du-te la culcare!

– Porunciți să mă retrag?

– Da, desigur.

Fetele se îmbrățișează și Ecaterina simte o mare prăpastie deschizându-se între ele. În ciuda tuturor lucrurilor pe care i le-a împărtășit despre Petru, prietena ei este invidioasă. Oare n-ar fi mai bine să fie simplă precum Katia? Revine la tandrețea fanteziei, o stare pe jumătate vis, pe jumătate coșmar. George sare din spatele ulmului și ea țipă speriată. Babette o strigă de peste deal.

– Figgy! Încotro rătăcești?

Mirosul o trezește, nu zgomotul pașilor.

– Fii bărbat cu ea! spune cineva pe hol și se aude un cor de râsete grosolane.

În jurul ei se adună un nor de fum de țigară, iar în aer se simte mirosul de vin. Petru stă în pragul dormitorului imperial. S-a eliberat de uniforma militară grea și are cămașa albă murdară de pete roșii de vin. Continuă să țină o cupă în mână. Ea vrea să se acopere, să-și ascundă cămașa de noapte de privirea lui.

– Soție! spune Petru, apropiindu-se de draperia baldachinului.

Apoi continuă râzând:

– Nu e amuzant?

Duhoarea acră a vinului roșu plutește în aer.

Ecaterina se așază într-o poziție demnă, uitând ce ipostază alesese înainte pentru a fi cât mai seducătoare.

– De ce e amuzant?

– Imaginează-ți, dacă ne-ar putea vedea acum, servitorii mei ar muri de râs. Tu și cu mine în același pat. Nu e amuzant?

Tăcerea este lungă și apăsătoare. Petru se uită la ținuta ei regală.

– Ha, ha! Și coroana e nostimă! Ne veghează ca un fel de șoim!

Are emoții, bravada îi ascunde tremurul nervos al vocii. Niciunul dintre ei nu se mișcă, amândoi așteptând să se întâmple ceva. Simte zbaterea inimii la baza gâtului, tăindu-i respirația și vocea, asemenea unui pacient neajutorat la dispoziția unui doctor novice. Va lăsa pur și simplu ca totul să se întâmple de la sine, concluzionează repede, în mod eficient.

– Bine ați venit, soțul meu!

Bine ați venit? Cuvintele atârnă greu între ei, ca un nor de grindină.

Dintr-o singură mișcare, Petru se urcă în pat, complet îmbrăcat. Ea îi ia cupa din mână și se întinde să stingă lumânarea. Când revine, îl găsește adormit, întins pe toată lungimea patului.

TANIA

În prezent

Pe măsură ce trenul se apropie de Brooklyn, călătorii se schimbă. Costume, pantaloni și bluze elegante sunt înlocuite de îmbrăcămintea simplă, practică, a bonelor și a familiștilor obișnuiți. Imigranți, așa cum eram și noi în urmă cu treizeci de ani. Carl parcurge acest traseu zilnic spre noul lui loc de muncă cu normă întreagă la Ditmas College. Două femei din Bangladesh urlă isteric privind o poză din telefon, o familie de evrei ortodocși se adună în jurul unei pungi de chipsuri, o femeie mai în vârstă cu fața arsă de soare face integrame. Urmăresc valul de femei și liceeni care poartă rucsacuri și pantaloni fosforescenți, în timp ce se învârt în jurul barei de susținere. „Tan'ka, știi că bărbații nu-și părăsesc soțiile. E incomod, inconfortabil, iar noi suntem ființe obișnuite cu confortul."

Carl nu mă înșală. Ideea în sine este ridicolă, dar mă aflu aici să le împac pe mama și pe Alla. Soțul meu lipsește deja de două luni de acasă. Două luni de neînțeles. Felul în care obișnuia să mă privească...

Trenul intră în ultima stație și odată ieșită la suprafață, călătoresc printre constelațiile periculoase ale Flatbush Avenue și Nostrand,

mașinile trecând în toate direcțiile. Campusul Ditmas College e înghesuit într-o aglomerație urbană cu magazine Target și Applebee și are porți înalte, ca de fortăreață, ca și cum și-ar proteja perimetrul destinat educației de pericolul mediului înconjurător.

Odată trecută de cabina de pază, ies la suprafața întinsă a unei curți pătrate, unde două clădiri în stil georgian înfruntă de la înălțimea lor grădina de crini, așezată printre ulmi. Studenți cu cafea în mână stau așezați în cerc, prin mulțimea de cabine presărate în campus, fiecare dintre acestea promovând petiții pentru proteste – tăieri bugetare, *speakeri* politici și scandaloși. Campusul reprezintă un buzunar bucolic ascuns în spatele porților, Departamentul de Limba Engleză fiind adăpostit dincolo de fațada gri, în apropierea grădinii. S-au făcut câteva îmbunătățiri de când am fost aici ultima dată. Recunosc pragul decolorat al scării, coridoarele practice ale fostului liceu public. Cabinetul lui Carl este primul pe dreapta, împărțit cu alți doi colegi, cărțile lor fiind așezate în teancuri pe birourile tuturor. Sacourile atârnă dezordonat într-un cuier rupt, iar un telefon galben cu disc este dat de la unul la altul în rarele ocazii când se întâmpla să îi sune vreun student. Ceea ce cândva mi se părea o dezordine romantică și academică acum văd clar că reprezintă de fapt sărăcia mizerabilă, la limită, a bugetelor tăiate, o bătălie evidentă pentru materiale didactice.

Prima suspectă pe lista aventurilor soțului meu este, desigur, Victoria Henriques, eterna studentă a lui Carl. La început, a venit ca doctorandă în cadrul Departamentului de Istorie și apoi, datorită interesului ei pentru Uniunea Sovietică, i-a fost prezentată lui Carl și s-a înscris la cursul lui de scriere creativă. „Neliniștită", „sclipitoare" și „probabil prea delicată pentru asemenea profesie", așa mi-o descria Carl. Victoria era o combinație de dominicană și evreică, o minunăție incapabilă să respecte termenul-limită de predare a lucrărilor pe care le scria cu eforturi incredibile. Carl îi citea deseori ciornele cu stiloul roșu în mână și sublinia propoziții întregi, scriind „Excelent!" pe marginea lor.

Exista o armonie a gândurilor instantanee între ea și Carl, o intimitate a erudiției ascunse, odată ce Victoria a decis să dezgroape textele de istorie referitoare la Uniunea Sovietică și să scrie o actualizare, o viziune feministă sălbatică și ambițioasă a romanului *Părinți și copii*. Au urmat după-amiezi lungi de consiliere, de analiză a ideilor și a surselor operei, paginile lui Turgheniev în rusă și în engleză zăcând împrăștiate peste tot. Carl mi-a vorbit deschis despre ea, totuși simțeam că exista o intimitate implicită în felul în care el îi pronunța numele, prelungind vocalele: *Viic-too-riiaa.*

Victoria era în sală în timpul conferinței lui Carl intitulate „Ecaterina cea Mare și situația rusoaicelor suverane". Prelegerea a fost pătrunzătoare și a transmis convingător felul cum împărătese străine și Ecaterina însăși și-au datorat domnia de succes calităților masculine pe care le posedau, forței intelectuale și capacității lor de a construi o strategie. A fost pentru prima oară când l-am văzut vorbind așa și imaginea a fost profund emoționantă. Era Carl așa cum îmi doream să fie, puternic și bine informat, îndrăznind să-i privească în ochi pe câțiva academicieni îmbrăcați în robe, care asistau la prelegerea lui din amfiteatru.

– În mod ironic, comparată cu echivalenții săi din Vest, Rusia secolului al XVIII-lea a agreat femeile lideri, a adăugat Carl în încheiere. E greu de imaginat acest fel de matriarhat în contextul contemporan, desigur. Dar pentru ruși, *gosudarina* sau împărăteasa, era o prelungire a Patriei Mamă. Și totuși, Ecaterina cea Mare a simțit că trebuie să se alieze public cu un predecesor ca Petru cel Mare, decât să se asocieze cu realizările mai puțin impresionante ale Împărătesei Elisabeta sau ale Împărătesei Ecaterina I.

– Inima îmi bătea plină de mândrie pentru Carl. Eram în faza aceea chinuitoare a proaspetei soții care își venera soțul ca pe un novice fermecător în plină ascensiune socială. În momentele incendiare ale conferinței, am observat cu atenție chipurile celor care îl sorbeau din priviri. Victoria stătea în primul rând, acoperită cu șaluri diafane din mătase,

franjurii lor abia înfășurându-i umerii goi. Din când în când, își flutura pletele și își strecura degetele printre buclele rebele, ca și cum și le-ar fi uscat. Un carneţel gol stătea în faţa ei, Victoria nu lua notiţe.

După conferinţă, Carl a fost asaltat de întrebări. Odată ce mulţimea s-a risipit, am ieşit în oraşul paralizat de zăpadă. Flatbush Avenue era, în mod ciudat, eliberată de traficul maşinilor. În afara porţii, am văzut o siluetă cu glugă fumând în amurg, o cascadă de bucle negre, membre delicate şi ochi trişti. Ar fi putut fi la fel de bine însăşi Ana Karenina.

– Aceea e Victoria? a întrebat Carl.

Desigur, m-am gândit, *aceasta este Victoria.*

– Chiar ea.

Victoria s-a întors spre noi, a întredeschis gura roşie, strălucitoare şi a scos o spirală de fum de ţigară. Haina *vintage* pe care o purta era subţire, uzată. Era clar că îngheţa îmbrăcată aşa, acest cap mare, atrăgător, aşezat deasupra umerilor încovoiaţi. Ochii ei erau machiaţi cu fard negru.

– Carl, ai fost genial! Romanul tău e probabil formidabil! Ai talentul de a transforma toată istoria aia seacă, neinteresantă, într-o poveste atât de accesibilă!

– Mulţumesc, V.

Era încântat. L-am văzut cum îşi ascundea satisfacţia în vârtejul de zăpadă. Ne-a făcut cunoştinţă.

– Ce faci aici, în mijlocul furtunii? a întrebat-o.

– Nimic. Respir.

– Respiri, ha?

– Da. Doar respir. Spune-mi *Doamna cu căţelul.*

Fata şi-a subliniat răspunsul suspinând adânc. Genele ei clipeau furios luptându-se cu furtuna de zăpadă, iar şalul ei persan i se zbătea la gât. Părea pierdută şi foarte singură.

Am simţit cum Carl nu mai voia să plecăm, rămăsese ţintuit locului, dornic să continue conversaţia.

Dumnezeule! m-am gândit. *Respir? Doamna cu căţelul?*

Dar ceva viu a ieşit la suprafaţă în vocea lui, atracţia sau poate spaima de a fi părăsit. Şi eu am fost cândva Victoria, visătoare, tânără, exotică, înainte de a renunţa să mai visez.

(„Greşeşti lăsându-i pe bărbaţi să te vadă puternică. Bărbaţilor le plac femeile neajutorate" , obişnuia să-mi spună mama când mă apropiam de treizeci de ani şi eram tot nemăritată. „Uită-te la Alla. Se plimbă noaptea cu metroul? Şi-a agăţat soţul în aeroport? Exact, nu! Pentru că ştie că este datoria bărbatului să aibă grijă de ea.")

– Ar trebui să mergem, i-am spus soţului meu, iar Victoriei: Mi-a părut bine să te cunosc.

Carl şi-a strâns fularul în jurul gâtului. Obrajii îi erau roşii de frig. Oamenii îi făceau semne cu mâna în faţa porţilor deschise, strigându-i:

– Minunată prelegere!

– *Russian Review* îşi va dori să o publice!

– Mda, vă mulţumesc că aţi venit. Sunt sigur că luni voi primi, ca de obicei, părerile voastre sincere.

– Întotdeauna sunt sincere, Carl, îi răspunde Victoria cu un gest teatral.

Felul în care au continuat să-şi spună pe nume fără motiv m-a întristat, la fel şi tot clişeul acela cu efortul femeii tinere şi bărbaţii prea sensibili la flatări. M-am simţit în mod ciudat jefuită de propriul meu timp liber, suferind de un dor imposibil, dar am fost prea ocupată să fiu promovată, să realizez ceva, să devin cineva. Şi când ne-am îndepărtat de ea, am spus:

– Deci ea a fost celebra Victoria.

– E o adevărată figură, nu-i aşa?

E posibil să-ţi înţelegi soţul în totalitate doar observându-i dorinţa care îi răzbate în voce? Să-l remarci vibrând de dorinţă pentru cineva care nu mai eşti tu?

Acum că sunt în faţa cabinetului său, la Ditmas College, nu ştiu ce m-am aşteptat să descopăr. M-am gândit că îl voi surprinde cu Victoria într-un abandon erotic? În spatele meu, uşa clădirii se închide cu zgomot. Orele de curs ale lui Carl sunt mâzgălite pe o bucată de hârtie.

Ciocăn ușor la ușa cabinetului său. Din secretariat ies tinere cu formulare de completat și plicuri mari, bej. Sunt adolescente înalte, subțiri, au părul împletit dezordonat, prins cu elastice și poartă pulovere cu decolteu în formă de „V", blugi cu talie joasă, prinși cu o curea sau pantaloni cu bretele. Trec ușor de la conversație la butonarea telefoanelor mobile. Lumina de deasupra lor le colorează tenul într-o nuanță de galben și nu seamănă deloc cu tinerele frumoase cu care mi-am imaginat că ar face conversație Carl, așezat la catedră.

– Doamna Vandermotter? Îl așteptați pe Carl?

Victoria apare brusc, ieșind din secretariat.

E însărcinată în opt luni și ține de mână un băiețel care merge cu pași mici și poartă o șapcă uzată de baseball. În mintea mea intervine o schimbare, compar eroina romantică din furtuna de zăpadă și mama obosită din fața mea. Dar nu există nicio îndoială, ea e Victoria Henriques la treizeci și un pic de ani. Și-a prins cârlionții într-o coadă de cal, chipul ei este umflat și nu poartă pic de machiaj. Iar aspectul delicat și privirea îndepărtată de odinioară *(„Doar respir.")* au dispărut, în prezent fiind înlocuite de o sinceritate ajunsă la limită.

– Știu, spune Victoria aruncând o privire în jos. El este motivul pentru care voi fi ocupată în următorii douăzeci de ani. Cursurile s-au încheiat luna trecută, știți, nu-i așa?

– Da.

Desigur. Suntem deja în luna mai. Nu m-am mai gândit la programul facultăților de când eram pe băncile școlii.

– Nu-mi iei meseria în serios, mi-a reproșat Carl odată, atunci când am glumit că se relaxează având verile libere, în timp ce eu munceam din greu, din cauza termenului-limită al licitațiilor.

– Tu ai senzația că eu nici măcar nu lucrez.

– Nu e adevărat, am protestat, deși am încercat să alung gânduri ca: „Oare Carl are măcar un job?" sau „Întotdeauna eu trag mai mult decât el."

Victoria îi rezistă băiețelului energic, care o trage de mână insistent:

– Aproape am terminat. Mai am doar susținerea tezei și apoi am plecat de tot de aici. Master în Arte plastice și doctorat, nu ți-a spus Carl?

– Felicitări, Victoria!

Îmi pot permite să fiu mărinimoasă. Mamă obosită sau nu, ingenua va dispărea în sfârșit din peisaj.

– Vreau *Wheels on the Bus*[1], vreau *Wheels on the Bus*, vreau *Wheels on the bus*!!!

– Bine, Smith, te-am auzit! îi răspunde Victoria.

Nu-mi pot reține zâmbetul. Timpul ne-a adus la același numitor comun. Acum, frumusețea eterică este mama obosită a unui copil neascultător numit Smith.

– Probabil l-ai căutat deja la birourile Urban Writers[2]. Ar putea fi acolo.

– Urban Writers?

Smith o târăște pe Victoria pe holul facultății. Înainte de a dispărea după colț, Victoria se uită în urmă și-mi strigă:

– Urban Writers Space. În Manhattan. Carl se află mai mereu pe acolo. Teoria noastră este că mai predă și în altă parte.

Brusc, mă simt rănită. Un al doilea loc de muncă? Așa începe, m-a avertizat Alla. Bărbații își ascund lucruri în sertarele de șosete și dispar în locuri misterioase.

Afară, lângă grădina de crini, administratorii își desfac sandviciurile împachetate în hârtie pergaminată, iar genții li se odihnesc la brâu. Peștii apar la suprafața apei, cu gurile larg deschise pentru o avalanșă de firimituri. Îi urmăresc cum se luptă pentru hrană, alunecând unul peste altul în dorința de a câștiga.

Website-ul celor de la Urban Writers este strălucitor, plin de informație și de culoare. Urban Writers asigură un spațiu de lucru comun,

[1] Cântec pentru copii, cu o structură ciclică, interpretat de obicei în călătoriile cu autobuzul (n. red.).

[2] „Casa de odihnă a scriitorilor" (n. tr.).

birouri separate pentru întâlniri, o bucătărie aprovizionată cu ceai și cafea și o bibliotecă mică. Fotografiile arată oameni serioși înghesuiți la masa de lucru, cu grămezi de hârtii împrăștiate în fața lor. Se uită intens la liderul grizonant, cu păr ondulat, din capul mesei, care își subliniază comentariile printr-o coregrafie elegantă a mâinilor. Mi se pare că nimic nu are logică. Când eram la lucru, Carl avea tot apartamentul nostru la dispoziție, ca să nu mai vorbim despre apartamentul din Queens și de biroul de la Ditmas College. Și oare de ce și-ar mai lua Carl un al doilea loc de muncă care nu-i aduce niciun venit?

Dar femeia care conduce *workshopul* își ridică ochii albaștri din laptop, iar părul scurt, negru și mătăsos îi mângâie sprâncenele frumos arcuite. Este uimitoare în același fel misterios ca Victoria, iar numele ei sună la fel de periculos: Hermione.

– E Medovski! spune Regan și revin repede la biroul meu de la Worthington, la telefoanele care sună și la coridorul care răsună de tocurile grăbite ale stagiarelor.

– Sașa, aici sunt.

– *Privet!* Ascultă, aș putea cumpăra înainte de licitație? Achiziționare în avans sau oricum s-ar numi? Nu-ți pot da detalii, dar situația se arată urgentă.

Îmi ia un minut până să înțeleg.

– Ordinul? Aș putea discuta despre asta cu deținătoarea, dar știu că ar vrea să-l ofere cât mai multor cumpărători posibili. Sașa, ai răbdare. Până la urmă, totul va fi bine.

– Cum aș putea sta liniștit, Taniușa?

Oftează.

– Lumea a prins viteză, se schimbă de fiecare dată când clipesc. Nu mai am timp să stau liniștit!

În fundal, se aude răgetul unui animal sălbatic. Mi-l imaginez cum mă sună dintr-o grădină de pe acoperiș, de la o petrecere extravagantă, cu tigri și dresori. („Sașa a avut invitați acei mimi la Monaco, îți amintești? Hai să aducem și câțiva tigri de la grădina zoologică!")

– Ce vreți să spuneți?

– Chiar și în liceu era încăpățânat, rezervat. Devine răzbunător atunci când nu primește ceea ce își dorește. Știi genul de om, acela care pornește un război dintr-un capriciu. Îmi spune:„Vreau Ordinul. Fă-mi rost de Ordin!" Că altfel, că altfel... Unul dintre vechii mei dușmani merge la el și îl întreabă: „Avem binecuvântarea ta?" și el i-ar putea răspunde: „Oricum n-am primit Ordinul, așa că de ce nu? Cine sunt eu să vă opresc?"

– Așa, la cine vă referiți?

– La președinte, desigur! Tan, n-ai fost atentă? Președintele!!!

Pe ecranul website-ului, analizez buzele subțiri ale Hermionei, arcuite într-un zâmbet. Mi-i imaginez pe Hermione și pe Carl ieșind să mănânce supă de ramen[1] în pauza de scris la romanele lor ambițioase, cum se amestecă amândoi în mulțimea aglomerată din centrul orașului.

– Ordinul va fi al președintelui. Și când îl va avea, sunt sigură că îl va adora! îi spun vag, înainte de a închide telefonul.

– Ce naiba erau ăia? Lei? Le-am auzit răgetul până în cabina mea, strigă Regan.

Azi, poartă o ținută stil Dita von Teese și are părul ondulat pe bigudiuri și unghiile date cu lac negru.

– Deci nu sunt nebună. I-ai auzit și tu.

Regan se apropie de biroul meu și își sprijină bărbia în mâini:

– Muncim pentru niște adevărați ticăloși, nu-i așa?

Regret însă că l-am expediat pe Medovski atât de repede și îmi vine să-l sun din nou și să-l ascult. Cu cât mă sună mai des, cu atât devine mai clar că are nevoie de mine. Și-mi place vocea lui tunătoare de la telefon, care îmi transmite genul de masculinitate despre care nu știam că-mi lipsește.

---

[1] Mâncare tradițională japoneză, o supă de carne sau de pește ce conține tăiței și poate fi aromată cu sos de soia și miso. Supa mai poate avea și alte ingrediente – carne de porc, alge, bambus, ceapă verde, ou fiert sau ciuperci (n. tr.).

– Cine e bunăciunea asta? mă întreabă Regan, arătând spre desktopul meu și mi-o amintesc pe Hermione. Îmi revin în minte Carl și Hermione sărutându-se între două linguri de supă de ramen. O alung printr-un simplu *click*.

ECATERINA

Mai 1746

– Este a treia zi la rând când o cheamă pe Katia, dar în locul ei apare severa şi inflexibila Madame Krause. În ultimul timp, aceasta şi-a făcut deseori apariţia neanunţată. Prima dată, a venit în dimineaţa de după nuntă, lovind uşor cu palma aşternuturile din pat şi întrebând delicat:

– Oare Alteţa Voastră a reuşit să inspire dragoste Maiestăţii Sale?

Madame Krause intervine atunci când împărăteasa devine extrem de nemulţumită de Ecaterina, pentru a discuta despre petrecerea de cu seară în compania prietenelor ei sau despre proveniența unei rochii ce rivalizează evident cu una dintre cele douăsprezece mii de rochii ale împărătesei.

– Unde e Katia? întreabă Ecaterina.

– Care Katia?

Madame Krause este ordonată şi pretenţioasă. Ochii ei studiază atent dormitorul, în căutarea detaliilor care să-i completeze raportul.

– Dacă aveţi întrebări referitoare la o anumită doamnă de la Curte, va trebui să vă adresaţi împărătesei.

Într-un colț al camerei zace piciorul de lemn al unuia dintre soldații lui Petru, aruncat peste faldurile așternutului. Madame Krause îl observă. Toată Curtea e obsedată de întrebarea nebunească: oare mariajul s-a consumat? Oare Petru și-a demonstrat bărbăția? În anumite cercuri, circulă o glumă conform căreia soldații de lemn îndeplinesc atribuțiile Marelui Duce. Desigur, realitatea nu e prea departe de adevăr. Petru preferă jocul cu soldații în loc să-și consume căsnicia.

Ecaterina se ridică în picioare cât e ea de înaltă și o privește fix și cu furie pe Madame Krause.

– Aș vrea să o văd imediat pe doamna mea de companie, Ecaterina Vasilievna Zukova.

– Mă tem că este imposibil.

– Trebuie să vă reamintesc că însăși Marea Ducesă se interesează în privința ei?

– Tânăra la care se referă Maiestatea Voastră a dispărut.

– Unde a dispărut?

– A fost alungată de la Curte. De însăși împărăteasa.

În sinea ei, Ecaterina înțelege. Își poate imagina scena – orele dinaintea răsăritului, mai mulți bărbați care îi luminează drumul cu torțe, Katia acceptând să fie îndepărtată de la Curte și forțată să se urce în trăsura care o aștepta. Ar fi putut avea buna-cuviință de a cere să o vadă pe Ecaterina și să-și ia rămas-bun. Periile, acele de păr și fundele pe care le-a lăsat în urma ei au fost date servitorilor. Pleoapele Ecaterinei zvâcnesc dureros.

Imediat după nuntă, s-a precizat clar că până când nu va apărea un moștenitor născut la termen, toate distracțiile Marelui Duce și ale Marii Ducese vor fi interzise. Încet, împărăteasa a început să le îndepărteze pe confidentele Ecaterinei. Prima trimisă înapoi la Zerbst, cu tot cu bagaje, a fost mama ei.

Ecaterina își amintește cum Johanna a mai zăbovit pe lângă trăsură, cum i-a aranjat colierul, a mângâiat-o pe frunte și i-a șoptit cu tristețe:

– Și astfel, s-a sfârșit.

Şi în timp ce trăsura care o purta pe mama ei se îndepărta, Ecaterina şi-a dat seama că probabil nu-şi va mai vedea familia niciodată. Iar acum a pierdut-o şi pe Katia. Îşi priveşte Ordinul de pe piept, cel pe care îl poartă zilnic. Sfânta Ecaterina e singura prietenă care i-a mai rămas.

S-a aşteptat ca mariajul să îi asigure statut social sigur la Curte. Eliberată de presiunea poziţiei sale incerte, şi-a imaginat ore libere petrecute alături de Katia şi Zenia, singurele dintre doamnele ei de la Curte în care avea deplină încredere. În schimb însă, ea şi Petru sunt reţinuţi într-o închisoare regală şi fiecare mişcare le este pândită de spioni. Auzise că Bestuzhev i-a sfătuit să o oblige să renunţe la ultimele obiecte pe care le purta când era liberă şi împărăteasa chiar o acuza zilnic din cauza asta:

– De ce porţi aia? Dă-o jos! a spus despre un nou colier de smaralde, recent comandat, iar atunci, Ecaterina a văzut la gâtul împărătesei un colier de smaralde asemănător.

Se întreabă dacă Elisabeta are informatori care ştiu despre nopţile ei de singurătate alături de Petru, atunci când dorm cât mai departe posibil unul de celălalt.

Madame Krause nu este o femeie îngrozitoare. Ecaterina îi simte privirea compătimitoare. După ce şi-a terminat inspecţia, aceasta se întoarce spre Marea Ducesă.

– Ştiţi, n-are rost! Prietena Alteţei Voastre nu va fi adusă înapoi şi nu veţi mai afla niciodată veşti despre ea. Vă asigur că este într-un loc ospitalier, împreună cu familia ei. Împărăteasa şi-a dorit asta, pentru ca Maiestatea Voastră să vă îndepliniţi datoria.

Datoria, se gândeşte Ecaterina cu tristeţe. Dacă ar şti cu toţii că soţul ei devine distant numai la gândul că e obligat să o atingă. Şi e destul de sigură că ar trebui să se atingă pentru a crea un moştenitor la tron.

Madame Krause stă pe marginea patului şi smulge unul dintre soldaţii lui Petru. Pufneşte:

– Soţul Maiestăţii Voastre îşi neglijează îndatoririle.

– Vă rog, doamnă Krause. Are nevoie de ei!

În ciuda propriei voințe, simte nevoia să-l protejeze pe Petru și pe soldățeii lui de lemn, pe care-i iubește ca pe prietenii lui, aceste jucării care-l respectă mai mult decât oricine altcineva de la Curte. Dacă ei nu reușesc să respecte ordinele militare, sunt mustrați, întotdeauna justificat. Petru are putere doar când se joacă cu ei.

Se așteaptă să primească un răspuns aspru și supărat.

– Mai vedem.

Acești gardieni ai închisorii au mare trecere la împărătească, se pot folosi de situație pentru a obține favoruri pentru ei înșiși. Dar, spre surprinderea ei, Madame Krause doar zâmbește, își pune degetul la buze și spune:

– Șșșt! Va rămâne între noi.

Din fericire, mai sunt celelalte doamne de la Curte, Zenia și Vika, cele care îi împletesc părul și alături de care cinează în nopțile târzii. Zenia este cea drăguță, dar cu aspect fizic de țărancă și origini suspecte. Mama ei provenea dintr-o familie de iobagi și a reușit să se mărite cu un latifundiar văduv. Râsul Zeniei e prea puternic și explodează în cele mai nepotrivite momente, dar nu se plânge niciodată și, în zilele astea cumplite, umorul ei face diferența dintre supraviețuire și disperare. Vika are un aer de superioritate față de Zenia, vorbește doar în limba franceză și le atrage atenția tuturor că ea provine din neamul Rostovilor, una dintre cele mai vechi și mai nobile familii din Rusia. Sunt ursuze una cu cealaltă și concurează pentru a primi atenția Ecaterinei, Zenia strălucind prin anecdotele și bârfele ei, iar Vika remarcându-se datorită cunoștințelor despre moda europeană și intrigile de la Curte. Cu ele, Ecaterina discută frivolități, glumește pe seama nasului mare al lui Besthuzev sau râde de costumele ciudate ale demnitarilor neinstruiți corespunzător, veniți pe neașteptate la Curte. Împreună, ele analizează amănunțit cele mai recente baluri, pe acelea care încep după ora șapte

şi jumătate seara, care le strică reputaţia, căci pentru a participa sunt nevoite să treacă printr-o uşă destinată unei categorii sociale inferioare.

Mâinile lor sunt aspre de la acele de cusut, iar buzele lor spun poveşti frumoase. Amândouă îi stau la dispoziţie pentru distracţie şi, când dorul de Katia o cuprinde şi o copleşeşte, ele o alină prin conversaţia lor naivă. Fără compania lor, camerele ei sunt goale – tapiseria franţuzească a fotoliilor e inutilă, măsuţa de toaletă solitară se zăreşte fantomatic într-un colţ şi nimeni nu se aşază pe canapeaua din salon. Fetele se înghesuie să vadă noile bijuterii ale Ecaterinei şi imită înfăţişarea împărătesei la bal, intrarea ei spectaculoasă, maiestuoasă, intempestivă. Când în camera Ecaterinei se face prea linişte, când se lasă noaptea solitară, Vika şi Zenia înviorează atmosfera prin muzicalitatea vocilor lor.

– Ce inel frumos poartă Marea Ducesă, poate prea frumos!

Zenia defilează prin salon jucând rolul împărătesei, ca şi cum ar spune: „Aici suntem în siguranţă, Maiestatea Sa se află printre prieteni."

Dar duşmanul ar putea pândi pe holuri, adulmecând faptele rele. Pentru a-i evita mânia, ar putea pur şi simplu să-şi dea jos inelul.

– Voi reveni la Alteţa Voastră de îndată ce vor începe durerile facerii, intervine în conversaţie Vika.

Dar greşeşte când spune asta. Ecaterina este deja extrem de conştientă că împărăteasa aşteaptă un moştenitor şi că este gata să izbucnească plină de furie. A trecut aproape un an de la căsătorie.

– Taci, proasto! izbucneşte Zenia, îmbujorată. Marea Ducesă are suficient timp la dispoziţie!

Vikăi îi vine să intre în pământ de ruşine şi amândouă îşi reiau brodatul.

Apoi Vika este izgonită. Din cauza noii legături încordate dintre Rusia şi Franţa, comenzile de brocart franţuzesc au fost anulate.

Nicio distracţie până când nu vor avea un moştenitor!

Până şi balurile sunt organizate de aşa natură încât să fie plictisitoare. Ecaterinei îi place să danseze, dar invitaţii au cel puţin treizeci

de ani și se mișcă rigid, fiind lipsiți de grație pe podeaua sălii de dans. Pentru a o răni intenționat, împărăteasa s-a asigurat că nu vor fi invitați tineri, iar Marea Ducesă e obligată să asculte conversația anostă a bătrânelor contese și prințese.

– Va fi o vară bună pentru călărie?

– Hulgakov va câștiga iar la jocul de Dame?

Zenia și Evdotia sunt ținute la distanță, flirtând cu ambasadorii și ofițerii la un pahar de suc.

Tot dansul de la Curte seamănă cu un spectacol, mimând distracția. Coregrafia ar putea fi însăși imitația mariajului. Ecaterina rătăcește pe coridoarele palatului, vede jucătorii de cărți învăluiți în fum, cercurile diplomaților străini, deja amețiți de băutură și primele scântei ale focurilor de artificii. Nu e nimeni căruia i-ar putea vorbi.

E atrasă în jocul de Marocco și servitoarea îi întinde samovarul, ținându-l de toartă. Toți cei prezenți se tem să respire, în timp ce ea se apropie de bețișoarele împrăștiate, urmărindu-i încordați efortul de a extrage unul fără a le deranja pe celelalte. Mâna ei plictisită și tremurătoare dărâmă imediat structura pieselor. Merge mai departe.

Dansurile devin în sfârșit animate: dansuri populare rusești și menuete poloneze. În trecut, Ecaterina ar fi fost protagonista în spectacolului de dans de la Curte, dar acum nu mai simte nicio plăcere să danseze și nici măcar să privească momentele de dans ale invitaților. Aceste dansuri obișnuiau să fie pline de romantism, intrigi, flirturi și de senzația de a fi sprintenă, îndrăzneață și frumoasă. Lumea încă o felicită pentru mariajul ei, iar bărbații destul de inteligenți să observe indiferența ei față de Petru se încumetă să o impresioneze prin atenția lor. Dar ea se concentrează în a oferi răspunsuri cuvenite, la înălțimea rangului ei.

Ea și cu Petru dansează împreună primul menuet și conștientizează privirea nerăbdătoare a împărătesei care îi măsoară formele din cap până în picioare, ca și cum ar încerca să răspundă celei mai insistente întrebări de la Curte: au întreținut sau nu relații intime? De ce durează

atât de mult până vor deveni părinții moștenitorului Curții Regale? Zvonurile de la Curte susțin că Elisabeta insistă să-l domine complet pe Petru cel ridicol, pentru a-l pregăti pe viitorul copil al Ecaterinei să devină moștenitorul tronului. În ciuda pregătirii zilnice făcute fără tragere de inimă cu profesorul de dans, Petru greșește pașii, execută de mântuială majoritatea figurilor, se ridică pe vârfuri atunci când ar trebui să execute *plié* și pierde ritmul complet. Soarta întregului popor rus depinde doar de capacitatea de procreare a Ecaterinei.

– Alteță, ați putea să depuneți mai mult efort, cel puțin în public, îi spune ea acoperind muzica.

Ecaterina are acum mai mult curaj să îi ofere sugestii.

– Ce-ți pasă?

– Toți ne privesc, îi atrage ea atenția.

Evident. Își îndreaptă postura pentru a executa o piruetă scurtă ca să distragă atenția publicului, care stă la pândă și îi compătimește.

Dansul durează la nesfârșit. În timpul uneia dintre ultimele piruete, i se pare că vede ochii înțelegători ai Katiei și își întoarce capul brusc în cealaltă parte, străduindu-se să găsească o bătrână care să nu semene deloc cu prietena ei.

– Cui îi pasă dacă ne privesc? Dumnezeule, ție de ce-ți pasă?

– Pentru că acum suntem căsătoriți și există anumite așteptări de la noi.

– Și ce dacă? Știi că eu și Zenia ne iubim. Toți știu că pe ea o prefer. I-am spus Contelui Devier că nu există termen de comparație între voi două. N-a fost de acord. Ne-am contrazis vehement pe marginea acestui subiect, dar e evident că Zenia e mult, mult mai frumoasă decât tine.

Ecaterina se forțează să continue menuetul cu pași mici, tempo măsurat, ținută regală, solemnă și reverențe ceremonioase.

– Așa deci?

– Cum? Nu-mi spune că nu știai!

Ecaterina are certitudinea că relația dintre Petru și Zenia nu e mai avansată din punct de vedere erotic decât relația lor. Are siguranța că sentimentele lui sunt confuze și neîndemânatice ca ale unui adolescent. Și totuși aceste vești o dor. Trădarea Zeniei, capacitatea lui Petru de a se bucura de o companie plăcută și propria ei singurătate, toate laolaltă dor foarte tare. Își adună rămășițele mândriei călcate în picioare:

– Toți știu despre Maiestatea Voastră și Zenia? Atunci, vă sugerez să aveți grijă cui faceți confidențe.

– Zenia e frumoasă, iar tu, categoric nu!

Geamătul mut din gâtul ei devine mai profund și mai intens. Mâna ei sprijinită pe talie atinge conturul ascuțit în formă de stea al Ordinului, etalat pe șold. De fiecare dată când privește chipul de pe medalie, Sfânta Ecaterina pare că râde ironic de ea: „Pentru Dragoste și Patrie", într-adevăr. Sfinții ăia au așteptări prea mari de la muritorii de rând. Și exact când își dorește ca balul să ia sfârșit, pentru a se putea refugia în intimitatea dormitorului ei, muzica îi îndeamnă mai departe la dans.

Să fi trecut doar o săptămână de atunci? Înghețul din ianuarie. Aici domnește o iarnă permanentă, care îți străpunge creștetul și îți pătrunde în pori. Ecaterinei i se pare că iarna de acasă era mai puțin geroasă și posomorâtă, era într-adevăr rece, dar fără să producă victime. Cerul prusac avea un infinit de nuanțe, pe când aici e apăsător, nemilos și cenușiu. Însă căldura focului încălzește salonul și îl învăluie într-o strălucire delicată. Mare Ducesă se arată binedispusă azi. Asta este una dintre puținele după-amiezi care-i aparțin, împărăteasa tocmai s-a trezit din somn și participă la o ședință de consiliu cu un demnitar scoțian. De dimineață, Ecaterina i-a ținut companie invitatului, s-a interesat de detaliile emoționante referitoare la chipeșul prinț Charlie[1]

[1] Prințul Charles Edward Louis Philip Casimir Stuart, al doilea pretendent iacobit la tronul Angliei, Scoției și Irlandei (n. tr.).

și la revolta eșuată a iacobiților. Dar exact când povestea se încheia fascinant cu fuga chipeșului prinț Charlie în Scoția, doamna de onoare a împărătesei a întrerupt-o și a trimis-o în altă parte pe Marea Ducesă.

Acum, Ecaterina joacă singură șah. În același timp, *Dicționarul istoric și critic* al lui Pierre Bayle stă deschis în fața ei, la fel și romanul de dragoste *Tirant lo Blanc*, iar ea se învârte printre ele atunci când plictiseala îi dă târcoale și uneori își mai notează: „Înlăturarea iobăgiei este inevitabilă. Oamenii nu trebuie să trăiască temându-se de autoritate."

Dar chiar atunci când devine somnoroasă și stă prăbușită pe canapeaua din alcov, aude pași. Pașii lui Petru sunt ușor de distins față de ai celorlalți, prin felul în care lovesc podeaua de lemn, stângaci și dezordonat. Ea ascunde sub o pernă brodată cărțile pe care Marele Duce le-a privit întotdeauna cu suspiciune.

El năvălește brusc înăuntru și explodează:

– Ai izgonit-o, nu-i așa? N-ai vrut să fiu fericit, egoisto!!!

Vestea abia dacă o mai surprinde, totuși simte impulsul solidarității dureroase. Și ei începuse să îi placă Zenia.

– Maiestatea Voastră ar fi trebuit să fie mai discret, îi spune. Doar v-am avertizat la bal!

– Dar toți eram prieteni, cel puțin așa am crezut. Ne-am jucat împreună.

Ecaterina nu i-a mai auzit vocea atât de sufocată de sentimente, deși infantilismul lui persistă. Ne-am jucat împreună? *Ce păcat*, se gândește, *că am trăit toți în aceeași izolare delicată și totuși nu ne-am putut consola reciproc.* Ea a pierdut-o pe Katia și acum și el suferă prima pierdere majoră.

Se apropie de el, plină de compasiune, dar Petru îi îndepărtează violent mâna întinsă.

– Ne-ai trădat, iar eu am avut încredere în tine! îi spune cu vocea sugrumată.

Are pupilele întunecate și ochii ieșiți din orbite. Arată ca și cum ar fi gata s-o lovească. Ecaterina pufnește disprețuitoare:

– Eu vă păstrez secretele odioase!

– Atunci, cine ar putea fi de vină, dacă nu tu?

– Gândiți-vă, copil naiv! Dacă eforturile Alteței Voastre de a păstra discreția au ajuns cunoscute celorlalți, atunci oricine dintre cei o sută de oameni de la Curte ar putea fi vinovat!

Revelația adevărului îi transformă expresia feței, în timp ce se înfruntă reciproc. Dar, de data asta, Petru nu mai ripostează sarcastic. Acum ceața se ridică din mintea lui și ceva înăbușit și fragil iese la suprafață. Înțelege complet gravitatea situației lor. Sunt singuri, prinși împreună în aceeași cursă, pentru toată viața lor. Dincolo de fereastra palatului, un popor înghețat, imens, urmează să fie împărțit între ei.

TANIA

În prezent

– Sisi, aici! strig, ca şi cum a alerga după soacra mea pe stradă e o pură întâmplare norocoasă.

De fapt, îi cunosc programul atât de bine, încât, la momentul potrivit, e uşor să-i observ silueta strălucind în soare. Sala de gimnastică a lui Frances Vandermotter se află după colţ de Worthington, pe Second Avenue, şi deseori, pe la ora zece şi patruzeci şi cinci, sprinteză şi trece de uşile turnante, decorate cu model auriu, purtând părul blond ascuns sub şapcă şi ochelari de soare fumurii.

– Ce mai face meniscul rupt al lui Armand?

– E mult mai bine, mulţumesc. Ei, dar pe unde umbli? Au trecut săptămâni întregi de când ne-am întors din Grecia!

Frances mă sărută şi mă îmbrăţişează cu braţele-i tonifiate.

Am evitat familia Vandermotter, îmi vine să-i răspund. Ce ar trebui să spun? *Fiul tău m-a părăsit sau cel puţin aşa cred. Ştii ceva despre asta? Se mai întoarce?*

După ploaie cerul îşi arată limpezimea şi este una dintre acele zile senine, care fac până şi cutiile de gunoi să strălucească fermecător.

Bărbați stau ascunși în mașinile lor în fața casei de licitații Worthington, iar străzile sunt aglomerate de costume și cămăși albe, scrobite, ca de spital. Picioare goale sunt expuse pretutindeni.

– Cum a fost în Grecia?

– O, Dumnezeule, cui nu-i plac insulele? Oriunde ai întoarce camera de filmat, e perfecțiunea desăvârșită. Și tu? Cum stau lucrurile la birou? Nu urmează licitația ta?

Intrăm în vâltoarea agitației de la ora prânzului, femei încălțate cu pantofi comozi și mai puțin comozi au castroane de plastic pline cu napi sau vase de supă care picură.

Pasiunea pentru călătorii a socrilor mei e pe locul doi după plăcerea pe care o au atunci când recapitulează itinerariul. Hotelul, mesele, amintirea cu lux de amănunte a fiecărei atracții turistice, peisajele proaspăt descoperite despre care insistă să-mi spună că sunt neglijate de ghidurile turistice, comori ascunse dezvăluite datorită întrebărilor adresate localnicilor. Mi-a luat ceva timp să înțeleg că familia lui Carl și-a canalizat toată teama, dragostea și afecțiunea în jurul a două sau trei subiecte de discuție. Călătoriile, adăpostul social pentru copii și amintirea unui trecut glorios. Locul lor solid în lume m-a șocat în moduri care lui Carl trebuie să-i fi provocat o nefericire profundă.

– Tania, trebuie să vii să ne vizitezi weekendul ăsta! Nu ai nicio scuză să lipsești. Armand va face cocktailuri cu whisky, bitter, apă și zahăr, garnisite cu felii de citrice și cireșe. Câteva doamne de la centrul de plasament vor veni mai târziu, pentru a discuta afaceri. Suntem într-o situație financiară îngrozitoare. Îngrozitoare! Probabil va trebui să închidem centrul. Nu știu de unde am putea obține bani așa din scurt.

– Hai să vorbim mai mult despre asta în weekend. S-ar putea să am o idee cum să vă ajut, îi spun.

Gândesc mai repede decât vorbesc. Observând schimbarea expresiei de pe chipul lui Sisi, mă topesc de emoție. A fi demnă de ei înseamnă că aș putea fi una de-a lor.

– Tania, e minunat! Nu știu ce să spun! răspunde Frances după ce i-am făcut o promisiune incredibil de îndrăzneață.

– Sigur, nicio problemă. Un client de-ai mei s-ar putea să fie în căutarea unei cauze nobile.

– Nu-i așa că asta ar fi salvarea într-al doisprezecelea ceas? O voi suna pe Miggy. Va fi încântată. Cu toții suntem!

Cât de fragilă pare mama lui Carl, dar cât de puternică este de fapt! În toți anii căsniciei noastre, a oscilat între a mă invita la ei și a păstra distanța. Niciodată n-am știut dacă mi-era prietenă sau dușmană. Cred că voi afla în curând.

Seara, Carl și cu mine ieșim pe o stradă aglomerată de pe Queens Boulevard. Trebuie să fi fost un fel de paradă sau concert, deoarece trecem de rusoaice veritabile splendide, strălucitoare, purtând haine strânse cu cordon în talie, mergând braț la braț împreună cu familiile lor. Pe măsură ce trecem de ele, văd în ochii lor scântei care mă judecă și mă condamnă. Toate îmi șoptesc brusc, în capul meu se ivește un cor armonios de rusoaice. Mă dojenesc cu afecțiune maternă și par să-mi spună: *Ai eșuat, dar poate încă nu e prea târziu. Cum ai trecut cu vederea cel mai evident lucru pe care o rusoaică îl știe dintotdeauna?*

Aceste doamne adevărate, însoțite de câini, arogante din cauza puterii pe care o au, alimentate de amintiri, înfășurate în blănuri și lycra, merg visând cu ochii deschiși. Cât de romantice mi se par totuși aceste femei, pline de secrete și dorințe! Strada aceea din Queens, cu clădiri anonime de cărămidă, cu străzi întortocheate, tulburătoare le ascunde bine secretele.

– Deci aici locuiești.

– De fapt, îmi place aici! spune Carl.

Pare că a trecut printr-o transformare fizică în lunile cât am fost despărțiți. Stilul lui a devenit mai tineresc și mai hippie, poartă un tricou decolorat, care se întrezărește pe sub cămașa descheiată la gât, jeanși cu talie joasă și tenișI, spre deosebire de cămășile îngrijite și

curate din bumbac kaki și pantofii de piele eleganți. Aspectul general al acestei schimbări mă șochează sincer.

– Locul ăsta nu s-a schimbat deloc.

Rainbow, vechiul supermarket orășenesc nasol, care obișnuia să găzduiască chioșuri Waldbaum, bodegi de vinuri din Republica Uzbekistan, tarabe cu rulouri de șiș kebap bukhariene[1] și farmacii rusești. Mergem stingheri, cu brațele atârnând pe lângă corp. De obicei, îl țineam de braț. Seara este momentul plimbărilor făcute în tihnă și oamenii se împart în funcție de sex. Bărbații merg înainte cu prietenii lor și femeile îi urmează. Ambele grupuri râd și vorbesc despre propriile griji. Din când în când, bărbații se întorc și se adresează femeilor. Din când în când, femeile se prefac a-i bârfi pe bărbați, ca și cum aceștia nu le-ar auzi. Mă gândesc că lumea în care trăiesc este uneori mai maleabilă decât am presupus. Am respins acest lucru, m-am izolat în lumea nouă, presupunând că ceea ce lăsasem în urmă a murit deja.

– Arăți minunat! adaug.

Șmecheria constă în a-ți transforma întotdeauna teama în opusul ei și a transmite încredere.

– Și tu. Dar tu arăți întotdeauna bine.

– Ai muncit mult la carte?

– Cel mai mult m-am gândit, îmi spune, mușcându-și buza inferioară.

Nu-i mai pot controla aceste mici obiceiuri.

– Încerc să-mi dau seama de ce sunt atât de nervos. Nu, mai degrabă surprins. Știi tu?

– Nu, nu știu. Spune-mi tu!

Bărbatul de lângă mine începe să devină nesigur. Aproape pentru a mă convinge că încă mai e acolo, că încă e soțul meu, îl opresc, ca să-l

[1] Evreii bukharieni din comunitatea Mizrahi din Asia Centrală, care vorbeau Bukhori, un dialect tadjic al limbii persane. Numele lor provine din fostul Emirat Bukhara, situat în Asia Centrală, unde exista odată o comunitate evreiască. De la dizolvarea Uniunii Sovietice, majoritatea au emigrat în Israel sau în Statele Unite (n. tr.).

oblig să se uite la mine. Suntem în faţa unui restaurant bukharian, la mesele zgomotoase se toastează vesel. A început să plouă mărunt, o ploaie fină, aproape imperceptibilă ni se prelinge pe piele. Din când în când, uşa se deschide şi aroma de carne afumată umple aerul.

Carl se întinde să-mi scoată ceva încurcat printre suviţele de păr.

– De fapt, cred că mai am nevoie de câteva săptămâni. În fiecare zi simt ceva diferit. Aş vrea să-mi pun ordine în gânduri.

– De ce? îl întreb.

Vine un moment când aceste cuvinte – „de ce" – trebuie rostite. Îl văd îndepărtând un punct imaginar şi observ că instinctiv încă se comportă ca şi cum ar fi soţul meu.

– Iubitule, vorbeşte cu mine!

Carl scrutează strada, ca şi cum ar spera să găsească vreun tunel în care să dispară. A vorbi despre sentimente n-a fost niciodată punctul lui forte. Se crispează în încercarea de a evita să purtăm această discuţie.

Un cuplu iese din restaurant şi exclamă din cauza ploii. Bărbatul o lasă pe femeie sub streaşină şi-i promite să revină cu maşina.

– Măcar însoţeşte-mă la părinţii tăi, câtă vreme încercăm să salvăm aparenţele. Ce nevoie avem să le stârnim îngrijorarea?

– Ai dreptate. De acum încolo, ar trebui să păstrăm aparenţele în faţa familiilor noastre.

Carl arată jalnic, epuizat şi chinuit.

Atâtea soţii trec pe lângă noi, singure sau însoţite. Sunt îmbrăcate fie în rochii mulate, cu tocuri înalte, fie cu rochii largi, stil caftan şi tocuri înalte, au părul vopsit şi prins la spate. Bârfesc sau privesc drept înainte şi avansează grăbite, cu genţi, pungi şi cărucioare pentru cumpărături.

O anecdotă rusească: soţia dresează noul căţeluş. Soţul îi priveşte sceptic: „Draga mea, mă tem că nu vei obţine rezultate prea bune." Soţia îi răspunde: „Nu-ţi face griji. E o chestiune de răbdare. Nici cu tine nu mi-a fost uşor la început."

Îl iau pe Carl de mână.

– Poţi să-mi spui dacă mă mai iubeşti? Eu te iubesc în continuare.

Încet, o mașină parchează lateral în fața noastră. Bărbatul oprește motorul și trece pe locul pasagerului să-i deschidă femeii ușa, apoi o conduce de sub streașină și îi protejează părul cu sacoul lui. Mi se usucă gura. Am senzația că e plină cu nisip zgrunțuros.

– Sigur că te iubesc. Încerc doar să găsesc o modalitate să mă remarc. Înțelegi?

– Cum adică să te remarci? Nu, nu înțeleg, îi răspund cu tristețe.

Apoi îi atrag atenția că am întârziat acasă la ai lui.

Intrăm cu pași greoi în apartamentul familiei Vandermotter, răvășiți, uzi și nefericiți.

– Într-adevăr, arătați ca și cum v-ați fi îmbrăcat pentru o ocazie specială.

Frances ne salută. Poartă o rochiță albă, fără mâneci, cu marginile împodobite cu cireșe.

Astăzi îmi dau seama că apartamentul părinților lui Carl nu mi se mai pare un loc magic. Obiectele din interior și-au pierdut aerul mistic, străin. Portretul acela puritan îngrozitor, moștenit de la mătușa Vivian, care aveao herghelie în Virginia, puloverul de lână înrămat de la Yale, universitatea absolvită de Armand, nava pe care stă afișat cu mândrie anul 1793. Pete de portocaliu peste tot, ca un omagiu adus moștenirii olandeze. Familiile Vandermotter și Mortimer și-au înrămat arborii genealogici întinzându-și crengile roditoare pe parcursul mai multor generații.

Cu timpul, deteriorarea căminului Vandermotter a devenit din ce în ce mai evidentă, dar membrii familiei încă încercau prestidigitația pentru a-i conferi lustrul poleit, cizelat, în timp ce-i ascundeau fisurile. Sisi și-a împărțit elementele de decor în două categorii: piesele expuse pentru musafiri și cele destinate uzului zilnic. Antichități din Limoges, porțelanul și argintăria își găsesc locul în dulap, farfuriile și tacâmurile de la magazinul Broadway Panhandler pe masă, iar lămpile Tiffany sunt expuse la vedere. Corpurile de iluminat cumpărate de la compania Crate

and Barrel stau aprinse, iar pe dulap, în baie și pe pat se află șervete și așternuturi cu bordură de dantelă. Prima dată când l-am întâlnit pe Carl, m-am gândit la tot extrem de precaută, apreciind, prin comparație, lipsa ostentativă a bunului-gust de care suferă părinții mei.

În sfârșit, un imigrant are o relație sănătoasă cu chestiile astea, a spus odată mama, după un dineu la familia Vandermotter, când am rămas fără subiecte de conversație înainte ca felul principal să ne fie servit. *Știm că totul e consumabil, că am putea fi siliți să renunțăm imediat la ce avem. Oamenii ăștia pur și simplu țin cu tot dinadinsul la lucrurile urâte.*

Dar poate a fost vorba doar despre instinctul de conservare, fiind silită să mă despart de obiectele de familie, să mă detașez de lucrurile care mă definesc. Emigrând din Uniunea Sovietică, părinții mei au trebuit să-și aleagă cu grijă toate bunurile pe care și le-au pus în valize care cântăreau o tonă. Spații importante au fost alocate hârtiei igienice și manualelor practice de homeopatie, convinși că nu existau în America. În urma lor, a rămas colecția de timbre valoroase, adunate cu drag toată viața de tata, un hobby pasionant pe care nu l-a mai continuat în America. Mama s-a temut că toată colecția ei de bijuterii de aur sovietic ar fi lipsită de valoare, dar tot mai păstra în mintea ei amintirea colierelor și a inelelor. I-ar fi plăcut să revadă un inel înconjurat de o seceră din safire mici.

Și casa părinților mei din Ramsdale afișează o lipsă de respect față de tradiție. Mobila este mutată dintr-o cameră în alta, în funcție de dispoziția mamei mele, sunt aduse covoare noi și ieftine, iar cele vechi, aruncate, și perdelele sunt schimbate în funcție de anotimp. Totul este cumpărat la reducere. Nimic prea scump sau valoros, nimic care să-i fie drag mamei mele, dacă am fi obligați să ne despărțim de el.

Prin contrast, căminul Vandermotter a rămas neschimbat pe tot parcursul celor șaizeci de ani cât a aparținut familiei. Acolo ai sentimentul funebru că ești copleșit de piesele de mobilier și înțelegi că niciuna dintre ele nu se potrivește în aceeași cameră cu celelalte, că prespapierele și alte bibelouri sunt mutate doar de echipa de curățenie.

Dacă unul dintre obiecte alunecă, de exemplu un tablou sau piciorul unei mese de scris, vei descoperi urma albă imprimată de piesa originală pe perete sau pe podea, și vei fi sigur că ești primul care a trezit acest obiect din somnul lui veșnic.

Carl trece repede pe lângă mine, în drum spre bucătărie, de unde îl aud desfăcând o cutie de bere. Cât de mult mi-aș dori să îl mângâi pe spate, atingerea asta liniștitoare funcționează atât de bine când mergem în vizită la ai lui.

Armand intră relaxat, ține băutura în mână și e însoțit de Miggy. Pentru mine, Miggy este o femeie de neînțeles, arată ca o pasăre cu gâtul întins, are acea expresie care denotă fie confuzia, fie nevoia de ochelari. Este divorțată, situație ce trezește o simpatie exagerată soților Vandermotter, care o invită întotdeauna serile la ei acasă.

– Frances ți-a povestit despre Santorini?

Suntem siliți să luăm loc și să ascultăm o descriere detaliată a insulelor grecești, aroma și gustul special al vinurilor albe, peisajul insulelor Ciclade, farmecul mănăstirilor bizantine. Frances și Armand s-au pregătit pentru excursie citind tragediile grecești ale lui Eschil. Miggy dă din cap ca o bufniță, a mai auzit aceste informații și înainte, dar acum dă impresia convingătoare a interesului reînnoit.

– Sisi, cum mai merg lucrurile cu parteneriatul?

Carl are și mai puțină răbdare să asculte impresiile din vacanță și îi zâmbesc conspirativ.

– Groaznic! Dacă nici acum nu vom reuși să strângem fonduri, atunci probabil va trebui să închidem centrul de plasament, spune mama lui, aranjând farfuriile pentru pișcoturi.

Cu timpul, a devenit evident faptul că această operă de caritate e singura cauză pe care Carl și mama lui o au în comun, singura lor ocazie de apropiere. În timpul programării galelor, a expedierii felicitărilor către copii, a participărilor la întâlnirile cu președintele centrului, mama și fiul își exprimau reciproc dragostea nerostită.

La început, când încercam să o cuceresc pe Frances, îi eram discipolă entuziastă, însoțind-o la întâlnirile de afaceri cu sponsori și la dejunurile oficiale. Din afară, totul părea atât de exclusivist și important – am văzut fotografii la rubrica de stil din *New York Post* și pe acei oameni profesioniști, neconvenționali, relaxați, care se întâlneau la muzee și purtau pălării elegante la *garden party*-uri. În realitate, am fost fascinată să constat cât de neatractivi erau de fapt oamenii cărora li se acorda atâta credit, cât de încântați păreau să fie unul în compania celuilalt, cum tot calmul și confortul lor proveneau probabil din acest statut moștenit sau dobândit prin căsătorie, și mi-am dorit și eu, la rândul meu, să beneficiez de aceste privilegii.

– Trebuie să depui efort. Oamenii pur și simplu au nevoie să te cunoască, m-a sfătuit Frances la unul dintre acele prânzuri oficiale, când eram așezată între Miggy, Clara și o altă femeie cu păr mătăsos, dat cu gel, care dezvăluiau cu lux de amănunte conținutul dietelor pe care le urmează.

Conversația era extrem de plictisitoare.

– Dacă amestec avocado cu un strop de lămâie, corpul meu poate absorbi acea grăsime monosaturată, spunea Miggy.

– O, dar eu nu mă ating niciodată de avocado. Oricât ar părea de stupid, mi-e teamă de el.

– Dar este absurd! Îți echilibrează proporția de sodiu și potasiu. Eu mănânc zilnic un avocado întreg.

– Știu. Și nutriționistul meu îmi spune același lucru. Nu are sens.

– Măcar recunoști asta.

În timpul discuției lor, mintea îmi rătăcea și eram recunoscătoare pentru că soțul meu nu-mi făcea reproșuri în privința acestor preocupări pe care el însuși le evita. Carl iubea copiii, dar niciodată nu-i plăceau petrecerile și atunci când îi descriam seratele mele, petrecute în cadrul reuniunilor de la birou, înfrumusețându-le cu efecte comice – *Atacul avocadoului ucigaș!* Carl obișnuia să-mi spună:

– Biata Tania, ce plictiseală!

În orice caz, mi-a fost imposibil să-l iau la mesele rotunde, cu orhidee ale căror tulpini lungi atârnă și farfurii cu filé de pește crud, stropit cu ulei. Acum că am apărut în *Financial Times* și acele femei mi-au trimis e-mailuri încontinuu de când a fost publicat articolul, pare și mai absurd faptul că am încercat să-l invit să ni se alăture.

Îmi dau seama că Frances vorbește deja de ceva timp.

– Am progresat de când cu criza financiară. De fapt, a trebuit să reduc treptat alte solicitări, încât să mă pot concentra singură pe organizație. Acum sunt trezorier.

Armand se înclină pentru a servi ceea ce acum recunosc a fi cocktailul *Eastside,* cu o felie de lămâie plutind în pahar. Îmi pot imagina un dulap întreg plin de jachete stil marinar, cu butoni de aur, cum e cea pe care o poartă acum.

Miggy se înfășoară mai strâns în cardiganul cu revere late.

– Sisi minimalizează totul, ca de obicei. A avut loc o schimbare în consiliul de conducere. De fapt, a fost o adevărată încurcătură. Indiferent de încercări, n-am mai putut reveni la sumele pe care le aveam în 2008. Și acei bieți copii! Cu greu avem destui asistenți sociali care să se ocupe măcar de jumătate dintre ei.

– Situația este tragică așa cum se prezintă, spune Carl.

– Ar trebui să organizăm o altă strângere de fonduri. Eu sunt gata să vă ajut în orice fel.

– Consider că două strângeri de fonduri pe sezon e puțin cam mult, nu crezi? întreabă Frances, arcuindu-și sprâncenele.

– După prima sesiune de strângere de fonduri ne confruntăm cu aceleași lipsuri.

Mă înfior de neliniște – Carl vorbește despre el, la singular – și un instinct înnăscut intervine: nevoia de a păstra, de a reține clientul.

Îmi dreg vocea.

– S-ar putea să am pe cineva interesat să contribuie la bunăstarea organizației. Chiar îi spuneam lui Sisi deunăzi.

– Serios?

Miggy se îndreaptă de spate și își întinde gâtul, atentă.

Carl ridică bărbia.

– E o veste minunată, nu-i așa?

Îmi dau seama că soțul meu mă ascultă și capăt astfel și mai mult curaj.

– Un nou client, de fapt. E interesat de unul dintre loturile mele de licitație – Ordinul Sfintei Ecaterina – și cred că această cauză l-ar atrage. Mulți dintre clienții mei au devenit mari filantropi.

– Da, deci el e singura noastră speranță, spune Frances, zâmbind.

– Nu vrei banii lor. Sunt niște infractori, rostește Carl.

– De ce nu, dragă? Banii lor ne-ar prinde bine și ei au destui.

Au mai existat interacțiuni între lumea lui Frances și lumea oligarhilor, dar ele au fost scurte și fără rezultate propriu-zise. Clienții mei au dorința perversă de a se infiltra acolo unde nu sunt doriți, dar se plictisesc de protocolul altor sisteme sociale. Le place să fie complet ei înșiși, siguri că acei oameni scorțoși se vor relaxa după câteva toasturi gălăgioase. Între timp, aceste persoane stricte au alergie la afișarea ostentativă a banilor. La fel ca polii opuși ai bateriilor, și cele două grupuri ocupă poziții opuse la orice strângere de fonduri.

Evit să-l contrazic, tulburată. Carl n-a spus niciodată că ar avea obiecții morale cu privire la slujba mea.

– Carl, eu sunt de acord cu Sisi, spune Miggy.

Pare înviorată de vești, ridicându-și paharul ca într-un salut rusesc.

– *Za zdorovie!* Dacă ei sunt dispuși să ne ajute, cui îi pasă de motivele lor sau de unde provin banii? N-are rost să refuzăm donații când copiii noștri sunt în pericol!

– Ei, bine, eu una aș fi încântată să-l cunosc, afirmă Frances. Puțin îmi pasă de ce spune lumea, trebuie să fac ceea ce este corect.

Frances cu siguranță nu e la primul pahar al serii. Se așază picior peste picior și tocurile pantofilor atârnă. Ceea ce nu va înceta niciodată să mă surprindă este cât de diferit arată acești oameni față de toți ceilalți pe care i-am cunoscut, și aici contează mai puțin hainele de firmă, cât indiferența cu care le poartă pe umerii lor înguști.

– Minunat! Vă stabilesc o întâlnire.

Încă țin paharul de băutură în mână, dar observ că aceasta îmi tremură. Va trebui să o sun pe Regan și să verific cum stăm cu istoricul care stabilește autenticitatea Ordinului. Ar fi trebuit să avem deja câteva discuții preliminare despre autentificarea finală.

– Și clienții mei chiar s-au schimbat, iubitule. Nu mai sunt aceiași tipi din anii '90. Acum au gusturi rafinate. Și-au format ochiul. Vor să creeze o impresie favorabilă cu banii lor.

Carl mă studiază enigmatic. Sunt sigură că mă supune unui test atent elaborat, pe care-l falsifică pentru mine și eu refuz să îl pic. Este doar o neînțelegere a activității mele. O mică neînțelegere. Aleg cu grijă cuvintele potrivite.

– Sunteți așa frumoși împreună! V-am spus asta vreodată? declară Armand.

E felul lui de a-i transmite un mesaj subtil lui Carl, adresându-ni-se amândurora, declarându-și dragostea în public.

– Știți, și noi am fost așa cândva.

– O, Doamne, nu începe iar!

– Vorbesc serios. Eram al naibii de frumoși. Pur și simplu se lumina camera când intram noi, știți? Toți spuneau acest lucru.

– Eram atrăgători?

Sisi zâmbește.

– Nu-mi amintesc. Asta s-a întâmplat demult.

ECATERINA

Iulie 1752–1754

– Oare Alteţa Voastră este atât de rece, încât nu crede în dragoste? repetă Serghei.

Ecaterina mijeşte ochii pentru a vedea iepuri de câmp greu de observat. Călăresc unul lângă celălalt, iar restul alaiului de la Curte este departe, mult înaintea lor. Vegetaţia bogată a verii împodobeşte pământul, iar ramurile copacilor atârnă ca un baldachin. Totul în jur este luxuriant, înfloritor, un câmp nesfârşit plin de margarete albe. Până şi câinii ei se arată indiferenţi la partida de vânătoare din apropiere şi zac leneşi în toropeala care îi înconjoară.

– Cine spune că sunt insensibilă?

Ecaterina ştie că ar trebui să-şi mâne calul mai departe, să li se alăture celorlalţi cât mai repede. Dar calul lui Serghei Saltykov zăboveşte lângă al ei, periculos de aproape, îi simte aroma parfumului care miroase din plin a petale de flori veştede.

– Dacă nu sunt impertinent, o pot întreba pe Maiestatea Voastră dacă a cunoscut plăcerile dragostei?

– De fapt, chiar eşti impertinent.

Serghei și-a făcut apariția la Curte acum un an și este un bărbat plictisit și adormit, căsătorit cu una dintre doamnele de onoare ale împărătesei, o femeie frumoasă aflată mereu în căutarea soțului ei dispărut. Ecaterina l-a remarcat imediat, dar oare cine nu l-ar fi remarcat? În pragul vârstei de douăzeci și șase de ani, brunet, atrăgător, cu acel gen de ochi care urmăresc prada până când aceasta îi cedează și care se crede mai deștept decât ceilalți aristocrați din cercul său. Și totuși curajos, amuzant, primul bărbat destul de îndrăzneț să se pună cu ea. Știe cum să distragă mulțimea pentru a-i atrage ei atenția.

– Îmi imaginez că tu le-ai cunoscut alături de soția ta, îi răspunde ea, afectată.

Îi bate inima mai tare și simte fluturi în stomac. Aude împușcături în depărtare, dar altfel e încântată să remarce că nimeni nu s-a întors să vadă pe unde sunt ei.

– Nu tot ce strălucește este aur, spune el plecându-și privirea dramatic. Să mă însor cu Matriona a fost o hotărâre nesăbuită. Am văzut-o în timp ce se dădea în leagăn, tot mai sus. Am crezut că era dragoste la prima vedere. Eram impulsiv pe atunci.

– Prin „pe atunci" vrei să spui acum doi ani?

– Doi ani înseamnă o perioadă lungă de timp pentru cei tineri. Acum, desigur, știu să remarc aurul printre metale mai puțin valoroase. Ca de exemplu, atunci când am remarcat-o pe Alteța Voastră, plină de blândețe, cu un păr bogat și frumoasă.

– O adevărată listă a calităților mele!

Ecaterina știe că îl încurajează pe acest bărbat fermecător cu gene lungi. Ar fi trebuit să o termine cu el încă de acum câteva luni și să-l îndepărteze ferm și definitiv. Nu că Petru ar remarca sau i-ar păsa, dar împărăteasa încă este imprevizibilă, ocupată să o sufoce cu afecțiune, într-o clipă, pentru ca în clipa imediat următoare să se răzbune. Dar atunci când Serghei intră în salon, ea își simte inima în gât de emoție și în timp ce o urmărește cu zâmbetul acela confidențial, ea își dă seama că uită să respire.

Serghei e atât de aproape de ea pe cât pot fi de apropiaţi doi cai nărăvaşi. Cizmele lui îi ating glezna.

– Atunci, pot spera?

– Dorinţele îşi schimbă obiectul dorit, pasiunea unuia reprezintă dezgustul celuilalt.

– Montesquieu?

Serghei tace, impresionat.

– Observ că Marea Ducesă nu şi-a irosit timpul. Permiteţi-mi în acest caz să vă răspund tot cu un citat al lui Montesquieu: „Bărbatul este o fiinţă care ascultă de femeia dorită." Lăsaţi-mă să cred că nu vă sunt indiferent.

Ecaterina este mulţumită, dar face gestul de a se resemna cu o soartă dincolo de voinţa ei.

– Cine sunt eu să îţi stăpânesc imaginaţia?

Serghei zâmbeşte. Genele lui, mult mai lungi decât ale oricărui alt bărbat, îi încadrează ochii fermecători.

Ecaterina îşi îndeamnă calul la galop.

– Sigur Maiestatea Voastră pe mine mă preferă tuturor celorlalţi de la Curte.

Dintr-o suflare, a şi prins-o din urmă. Cât e de nebun, de neînduplecat. Dar mintea îi este deja sedusă de el şi apoi mai sunt şi ochii lui pătrunzători, care o privesc ţintă.

– Îmi placi mult, îi răspunde ea. Eşti departe de a-mi fi indiferent.

– Poate că nu chiar indiferent... Atunci, pot spera.

Se aude o altă împuşcătură lângă cupola pavilionului japonez, urmată de un strigăt triumfător, iar câinii de vânătoare latră victorioşi. Prada a fost capturată cu succes. I se pare că îşi aude numele strigat. *Ecaterina Alexeievna!*

– Ar trebui să mergem. O asemenea discuţie privată atrage suspiciuni.

– Ecaterina Alexeievna!

Își aude din nou numele dobândit prin căsătorie, purtat de briza verii. Oaza lor este liniștită, în ciuda tuturor zgomotelor care se aud în depărtare. Se simte expusă dincolo de orice limită.

Pentru prima oară, mâna lui o atinge, înainte ca ea să-și dea seama. Caii lor galopează iar unul lângă celălalt. Serghei își încleștează degetele, strângându-i cotul expus prin croiala mânecii.

– Spuneți-mi chiar acum că pot spera! Că voi fi acceptat.

Fiorul ca de febră i se răspândește prin tot corpul. Crede că, dând glas dorinței ei, o va cuceri. Așa să fie! Dar Ecaterina este în stare să controleze dorințele amândurora, măcar atât a învățat la Curte. Simte plăcerea profundă a cunoașterii propriei superiorități, deși pretinde contrariul, hotărând să cedeze, cât timp nu renunță la nimic valoros.

– Da, da, spune în sfârșit, cuvintele rostogolindu-i-se de pe buze împotriva propriei voințe.

Le-a cronometrat pentru propria sa plăcere. Are senzația unei furnicături care îi traversează pieptul în sus și-n jos.

– Atunci, vă cred pe cuvânt.

– Dar acum trebuie să pleci. Îi văd că se întorc după mine.

Degetele lui slăbesc strânsoarea.

– Voi considera declarația Maiestății Voastre un jurământ solemn.

Serghei dă pinteni calului și aleargă în mijlocul alaiului vesel de la Curte.

– Stai, am vrut să spun nu! strigă ea în urma lui, raze calde, luminoase, mângâindu-i cu blândețe obrajii și umerii. Soarele strălucește și deasupra lui Serghei, așa că el se estompează în petele maro strălucitoare până dispare în câmp. Brusc, Ecaterina se îndoiește de capacitatea ei de a-și controla dorința.

– Nu, nu, am vrut să spun nu! repetă ea, pe măsură ce se apropie de uralele bărbaților de la Curte, de lătratul câinilor de vânătoare, de grupul iepurilor transportați în tolbe cu capul în jos, sângerând.

Îl ține la distanță cât poate de mult. În public, refuză să participe la amuzantele jocuri de societate organizate de el, până când Serghei

se plânge că Marea Ducesă este pur și simplu prea crudă. După aceea, când ceilalți fredonează un cântec naiv, melodios, Ecaterina îi permite lui Serghei să o surprindă în intimitatea salonului, între perete și ușă, unde el îi șoptește că înseși cerurile l-au însărcinat cu o mare responsabilitate. Buzele lui declară că o iubesc.

– Așa cum știi, inima mea ar putea aparține altuia, spune ea, știind că astfel îi va intensifica dorința.

Serghei insistă, spunându-i că este mai rea decât tătarii, nemiloasă în ravagiile ei. O prinde, însă ea îi scapă din brațe. Se devorează din priviri prin unghere întunecoase, ea sprijinindu-și capul de perete și turtindu-și coafura. Și atingerile tandre – el îi așază colierul, îi salvează cercelul care i-ar putea cădea din lobul urechii, ea îi aranjează funda în păr. Îi place să-i ardă scrisorile pline de greșeli gramaticale, privind marginile hârtiei care se mistuie ușor și se răsucesc în flăcări.

Într-o noapte, Ecaterina lasă ușa dormitorului întredeschisă. Și așteaptă.

De data asta, pașii care se apropie pe coridor exprimă intenția fermă. Când dă colțul, lumânarea strălucește irizat în palmele lui. Serghei este tot numai zâmbete și pupilele ochilor săi seamănă cu cele ale unui prădător nocturn, arată ca un actor ce-și evaluează publicul, încercând diverse ipostaze pentru a crea cel mai dramatic efect.

– Katia mea, îi spune plecându-și capul, ca și cum totul s-ar fi consumat deja între ei, iar el are acum drept asupra-i.

Ecaterina se înfioară:

– Niciodată, în nicio împrejurare, să nu-mi mai spui Katia. Acest nume aparține alteia.

Poartă cămașa din noaptea nunții, pe cea cu trandafiri roz a căror intensitate variază în lumină. Lângă pat, și-a lăsat Ordinul care-i sporește autoritatea.

– Fac orice îmi cere iubita mea, Ecaterina.

Serghei așază lumânarea pe masă și se întinde să-i mângâie curba maxilarului. Bărbia lui apare întâi întunecată în penumbră și apoi, la

lumină, are o culoare portocalie strălucitoare. Simte cum pietrele prețioase reci de pe inelele lui îi mângâie clavicula, dar inima arde fierbinte. Se întinde după el, tremurând de teamă. Aroma, parfumul folosit în exces inundă tot dormitorul. În mintea ei, încearcă să potrivească fantezia și această realitate extraordinar de surprinzătoare, trupul lui Serghei întins peste al ei, gura lui aplecată deasupra buzelor ei. Buzele îi sunt precum și le-a imaginat, moi ca niște fulgi de gâscă ce o ating delicat pe chip în sus și-n jos. Limba lui îi alunecă printre dinți, iar șuvițele de păr i se revarsă pe piele. Acest sărut nu seamănă cu sărutul lui George, dar e pe aproape, foarte aproape, ca și cum s-ar scufunda în mătase.

Serioja parcă îndeplinește un ritual: îi dă târcoale, tachinează, trezește la viață o intimitate erotică, senzuală. Dar chiar când în ea izbucnesc senzații noi, o mică parte din ea continuă să judece, să-i compare pe cei doi, să-și estimeze propria putere. Sau propria-i slăbiciune.

În dimineața următoare, Ecaterina călărește ca un bărbat, sub ochii împărătesei. Simte privirea femeii ațintită asupra ei, urmărindu-i progresul din umbră, și nu face nimic pentru a-și modifica ținuta prin a adopta poziția de călărie specifică femeilor, pe o parte. Sunetul copitelor lovește pământul, își simte respirația întretăiată, iar căldura zilei pătrunde prin hainele rigide. Gonește impetuos, cu capul înainte. Savurează aromele dulci răspândite de vântul de vară, conștientă doar de conexiunea răvășitoare dintre ea și cal.

Și apoi, nu chiar imediat, își schimbă postura bărbătească și merge relaxată la împărăteasa care își face vânt cu evantaiul și e plină de bijuterii ca întotdeauna, fără nicio ocazie specială.

– Te-am urmărit călărind! scrâșnește Elisabeta.

A supărat-o genunchiul care acum i se odihnește așezat în poala uneia dintre doamnele ei de onoare.

– Stilul meu de călărie nu s-a îmbunătățit?

Chipul îi zvâcnește din cauza soarelui, iar obrajii îi ard. Consideră că împărăteasa ar trebui să știe că amândouă sunt de acum egale. În sfârșit, are și ea un Razumovsky al ei.

– Cred că am descoperit motivul care te împiedică să devii mamă, după șapte ani de căsnicie. E nesănătos să călărești astfel.

Împărăteasa se apleacă spre doamnele ei de onoare. Ele gânguresc exprimându-și acordul, în timp ce continuă să îi facă vânt cu evantaiul.

Ecaterina vrea să izbucnească în râs: *Să-ți spun eu motivul pentru care nu ți-am dăruit un moștenitor. Nepotul tău nu a fost în stare măcar o dată în șapte ani să-și îndeplinească îndatoririle de soț*, dar în loc să-i spună adevărul, declară:

– Ba nu, nu toate femeile sunt binecuvântate în aceeași măsură cu darul de a concepe ușor un copil.

– Când te-am adus din acel oraș german de provincie, am avut toate speranțele că tu vei fi una dintre acele femei norocoase, draga mea.

– Îmi pare rău că mă considerați un eșec.

– Nu chiar pe de-a întregul. Dar nici nu ești prea departe. Nu te pot minți.

În lumina plină a zilei, este evident că împărăteasa îmbătrânește, pliurile gâtului i se revarsă pe deasupra colierelor cu pietre prețioase. Deseori i se întâmplă să piardă firul conversației, iar mintea ei o ia razna spre un loc îndepărtat. Albastrul ochilor ei s-a atenuat devenind opac și o peliculă de transpirație diluează pudra de ten mată dispusă inegal, devenită grotească, deși cândva era impecabilă. Chiar și împărăteasa trebuie să înțeleagă că domnia ei se apropie de sfârșit.

Dragostea reprezintă un secret, o serie de confidențe șoptite, schimbul de amintiri senzuale și planificarea viitoarelor momente splendide. Dragostea este o stare temporară a minții și o situație viscerală a trupului. Acum există o delimitare clară între Serghei și toți ceilalți. Acum, el este Serioja al ei, iar vocea lui răsună în timp ce glasurile celorlalți sunt ușor de ignorat. Este elegant și știe să vorbească acolo unde rivalii

lui se bâlbâie. Râsul îi răsună puternic, umplând spațiul gol din jurul lor. Ar putea fi legată la ochi și pielea tot i s-ar înfiora de dorință, dacă el ar fi în apropiere. Analizând ultima lor întâlnire, poate gândi doar în metafore naive – prima gură de apă, ceara care se topește, nectarul curgător al fructului. Seara face un efort în plus și își împletește trandafiri în păr.

Viața cotidiană continuă. Curtea se mută din palatul de vară în cel de iarnă. Prezența îi este solicitată la ceremonia de binecuvântare a canalului din Kronstadt și la o avalanșă de baluri mascate. Ecaterina și Serioja își aruncă reciproc insinuări răutăcioase, ascunși la adăpostul măștilor.

– Probabil azi ești nespus de obosit, i-ar spune ea între două menuete.

– Marea Ducesă a stat iar trează toată noaptea citindu-l pe Cicero? i-ar răspunde acesta.

Petru știe totul și chiar îi încurajează, deoarece pentru el aventura amoroasă este un joc complex. O consideră mai degrabă pe împărăteasă – și nu pe el – victima înșelăciunii lor și crede că ia parte la această măreață farsă.

– De ce stai așa retrasă? Poate ar trebui să mergi să vezi ce face Serioja, a îndemnat-o el în timpul unei cine.

Practic, a împins-o în brațele amantului ei.

Mai târziu, pe parcursul aceleiași nopți, Petru a intrat pe furiș în intimitatea lor, afișând o expresie înțelegătoare:

– Ce mai fac turturelele mele în noaptea asta?

Ea se strâmbă la el, așezată la masă, lângă câteva felii de piersică prea moi, rămase nemâncate. Prostia soțului ei n-ar trebui încurajată. Dar Serghei s-a întors spre Petru cu ochii lui limpezi, cu sprâncenele sale perfect arcuite.

– Discutam despre acea moleșeală încântătoare care vine după plăcerile unei nopți de dragoste. Și, ce mai face Marele Duce? A simțit vreodată fiorul grozav, extraordinar al dragostei alături Marea Ducesă?

Petru arată sincer tulburat. *Extraordinar? Fior?!*

– Niciodată n-am trăit așa ceva, recunoaște el.

– Chiar așa?

Serioja se preface șocat.

– Probabil ar fi bine să vă consulte un doctor și să vadă ce e în neregulă cu Alteța Voastră? Ar fi păcat să rataţi asemenea senzații.

– Crezi că ar trebui să mă examineze Lestocq?

Amândoi își întind genunchii pe sub masă, într-o veselie mută. Ar fi ca și cum Petru ar suporta o intervenție chirurgicală inutilă în căutarea sentimentelor pe care nu le-a trăit niciodată.

– Pot să iau măsuri în această privință, spune Serioja cu mărinimie.

Degetele lui sunt împodobite de inele, cel cu o camee din aur reprezintă un dar din partea Ecaterinei.

– Ba chiar v-aș putea însoți.

– Poate că ai dreptate, spune Petru, mușcându-și buza inferioară. Dacă m-ai însoți...

– *Prostule!* se strâmbă Serioja, după ce Petru iese din cameră.

Totuși, dincolo de vălul dragostei nebune, Ecaterina este conștientă că au atras atenția publicului, că toți acei oameni de la Curte sunt preocupați să îi judece. Privirile lor ascuțite o săgetează din cap până în picioare, pentru a constata adevărul.

Când în sfârșit se întâmplă să rămână însărcinată, senzația din stomac îi amintește de mâncarea alterată. De cele mai multe ori, uită complet de această senzație, până când simte o smucitură slabă, o răsucire. Nu suportă mirosul de carne tocată și nici cel al pudrei de păr. Doar doamnele ei de onoare apropiate îi observă silueta care se transformă, rochiile i se modifică, pentru a se adapta rotunjimilor ei. În mintea i se învârt permanent mii de griji: oare copilul va fi recunoscut ca moștenitor? Oare ea va fi înlăturată de la Curte? Oare Petru va dezvălui că nu el este tatăl copilului?

La Moscova, Ecaterina încearcă să discute problema cu Serghei, să-i ceară sfatul, dar în prezent, el se îndepărtează mereu inventând scuze elegante. Când ea intră în cameră, jură că programul lui obișnuit este,

brusc, aglomerat de întâlniri. Aparițiile lui la palat au devenit sporadice. Când reușește să-l ademenească la un consiliu privat, Serghei recunoaște că torul în legătură cu viața de la Curte a început să-l deranjeze. Călătoria până la palat a devenit incomodă, Besthuzev e împotriva lui, părerile sale politice sunt desconsiderate.

Abia după câteva săptămâni, Ecaterina a reușit în sfârșit să-l prindă singur. Serghei se grăbește să plece din palat cu un teanc de acte în mână, probabil pentru a participa la întâlniri la care nu a fost invitat, sau se agită pentru sarcini pe care nu le merită. Îl surprinde în spatele stâlpului de lemn, sare la el cu un răcnet, iar groaza lui echivalează cu cea a întâlnirii cu un leu adevărat.

– M-ai speriat!

Pentru o clipă, Ecaterina vrea doar să contemple acele gene lungi, felul în care ele tremură emoționate când o privesc.

– Am vești pentru tine, spune în cele din urmă.

Serghei e nervos. Este clar că sperase să iasă neobservat.

– Trebuie să discutăm acum? Trăsura mă așteaptă.

Coridorul nu este gol, dimpotrivă. Ambasadorul Marii Britanii face schimb de amabilități cu un tânăr ofițer rus, o menajeră urcă în fugă scările, aducând așternuturi curate. Dar Ecaterina trebuie să profite de acest moment.

– Mă tem că da.

– Ce s-a întâmplat? Maiestatea Voastră știe că nu-mi plac secretele.

A exersat îndelung răspunsul la această întrebare, dar blândețea cuvintelor ei ascunde asta.

– Nu e ceva neașteptat. Să spunem că e consecința firească a legăturii noastre, dar doctorul a spus că au mai rămas doar câteva luni.

Serioja al ei pălește la față. Până și nasul i s-a albit. Un servitor care duce pe o tavă un fazan crud, jumulit trece încet pe lângă ei, târșâindu-și picioarele. Serghei așteaptă până când acesta dispare.

– Dumnezeule! Știți ce înseamnă asta.

– Că putem fi împreună?

Își permite să spere. Să creadă că a interpretat greșit răceala lui, că el tânjește după viața simplă a unei căsnicii adevărate. Oare el îi va cere să părăsească palatul împreună? Oare și-ar putea construi o casă modestă pentru amândoi? Bebelușul ar dormi pe perne de puf de gâscă. Petru I și Ecaterina I, cabana, cei doisprezece copii, minunatul oraș Sankt Petersburg construit datorită viziunii lor comune.

– Va trebui să aranjăm operația de urgență!

Casa de la țară, bebelușul cu pielea încrețită, așezat pe păturică, forfota simplă de lângă soba de cărămidă, toate au dispărut. Ceva tăios se rotește înăuntrul ei și Ecaterina se călește pentru această nouă realitate.

– Oare Marele Duce va accepta?

– Prostul se va simți ușurat! În sfârșit, lumea va crede că problema a fost rezolvată. Va fi lăsat în pace și misiunea lui blestemată va fi împlinită.

Madame Krause apare repede, din spatele unui stâlp. E o apariție neașteptată, cu crinolina ei amplă și chipul prea mare, încadrat de cârlionți ce vădesc candoare.

– Pot vorbi cu Marea Ducesă?

Se îndreaptă spre Ecaterina, ignorându-l pe Serghei.

– Rămas-bun atunci!

Se grăbește să iasă înainte ca cineva să-l poată opri.

Exact Madame Krause lipsea acum! A picat la țanc și are o expresie schimonosită de femeie care bagă intrigi. Se preface a avea un aer de martiră, pentru a juca un rol important în această dramă regală. Ecaterina vrea să o plesnească peste față pentru că i-a întrerupt.

– Vor fi directă, Maiestate. Vă voi dezvălui o informație delicată.

– Care anume?

Simte din nou, mai jos de data asta, agitația din interiorul ei.

– Nu am nicio îndoială că Alteța Voastră este atrasă de cineva. De cineva care nu este Marele Duce.

Ecaterina suspină.

– Ce te face să crezi asta?

Femeia să grăbește să-și continue ideea, mototolind în mâini o batistă.

– Poate credeți că sunt aici să vă dojenesc, dar veți vedea că nu vă voi face probleme.

Ultimii pași ai lui Serghei se aud îndepărtându-se pe holul de la intrare. Ecaterina se forțează să-și concentreze atenția înapoi la Madam Krause.

– Nu înțeleg. La cine faci aluzie?

– Cred că Maiestatea Voastră îl iubește pe unul dintre frații Saltyakov, nu sunt sigură pe care anume. Ce vreau să vă spun este că împărăteasa a decis să nu vă pună piedici. Sper că m-am făcut bine înțeleasă.

– Nu. Nu chiar.

– În definitiv, un moștenitor este un moștenitor. Și Maiestatea Sa arde de nerăbdare să aibă un nepot, după atâta timp. Dacă acela este tatăl copilului – face semn cu capul în direcția în care a plecat Serghei – nimeni nu trebuie să știe.

Madame Krause nici măcar nu își ia rămas-bun, ca și cum n-ar vrea să-și petreacă mai mult timp decât trebuie cu această îndatorire grosolană. Se duce să-și îndeplinească următoarea misiune, să certe aspru o menajeră neglijentă. Ecaterina aleargă spre ușa de la intrare, rămasă larg deschisă.

– Serioja, întoarce-te!

Ce va mai râde atunci când va auzi asta. Sunt liberi, liberi!! Pot face tot ce vor, nestingheriți. Bebelușul se cuibărește între ei. Apa din samovar fierbe în bucătărie. Micul lor dormitor miroase plăcut a dragoste și a lapte cald. Pot ridica o casă de lemn pe locul unuia dintre palatele mai puțin folosite (Oranienbaum poate?) și nimeni nu i-ar putea împiedica. La urma urmei, un moștenitor este un moștenitor, iar Petru s-a retras intenționat din această ecuație.

Dar trăsura lui Serioja a dispărut deja.

Chinurile facerii încep în toiul nopții, salteaua de pe podea este tare ca piatra. În durerea ei, Ecaterina se simte singură, uitată. *Dau naștere*

moştenitorului unui mare imperiu şi nimănui nu-i pasă! se gândeşte, neîncrezătoare.

Moaşa a plecat de mult timp şi nu s-a mai întors. Dorinţa de a bea apă nu este luată în seamă. Durerea zvâcneşte în degetul mare de la picior, apoi o arde până sus şi-i explodează în pântece. Îşi păstrează atenţia concentrată pe singura scândură de pe tavan.

Atunci când se naşte copilul, un băieţel frumos şi delicat, este îndepărtat imediat de ea, schimbat pe un sac de bani, o sută de mii de ruble şi bijuterii de mâna a doua, aduse de un şambelan cu spirit practic. Aude că numele fiului ei va fi Pavel.

– Pot să-l văd? întreabă, dar rugămintea ei pare să nu ajungă niciodată la urechile împărătesei.

Zilele trec şi copilul nu e de văzut nicăieri. Imediat după ce se mai întremează puţin după naştere, o petrecere este dată în onoarea ei. Piese de mobilier somptuos sunt împinse pe roţi în salonul ei, pentru a putea primi vizite de felicitare de la Curte – o canapea roz, brodată cu fir de argint, fotolii franţuzeşti capitonate, perdele noi de brocart, cu franjuri din aur. Un lucru bun de altfel, deoarece câteva zile mai târziu, valeţii revin să le strângă şi să adune ce a mai rămas din banii ei, după plecarea ultimului vizitator. Dincolo de fereastră, aude focuri de artificii şi susurul unei fântâni arteziene. Moaşa i-a spus că în loc de apă, din fântână curge bere.

Dincolo de îndeplinirea necesară a ritualurilor ceremoniale, împărăteasa nu i-a trimis nicio vorbă bună şi nici de la Serghei nu a primit nicio scrisoare, care este ocupat să-şi împacheteze lucrurile şi să se prezinte la postul din Stockholm. Fiul lor este închis undeva pe aproape de către împărătească. Şuvoiul de laptele îi curge din sâni, zvâcneşte şi apoi se opreşte. Petru a mers mai departe şi s-a îndrăgostit de cea mai puţin atrăgătoare şi cea mai respingătoare dintre doamnele de la Curte, care-l urăşte. Cea mai mare parte a zilei Ecaterina şi-o petrece uitându-se pe pereţi. Când uşa se deschide şi se închide,

nu-i mai pasă cine intră. Pe lângă această amorțeală a nervilor, simte o furie mocnită.

Și apoi, într-o zi, se ridică din pat. Cere să i se aducă volumele lui Voltaire și D'Alembert, însoțite de hărțile ei. Îmbrăcată în capot, trasează o linie de la Marea Caspică și până la Marea Baltică, urmând o posibilă cale comercială. În cele din urmă, așterne pe hârtie:

„Mi-ar plăcea să mă tem, dar nu pot, mâna nevăzută care m-a călăuzit pe acest drum anevoios nu îmi va permite niciodată să mă clatin."

În depărtare aude un scâncet slab, insistent, dar de acum i se pare ca piuitul unei potârnichi, nimic mai mult.

TANIA

În prezent

– Cum se poate să nu ştii de ce te-a părăsit soţul tău? întreabă Alla. Numai dacă nu vrei să-mi spui, ceea ce e de înţeles.

Suntem primele care au ajuns în sala de consiliu, aşteptându-i şi pe ceilalţi membri ai Centrului Comunităţii Evreieşti să ni se alăture. Subiectul zilei este cum să promovezi iudaismul în societatea ruso-americană cinică. În capul listei se află un concert al Reginei Spektor, dedicat strângerii de fonduri.

Cea mai bună prietenă a mea arată impecabil, ca de obicei, etalând o manichiură cu unghii de un roz-palid şi un păr blond proaspăt vopsit. În zilele când ne întâlnim să luăm prânzul la birou, se uită de două ori la banii moşteniţi de la bătrânii ciudaţi din familie, înainte de a-i cheltui.

Trec prin principalele chestiuni de pe ordinea de zi. Când ai prieteni buni, dezavantajul este că ei continuă să îţi atace punctele cele mai vulnerabile.

– Carl reprezintă genul de om care are nevoie de timp de gândire. Încerc să-i dau spaţiul necesar.

– Mi se pare o prostie! Spațiu? Cine îi oferă spațiu soțului ei?

– Probabil este supărat, îi mărturisesc. Poate are mustrări de conștiință că s-a însurat. Nu știu, nu vrea să-mi vorbească.

– Dacă ai dreptate și se întâmplă ceva între el și acea Hermione sau altă femeie, atunci poți spera că trece doar printr-o fază. Într-o căsnicie se pot întâmpla lucruri mai rele decât aventurile. Dar fii pregătită să afli ceva ce nu o să-ți placă.

Alla vorbește din propria-i experiență. Prima dată, a descoperit din întâmplare că soțul ei o înșală, când a luat telefonul lui Greg și a văzut un sms, a doua oară, intenționat: fratele ei a aflat parola e-mailului de serviciu al cumnatului său, însă ea nu și-a confruntat niciodată soțul. Acum, ultima dată, s-a lansat într-un atac domestic ascuns, luând bilete la toate teatrele din oraș, lăsând copiii la părinții ei, încât amândoi să fie liberi să plece în vacanțe spontane. Când s-au întors dintr-o excursie din Sardinia, m-a anunțat că cealaltă femeie dispăruse definitiv din peisaj.

În fața noastră stă o tavă plină cu sculpturi în tot soiul de pepeni: galben, cantalupi și o specialitate persană cu o coajă verde-închis. Suprafețele lor au o poleială strălucitoare, lipicioasă. Pe perete se află o serie de fotografii bust ale membrilor orchestrelor evreiești, cântând spectatorilor melomani de la mese.

– Carl este atât de moral, vede totul doar în alb și negru. Am știut asta de când m-am măritat cu el. Mă judecă.

Am o strângere de inimă când mă gândesc la Ordinul expus în patru culori strălucitoare, prin ziare și în revistele *New York Times, ARTnews, Artnet, Vidimosti.*

– Moral? Am crezut că i-a trecut până acum.

– Probabil are dreptate. Nici măcar n-am vrut să-i arăt Ordinul.

– De ce nu?

– Nu știu. Probabil din cauza cărții. Ar putea provoca o nouă criză.

– Cartea? Cea despre Ecaterina cea Mare? Mi s-a părut că a avut succes. Deși nu-l învinovățesc pentru că a mers mai departe. Între noi

două fie vorba, nici n-am reuşit să o termin de citit. Fii sinceră, nu ţi se pare plictisitoare?

Câţiva membri responsabili ai Comunităţii Evreieşti intră în sala de consiliu – *privet, privet* – şi iau loc. Cu ocazia asta, am o scuză bună ca să abandonez discuţia.

– O, Dumnezeule! spune Alla, răsfoind agenda pirogravată. Ruşii nu vor deveni niciodată evrei mai buni. Cu sau fără concertul Reginei Spektor. Această activitate este o pierdere de vreme.

– De ce nu? E posibil. Trebuie să existe o direcţie de acţiune mai bună. Doar suntem obişnuiţi să fim suspicioşi la religiile organizate, să fim sceptici faţă de Dumnezeu. Marketingul spiritualităţii e precum comercializarea oricărui alt produs. Publicul trebuie să fie stimulat.

– Şi Regina Spektor e stimulentul nostru?

– Sigur, de ce nu? E una dintre noi, care a reuşit în viaţă.

Alla mi se adresează pe nerăsuflate, cu vocea scârţâită a prezentatoarei emisiunii *Kultura*.

– Regina Spektor e doar una dintre oamenii noştri deschişi progresului.

În faţa sălii de conferinţă, noua preşedintă a organizaţiei se pregăteşte să-şi înceapă discursul, atingând tastatura computerului. Un diamant reprezentând Steaua lui David i se leagănă în decolteu.

– Vă mulţumesc tuturor pentru încurajări şi pentru că aţi ajuns atât de devreme în dimineaţa asta. Şi aş vrea să îi mulţumesc din nou Taniei Vandermotter pentru că ne-a ajutat să folosim galeriile Worthington în scopul evenimentului organizat cu Regina Spektor.

– Te aplaudă, îmi aminteşte Alla.

Acum, femeia începe o prezentare Power Point pe ecranul de proiecţie video.

Mitul numărul 1: Evreii ruşi nu sunt oameni spirituali.

Mitul numărul 2: Evreii ruşi se împotrivesc religiilor organizate.

Mitul numărul 3: Evreii ruşi au asocieri negative cu iudaismul.

Mitul numărul 4: Nu avem nevoie de voluntari pentru a răspândi mesajul.

Alla se apleacă spre mine.

– Te rog, spune-mi că nu tu vei fi cea care va transmite mai departe această inițiativă.

– De ce nu? Ei consideră că au nevoie de mine, tu nu crezi asta?

– Dumnezeule, nu ai făcut deja prea multe? Trebuie să depui mai mult efort pentru căsnicia ta.

– Bine, înțeleg. Voi lăsa pe altcineva să conducă acest spectacol. Oricum trebuie să mă întorc la birou.

– Tocmai asta voiam să-ți spun.

Cei mai influenți ruși americani din New York sunt așezați în jurul mesei lungi. Consumă pepene galben și brioșe mici, iar întâlnirea începe.

În loc să revin la birou, mă opresc în fața unei clădiri înghesuite, neaerisite, lângă Penn Station, scot o cheie din geantă și deschid ușa de la intrarea principală a Urban Writers Space. Mișcarea a fost simplă: câteva întrebări, o sumă de bani și Hermione Tarling, simpatică, confuză și complet dezinteresată că sunt soția lui Carl, mi-a dezvăluit codul clădirii.

Capete concentrate stau aplecate în fața monitoarelor de calculator, situate pe birourile din fiecare nișă. Din căștile unui angajat se aude scâncind o muzică apatică. Scanez fiecare siluetă în parte, căutând forma specială pe care o are spatele lui Carl, umerii săi înguști, profilul său clasic. Îl caut pentru toate lucrurile care au fost până deunăzi atât de frumoase, străine, trainice și concrete, ca acel flamingo pe care l-am văzut alături de Medovski. Dar Carl nu se află pe nicăieri. Bucătăria este ocupată de un trio de scriitori patetici, care beau ceai și își compară metodele de scriere creativă suprasolicitante.

Nou-veniții își aleg nișele și când toate sunt ocupate, scriitorii se așază pe canapea în fața birourilor. Câțiva își lasă capetele în piept, gata să adoarmă. Ridicolul a ceea ce fac – chiulesc de la muncă și mă prefac că lucrez – nu mă salvează. Dar mă conectez oricum la calculator, în așteptarea pașilor familiari. Un parfum de iasomie se revarsă din

conductele din tavan. Hermione Tarling ne priveşte pe toţi, ca o regină care-şi studiază regatul.

Toate acele cuvinte scrise, mă gândesc, uitându-mă în jur. Toate acele cărţi de pe laptopuri se zbat să iasă la lumină. Zgomotele chinuite se revarsă de pe tastatură, lupte solitare sunt purtate în fiecare nişă. Afundându-mă în aerul nevrotic al tuturor acestor scriitori, mă întreb dacă nu cumva ar fi trebuit să ascult mai mult zbuciumul interior al lui Carl, să recunosc dificultatea procesului de creaţie. Mă întreb dacă din neputinţa de a suporta cum îi sunt subapreciate meritele am simţit nevoia de a-l aşeza pe un piedestal. Dar menţinerea rolului său potrivit în relaţia noastră a însemnat să facă orice trebuia pentru a scrie cartea şi a o publica.

Pentru prima dată în aproape un an, caut pe Google *Tânăra Ecaterina*. E nevoie de ceva efort să recuperez amintirea felului în care publicarea cărţii ne-a afectat mariajul. A fost un moment tensionat, ca atunci când un pahar aruncat de pe masă cade liber şi mai are doar câteva secunde înainte de a se sparge. A fost o vreme când niciunul dintre noi n-a spus ceea ce însemnam unul pentru celălalt, când aşteptam detaşaţi următoarele noutăţi. Zilnic, agentul lui Carl ne trimitea recenzii ale cărţii şi, în majoritatea cazurilor, acestea erau bune şi am încercat să-i transmit lui Carl o stare de bucurie. Criticii literari lăudau autorul pentru capacitatea sa de introspecţie, prin care surprinde emoţiile unei fete obligate să se adapteze la o cultură străină, dezamăgirile dragostei romantice, presiunile diverselor grupuri şi felul în care tânăra Ecaterina trecea cu îndemânare printre ele. I-am citit cu voce tare una dintre multele cronici elogioase, dar Carl m-a rugat să mă opresc, spunând că nici măcar n-o putea asculta, şi oricum, ce credeam că demonstrez citind aprecierea on-line a fiecărui cititor? *Nici măcar nu sunt sigur că am plăcut-o pe împărătească atât de mult încât să-i dedic o carte. Ecaterina nu era atât de atrăgătoare pe cât mi-am dorit să fie. Partea de istorie a mers greu.*

Nu încerc să demonstrez nimic. Nici când a sunat președintele departamentului său, oferindu-i mult doritul post, Carl nu a fost încântat.

Succesul neașteptat al cărții l-a zdruncinat pe Carl și a început să piardă din vedere detaliile obișnuite, chiar mai mult decât de obicei. Foi de hârtie zburau împrăștiate peste tot, în dezordine, articole de îmbrăcăminte erau declarate pierdute, ba chiar uita să și mănânce. Exact când am sperat că tot ce s-a întâmplat în legătură cu succesul cărții îi va aduce lui Carl validarea literară mult așteptată, acesta m-a surprins cu lipsa de entuziasm, cu apatia temperamentului său, cu respingerea tuturor interviurilor și a premiilor. A acceptat postul oferit la Ditmas College, dar numai după ce am dus o muncă asiduă de convingere.

Obișnuia să se enerveze pe nepusă masă în metrou, în pat și să rătăcească prin Central Park Zoo.

– Editorul meu deja îmi cere următoarea carte! izbucnea brusc, fără niciun motiv, în fața ursuleților koala, care clipeau la noi și se legănau calmi pe crengile lor de bambus.

– Ce dracu' fac?

– Iubitule!

Încercam să îl mângâi, cuprinzându-l în brațe ca și cum aș fi avut puterea să-i înlătur durerea, deși o parte din mine dorea ca el să înceteze să-și mai plângă de milă.

– Concentrează-te pe această carte! Sau bucură-te de ea!

Într-o zi, chiar și agentul lui literar m-a sunat pe ascuns.

– Mi se pare mie sau ratează șansa? Încearcă să-l convingi să-și vină în fire. E chiar păcat să piardă o ocazie care apare o dată în viață. Am mai avut asemenea cazuri de scriitori. Autorii nu pot gestiona succesul și cariera lor moare din față. Spune-i să mă sune.

Eram deci iarăși forțată să acționez. Târziu în noapte, după muncă, între drumurile pe care le făceam pentru a vizita proprietăți și a căuta potențiali investitori, lucram în tura a doua, venind în sprijinul carierei

lui Carl, aflată în plină ascensiune. Acceptam în numele său traduceri, răspundeam la e-mailuri cu privire la oferirea drepturilor de autor sau refuzam cereri de prezentare a cărții în scop publicitar.

Oare nu insistaseră părinții mei să-mi spună că a fi imigrant m-a învățat să fiu stăpână pe situație, să fiu genul de om care își ține toată viața sub control? Oare cât de des mi s-a spus clar că atunci când emigrezi în copilărie, încetezi să mai fii copil? Brusc, îți dai seama că părinții tăi se zbat în timp ce tu câștigi putere. Înțelegi lumea nouă mai bine decât ei, care încă sunt plini de amintirile vieții precedente. Începi să separi prietenii de dușmani, pericolele de siguranță, începi să înțelegi limitele, dar și concesiile făcute în calitate de străin.

Părinții tăi încep să se bazeze pe tine în situații mai mult sau mai puțin dificile, până când se presupune că ai căpătat deja experiență. Devii persoana care instalează serviciul de telefonie, cea care îndrumă trecătorii în diferite direcții, comandă mâncare chinezească, explică obiceiuri americane ciudate, cum ar fi tradiția de a purta ceva verde de Ziua Sfântului Patrick. Odată ce faci aceste lucruri pentru destul de mult timp, ceilalți încep să se bazeze pe tine. La școală, prietenii tăi leneși la învățătură se așteaptă să știi să-ți faci temele și să le dai și lor să copieze după tine. Mai târziu, vor avea pretenția să fii tu cea care le va rezerva biletele de vacanță sau masa la restaurant și le va găzdui petrecerile de nuntă. Și tu ai un frison plăcut de putere la gândul că poți rezolva atâtea lucruri pentru ceilalți și că toți au atâta încredere în tine și se bazează pe ajutorul tău. Pentru tine, lumea arată ca un teren ușor de negociat, dar pentru ceilalți înseamnă un teren de nisipuri mișcătoare al obligațiilor neplăcute, acolo unde deciziile imposibile trebuie luate zilnic.

– Ai un talent înnăscut, Tania! mi-au spus ai mei.

Un expert care își poate da seama cu ușurință unde să mănânce, cum să facă o ipotecă, cum să găsească un contabil, un chirurg ortoped, un grădinar, pe cineva care să tundă gazonul, un om bun la toate, unde să găsească rochia perfectă pentru vreo aniversare.

– Nu vă faceți griji, e doar ceva temporar, mi-au spus din înalta lor poziție patriarhală a Țării Vechi. Odată ce te vei mărita cu bărbatul potrivit, el îți va prelua responsabilitățile de conducere și va ușura povara atribuțiilor.

Le-am spus că nu-mi doresc nimic din toate astea – modelul american este despre diviziunea muncii, nu despre protector și protejat. Și iată-l pe Carl, care din afară părea perfect pentru această sarcină, numele familiei sale recomandându-l în prima categorie. Ceea ce nu știau ai mei despre el era că nu-l deranja dorința mea de a conduce lumea. Ba chiar o prefera.

Lui Carl îi plăcea când făceam rezervări în vacanțe sau la restaurante.

– Două bilete, vă rog!

Mergeam la filme și el rămânea în urmă, permițându-mi să iau biletele și să arăt drumul către sală. Îi plăcea că eu comandam mâncare pentru amândoi, că organizam întâlniri cu ocazia zilelor de naștere, că îi spuneam exact ce îmi doresc să primesc cadou sau felul în care îi făceam o surpriză cu ocazia aniversării noastre. Chiar la începutul relației noastre, a încercat să mă impresioneze plăcut de câteva ori, cumpărându-mi un ceas placat cu crom sau oferindu-mi un abonament la o revistă pe care n-o citeam niciodată. Dar după un timp a fost mai fericit să renunțe la efort și să mă lase să mă ocup în detaliu de aniversările noastre.

Exista un singur domeniu în viața lui unde își dorea să nu intervin, să nu îi dau indicații. Era singura lui zonă de măiestrie și, din moment ce eu habar n-aveam despre scrierea creativă și abia dacă scriam ceva, cu excepția titlurilor picturilor și a descrierilor, a fost o ușurare să renunț la expertiză, să-i recunosc autoritatea în singura sa arie de competență.

Acel roman.

În cele din urmă, mi-a lăsat pe pernă manuscrisul complet într-o seară când mă grăbeam să mă îmbrac pentru o petrecere de sărbători organizată de companie. Când am ieșit de sub duș, am putut vedea teancul de hârtii frumos aranjat, legat cu un șnur de piele și cu o

rădăcină de lămâiță prinsă printre bucle frumos răsucite. Era de parcă soțul meu și-ar fi smuls propria inimă, ar fi împachetat-o frumos cu o fundă și ar fi adăpostit-o pe așternutul de bumbac al patului nostru. Mi-a fost prea teamă să îl ridic, să îl ating. La o analiză atentă, am avut impresia că romanul va avea un subiect istoric complex și vădit și câteva expresii în limba rusă, scrise greșit.

– Vreau să fii sinceră, a spus Carl.

Purta frac, căci urma să participe la un eveniment de strângere de fonduri pentru agenția de plasament al familiei. Era atât de elegant, de grozav îmbrăcat așa.

– Hei, m-ai auzit? m-a tachinat, luându-mă în brațe în timp ce mă îndreptam spre șifonier. Buzele lui mi-au lăsat un sărut umed între sâni și apoi s-au îndepărtat jucăușe.

– Îți voi spune adevărul. Sunt convinsă că este o carte minunată!

Dar n-am vrut să discutăm despre carte, presiunea de a evalua toți anii lui de muncă era prea mare. Am sperat că totul se va rezolva cumva fără mine, că măcar o dată Carl va prelua controlul în domeniul său de expertiză și cel puțin de această dată mă va lăsa deoparte.

M-am retras ușor și buzele lui și-au întrerupt călătoria.

– Cred că ai ratat un detaliu biografic esențial chiar aici.

– Pe bune? Ia spune-mi, am ceva talent?

– M-a răsturnat pe pat, iar șuvițele de păr îi cădeau în diagonală pe vârful nasului.

– Chiar ai talent! șoptesc.

– Vorbesc serios. Mi-ai spune adevărul, nu-i așa?

Soarele îi lumina puntea nasului trandafiriu. Și cum ar fi putut să n-aibă talent? În asemenea momente, mi se reamintea cât de ușor mi-a îndeplinit toate așteptările.

– Desigur că îți voi spune, i-am răspuns pierzându-mă în felul în care mă privea, plin de admirație.

Când închid *browserul* web de pe calculatorul de la Urban Writers Space, cu succesul literar al lui Carl răsunându-mi în cap, este deja

miezul nopții. Birourile sunt cufundate în întuneric, pustii. Nu vreau sub nicio formă să mă întorc acasă, într-un apartament gol, și să petrec singură încă o noapte plină de angoase.

Din fericire, la Moscova este ora opt dimineața, un moment potrivit pentru începerea programului de lucru. Derulând jurnalul ultimelor apeluri telefonice, găsesc exact numărul pe care îl căutam. Igor Iardanov îmi răspunde la primul apel.

– La fix, Taniecika! Tocmai am aterizat pe JFK!

Compania ne permite să aducem pe ascuns clienți renumiți la Worthington, după orele de program, dar încă persistă ceva ilegal în pătrunderea în monolitul întunecat al corporației unde lucrez la ora unu dimineața. Luând în considerare cât de multe miliarde sunt închise între acești pereți, să reușim să intrăm se dovedește incredibil de ușor. O singură ușă turnantă este lăsată deschisă, iar cei doi agenți de pază aflați la datorie au încredere în mine și niciodată nu-mi verifică însoțitorii.

Igor și cu mine suntem întâmpinați de unul dintre agenții mei preferați din tura de noapte, Juan, care-mi trimite sărutări.

– Dânsa este o doamnă cu totul și cu totul specială. Prețuiți-o așa cum se cuvine! strigă el în urma noastră.

Igor pare amuzat și își ține mâna pe talia mea. Este un bărbat obișnuit să intre în clădirile pustii în toiul nopții, să treacă prin filtrele de securitate special concepute pentru el. Îmbrăcat într-un pulover de cașmir și purtând pantofi care nu fac zgomot pe parchet, se îndreaptă spre lift cu nonșalanța unui angajat.

– Îmi imaginez că mulți bărbați te adoră, spune el.

– Juan e amabil cu mine doar pentru că nu trebuie să mă suporte zilnic, glumesc eu.

Igor mă privește de la înălțimea staturii lui, cu acea precizie a trăsăturilor sale impecabile.

– Și sunt sigur că regretă asta.

Inima îmi bate din ce în ce mai tare.

Ajunşi la etaj, îl conduc pe lângă galeriile întunecate – în apropiere, o colecţie de artefacte evreieşti trimise de o veche familie din Philadelphia –, trecem de biroul meu şi al lui Regan şi ajungem în studio. Aprind lumina şi, pentru prima dată, conştientizez că studioul nu are ferestre, este acoperit de covoare, iar eu sunt singură cu acest străin. Falsul Burliuk ocupă acelaşi loc modest pe podea, cu faţa întoarsă la perete, ca şi cum s-ar ruşina că imită tabloul original.

– De ce nu luaţi loc? Revin imediat.

Îmi simt spatele genunchilor umed, rece şi lipicios de la transpiraţie.

– Proprietarul a fost foarte strict în legătură cu cine are permisiunea să atingă Ordinul, dar preşedintele mi-a permis să vă consider un client serios.

Uitându-mă în spate, îl văd tolănit cu picioarele întinse, îmbrăcat într-un costum fin de lână italiană, stând cu braţele încrucişate la ceafă. Igor zâmbeşte.

– Asta este o veste bună.

Trec cu paşi mari pe lângă birourile specialiştilor de artă, înconjurate de dovada obsesiilor pe care le au. Birourile lor seamănă cu al meu – fotografii printate reprezentând vase de porţelan chinezesc şi cornuri de rinocer sculptate pe biroul lui Robert Chen sau caligrafie iraniană pe biroul lui Liliane Goncourt. Odată, când am ieşit împreună după program să bem ceva, i-am întrebat dacă nu se plictisesc niciodată de specialităţile lor. Oare nu se simt limitaţi de caracterul limitat al expertizei lor? Oare n-a trecut prea mult timp de când nu s-au simţit liberi, n-au mai început ceva nou, n-au mai schimbat domeniile de activitate?

– Minunat! spune Igor când revin cu Ordinul aşezat pe o tavă de catifea.

Degetele lui le ating inutil pe ale mele, nici nu iau medalionul, dar nici nu renunţă la el.

– Pot simţi că i-a aparţinut cu adevărat Ecaterinei cea Mare.

– Chiar vă puteţi da seama de asta?

Vocea lui trădează o scânteie de speranță. Aproape îmi vine să-i răspund: *Și eu.*

– Dar tu? mă întrebase Liliane. Îți place să fii specialist în Arta Rusă?

Nu știusem cum să răspund. De ce am acceptat postul, dacă îmi imaginam în fiecare zi că nu voi avea nimic de-a face cu arta rusă? Voiam să scap de influența rusă, pentru ca îndepărtata Rusie să fie doar o țară de rău augur, ajungând să confirme cele mai sumbre presimțiri de cealaltă parte a lumii. Dar Carl n-a înțeles niciodată că eu știu mai multe despre arta rusă decât oricine altcineva din lume și că am responsabilitatea să mă asigur că lumea nu interpretează greșit intenția rusă, că aceasta este corect înțeleasă.

Mă trezesc că îi țin o conferință lui Igor, împărtășindu-i un lung șir de informații pe care probabil el le cunoaște deja.

– Ordinul a părăsit Rusia pentru prima dată în anul 1926. Uniunea Sovietică era în plină criză financiară după Revoluție și Stalin încerca cu disperare să obțină orice capital străin putea. Bijuteriile regale au fost cele mai valoroase mărfuri ale lui. Un negustor bogat de diamante le-a cumpărat și le-a expus la Wanamaker în anul 1935. Imaginați-vă emblemele regalității Ecaterinei cea Mare – sceptrul, coroana –, etalate în vitrina unui magazin din Manhattan. Aici l-a văzut bunicul clientului meu. *Cel puțin, sperăm că i-a aparținut Ecaterinei*, mă gândesc, dar nu spun nimic.

– Da, interesant. Îmi imaginez că multe obiecte de valoare au avut permisiunea să părăsească Rusia astfel.

Mă uit repede în altă parte.

– Vă pot întreba ce ați face cu Ordinul, dacă ați câștiga licitația?

Mă trage în jos pe canapea lângă el. Igor este un bărbat căruia îi place ca oamenii să stea acolo unde el le poruncește.

– Știu de ce te îngrijorezi, Taniecika. Ai încredere în mine, sunt un om bun, nu ca Medovski și ceilalți.

– Nu sugerez...

– Câștig bani într-un mod cinstit, luând decizii financiare înțelepte. Vreau să returnez Ordinul Rusiei. Pentru mine, cel mai important lucru este ca Ordinul să fie văzut de cât mai multă lume. E moștenirea noastră culturală.

– Ei, bine, asta sună minunat, exact acolo mi-ar plăcea și mie să ajungă.

– Dar aș vrea să fie expus în muzeu, pentru ca vizitatorii să cunoască istoria Rusiei. Ordinul a aparținut celei mai celebre împărătese din istorie.

Nu este ușor să afișezi o conduită profesională la ora asta, la locul de muncă. Regan nu este aici să mă salveze acum și nici telefoanele nu au cum să sune și să creeze diversiuni. Sunt singură cu acest bărbat care ar putea fi înarmat sau chiar mai rău.

– Am întâlnit-o pe Nadia Kudrina la Christie's, dar niciodată n-am luat în considerare posibilitatea de a lucra cu o amatoare ca ea. În tine văd intenții potrivite și o inimă cinstită.

Îmi atinge toate coardele sensibile. Mi-e jenă să simt cum mă îmbujorez de satisfacție.

– Vă mulțumesc că îmi spuneți asta! Știți că Nadia Kudrina abia dacă ar putea fi numită expertă în domeniu.

– Tocmai! Tu ești singurul specialist de încredere.

Mi se face pielea de găină. O aură rară a intimității ne înconjoară, cu ticăitul neobosit al ceasului Sotiau de pe raft. Pare momentul potrivit să abordez subiectul care mă interesează.

– Spuneți că sunteți un om bun. Să înțeleg că sunteți și un filantrop activ?

Îmi aleg cuvintele atent, cu semnificație.

Ochii lui nu se dezlipesc de ai mei, mă privesc fix, fără să clipească.

– Trebuie să știi, desigur, că sunt unul dintre cei mai mari filantropi ai Rusiei.

– Deci trebuie să vă pese de Foster Care Alliance din New York.

Nu face nicio pauză, nici măcar ca să respire. Sunt destul de sigură că habar nu are cu ce se ocupă agenția.

– Da, îmi pasă. Foarte mult.

– Soacra mea face parte din consiliul de conducere.

Mintea îmi zboară la Carl, la felul lui sincer preocupat când se interesa de copii. Cum alerga el, îmbrăcat în trening direct de la sală și ulterior recunoștea că ieșise să se joace cu unul dintre copii, că jucaseră baschet în Chelsea Piers sau că închiriaseră o bicicletă și mâncaseră înghețată la cornet. Am așteptat și am tot așteptat. *Pentru a-ți salva mariajul, este nevoie de un gest măreț,* mă gândesc.

– Fac lucruri foarte importante pentru copii aflați în situații de risc.

– Vă rog, nu spuneți mai mult Ne înțelegem reciproc.

Nu aud ușa deschizându-se, pentru că îmi pulsează timpanele. Dar e Stasia, preferata mea din echipa de curățenie, o poloneză robustă, care consideră arta o mare „înșelătorie" și crede că obsesia lui Picasso pentru nas este rezultatul masturbării excesive. Atunci când lucrez până târziu, îmi aduce produse de patiserie umplute cu cartofi.

– Bună seara, doamnă Vandermotter! Ies imediat!

– Îți mulțumesc, Stasia. Nici noi nu mai stăm mult.

– Vandermotter, chicotește Igor. Un nume rusesc foarte frumos!

Zgomotul aspiratorului care se aude de afară încheie conversația. Am început așezată pe canapea lângă Igor, cu Ordinul între noi. Oare ce aș face dacă m-ar săruta?

Dar Igor își mângâie bărbia cu degetul mare, absorbit de gânduri.

– Mergem? mă întreabă, uitându-se țintă la mine.

Când tumultul meu interior se mai domolește, înțeleg că îmi dă semnalul de plecare.

ECATERINA

Februarie 1762

Coridorul este lung, întunecos şi nimeni nu o conduce la această ceremonie specială. Aşa cum se întâmplă de câteva zile încoace, Ecaterina rămâne singură, până când prezenţa ei oficială devine necesară. Zi după zi, este ţinută din ce în ce mai mult la distanţă. Nu se supără. Acum că Elisabeta a murit şi soţul ei a fost încoronat ca ţarul Petru al III-lea, treaba ei este să aştepte şi să vadă ce se va întâmpla mai departe. Nu trece o zi fără ca el să nu facă gafe şi să nu jignească înalţii demnitari. Spre groaza multora dintre ei, regulile de la palat au fost încălcate. Curteni beţi urinează ziua în amiaza mare, zăcând prăbuşiti la Curte ca bancurile de peşti în adâncul mării. Bisericile sunt jefuite de obiectele lor de valoare. Demnitarii străini părăsesc capitala cu ambarcaţiuni şi sănii.

Ecaterina este însărcinată în luna a şaptea cu al treilea copil, iar de data asta, tatăl copilului e Grigori. Acum că un moştenitor ocupă ferm domnia şi că bătrâna împărătească a murit, nimeni nu se mai deranjează să-i studieze crinolinele ample şi şalurile care-i împodobesc talia îngroşată. Acum e stăpâna propriei vieţi, iar trupul său găzduieşte încă o fiinţă

care se agită în interiorul ei, iar gleznele umflate o fac să-și încetinească mersul. De și-ar putea petrece timpul doar odihnindu-se în pat, însă atmosfera plină de ipocrizie de la Curte îi solicită o vigilență sporită.

Ecaterina are în mâinile ei caseta care conține Ordinul pe care l-a purtat agățat pe piept în nenumărate ocazii. Cel care i-a ținut companie în prima ei noapte cu Serghei. Din când în când, pe parcursul unui moment plictisitor la o ceremonie sau la operă, privește în jos, spre chipul Sfintei Ecaterina, iar dispoziția ei sufletească este încurajată temporar de femeia din centrul medalionului. Ecaterina și Ecaterina, și Katia, tripticul care îi conduce viața. Sfânta Ecaterina cea frumoasă, înțeleaptă, curajoasă, gata să-l înfrunte pe împărat pentru viețile creștinilor persecutați, femeia care a dorit să rămână fecioară până când a găsit bărbatul care să o merite. Când e prea dureros să-și amintească de prietena ei, Katia, Ecaterina se gândește la Sfânta Ecaterina. Nu e de mirare că și-a păstrat puritatea, un bărbat demn de ea nu e puțin lucru pentru o femeie al cărei scop absolut îl reprezintă lumea întreagă. Cine cunoaște acest lucru mai profund decât ea?

Dar acum trebuie să-și închidă inima în fața Sfintei Ecaterina pentru a se dedica unei ceremonii triviale, pe care speră că Petru se va îndura să o încheie mai repede. Dacă își încetinește ritmul, mergând la pas, ar putea întârzia la petrecerea zgomotoasă care o întâmpină încă de la intrarea în palat. În scurt timp, Ecaterina așteaptă în fața coridorului, ținând în mâini pentru ultima oară caseta de mătase maro.

Ma stoicienne, charmante princesse![1] Așa o întâmpină Breteuil, ambasadorul francez când nu mai are încotro să meargă decât înăuntru, unde sticlele împrăștiate de-a valma vor păta mesele, iar bărbații amețiți de băutură își vor petrece timpul cu jocuri de noroc.

– Felicit conduita nobilă a Alteței Voastre în fața unei asemenea aroganțe.

[1] „Prințesa mea curajoasă și frumoasă!" – în lb. fr. în orig. (n. red.).

Ecaterina nu vrea să-i întâlnească privirea ambasadorului, să se confrunte cu mila lui.

– Noi, oamenii adevăraţi, de calitate, cu toţii suntem de partea Maiestăţii Voastre, îi şopteşte. Niciunul dintre noi nu poate tolera acest comportament, această lipsă de respect faţă de Alteţa Voastră.

– Apreciez sentimentele tale, Louis.

Ecaterina vrea să ceară ca ambasadorul să fie luat de lângă ea, trăncăneala lui i-ar putea provoca cu uşurinţă necazuri, dar la Curte n-a mai rămas nimeni care să-i asculte ordinele.

În schimb, ambasadorul se apropie de ea şi degetul său filiform, împodobit cu un inel greu, din aur mângâie materialul rochiei, întins pe pântecul ei rotunjit.

– Sunteţi iubită la fel de mult pe cât este ţarul de duşmănit.

Trecând pe lângă el, Ecaterina reuşeşte să scape, dar încă mai are de rezolvat o problemă: trebuie să intre în *acea* cameră. Hohotul de râs de cealaltă parte a uşii e dezgustător, geamătul soţului ei şi al amantei lui, care a câştigat autoritate alimentându-i acestuia neputinţa. La Curte circulă tot felul de zvonuri – dacă cei doi au avut relaţii intime şi dacă Pavel va avea un rival moştenitor. Se pun pariuri. Ecaterina încearcă să le ignore. Ştie doar că fosta ei doamnă de onoare, acea îngrozitoare Elisabeta Voronţova, îi ocupă acum locul în pat, lângă Petru. Întredeschide uşa.

O cupă pe jumătate plină şi câteva oase de pui stau aranjate pe un platou în faţa acelei femei oribile. Lângă ea zace azvârlit un copan de pui pe jumătate ros. Elisabeta şi ţarul stau aşezaţi unul lângă altul în pat, ţinându-se de mână.

– În sfârşit! spune femeia ca şi cum ar saluta-o. Mai avem mult de aşteptat?

Mâna Ecaterinei tremură de furie, dar o priveşte cu răceală pe amanta soţului ei sau orice ar fi ea – femeia descrisă la Curte drept „târfă de şantan", cu „o figură masivă, durdulie, ciupită de vărsat de vânt şi cu o siluetă rotundă, îndesată şi diformă", aşa a auzit

vorbindu-se despre ea – cum își înclină capul, așteptând. La masă se lasă liniștea din cauza prezenței sale. Niciun servitor nu mai îndrăznește să strângă mâncarea.

– Ce mai aștepți? Apropie-te! insistă Petru.

Poartă o uniformă de culoarea albastru de Prusia, împodobită cu Ordinul Vulturului Negru. Acesta ar putea fi foarte bine insigna unui simplu civil, nu emblema țarului Rusiei. Invitați sunt câțiva membri din familia Voronțovei, lingușitori perfizi ai lui Petru, dar și nefericitul Panin, Razumovski și alți diplomați și oameni pe care Ecaterina îi respectă. Toți o studiază atent, așteptându-i reacția. Îngrozit, Contele Panin își privește unghiile în treacăt.

În mod intenționat, pe un ton oficial, Ecaterina ignoră grimasele celor prezenți, care au obrajii pudrați. Foarte aproape de ea, Voronțova exclamă surprinsă în rochia ei elegantă, impresionată că a reușit să câștige o avere nesperată. Ecaterina trece șnurul Ordinului Sfintei Ecaterina pe după gâtul acestei femei odioase. Nu îi este prea ușor să-și păstreze chipul calm, senin, să-și ascundă repulsia față de respirația grea și mirosul de transpirație ale acestei femei.

Nikita, bijuteriul, ar fi putut foarte ușor să-i creeze Voronțovei propria medalie, dar Petru i-a spus Ecaterinei:

– De ce nu i-o dai pe a ta?

Pentru Dragoste și pentru Patrie, într-adevăr.

Ecaterina privește pentru ultima oară chipul îndrăgit al Sfintei Ecaterina, cea pe care a admirat-o încă din ziua când i-a fost acordat meritul de onoare, în urmă cu șaisprezece ani, atunci când a crezut că va avea o căsnicie bazată pe dragoste, că vor fi parteneri pe viață la tronul Rusiei și că își vor împleti mâinile, asemenea împăraților Maria Tereza și Francisc. Din inima Ordinului, Sfânta Ecaterina îi transmite tot sprijinul ei fratern, pe care Ecaterina nu-l poate simți în acest moment din partea nimănui. Tot ce mai poate percepe este clocotul asurzitor al sângelui din vene și copilul care își apasă călcâiele pe sternul ei.

– Suntem foarte încântați să decernăm această onoare unei persoane atât de vrednice, unei prietene dragi a Curții, e ceea ce spune în schimb Ecaterina, mormăind cuvintele printre dinți, cu aerul perfect al mândriei rănite.

Trebuie să cucerească inimile spectatorilor. Când copilul se va naște în sfârșit și va veni momentul potrivit, supunerea poporului rus în fața ei va fi neclintită. Și acest lucru se numește tot mariaj.

După ceremonie, Ecaterina îl descoperă pe Panin în camera ei. Contele iese din umbră, îmbrăcat în redingotă de catifea stacojie. Pe degetele de la mână poartă inele cu rubine. Bărbia i se revarsă în pliuri numeroase, scufundându-se în mătasea gulerului.

– Ce spun oamenii de la Curte? îl întreabă ea.

– Petru intenționează să vă închidă în castel, îi răspunde Panin grav. Asta este cea mai recentă discuție. Sau cel puțin, vrea să vă trimită la mănăstire. În orice caz, complotează să renunțe la prezența Maiestății Voastre.

– Înțeleg.

Amândoi șoptesc în intimitatea camerei ei. Aroma răsuflării lui diferă de cea a Voronțovei. Camera se transformă din ce în ce mai mult într-un șanț de apărare, ascunsă de draperiile întinse. Aici intră doar prietenii ei, așa că acum primește mai puțini oaspeți decât oricând. Abia dacă mai trage draperiile, preferând să evite lumina zilei.

– Vrei să spui că mai avem puțin timp.

Contele Panin se înclină, fără să o slăbească din priviri. Ecaterina s-a întrebat deseori dacă el nu e gelos pe Grigori Orlov, dacă nu cumva așteaptă ca ea să se satureze de el, astfel încât Panin să-l înlocuiască în funcție și în dormitorul ei. În fiecare dintre aceste convorbiri între patru ochi, Panin pare gata să o îmbrățișeze. Obrajii lui sunt ca două felii rumene de pâine pufoasă.

– Ce strategie ne recomanzi?

– Ar fi, desigur, mai ușor pentru Alteța Voastră să-l urce pe tron pe Marele Duce Pavel, spune Panin, așteptându-i reacția.

Marea Ducesă tace. Zilele trecute a primit un bilet: *Cedează-ne puterea și te vom instala pe tron.* A aruncat biletul în șemineu. Zilele astea, primește sfaturi din toate părțile. *Ea ar trebui să fie regentă. Șansa domniei lui Petru a dispărut. Momentul potrivit nu a venit încă. Ea ar trebui să domnească în numele ei.* Orlovii și restul continuă să-și dea cu părerea în privința acestei chestiuni. Timp irosit în zadar.

– Ce mă sfătuiești?

– Recomandarea mea? Maiestatea Sa ar putea fi arestat atunci când va reveni în oraș. Presupun că Orlovii au pregătit gărzile pentru această posibilitate.

Din nou, Panin rostește caustic, înțepător numele de familie al iubitului ei.

Ecaterina aude pași pe coridor și amândoi împietresc, așteptând ca zgomotul acestora să se îndepărteze. Urmează o pauză lungă, apoi se aude o bătaie la ușă, tare și insistentă. Intensitatea loviturii îi face pe amândoi să respire adânc în același timp. Panin se retrage în umbră, dar e posibil să fie deja prea târziu. Ecaterina ar putea fi trimisă la Castelul Schlüsselburg și întemnițată lângă bietul și incapabilul Prinț Ivan. Bătaia în ușă se repetă, mai ușoară de data asta.

– Un moment, vă rog!

Ecaterina se forțează să deschidă ușa, dar mâna îi zăbovește pe mâner. Își verifică coafura în cazul în care aceasta ar fi ultima ei zi de libertate.

De cealaltă parte a ușii stă Nikita, amenințător. Îi întinde un colier și în starea ei de confuzie, cu sufletul la gură, Ecaterina crede că ar putea ca Ordinul să îi fie returnat. Simte un val de recunoștință față de Petru, care trebuie să se fi răzgândit. Doar știe cât de mult înseamnă Ordinul pentru ea. Dar bijutierul de la Curte strânge în mâini doar un ornament obișnuit, pe care l-a rugat ea să i-l repare, acel smarald cu încheietoarea ruptă.

– Mă tem că trebuie să vi-l înapoiez la ordinul Maiestății Sale, care insistă să repar doar tinichelele Elisabetei Voronțova, îi spune în șoaptă.

Nikita nu îndrăznește să o privească în față, dar niciun alt slujitor nu mai îndrăznește s-o facă în zilele astea.

Îi oferă unul din zâmbetele ei generoase.

– N-are nicio importanță. Îți mulțumesc că m-ai informat. Te rog, asigură-l pe Petru că mi-a dăruit atât de multe cadouri generoase, încât sigur nu țin neapărat să-l am și pe acesta.

Închide ușa, lăsându-și mâna pe inima care i se zbate în piept. Panin o privește. Îi urmărește direcția mâinii, felul cum și-o apasă pe piept.

– Și acum ce facem?

– Între timp, încă sunteți soția țarului, îi răspunde el. Participați la baluri, concerte, jucați-vă rolul. Și așteptați. Lăsați-ne pe noi să ne ocupăm de restul.

Petru cântă la vioară la palatul Oranienbaum. Are ochii închiși, iar arcușul vibrează cu o grație surprinzătoare în mâinile lui. Există o anumită melancolie în felul în care se dedică muzicii, deși nu are deloc talent. Tehnica lui interpretativă s-a îmbunătățit, conchide Ecaterina, dar soliștii italieni și orchestra Curții înăbușă orice sunet unic pe care îl poate extrage din acest instrument. Partea superioară a corpului i se leagănă în ritmul muzicii, bărbia ieșită în relief este mai pronunțată decât de obicei. Vincenzo Manfredini, compozitorul operei, aplaudă politicos.

Dacă planul nu ar fi fost în curs de desfășurare și nu ar fi existat cale de întoarcere, atunci Ecaterinei i s-ar fi părut insuportabilă prezența în acest palat detestabil. Petru a decorat grădina cu un gust îndoielnic și a desfigurat-o, transformând-o într-o citadelă ridicolă, „batjocura" castelului, unde se distrează împreună cu soldații lui. Alături de Voronțova, care acum își face vânt cu evantaiul, așezată în fruntea șirului de spectatori, șoptindu-i ceva unui văr, între ariile muzicale, a transformat Oranienbaum într-un uriaș teren de joacă. După cum stau lucrurile în prezent, Ecaterina este un invitat lipsit de importanță, a cărei retrogradare are loc în văzul tuturor. Soloul la vioară continuă și Petru nu părăsește niciodată scena cu grație. Tot ceea ce

vede i se pare ireal, osificat în trecut. Așezată într-o ramă de sticlă, ca relicvă dintr-o altă viață.

Dar cu capcana pregătită pentru el, gata să-i fie întinsă, Ecaterinei i se pare o alinare să se amestece în fundal. În noaptea dinainte, s-a frământat gândindu-se dacă ar trebui să meargă la palat pentru acel fiasco, dar Grigori a fost de acord cu Panin. Trebuie să se comporte aparent normal, prefăcându-se că totul este în ordine. Între timp, ofițerilor li se va spune că momentul se apropie. Toți știu că arestarea țarului Petru al III-lea nu se poate amâna.

– Nu putem stârni suspiciuni. În plus, Alteței Voastre îi plac operele lui Manfredini[1].

Grigori s-a aruncat pe patul ei, complet îmbrăcat, cu tot cu cizme. Ce bine îi venea uniforma, ca și cum i-ar fi fost turnată. Îi plăcea mișcarea decisivă a mâinilor lui, mult mai serioasă și mai ambițioasă decât a altor iubiți de-ai ei. Îi lipsea drăgălășenia lui Serioja, dar a învățat să aprecieze la un bărbat simplitatea și frumusețea pitorească.

Și-a lăsat bărbia pe umărul lui. Pântecul abia își revenise și nou-născutul îi și fusese luat pe sus, învelit în blană de castor.

– Cum m-aș putea bucura de opera lui Manfredini când acel păduche va distruge muzica pe coardele viorii lui?

Interesul lui Grigori față de muzică era efemer.

– Frivolitate! comentează el atunci când intervin în discuție subiecte culturale.

Posedă însă un instinct ascuțit pentru tacticile politice. A fost ideea lui să fie promovat la rangul de trezorier al artileriei, astfel încât să-i poată mitui pe soldați cu bani și votcă.

– Săptămâna viitoare pe vremea asta, Maiestatea Voastră s-ar putea să fiți monarh absolut, a meditat el, coborând pe buzele ei, zăbovind acolo, continuând apoi cu gâtul și claviculele.

---

[1] Francesco Onofrio Manfredini (1684–1762) a fost un compozitor și violonist italian (n. red.).

Obrajii lui erau incredibil de netezi, două cupole moi, cărnoase. Slăbiciunea sa pentru cireşe însemna că deseori avea aroma acestor fructe preferate.

– Monarh absolut! a şoptit Ecaterina.

Le-a permis cuvintelor să-i persiste pe buze.

– Şi ei mi-au spus că ar trebui să acţionez ca regentă!

Petru termină soloul pentru vioară fluturându-şi încheietura. Dă impresia că nu ştie pe ce lume să afle, încă sclav al notelor muzicale. Mulţimea aplaudă în picioare, la unison. Chipul lui e îmbujorat de plăcerea aplauzelor, fără să înţeleagă că aprecierea spectatorilor reprezintă o simplă politeţe, de complezenţă. Soliştii vocali de-abia aşteaptă ca el să părăsească scena, pentru ca ei să interpreteze opera de artă la adevărata sa valoare.

Ecaterina se ridică în picioare şi aplaudă până când chipuri mirate ale spectatorilor se întorc spre ea şi, când aplauzele publicului încetează, ea continuă să aplaude frenetic. Petru o priveşte cu o recunoştinţă surprinsă.

Cu figura lipsită de răutate a băieţelului care avea nevoie de afecţiune pe care o cunoscuse cândva.

– Bravo! strigă ea, încercând să implice şi restul spectatorilor. Nu-i aşa că a fost frumos?

Entuziasmul ei aduce un nou ropot de aplauze şi acum Razumovski, Panin şi până şi Manfredini aplaudă iar în picioare.

– Splendid, Maiestate, absolut splendid!

Soţul ei pare lipsit de autoritate aşa cum ţine vioara atârnată. Are obrajii îmbujoraţi şi seamănă cu una dintre marionetele lui. Rânjeşte larg, absoarbe satisfăcut laudele prin toţi porii. Când ea începe să aibă îndoieli în privinţa a ceea ce se va întâmpla, îşi aminteşte o după-amiază tipică de săptămâna trecută, când el a acuzat-o că a devenit imposibil de arogantă. Îi revine în minte prezentul, în care simplul fapt că o zăreşte îl face să o insulte. Ecaterina nu făcea decât să se plimbe prin grădină, după rugăciunea de dimineaţă de la capelă, nu deranja pe nimeni.

– Defilezi mândră pe aici! Cine te crezi?

Ca de obicei, apariția neașteptată a lui Petru o surprinsese. Piticul lui, care îi era mereu alături când Voronțova lipsea, a chicotit.

– Maiestății Voastre i-ar fi plăcut să mă vadă trecând pe aici precum un sclav? a ripostat ea impertinent.

Laleaua i-a tremurat ușor în mână, dar Ecaterina învățase deja cum să-și controleze emoțiile.

– Așa vorbește Maiestatea Voastră țarului Său? Trădare! a exclamat piticul.

– Ține-ți gura, piticule!

– Îmi cer iertare, Maiestatea Voastră Imperială. Cumva, uitasem că erați țar, i-a răspuns Ecaterina.

– Atunci, poate că ai nevoie să-ți reamintesc.

Petru și-a scos sabia, un instrument impresionant folosit cel mai des în jocuri și în exercițiile militare. Piticul lui s-a apropiat ca să vadă mai bine. Întreaga scenă a fost de un comic ridicol, desfășurată printre merii și portocalii înfloriți. Dar Ecaterina nu a îndrăznit să zâmbească.

– Dacă intenționați să ne confruntăm, ar fi bine să-mi iau și eu o sabie! a fost tot ce a spus ea glacial, înainte de a-și continua drumul.

Și acum ea se gândește: *V-a venit rândul să întâlniți tăișul sabiei mele, Înălțimea Voastră Imperială!*

TANIA

În prezent

Moscova este un loc fără limite, fără granițe, fără control. Ceea ce cândva părea palpitant în această țară cu potențial de a evolua, acum s-a transformat în stare de alertă, cu risc permanent de pericol.

În primul rând, traficul. Este sub orice critică! Imediat ce șoferul taxiului demarează de la aeroport, mă resemnez să petrec următoarele două până la cinci ore singură cu acest bărbat în ambuteiajul mașinilor blocate. După ce termin de răspuns la e-mailuri, îmi programez întâlnirile și îi dau ultimele instrucțiuni lui Reagan pe Skype, aștept să mă eliberez și să cobor din mașină. Șoferul tinde să fie extrem de comunicativ și excesiv de pesimist. Se plânge de fostul primar, care a distrus arhitectura clădirilor istorice ale orașului, vorbește despre președintele care s-ar putea să pună din nou laolaltă Uniunea Sovietică, bucată cu bucată, sau povestește despre cum fosta soție îl sună încontinuu pe mobil, adresându-i reclamațiile cele mai lipsite de sens sau, cum, măcar pe vremea comuniștilor avea asigurată o pensie.

În al doilea rând, oamenii. De îndată ce intru în raza de acțiune a clienților mei, sunt imediat expusă pericolului. Odată, în timp ce

luam cina la restaurantul Oblomov, un restaurant cu livrare la domiciliu, un bărbat care stătea pe canapeaua din spate a fost împușcat de un tip care apoi a ieșit calm pe ușa din față. Am țipat, clientul meu a ridicat din umeri, poliția a fost chemată, dar o oră mai târziu, așternuturile canapelei pe care murise victima, au fost curățate în vederea următoarei rezervări. Chiar și fără posibilitatea crimei, rămâne absurditatea scenariilor dintr-o țară în care oamenii bogați își pot împlini cele mai secrete dorințe. Odată, un client a insistat să-l conduc la un salon de unghii false. Am stat acolo, recapitulând loturile pentru viitoarea licitație, încercând să nu mă holbez la sânii unei specialiste din salon, în timp ce clientul meu primea o pedichiură din „meniul special". Și altă dată, când vizitam *penthouse*-ul unuia dintre cei mai influenți clienți ai mei, m-am intersectat cu o femeie care purta o fustă mini cu *animal print*, tocuri înalte și ținea sub braț un tablou. Nu m-a salutat, dar a continuat să târască rama tabloului până la lift și a dispărut înăuntru.

– Cine era femeia aceea? l-am întrebat pe clientul meu.

– O prostituată, mi-a spus simplu, poftindu-mă înăuntru.

Era îmbrăcat într-un costum sobru, oficial, doar părul umed de la ceafă trăda dușul făcut în grabă. Atunci am observat dreptunghiul alb de pe perete, același Pirosmani pe care contam să fie piesa de rezistență la licitația din toamnă.

M-am îndreptat spre bucătărie, am trecut de coloanele în stil doric și de piscina unde erau două femei în bikini negri, decupați.

– Știi cât de greu e să fii georgian în Osetia de Sud? m-a întrebat.

– Îmi pot imagina.

M-am întins după paharul de vin oferit.

– Mi-a spus povestea vieții ei. Satul natal i-a fost bombardat din temelii în 2004 și în 2008. Și, Taniușa, dă-mi voie să-ți spun! Mi s-a făcut pielea de găină. A fost despărțită de părinți, mama ei a luptat sub acoperire împreună cu soldații. Îngrozitor!

– Ce tragedie!

Îmi arată o sticlă de vin.

– De fapt, vinul ăsta este făcut din via familiei ei. Ce păcat că aici, în Rusia, nu mai putem avea un vin bun, georgian.

– Deci i-ați dat ei tabloul semnat Niko Pirosmani?

Omul a ridicat din umeri.

– Mi-a părut rău pentru ea. Tu n-ai fi făcut la fel?

O, da, eu însămi am redefinit profesionalismul, nevoia de a-mi păstra o expresie neutră atunci când aud lucruri incredibile.

Ajung în centrul Moscovei bogate și mă „înarmez" să fac față oricărei situații. Văd femei purtând rochii de seară împodobite cu volane, în lumina crudă a dimineții, prostituate stând la barul hotelului meu, plătind opt dolari pentru un film care soseşte însoțit de cocktailuri și salată de rucola, *babuşka* ce supraveghează intrarea în galeriile de artă și care mă mustră pentru că văd o expoziție de secvențe liniare. Sunt în gardă, pentru că se urlă iar la mine, pentru că regulile nescrise ale perioadei sovietice sunt încălcate, iar *babuşka* trebuie să pedepsească pe cineva pentru schimbarea împrejurărilor, pentru sfârșitul siguranței care le-a fost cândva promisă.

Singura mea oază de consolare după avanpremiera unei licitații epuizante este Park Hyatt Hotel, un sanctuar strălucitor, unde personalul a fost instruit pentru a-și trata clienții cât mai bine, unul dintre puținele locuri în care nimeni nu țipă la mine, nu îmi fură din buzunare și nici nu mă taxează cu o altă sumă decât cea afișată în meniu. Orașul arată magic văzut de pe acoperiș, acolo sus, unde sunt invitată:

– Ați prefera o pătură sau o haină de blană?

Și imediat, o pătură de mohair îmi este înfășurată în jurul picioarelor. Femei îmbrăcate în haine de blană se încălzesc la minicentrale sorbind șampanie, în timp ce partenerii lor învârt în pahar coniac și lichioruri aurii. Toți privim cupolele perfect rotunde din Piața Roșie, strălucind pe cerul indigo al nopții, străpuns de turlele clasice ale bisericilor în stil rusesc. Mă cuibăresc în pătură și număr zilele până când pot pleca acasă.

Pe acoperișul hotelului Park Hyatt, mă instalez pe scaunul meu obișnuit de odihnă, cel care arată direct spre măreția Kremlinului pe timp de noapte. Comand ceai, dar în locul lui apare o sticlă de Dom Perignon rozé.

– Un mic cadou din partea prietenului dumneavoastră Igor, îmi spune tipul de la *room service*, cu un zâmbet dispreţuitor, de parcă m-ar apostrofa: *Nu-ți face griji, știu ce ești, nu te considera specială! Toate femeile de aici au câte un Igor.*

Încep să-i spun să nu se deranjeze să desfacă sticla, când o blondă platinată ravisantă îi comandă în limba rusă:

– Adu-ne încă un pahar!

Ridic privirea spre pielea extrem de îngrijită, sclipitoare a Nadiei Kudrina. Tânăra femeie este complet înfășurată în alb. Poartă o rochie albă, mulată, în stilul lui Alaïa[1] și sandale cu barete de mătase albă, pe care le-a aruncat pe podea, lângă scaun.

Exact în momentul potrivit, vârfurile maiestuoase ale turlelor din Piața Roșie dispar în spatele norilor opaci.

– Sunt aici să iau un Șișkin, spune Nadia. Nu suporți să-i privești, nu-i așa? Pârâurile care susură și acele animale mici de pădure. Ah!

Îi face un semn ospătarului:

– Adu-ne *sushi* și un taburet pentru geanta mea. Unde te aștepți s-o las?Pe podea? În poala mea?

Faptul că genţile create de designeri celebri pot spera să primească propriile scaune în cele mai bune restaurante din Moscova e un alt detaliu fermecător al orașului.

Paharele ne sunt umplute și vinul Dom Perignon rozé are culoarea delicată a petalelor. Așa cum mă așteptam, sec și delicios. Îmi planific strategia de evadare: să beau un pahar și apoi să pretind că am o migrenă.

– Ba nu te doare nimic! spune Nadia.

[1] Azzedine Alaïa (1935–2017) a fost unul dintre cei mai reprezentativi designeri haute couture, de origine tunisiană, a cărui carieră a luat avânt în anii 1980 (n. red.).

Mi-a remarcat expresia prudentă.

– În niciun caz, nu ne vom întoarce în camerele noastre de hotel înainte de ora cinci dimineaţa. Vom sări peste gala Garage VIP şi ne vom îndrepta direct spre Krişa. Trăieşte şi tu puţin, OK?

Pretind că şi eu am fost invitată la gala Zukovei. O, bine! Mi-ar fi plăcut să mă plimb noaptea printre clădirile create de arhitectul Rem Koolhaas.

Îşi bea cupa de şampanie, ronţăie un rulou de *sushi* California şi se ridică în picioare pe acele tocuri înalte, înconjurată de o cascadă de păr blond.

– Hai să mergem! Se face târziu. Hai să mergem direct la Krişa.

– Nu prea cred.

Îmi înfăşor şi mai strâns pătura de mohair în jurul picioarelor.

– Ştiu, ştiu. Krişa e demodat, îl prefer pe Stelka, e la modă, dar în seara asta e ziua lui Krişa. Trebuie să purtăm alb.

– Ei bine, nu am nimic alb cu care să mă îmbrac. Poate data viitoare.

Albul este culoarea tinerelor extrem de subţiri. Dar acum atragem atenţia invitaţilor aşezaţi pe scaunele din apropiere, probabil pentru că Nadia reprezintă o atracţie în viaţa socială din Moscova, la fel ca Zukova şi Sobchak, permanent fotografiată de mass-media rusă, iar ţinutele ei vestimentare sunt analizate în talk-show-urile de divertisment. Nadia a protestat la adresa preşedintelui pe când acest lucru era la modă, s-a logodit cu un politician de prim rang din administraţia prezidenţială când protestele n-au mai fost la modă şi apoi l-a părăsit pe politician atunci când a revenit moda protestelor. Cineva ne fotografiază cu telefonul mobil.

Cumva, sticla de şampanie s-a golit deja, iar răcoarea înserării îmi îmbrăţişează umerii. Mai multe telefoane mobile sunt ridicate pentru a face fotografii şi Natalia mă trage spre ieşire, jos, printre lifturile de sticlă transparentă, la tejgheaua din lemn negru de la recepţie, împodobită cu linii geometrice. Năvălim pe străzi, spre şoferul care ne deschide portiera unei limuzine al cărei motor e deja ambalat.

– Stai puțin! protestez, dar sunt împinsă în mașină și cineva care mi se prezintă sub numele de Piotr ne conduce pe străzile strălucitoare ale Moscovei.

– Bătrânica asta are ceva împotriva distracției, îi spune Nadia șoferului.

Abia după ce-și scoate rujul din geantă și își verifică mesageria telefonului, mă liniștesc îndeajuns cât să mă conving că asta nu este o răpire. Ba chiar pot să mă bucur de priveliștea de pe fereastră.

Și Moscova poate fi frumoasă. Drumuri asemănătoare covoarelor desfăcute, lumina rece a felinarelor, statuile maiestuoase ale poeților, piețe atât de curate și cu aer imperial, minunatele cupole aurii ale bisericilor, decorațiunile aurii și vulturii regali ai Teatrului Bolșoi, restaurantul și magazinul GUM. Trecem în viteză peste poduri în pantă și pe lângă bibliotecile și catedralele înalte. Încetinim în fața unei clădiri și dintr-un apartament ies încă patru femei și urcă în mașină, îngrămădindu-se toate pe bancheta din spate. Sunt complet îmbrăcate în alb, încălțate cu cizme albe de lac, înalte până la genunchi și au funde albe în plete. Una dintre femei s-a gătit cu o rochie nouă de mireasă semnată Vera Wang. Împreună compun o cascadă de voci zgomotoase și agitate. Alta exclamă când mă vede îmbrăcată în întregime în negru, cu blugi și să nu mai pomenim de bluza mea conservatoare, cu guler rulat pe gât, plângându-se că le va fi greu cu mine la intrare.

Nadia le spune:

– Doamnelor, doamnelor! Următoarea noastră oprire este centrul comercial TsUM!

Și imediat se liniștesc toate.

Poșetele lor sunt deschise larg pentru a dezvălui cosmetice, pudra de levănțică împrăștiindu-li-se pe suprafața pielii.

– Mâine trebuie să mă întâlnesc cu un client. Ar trebui să mă întorc la hotel.

– Nu te mai plânge, babo!

Natalia coboară geamul mașinii și face rotocoale din fumul de țigară.

– Art Twins vor fi acolo!

Întreaga noapte tocmai a căpătat logica visului, a succesiunii de evenimente pe care nu le mai pot influența. Înghesuită lângă Nadia și prietenele ei, mi se amintește de primul meu an ca angajată la Worthington, ba chiar de primii mei ani în America, atunci când eram în același timp supusă legilor, dar și dincolo de ele. Ce puțin se aștepta atunci de la mine în ambele situații. Profesorii mei au presupus că eu nu vorbesc limba engleză, nici ebraică și niciodată nu s-au așteptat să-mi fac toate temele. La Worthington am fost invizibilă ca stagiar junior, fără relații și fără a avea pretenția să beneficiez de privilegiile membrilor săi. Și acum, în Rusia, printre rușii adevărați, sunt o impostoare americană. Fetele vorbesc rapid în argou, dându-și una altei un flacon de pastile și urmărindu-i conținutul.

– Ai auzit că voi lansa un parfum? întreabă Nadia pe cineva. Se va numi *Muza*. Hei, Petruşca! Dă muzica mai încet!

Părul ei blond i s-a lipit frumos de frunte.

Celelalte femei o felicită și o întrerup, povestind noutăți ale proprilor proiecte. Una dintre ele moderează un reality-show, alta este reporter coordonator al unui program politic, cealaltă lansează o linie de blugi. Șoferul dă muzica mai încet, iar Nadia este felicitată pentru noua achiziție a tatălui ei. O întreagă insulă grecească sau doar o parte din ea? Toată lumea cumpără insule grecești. Ce petreceri vor da acolo odată ce tranzacția se va finaliza! Îmi reîntorc atenția pe străzi, spre umbra felinarelor. Când Carl va reveni acasă, după ce licitația se va sfârși, ar trebui să ne luăm o vacanță.

– De asemenea, mă gândesc să deschid o galerie de artă. Ce părere ai, Tan? Ce-ar fi să renunțăm amândouă la casele de licitații unde lucrăm și să ne facem propria afacere? Presiunea unei licitații este epuizantă, nu-i așa? Cu toate contactele noastre și cu experiența ta, suntem în stare să avem propria afacere. Aș putea găsi pentru noi un spațiu modern în Chelsea, poate lângă Pace.

Pe moment, sunt flatată. Ba chiar îmi permit să-mi și imaginez liniștea unei galerii de artă într-o dimineață obișnuită de lucru, biroul

alb, simplu și pereții goi, care așteaptă să fie aranjați după gustul meu. Fără întâlniri cu Marjorie, fără castronașe cu fructe amenințătoare la etajul superior. Fără comisioane ilegale ale proprietarilor și fără intrigi corporatiste. Desigur, acum nu este momentul potrivit să-mi dau viața peste cap, dar ideea în sine mă tentează.

– Chiar îmi place locul meu de muncă!

– Ei bine, mai gândește-te! îmi spune Nadia și continuă să trimită mesaje pe telefon. Am face o echipă bună.

Piotr dă muzica mai tare și toată bancheta din spate vibrează datorită femeilor care dansează provocator dând din șolduri.

Ne oprim în fața unui magazin întunecat, iar Nadia se repede pe trepte, tragându-mă și pe mine după ea sus, pe scări. Locul are obloanele trase, dar Nadia dă bip și ușa se deschide larg. Un bărbat ne însoțește înăuntru. Una câte una, luminile de la etaje se aprind strălucitoare. Sunt întâmpinată de un muzeu al hainelor, aranjate pe culori, înțesat de cuiere pline până la refuz cu veșmintele împodobite cu albastru, roșu și roz. Pe pereți, sub picturi reprezentând câini în costume de baie, văd candelabre joase, perfecte și scaune Récamier încărcate cu mormane de eșarfe. Sub fereastra larg deschisă din spatele magazinului, atârnă un șir de mătăsuri, pulovere și corsete albe ca zăpada.

– Nu-i așa că un magazin fără nimeni prin preajmă este singura modalitate de shopping? întreabă Nadia, combinând articolele de culoare albă din sectorul creatorului de modă Martin Margiela.

– Glumești? N-am să-mi cumpăr haine noi doar pentru o singură petrecere.

Nu numai că evit să discut despre bani, dar nu vreau să văd nici etichetele cu prețuri exorbitante. Însă Nadia aruncă umerașe pe scaune, jachete plisate, chiloți de mătase și o bustieră albă.

– Hai mai repede, ne așteaptă! Probează-l pe ăsta!

Nadia mă împinge în spatele unei draperii de catifea.

Stau în cabina de probă, printre chiloți și bustiere, ezitând să le probez. De afară aud conversația amicală a Nadiei și a bărbatului, care

se interesează reciproc despre propriile familii și dincolo de ei sunt etaje goale, grămezi de haine nevăzute. Mă cuprinde un fel de energie înverșunată. Încep să probez cu frenezie articol după articol. Din spatele draperiei de catifea, o mână mă cuprinde strâns și îi urmez întocmai indicațiile, până când sunt închisă cu fermoarul într-un costum complicat Comme des Garçons[1]. Urmează apoi o rochie stil Marie Antoinette lungă până la genunchi și un sacou de mătase împodobit cu flori albe, drapat pe umeri. Arăt ca o versiune îndrăzneață a mea la douăzeci și cinci de ani, convinsă că voi avea timp să mă reinventez în diverse variante.

– Perfect! spune Nadia, aruncându-mi o privire scurtă.

În sfârșit, citesc eticheta cu prețul.

– Costă peste patru sute de euro!

Dar sunt luată pe sus din magazin, răpită, cu propriile haine atârnându-mi pe braț, iar omul cu ochelari de soare ne face cu mâna și ne urează distracție plăcută. Pe bancheta din spate a limuzinei, crinolina mea le acoperă pe femei și toate chicotesc, strâns lipite de țesătura de mătase a rochiei mele.

– Acum arăți ca o personalitate, spun ele aprobator.

– Ea *este* o personalitate! întărește Nadia.

Spre surprinderea mea, tonul ei pare sincer.

Urcăm scara abruptă spre acoperiș. În fața mea, doar noaptea și strălucirea colanților albi de piele și, chiar sub nasul meu, cizme cu toc. Fiecare fereastră întunecată explodează de lumină și senzualitate. Responsabilul cu ordinea din fața clubului ne împinge repede înăuntru, pentru a evita fotografiile paparazzilor.

– Distracție plăcută, *devușki*!

Clubul cuprinde o serie de camere fără ferestre, cu muzică explozivă și cu un DJ ras în cap, care se leagănă în ritmul ei. O băutură

[1] *Comme des Garçons*, o marcă japoneză la modă, creată și condusă de Rei Kawakubo, în Tokyo (n. tr.).

efervescentă cu aromă de piersică apare deodată în mâna mea și cu prima ocazie când mă uit în jos, a și dispărut.

Grupuri de bărbați stau la marginea ringului de dans urmărindu-le pe Nadia și pe prietenele ei cum se mișcă lasciv. Femeile își șoptesc reciproc, ținând camerele foto ale telefoanelor mobile îndreptate spre Nadia. În răsucirea unui stroboscop, plutesc o mare de siluete incolore, învăluite în umbre albastre. Asta este noua Rusie: tehnologie, blănuri și fiorul pericolului.

Pe scenă se află o femeie care seamănă cu amanta lui Medovski. Are o coamă de un roșu-aprins și își leagănă mâinile și picioarele subțiri. Îmi aud numele strigat și mă târăsc în cercul lor:

– Aplauze pentru regină!

Și sunt șocată să fiu încă în stare de acest vârtej de mișcări istovitoare, vibrând instinctiv în ritmul muzicii, cu mâinile electrizate, care tremură în aer printre personalitățile mondene ale Moscovei, ale căror trupuri suple îl ascund pe al meu de spectatori, accesibil doar luminilor albe și reci ale lui Krișa, DJ-ul de la platane, care selectează următoarea melodie în căștile lui, pregătit ca muzica să explodeze în microfoane.

– Veşti bune, draga mea! îmi spune Regan.

Vocea asistentei mele se aude răguşită şi îndepărtată.

Sar din pat cu gura uscată și iritată. Reușesc să mă desprind din mătasea albă a crinolinei, dar nu și din corset. Cât o fi ceasul?! Capul mi-e greu și mi se învârte ca o minge de bowling, dar îmi revin flash-uri de amintiri. Da, îmi amintesc de drumul înapoi la hotel, noaptea târziu, după petrecerea lui Krișa. Fumasem marijuana și fredonam *When You Believe* împreună cu Piotr, a cărui voce s-a dovedit a avea calitățile impresionante de alto ale melodiei cântate de Mariah Carey. Nu-mi amintesc ultima oară când m-am distrat atât de bine!

– Ce e?

– Istoricul Natașei ne-a trimis expertiza finală a Ordinului. Acesta afirmă că sursele presupun că bijuteria a fost pierdută înainte ca

Ecaterina să devină împărătească, dar e de acord cu Natașa în ceea ce privește zvonurile despre existența altor medalioane din acea perioadă, iar epoca istorică se potrivește perfect. În plus, am primit catalogul de la Wanamaker's. Cred că suntem pregătite de licitație.

Sar în sus de bucurie.

– Serios? Slavă Domnului!

– Știu, nu-i așa? Era cât pe ce să nu reușim!

Aprind lumina din camera splendidă de hotel. Așternuturile bej, tapetul cafeniu, biroul elegant și castronul negru de pe tejghea sunt făcute special pentru a le reaminti oaspeților alternativa unui cămin civilizat. Cât de frumos arată acum, cât de lipsit de pericol!

– Ce ușurare imensă!

– Mai bine să facem tot ce trebuie pentru a ne asigura că vom avea succes, gângurește Regan.

– Acum putem intra direct în licitație, fără să ne mai facem griji.

Mă uit la ceas. În seara asta se presupune că trebuie să-l întâlnesc pe Igor în noul magazin Bulgari. Îmi torn un pahar cu apă, îl beau pe nerăsuflate și mă uit la invitație: *Gerri Halliwell și Igor Yardanov vă invită la o premieră specială.*

– Îți mulțumesc, draga mea. Pe luni!

Mă simt relaxată. Nu mi-am dat seama cât de tare mă stresa problema Ordinului și cât mă demoraliza. Mă întind să deschid draperiile și sunt orbită de soarele de dimineață al Moscovei. Sunt tentată să-mi apăs fruntea de panoul de sticlă al ferestrei, să-l absorb complet. Mult timp rămân nemișcată. E atât de bine să fac o schimbare și să nu mă mai mișc.

Gerri Halliwell merge țanțoșă în cizme cu toc înalt, dând impresia că face sex oral cu microfonul. Poartă prea mult din toate, mai puțin haine, e acoperită cu machiaj și are părul oxigenat. În jurul taliei i se vede o fâșie de piele albă, iar sânii îi sunt prinși într-o bustieră. În

spatele ei se învârte fotografia supradimensionată a unui inel de logodnă cu diamant.

Magazinul Bulgari ar putea părea un loc ciudat pentru o întâlnire de afaceri cu un client, dar despre această Moscova vorbim. Majoritatea oamenilor sunt implicați în încheierea tranzacțiilor și trecerea din mână în mână a cardurilor de credit. Femei mai în vârstă decât mine pândesc îmbrăcate în fuste cu crăpături adânci, purtând tocuri argintii amețitoare, asortate ostentativ cu gențile lor. Tot acel efort îmi reamintește cât sunt de americancă. Rușii nu se obosesc să ia în considerare fiecare detaliu al aspectului lor, de la manichiură la ciorapii cu model și până la cerceii de culoare mov.

– De unde ești? De la Sothesby's? mă întreabă un bărbat, urlând pentru a acoperi volumul muzicii.

– Worthington, îl corectez.

Igor conduce o brunetă înaltă în cameră și mulțimea le face loc, ca unor monarhi. Femeia de o frumusețe regală și glacială ne privește de sus pe toți. Are buze mari, senzuale, buclele ei lungi și ușoare îi mângâie mâna care înconjoară delicat brațul lui Igor. Un bărbat pe care-l recunosc vag ca invitat al unui banchet dat de un client de-ai mei îmi șoptește la ureche:

– El e Igor Yardanov?

Și toți suntem puțin sclavii lui, ai acelei alunițe mici, întipărite chiar sub ochi, într-un loc în care nu există pic de grăsime. Igor plutește prin mulțime și se oprește, sărutând-o pe Gerri pe ambii obraji și dând mâna cu primarul Moscovei și cu comitetul de directori executivi ai magazinului Bulgari.

– Toast, toast! scandează mulțimea în repetate rânduri și lui Igor i se oferă un microfon.

Mă opresc și sunt atentă la discursul lui – care spune ceva despre onoarea de a fi din nou partener al acestui brand prestigios, deschiderea unei alte locații în Moscova demonstrând faptul că orașul este unul

dintre cele mai cosmopolite din lume – și aștept momentul potrivit pentru ca toți cei care îl felicită și-i fac urări de bine să se împrăștie.

– Ai ratat avanpremiera licitației. Și mâine-dimineață am avionul, îi spun când îmi vine rândul să mă apropii de el.

Emoția ultimei noastre întâlniri nocturne la Worthington revine. El nu pare deloc tulburat, parcă este un actor aplaudat la cea mai reușită scenă a sa. Privirea lui e fermă. Dacă Medovski vrea ca toată lumea să se simtă relaxată în prezența lui frenetică, Yardanov este exact opusul lui.

Igor ridică un deget. Așteaptă. Până când valul solicitanților din fața lui va scădea complet, Gerri Halliwell se va fi oprit din cântat și blițurile aparatelor foto se vor fi îndepărtat. Inelul de diamant care se rotește se reflectă orbitor pe candelabrul de cristal. Luminile scad în intensitate, în felul specific cluburilor de noapte.

Igor își scoate telefonul din buzunar.

– Spune-mi! rostește acesta.

Îl urmez afară, unde aerul este proaspăt și curat după ploaie.

În spatele cordonului de catifea, șirul mulțimii care așteaptă să intre în club șerpuiește în jurul clădirii. Un grup de femei senzuale este respins de bodyguardul de la intrare, lingușirile și încercările lor de a ghici parola nu le ajută să intre în club.

– Karaoke? sugerează resemnată una dintre ele celorlalte.

Știu că nu vor putea să intre în club.

Igor mă conduce la o mașină BMW de oraș, care ne așteaptă deja, una printre multe altele asemenea. Străzile sunt pline de mașini negre blindate, care stau pe loc, ca și cum oamenii și-ar fi abandonat autoturismele în mijlocul străzii.

– De ce nu luăm metroul? îi sugerez.

Dar Igor consideră ideea asta absurdă.

– Metroul? *Ti șto*? Pentru ce?

Pare atât de jignit, încât renunț, am încetat de mult să mă mai contrazic cu clienții mei pe această temă. La Moscova, dacă ai mașină, o folosești, indiferent dacă îți vei irosi ani din viață în trafic. Ideea

acestei bogății masive este tocmai viața luxoasă, care te face să uiți că ai mers vreodată cu metroul lângă oameni la fel ca tine, al căror viitor e la fel de monoton și uniform, ale căror haine au fost cumpărate din aceleași magazine de larg consum și care tot ce mai pot aștepta de la viață este doar pensia. În mod miraculos, mașina își croiește drum prin ambuteiajul orașului înainte de a fi încetinită în trafic. Îmi storc creierii în căutarea subiectelor potrivite pentru a face conversație, pentru a ajunge la o intimitate prin care îi voi câștiga încrederea. Mă opresc la părinții lui.

– Igor, nu mi-ați povestit niciodată despre familia dumneavoastră.

Igor are un calm care contrastează cu temperamentul coleric al lui Medovski, o capacitate înnăscută de a fi atent, de a asculta. În mașină, departe de mulțime, pare să se relaxeze în sfârșit. Își desface nodul cravatei.

– De ce ar trebui să vorbim despre familie?

– Doar mă întrebam cum vă merge. Dacă părinții dumneavoastră trăiesc aici sau în America.

– Nu ești prima care mă întreabă asta. De ce Igor Yardanov nu s-a căsătorit? Asta este o întrebare de două mii de dolari!

– O, dar n-am vrut să spun acest lucru.

Sau poate că am făcut-o intenționat? Igor este celebru pentru felul în care joacă femeile pe degete și pentru cum le schimbă permanent, neafișându-se niciodată de două ori cu aceeași femeie în public. Se spune că le angajează special pentru reuniuni la care știe că va fi fotografiat.

– Îmi plac femeile, dar nu sunt un familist convins, îmi spune plictisit. Altceva ce mai vrei să știi?

– Nu asta v-am întrebat, dar în regulă.

Mașina se oprește de tot. Motorul face zgomot. Sunt conștientă că mă uit deja de douăzeci de minute încontinuu la aceeași statuie reprezentând un scriitor decedat. Brusc, Igor îmi spune:

– Hai să plecăm de aici!

Coborâm din mașină și traversăm parcul grăbiți. Încerc să țin pasul cu el, cocoțată pe tocuri înalte și îmbrăcată într-o rochie strâmtă.

Trecem pe lângă pensionarii de pe bănci și de adolescenții în haine punk, jupuind pești afumați și aruncând cutii de bere pe jos. O haită de maidanezi ne urmărește cu interes. Soarele încă strălucește și mă gândesc întâmplător cât de rare sunt înserările aici, în acest anotimp, pământul fiind inundat în nesfârșita lumină a zilei. Mi-l imaginez pe Igor ca pe un băiețel sovietic în aceste locuri, cândva, împreună cu Medovski. cei mai buni prieteni cu salopete de catifea, insigne cu Lenin, orașul prăbușindu-se în interior și totuși păstrându-și ordinea aparentă la suprafață, în jurul lor. Cum, după școală, aleargă amândoi ca într-o competiție, cu șosetele ridicate până la genunchi.

– Așteptați-mă, vă rog, mergeți mai încet! strig după el, cu răsuflarea tăiată.

Aerul îmi înțeapă obrajii. Mă simt extrem de liberă și am o perspectivă reconfortant de clară. Poate s-a întâmplat ceva după noaptea cu Nadia, care m-a trezit, probabil un portal spre lumea de care înainte nu țineam cont. Pentru prima oară de când m-a părăsit Carl, pot vedea dincolo de noi ca personalități, oamenii care am crezut reciproc că suntem, fiecare dintre noi fiind adânc înrădăcinat în lumea de unde a venit și unde a crezut că se îndreaptă. Dacă n-aș avea tocuri, aș alerga așa mereu. Și aș striga de bucurie.

Și apoi ajungem pe strada Lavrușinski Pereulok, în curtea minunată a complexului muzeal Tretiakov. N-am încetat niciodată să analizez structura actuală a acestui măreț edificiu, dar acum mă simt ca o prințesă rătăcită într-un basm rusesc. Fațada roșiatică a muzeului de artă îmi amintește de străvechea Rusie, o epocă a duhurilor pădurii, a Rusalcelor și a vrăjitoarelor călătorind printre mesteceni fermecați. Ușile sculptate într-un stil complicat ne invită într-o căsuță din turtă dulce.

– Ai mai fost vreodată aici noaptea? mă întreabă Igor zâmbind larg, cu o bucurie copilărească.

– Locul ăsta depășește Worthingtonul!

Igor îmi strânge mâna mai tare într-a lui și simt senzația dezgustătoare a vulnerabilității care ar putea fi fiorul unei dorințe uitate.

Igor dă un telefon și ușile roșii ni se deschid imediat. Un bărbat cu trăsături cizelate și haine scrobite, atent aranjate, ne iese în cale.

– Ți-l prezint pe Serghei, îmi spune Igor și omul ne salută ridicând sprâncenele.

Serghei are părul grizonat și un fizic atletic, gât mândru, cap impunător, picioare musculoase. Frac, papion de mătase alb, brâu lat, toate i se potrivesc perfect. Face un pas în față, cei doi bărbați schimbă o privire lungă. Un hol explodează de lumină, apoi altul, și altul, unul după celălalt. Toți trei suntem singuri în templul artei ruse.

Selecția exponatelor din Galeria Tretiakov a fost aleasă conform canoanelor artei ruse. Muzeul reprezintă ultimul arbitru a ceea ce este cu adevărat național și a ceea ce este străin. Galeriile mele preferate prezintă portrete ale femeilor conducătoare ale Rusiei – figurile împărătesele Ana și Elisabeta, regale în crinolinele lor sclipitoare. Iat-o pe împărăteasa Ana stând înțepenită și sobră în picioare, învelită în blănuri de hermină și înconjurată de simbolurile regale ale puterii ei. Lângă ea, stă împărăteasa Elisabeta, splendidă și împodobită cu bijuterii, cu o scânteie de amuzament blând în priviri. Și apoi iată portretul care apare pe coperta cărții lui Carl – tânăra Ecaterina cea Mare în calitate de Mare Ducesă, cu Ordinul Sfintei Ecaterina alături. Îmi place privirea directă pe care viitoarea regină o adresează privitorilor, inteligența întipărită pe chipul ei prelung, oval.

Sunt mai deșteaptă decât voi toți, pare să spună ea.

– E minunat că acest obiect bidimensional încă există și poate fi atins, nu-i așa? întreabă Igor.

Cred că se referă la Ordin.

Îi simt mâinile ușoare pe umeri, aburii respirației sale inodore învăluindu-ne discret.

– Remarcabil!

Simt un val de triumf. Ordinul e real. Ordinul îi aparține Ecaterinei. Mă pot concentra spre a-l călăuzi încotro vrea să ajungă și ceea ce-și dorește el este să o reîntâlnească pe Ecaterina.

Trecem dintr-un salon în altul, vedem portretele împărătesei Elisabeta, pictate de Nikitin, burta proeminentă și privirea inexpresivă a țarului Petru al III-lea în momentul încoronării, portretele Ecaterinei cea Mare în plină glorie, semnate Antropov, portretul însuflețit în care împărăteasa poartă capa de hermină în forma unui val care se revarsă în juru-i, ținând sceptrul intimidant, și cea mai grandioasă imagine, cea în care este surprinsă din profil, ca o zeiță grecească pe tronul ei. Ne oprim în fața tablourilor lui Torelli, cu Ecaterina cea Mare îmbrăcată ca Minerva, înconjurată de muze. Nimeni n-ar putea-o acuza pe Ecaterina că i s-au făcut prea puține potrete. Regina a știut importanța vânzării propriei imagini.

Igor se oprește și gesticulează în fața peretelui.

– Cum poți afirma că Ordinul nu a aparținut tuturor acestor oameni de la Curtea ei? Imaginează-ți-l expus chiar aici, în mijlocul salonului, pentru ca toți să îl poată vedea.

– Ar fi perfect.

Clienții mei sunt vicleni, trebuie să țin minte asta.

– Atunci, trebuie să colaborăm pentru a face posibil acest lucru.

Îi simt entuziasmul din voce, energia care îi vibrează prin toți porii. Ne oprim în fața picturii realizate de Mikhail Shibanov, *Sărbătorirea contractului de nuntă*, care arată ritualul cununiei la tătari. Întotdeauna mi-a plăcut tabloul datorită culorilor bogate și a costumelor pictate cu lux de amănunte. Dar ceea ce mă frapează acum este mireasa al cărei trup se află în centrul compoziției, unde predomină mâini masculine.

Sunt conștientă că Igor îmi strânge antebrațul. O atingere ca de oțel, care mă forțează să rămân pe loc. Mai sus, pielea lui are aroma lemnului de mosc, a unei piese șlefuite de mobilier nou. Parfumul pericolului. Îl trag spre mine cu o singură mișcare, îi trec degetul peste maxilarul catifelat și îi ating gropița din bărbie. Cred că ar putea profita de situație ca să mă sărute, dar când văd că rămâne imobil, îl sărut eu. Senzația de a fi singură și disponibilă îmi revine imediat: teama și riscul și speranța oarbă, prostească, sentimentul acelor care-mi străpung

pielea, zvâcnetul de la baza gâtului. Noua persoană pe care îți dorești să o săruți, riscul să ai încredere în aceasta odată ce sărutul s-a încheiat. Supunerea, flirtul și joaca cu acea persoană, suspansul în privința coregrafiei sale. Totul îngropat, uitat.

Felul în care te-a privit.

Îmi dau seama că buzele lui abia dacă le întâlnesc pe ale mele înainte ca ele să se retragă și când deschid ochii, Igor e mult mai îndepărtat decât înainte, o figură colțuroasă. Umilită, mă uit fix la tabloul lui Shibanov, analizez femeia din centru, figura ei rece pe măsură ce își confruntă soarta implacabilă.

– A fost o greșeală. Îmi pare rău, iertați-mă!

Mă simt profund jenată.

– Nu-i nimic, șoptește Igor.

Dar răspunsul lui nu reprezintă o rezistență morală sau o formă de ezitare în fața tentației. Nu simte vreo vină, e lipsit de orice dorință.

Îi urmăresc privirea orientată spre Serghei, care sprinten, intră și iese repede din galerie, îmbrăcat în costumul său sobru. Poartă o mulțime de lucruri pe braț: o haină, o tavă cu băuturi de culoarea chihlimbarului, un candelabru. Pe măsură ce se apropie de noi, îl măsoară pe Igor din priviri. Înțelegerea secretă specifică lor este de natură viscerală, trupească. Există o legătură invizibilă care-i conectează, legătură pe care nu am simțit-o între Igor și cea mai recentă brunetă a lui din magazinul Bulgari. Brusc, în mecanismul meu interior se produce declicul. Mă gândesc la cavalcada turnantă a femeilor cu plete, la toate legile din Rusia care interzic homosexualitatea, dar în realitate nu sunt lucruri noi. Aici, homosexualitatea este întotdeauna ținta dezgustului suprem și, legal sau ilegal, va rămâne probabil astfel. Buna mea dispoziție scade. Sunt prinsă în capcana unui secret pe care nu aveam nevoie să-l știu.

– Nu-i nimic, repetă Igor atent.

S-a întors la contemplarea tabloului lui Shibanov, cu mâinile strânse la spate.

– Doar dă-mi şansa de a achiziţiona Ordinul la licitaţie. Asta e tot ce-ţi cer!

Îi simt mecanismul insinuant al manipulării, complicitatea forţată.

– Mai este şi altcineva interesat de Ordin.

Dar a revenit la vechiul Igor, fermecător, elegant, cochet, dar de această dată simt, subtil, ameninţarea din umbră. Caută atent prin buzunare şi scoate de acolo un pachet de ţigări.

– Deja te-am ajutat să rezolvi problema. Am auzit că Ordinul nu e autentic. Ai întâlnit-o vreodată pe Natasa Mihailovna la Ermitaj? O femeie în vârstă, adorabilă, o rusoaică adevărată, înverşunată. O poţi condamna? Biata femeie de şaptezeci şi doi de ani lucrează cu bărbaţi ca mine zilnic şi de-abia câştigă două sute de ruble pe lună. I-am comandat o cutiuţă cu monogramă Bottega Veneta. Imaginează-ţi! Era în culmea fericirii! Ce se va întâmpla cu ea dacă Ordinul se va dovedi sau nu adevărat?

Zâmbesc printre dinţi şi îi răspund:

– Câtă generozitate din partea dumneavoastră! Vă asigur însă că Ordinul nu este un fals. Autenticitatea i-a fost dovedită de experţi mai mari decât Natasa.

– Tania, Tania!

Vocea lui este mai catifelată, ca şi cum în sfârşit ne-am fi prăbuşit în prăpastie împreună şi acum singura noastră cale posibilă este căderea liberă. Aproape că pot jura că tonul vocii lui îmi confirmă bănuiala. E gay, un lucru incredibil pentru un oligarh.

Sunt condusă în jos pe scări, spre ieşire. Prima angajată dintr-un lung şir de tinere, cu picioare lungi, îmbrăcate în stilul *Flapper*[1] al

[1] Generaţie de tinere femei occidentale din anii 1920, care purtau fuste scurte, îşi tăiau părul băieţeşte, ascultau jazz şi îşi arătau dispreţul faţă de ceea ce era atunci considerat un comportament acceptabil. Socotite îndrăzneţe datorită faptului că purtau machiaj excesiv, beau, tratau sexul într-o manieră obişnuită, fumau, conduceau automobile şi, altfel, neglijau normele sociale şi sexuale, flappers au fost modelele

anilor '20, aparținând staffului, trece pragul împingând tăvi de porțelan și carafe. O altă petrecere la care n-am fost invitată.

– Înțelegi care este riscul, nu-i așa?

Igor se retrage pentru a întâmpina femeile și le face semn pocnind din degete în direcția lui Serghei. Când s-au îndepărtat suficient, Igor își coboară vocea.

– Îți încredințez propria mea reputație, așa cum și tu mi-o încredințezi pe a ta.

– Nu pot face absolut nimic. Nu pot manipula licitația. Telefoanele noastre sunt înregistrate.

– Hai să nu începem iar, ca și cum abia ne-am fi cunoscut! Nu uita, dacă obțin Ordinul, un cec va fi virat imediat în contul soacrei tale. Agenția de plasament pentru copii din New York, nu-i așa? Noi doi ne pricepem la afaceri.

Afaceri de felul ăsta sunt făcute tot timpul la nivel înalt la Worthington. Atunci când clienții sunt suficient de bogați și de puternici, contractele sunt încălcate de dragul lor, acordurile obligatorii de confidențialitate sunt ignorate, iar vânzătorii încasează procente din taxa cumpărătorului și acceptă să renunțe la toate comisioanele. În grădinile galeriei de artă, îmi amintesc să gândesc problema în perspectivă. Hotărârea a fost luată, doar căsnicia mea contează, nu licitația. Carl și familia lui vor fi recunoscători, va fi un alt început pentru noi toți. Dar în timp ce mă îndrept spre stația de metrou Tretiakovskaia, tentația îndoielii îmi dă târcoale, mă învăluie, înainte de a se risipi iar în strălucirea roșie a nopții moscovite.

„nebunilor ani '20", simbolurile turbulențelor sociale, politice și intensificării schimburilor culturale transatlantice, care au urmat sfârșitului Primului Război Mondial, precum și exportului culturii americane de jazz în Europa (n. tr.).

ECATERINA

Iunie 1762

– *Matushka, matushka!* repetă o voce.

Ecaterina protestează, între vis şi trezire, încercând să-şi amintească unde se află, în ce situaţie se găseşte. Aruncă o privire rapidă prin dormitor, care-i confirmă că este Alexei Orlov, fratele iubitului ei, în iatacul său personal din Peterhof, acolo unde Petru, practic, a întemniţat-o. Observă imprimeul uzat al scaunului, aşezat în dreptul ferestrei, perdelele învechite, taburetul aurit care i-a aparţinut răposatei împărătese, acea linişte specială a palatului nelocuit. Împărăteasa a insistat să îi fie transportată aici toată mobila, când şi-a schimbat reşedinţa, fără să observe când i-au fost aduse scaunele cu picioarele rupte.

– Ce este?

Figura lui Alexei este fie pătată de culoare, fie pudrată în exces, şi are ochii congestionaţi. Întreaga sa faţă era prea aproape de cea a Ecaterinei, lăsându-i o dâră de salivă pe obraz.

– *Matushka*, a venit momentul! Totul este pregătit.

– Astăzi? Chiar acum?

Soarele abia a răsărit pe cer, iar mintea îi este încă răscolită de confuzia cailor, a scenelor voluptuoase de echitație și apoi a morții. În ultimul timp, visele ei reprezintă o serie de scene fragmentare în care cineva se rănește.

Alexei încearcă să o grăbească, îndemnând-o în repetate rânduri:

– Acum este momentul să acționezi. Chiar acum. Passek. A fost arestat.

Ecaterina încearcă să se ridice, în timp ce cuvintele continuă să îi fie adresate la foc automat. Passek, un străjer pe care l-au informat în secret despre planurile lor de a-l detrona pe împărat. De ce ar fi Passek închis, poate doar dacă nu cumva a mărturisit ceva? Ecaterina înțelege imediat că va fi doar o chestiune de timp înainte ca veștile conspirației să ajungă la urechile lui Petru. Deocamdată, împăratul este încă la Oranienbaum și, astfel, capitala este complet accesibilă. Până la sfârșitul acestei zilei, ea ar putea ajunge fie regentă, fie împărăteasa, fie ucisă.

Ecaterina deschide fereastra. Amintirea coșmarurilor s-a dus și se ridică în capul oaselor, în pat, strigându-și servitoarea. Alexei își cere scuze, aruncă pe furiș o privire jenată spre tavan, înainte de a dispărea grăbit. Pentru o clipă, Ecaterina rămâne singură, împietrită în mijlocul camerei. Apoi apare camerista, aducându-i rochia, corsetul și cosmeticele. Camerista este o fată slabă, toată numai oase ieșite în relief, dar loială și nu pune întrebări.

– M-am gândit că rochia asta ar fi perfectă pentru astăzi, spune ea.

Printre hainele împăturite, Ecaterina privește rochia din mătase gri-deschis și roz.

– Nu, nu asta.

Se gândește repede și își amintește de rochia cea mai simplă pe care o are în șifonier, una neagră, fără podoabe. Aproape că poate auzi vocea mamei ei, care o sfătuiește: *În fața mulțimii trebuie să dai impresia unei persoane puternice și serioase, Figgy. Trebuie să-ți împlinești destinul!* Servitoarea revine aducându-i imediat rochia potrivită, ca și cum Ecaterina ar fi deja împărăteasă. Permite să-i fie strânsă pe talie și atunci când fata se apropie să o machieze, respinge majoritatea produselor cosmetice.

– Totul trebuie să fie simplu, natural. Înțelegi?

Fata roșește, își mușcă buzele, iar Ecaterina se apropie de ea pentru a-i oferi încurajările de care au amândouă nevoie. Ce n-ar da ca tânăra ei cameristă să se transforme în Katia, dar Katia a murit de vărsat de vânt, cu cinci ani în urmă. Pe ea au anunțat-o abia când în sfârșit a avut curajul să întrebe.

Palatul pare să se trezească la viață, pe podele se aud defilând pași zgomotoși și se poate distinge sunetul apei turnate în pahare. Ecaterina se observă atent în oglinda murdară, de proastă calitate.

– Uite! Așa e bine.

Vârsta de treizeci și trei de ani i se potrivește perfect, iar negrul îi conferă o sobrietate desăvârșită.

– Sunt gata! îi strigă lui Alexei, care e ascuns undeva de cealaltă parte a ușii.

Printre grădini, lângă aleea principală, așteaptă o trăsură. Înhămați la ea, caii par deja epuizați, ținând capetele plecate în pământ. Caleașca prevăzută cu un mic spațiu pentru picioare este departe de luxul și opulența cu care s-a obișnuit. Îi lipsește cușeta pentru odihnă. Alexei îi face însă semn să urce, iar vizitiul este deja pregătit în cabina lui.

În timp ce caii îi poartă în galop spre Moscova, Alexei îi povestește o serie de evenimente recente. Passek a fost arestat din cauza unui soldat tâmpit, care l-a confruntat cu zvonurile unei lovituri de stat. Desigur, Passek a negat totul, dar soldatul a mers mai departe și s-a dus oricum la superiorul lui.

– Marele Duce este nesăbuit dacă neagă amenințarea, dar sigur consilierii săi îl vor face să înțeleagă greșeala, acceptă ea. Ai avut mare dreptate să mă duci acum în capitală.

Încântat, Alexei trage deoparte draperia cabinei. Lumina soarelui pătrunde înăuntru și îi ascunde jumătate de chip. E de departe mai puțin atrăgător decât fratele lui, așa grosolan și aspru, pe când trăsăturile asimetrice ale lui Grigori sunt îmblânzite de farmec și bună dispoziție.

Trăsura își încetinește ritmul, până când abia dacă mai avansează. Și apoi se oprește. Sunt blocați pe un drum noroios, la marginea pădurii. Alexei sare din caleașcă.

– Pentru numele lui Dumnezeu, ce se întâmplă?

Ecaterina ascultă un fragment din schimbul de replici dintre Alexei și vizitiul din cabina lui. *Ce faci? Ustali!* aude ea. *Te chinui să călătorești numai noaptea și apoi, de dimineață, să fii obligat să mai mergi încă zece kilometri.* Ea își netezește crinolina neagră, răvășită, pe măsură ce coboară pe prundișul murdar al drumului plin de bolovani.

– Spune că acești cai nu vor merge mai departe și cu asta, basta, declară Alexei, cu ochii ieșiți din orbite, din cauza frustrării.

Înnebunit, lovește cu pumnii în trăsură. Se pare că întreaga existență s-a concentrat în acest moment.

– Porc castrat ce ești! continuă Alexei să înjure, fie pe sine, fie pe vizitiu.

Ecaterina își șterge sprâncenele transpirate. Caii gâfâie epuizați lângă ea, cu privirea indiferentă. Habar n-au că soarta unei țări întregi depinde doar de trupurile lor tremurând de oboseală. Ea mângâie coastele celui mai mic cal, botul lui, crupa rotundă și aspră.

– Poate că măcar acum și-au recăpătat suflarea. Bieții de ei! spune ea.

– Dar risipim timp prețios! Putem fi arestați în orice moment. Totul va fi pierdut.

Bărbații! se gândește Ecaterina.

Întotdeauna panicați, nerăbdători, toată acea melodramă dezlănțuită în cel mai important moment din lume! Îi este dor de iubitul ei, Stanislav, de felul cum lumea trecea simplu prin viața lui, de cât de vesel depășea el toate obstacolele. Nu a avut forță și energie pentru așa ceva, nu și-a făcut iluzii în privința propriilor sale limite. Întreaga trăsură începe să se zgâlțâie sub ploaia de lovituri ale lui Alexei.

– Termină, Alexei!

El o contaminează cu isteria lui crescândă.

– Pentru numele lui Dumnezeu, trebuie să ne gândim!

– Fratele meu va închiria o trăsură, dacă nu vom mai ajunge. Ştie situaţia.

– Vezi, există o soluţie! îi răspunde Ecaterina liniştitor, alinându-l cu blândeţe maternă. Am rezolvat! N-avem altă soluţie decât să aşteptăm.

Toată acea căldură şi amestecul de fum şi ceaţă neaşteptate, iar ea este îmbrăcată în negru sub soarele arzător. Alexei îşi coboară pumnii strânşi şi amândoi ascultă. Ce anume? Cuvântul Domnului? Pe iubitul ei? Salvarea? Ecaterina priveşte în sus. Lumina soarelui filtrată prin coroana masivă a arborilor creează umbre alunecând pe iarbă. Le urmăreşte dansând şi risipindu-se.

Pentru o vreme, ea se pierde în ciripitul jucăuş al păsărilor cardinal, în felul în care trece timpului şi nimic altceva nu mai contează. Apoi distinge sunetul copitelor cailor, o simfonie a metalului lovind pământul, eleganţa sa ritmică. O căruţă se îndreaptă către ei, trasă de cai mergând sprinteni la trap.

– Aşteaptă aici!

Îl vede pe Alexei printre norii de praf care se ridică în spirală. În uniforma lui elegantă, el impresionează o căruţă plină cu ţărani şi arată cu degetul spre ea, numind-o Mare Ducesă şi apoi Împărăteasă, insistând că au neapărată nevoie de un mijloc de transport pentru a ajunge de urgenţă în oraş. Pentru a fi demnă de numele de împărăteasă, Ecaterina se gândeşte la Elisabeta. Îşi impune să aibă aspectul demn, mândru şi poruncitor al predecesoarei sale. Ţăranii o privesc atent. Sunt sceptici, stau cu mâinile încrucişate pe piept, în semn de autoapărare. În sfârşit, Alexei se implică în negociere şi creşte suma răsplatei financiare. Are loc schimbul de cai, cei odihniţi ai ţăranilor fiind ataşaţi la trăsura lor.

– Să vă amintiţi de noi când veţi fi *gosudarina,* îi strigă cel mai vârstnic dintre ţărani.

Pentru Ecaterina, e prima dată când aude cuvântul „împărăteasă" referitor la ea însăşi. Indiferent de situaţie, ţăranul se gândeşte că măcar a avut norocul să facă cea mai bună afacere a anului.

– Sigur că-mi voi aminti, le răspunde ea. Și veți fi generos răsplătiți.

Grupul de țărani izbucnește în râs. Ecaterina nu e sigură dacă se îndoiesc de identitatea ei, de posibilul său viitor statut, sau dacă au renunțat la orice speranță a intervenției monarhice favorabile în viața lor cotidiană. Acum s-au înghesuit înapoi în căruță, curățând mere.

Alexei urcă în cabina vizitiului împreună cu acesta și Ecaterina rămâne singură cu propriile-i gânduri tulburate. Împarte restul zilei bucată cu bucată, apoi o recapitulează pe fiecare în parte, până i se întipărește totul în minte. Nu-și permite să se gândească la micuța Sofie, cea care a fost cândva la cometă, la tânăra venită din altă patrie într-o țară străină.

La orizont apar primele cupole ale bisericilor din Moscova și o trăsură se îndreaptă în grabă spre ei. Grigori, avându-l alături de el pe prințul Bariatinsky, le face semn cu mâna din pragul portierei deschise. Sunt splendizi, înconjurați de gărzile care poartă toate însemnele regalității, ca și cum s-ar îndrepta spre încoronare.

– Urcați, urcați! o îndeamnă aceștia.

Ea și Alexei sunt înveliți în caleașca acestora care brusc se întoarce din drum. Ecaterina este prinsă între acești trei bărbați, cu mirosul transpirației lor care se amestecă cu parfumul ei, și înțelege că totul este real. Se întâmplă cu adevărat. Soarta ei urmează să se înfăptuiască.

Grigori nu mai are astâmpăr. Își suflă în mâini, se uită pe fereastră și o privește visător, cu emoție intensă. La început, toți vorbesc simultan, comentând arestarea lui Passek și adăugându-i propria interpretare.

– Opriți-vă! le poruncește Ecaterina. Trecutul este istorie. Hai să ne gândim la viitor!

Bărbații parcă au uitat că există. Par arțăgoși din cauză că i-a întrerupt, ca și cum punctul culminant al planului lor n-ar fi impunerea ei la conducerea țării.

– Iartă-ne, *matushka!* spune Alexei.

Și ei redevin bărbați, recapitulând strategia zilei. Vor începe cu soldații, desigur, apoi vor trece la biserică și la palat. Gărzile sunt la

dispoziția lor pentru a-l aresta pe împărat. Grigori i-a instruit special pentru lovitura de stat. Arhiepiscopul din Novgorod o va numi împărătească în fața catedralei din Nevsky Prospekt. Ar trebui să nu schimbe povestea pe care au pregătit-o, motivația fermă de a conduce – viața ei și, mult mai important, viața moștenitorului la tronul Rusiei se află în pericol. Detronarea lui Petru va trebui făcută de dragul fiului ei, precum și de dragul țării. Dacă va fi nevoie, Ecaterina va dezvălui multe dintre deciziile politicii externe dezastruoase ale lui Petru: războiul absurd cu Danemarca, criticat de toată lumea, restituirea teritoriilor prusace greu cucerite.

Pe măsură ce trăsura avansează în Moscova, Ecaterina își repetă pledoaria, nuanțându-și vocea cu modestia cuvenită. *Nu de dragul meu, ci de dragul țării mele și al credinței ortodoxe, mă las la mila voastră.*

– Perfect! spune Grigori.

Îi sărută mâna înfocat, dar e ca și cum ar săruta o idee, nu o femeie. Deja își simte mâna devenind ireală, din ce în ce mai puțin carnală. Clopotnițele Moscovei apar în peisaj, fâșii de culori strălucitoare, ale căror cupole au formă de bulb.

De-abia ajung la garnizoanele soldaților, când vede bărbați alergând spre trăsură, ca și cum și-ar sincroniza pașii cadențați cu ritmul tobelor. Toți aplaudă în dreptul trăsurii, strigându-i numele.

– Ar trebui să încalec, șoptește Ecaterina nimănui în mod special. Să fiu sus, călare, astfel încât toți să mă remarce.

Înainte să-și dea seama, coboară din caleașcă stârnind un nou val de urale entuziaste, fiind înghițită de mulțimea uniformelor militare. Simte mâinile soldaților cum îi îmbrățișează fierbinte picioarele și gleznele. Rânduri-rânduri de ochi și guri o sărbătoresc la unison. Un ocean de afecțiune se revarsă asupra ei și cuvintele potrivite curg armonioase, direct din inimă.

– *Mă las la mila voastră.*

Aplauzele izbucnesc și se aud câteva urale însuflețite care exclamă:

– *Gosudarina!*

Colonelul își croiește drum spre ea și se apleacă în fața ei ținând crucea. De acum, o strigă pe noul nume: Ecaterina a II-a a Rusiei. Acum nu mai este posibilă nicio răsturnare de situație, nimeni n-o va mai trimite înapoi acasă, la Zerbst. Va muri pe acest pământ și toți acești bărbați îi conferă un sentiment înrudit cu nemurirea, o împlinire desăvârșită ajunsă pe culmea succesului, o plenitudine invincibilă. Ecaterina este invitată să încalece în grabă. O regină îmbrăcată în negru trebuie să fie la vederea mulțimii, ca lider al armatelor.

Piața mare Nevsky Prospekt este plină de spectatori care trebuie să fi aflat deja veștile. Copiii sunt înălțați pe pervazul ferestrelor, iar bătrânii sunt susținuți pentru a vedea mai bine. Binecuvântările lor îi sunt adresate Ecaterinei din toate direcțiile. Acum, pe lângă soldații îmbrăcați în uniforme militare albastre, mai este soborul de preoți și capelani în sutane negre, alături de oameni obișnuiți, curioși. Îi poate simți pe Grigori și pe Alexei neclintiți în spatele ei, zidul viu al trupurilor lor împingând-o înainte, spre biserică. Sunetele din capul ei se dovedesc a fi clopotele bisericii, aducând odată cu ele din ce în ce mai multă lume. Ea simte că se înalță plutind pe deasupra propriului trup, ca și cum ar asista la încoronarea altcuiva.

În biserică, arhiepiscopul Dmitri o așteaptă deja, iar nerăbdarea acestuia nu e cu nimic mai prejos decât a ei. De-abia îi aude vocea când el o numește suverană – *Gosudarina* –, stârnind uralele tuturor martorilor aflați în strane și în afara bisericii. Ecaterina îi observă pe toți: soldați împrăștiați în detestabilele uniforme prusace impuse de Petru, spectatori care se poticnesc pe stradă, femei ținându-și strâns pruncii la piept. În spatele ei, peretele de icoane strălucește în sclipiri de aur, iar sfinții încuviințează. Arhiepiscopul depune jurăminte de credință unul după altul și câțiva disidenți sunt admonestați. Ecaterina este actriță pe una dintre cele mai mari scene ale lumii, conștientă de înfățișarea ei – fără machiaj, fără podoabe, cu părul nepudrat. Se afișează cu atitudinea potrivită,

umilă și totuși merituoasă. O adevărată *gosudarina*. O valoroasă *gosudarina*. O *gosudarina* aleasă de însuși Dumnezeu.

– Moștenitorul, *matushka*! îi șoptește Alexei la sfârșitul ceremoniei.

Ecaterina dă din cap aprobator. De acum încolo, ei comunică fizic, prin semne, ca un șir de docheri care golesc o navă în port. Pentru a cuceri o țară, cineva trebuie să ducă la bun sfârșit totul, pas cu pas, din punct de vedere militar, politic, divin. Urmează Palatul de Iarnă. În public, ea trebuie să joace scena întâlnirii cu fiul pe care nu l-a văzut niciodată, să confirme imaginea ultimă a ascensiunii la tron. Pentru a-și interpreta rolul așa cum trebuie, pentru a se proteja de disidenții care critică originea ei străină, Ecaterina decide să-l urce la tron pe Pavel și să se autoproclame regentă, intendenta Rusiei, până când fiul ei va ajunge la vârsta potrivită pentru a domni. Fiind germană nativă, fără drept dinastic asupra monarhiei ruse, aceasta va fi calea moderată. Nimeni nu va îndrăzni să o critice pentru detronarea lui Petru.

Imediat ce iese din biserică, se dezlănțuie haosul în dreptul calului ei. Hoardele care se împing unele în altele creează panică pe străzi. Un bărbat țipă în timp ce este călcat în picioare. Pe Ecaterina o sperie cât de repede poate fi alimentată revolta atunci când se adună mase de oameni. E înconjurată imediat de mulțime – dacă va fi sfâșiată în bucăți? – și se îndreaptă spre Nevsky Prospekt.

Aici n-a fost niciodată mai mult decât un simplu musafir, se gândește când silueta Palatului de Iarnă se conturează la orizont. Simpla vedere a acestuia o îngrozește. Împărăteasa o considera invizibilă, stearpă. Ecaterina se oprește în fața scării de la intrare, dându-și seama de micile semne de deteriorare ale clădirii. Apoi începe să urce. Odată ajunsă înăuntru, ochii i se adaptează de la lumina dimineții care vibrează de emoție la interiorul întunecos, umed și rece al palatului.

– Unde este Pavel?

Dar Pavel îi este deja adus, micuțul ei în cămașă de noapte, care clipește frenetic, de-abia trezit din somn. Înțelege că lui i s-a spus pe scurt despre ce este vorba, pe când era luat din căldura pătuțului, dar

încă pare îngrozit de mulțimea de oameni care se agită în spatele mamei lui. Își întinde căpșorul emoționat, aruncând o privire spre porți. Fiul ei este slab, fragil și copleșit de emoție. Îi întinde brațele.

– Hai, Pavel, vino la mama ta!

Ce ciudat i se pare să pronunțe acest cuvânt. Niciuna dintre sarcinile ei, duse sau nu la capăt, nu i-a inspirat ideea de *mamă*. Și ar putea la fel de bine să fie un străin acest copil de opt ani tremurând în fața ei care îl ține strâns de mână pe contele Panin.

– Luați-l! îi spune Panin, descleștând degețelele băiețelului din mâna lui.

Abia dacă se uită în jos, spre Pavel, privind fix în ochii Ecaterinei, observându-i silueta în rochie neagră și culoarea părului ei ondulat natural.

– Azi arătați foarte regală, foarte frumoasă, Alteță. Știți că lumea întreagă vă așteaptă, nu-i așa?

– Da, știu.

Și chiar crede asta. Îl iau pe sus pe copil și-l târăsc spre ferestrele din fața palatului, picioarele lui aproape că se desprind de sol.

Panin rămâne neclintit.

– Atunci, faceți tot ce este nevoie, Maiestate. Veniți în întâmpinarea nevoilor poporului Domniei Voastre.

Ecaterina își îmbrățișează strâns fiul și îl împinge spre balcon. Pentru o clipă, mama și fiul au respirațiile unite, gurile deschise și nările fremătând de emoție, iar piepturile lor tresaltă în același ritm. Jos, sub balcon îi este strigat numele și apoi ea se desprinde brusc de Pavel. *Amintește-ți*, își spune sieși, *oamenii te țin minte, fiecare gest, cea mai mică mișcare îți trădează intențiile*. Trebuie să acționeze precis. Aruncă o privire pe deasupra capetelor mulțimii, spre imensitatea cerului, ca și cum ar căuta acea cometă care s-o călăuzească. Tremurul din brațele ei îi reamintește că timpul trece și dacă nu acționează când trebuie, alții vor face alegerea în locul ei. Ecaterina trebuie să se decidă chiar acum. Regentă sau regină, regină sau regentă. Sau moartă.

În loc să-l pună pe Pavel înaintea ei, în loc să continue să-l țină sus, în brațe, triumfătoare în fața mulțimii, Ecaterina îl lasă jos și rămâne singură în picioare, la balcon. Un nou val de aplauze izbucnește. Mesajul este clar. Fiul ei nu va fi împărat, ea va fi împărăteasă. Ecaterina va fi conducătoare, chiar dacă va trebui să-și petreacă tot restul vieții convingând Rusia că îi aparține, că acolo este locul ei. Îl simte pe băiețel prinzându-i-se de poalele rochiei, ca un cățeluș care a fost puțin mângâiat și apoi respins imediat. Pavel încearcă să se agațe de picioarele ei. Sub cămașa albă i se vede musculatura încordată și Ecaterina îi simte linia mușchilor întinsă ca o frânghie. Dar continuă să-ți mențină mâna pe creștetul capului lui, atât pentru a-l liniști, cât și pentru a-l ține jos, departe de ochii publicului. Lui încă nu i-a venit rândul. Doar ea singură trebuie să crească în conștiința spectatorilor.

– Ura! strigă toți supușii ei, în semn de aprobare.

Ecaterina mai așteaptă câteva clipe, apoi toți se retrag în palat. Deja se gândește la următoarea mișcare – câștigarea sprijinului absolut al administrației –, dar apoi vede că fiul ei, Pavel, se află încă acolo, urcându-se pe marginea balconului. Simte o strângere de inimă temporară. Un vechi instinct de protecție se trezește în ea, vrea să-l învăluie, să-l înfășoare în scutece, ca într-un cocon. Pavel pare demn de toată mila, așa cum stă ghemuit, acoperindu-și urechile cu mâinile. Se întoarce spre el și îi spune:

– Nu te teme!

Vrea să simtă măcar rotunjimea dolofană a obrazului său și să-l bată pe umăr liniștitor. Amintirea prospețimii lui copilărești îi rămâne întipărită pe degete. Dar Panin ajunge acolo primul, aplecându-se deasupra băiatului.

– Așteaptă, lasă-mă să-i vorbesc! încearcă ea.

Dar Pavel este îndepărtat, dat în grija altora, se mai vede doar albul cămășii lui de noapte înainte de a dispărea complet din vedere. Și Grigori revine lângă ea.

– Senatul și Sfântul Sinod vă așteaptă, Maiestate.

O conduce spre rândurile de bărbați care o așteaptă. Nodul din gât persistă și nu poate fi clintit. Are sentimentul că a uitat ceva și își tot netezește cutele rochiei, încercând să-și amintească ce anume. O durere în piept? O stare de neliniște trecătoare? Acum, micuțul Pavel lipsește de mult timp, nici vocea nu i se mai aude.

Oamenii îi strâng mâna felicitând-o, iar impulsul de a acționa o face să se îndrepte spre birou de data asta. La această întâlnire, va repeta cuvintele învățate pe de rost încă din trăsură. Și anume că ea, călăuzită de forțe divine, a decis să se sacrifice în favoarea unei țări guvernate în direcția greșită. Din cauză că nimeni altcineva nu poate îndeplini această sarcină dificilă, Ecaterina consideră că este datoria ei divină să salveze Rusia din calea pericolelor.

Copleșită de riscul iminent cu care au fost amenințați supușii noștri credincioși și văzând cât de clare și de sincere au fost dorințele lor în această privință, noi, punându-ne toată încrederea în Cel de Sus și în justiția Sa divină, am ajuns la cârmuirea tronului imperial al tuturor rușilor și am primit jurământul solemn de fidelitate din partea tuturor cetățenilor noștri iubitori.

Iată, a spus tot ce avea de spus. Ecaterina se întoarce spre iubitul ei. Ce mai urmează?

A, da, își amintește. Trebuie să-și informeze soțul că de acum încolo nu mai este țar.

TANIA

În prezent

În calitate de specialist, nu îți permiți niciodată să dormi în noaptea dinaintea licitației. Te gândești permanent la șansele pe care le-ai putea rata, la clienții a căror putere de licitare ai trecut-o cu vederea, la cei care fac oferte de preț și care au nevoie de un stimul în plus pentru a intra în competiție. De-abia s-a luminat de ziuă, când fac semn unui taxi să oprească pentru a merge la birou. Stau în fața blocului, cocoțată pe niște tocuri ridicole, iar Central Park e învăluit într-o nuanță de albastru.

Încă nu e ora șapte dimineața când ajung la birou și verific faxurile pentru a vedea ofertele de preț înregistrate și care loturi licitate au stârnit interesul publicului. La Moscova, ziua de afaceri a început de ceva vreme și sunt ocupată să-mi sun clienții și să-i lingușesc să liciteze. Șmecheria este să-i prinzi pe jucători la telefon. Le prezint posibilitatea afacerii, știind că, odată ce s-au înregistrat la licitație, nu se vor mai putea opri. Există un instinct primar al competiției, care le pulsează prin vene. Odată ce a hotărât că își dorește un anumit lot, clientul e dispus să ofere chiar și două milioane și jumătate de euro, în doar cinci minute.

– Vitia, poate ai noroc să găsești disponibil un lot bun al tablourilor lui Nestorov, îi spun ca din întâmplare. Știi că nu-ți pot dezvălui prețul, dar crede-mă, merită să licitezi la telefon pentru el. Încercăm?

De exemplu, cunosc ticurile personale ale lui Vitia, rivalitatea față de ceilalți clienți ai mei, decizia impulsivă de a continua să achiziționeze până în ultimul moment încă un obiect de artă. Vrea să fie curtat și ademenit, pentru că de-abia așteaptă să intre în joc și să câștige. Îi ofer premiul cumpărătorului ca stimulent suplimentar. Și în spatele meu stă fantoma lui Marjorie, ținând catalogul licitației anterioare, care a lăsat mult de dorit. Dacă nu reușesc să-l păcălesc pe Vitia, probabil îmi voi pierde locul de muncă. Din fericire, clientul are încredere în mine.

– Dacă așa crezi tu, Tania, îmi răspunde și acceptă să ofere mai mult.

Și sunt silită să fac același joc și cu Volodia, Grișa, Boria și, în cele din urmă cu Saşa Medovski. Dar cu el fac ceva ce înainte nici nu visasem, ceva ce sfidează instinctele unui specialist în licitații, fără să mai pun la socoteală faptul că este vorba despre unul care tocmai a primit vești sigure că lotul dorit de client chiar este cu adevărat autentic. Strecor sămânța îndoielii.

Îl sun de pe mobilul meu.

– Saşa, voiam să vorbim, mai ales în legătură cu Ordinul. Fie vorba între noi doi, s-ar putea să nu fie așa o idee grozavă.

– Taniușa, ce naiba se întâmplă? Tocmai m-a sunat Natașa de la Ermitaj. Era adevărat ce-mi spunea? Încep să îi pună la îndoială proveniența?

Vocea lui se amplifică din ce în ce mai tare, de data asta pe bună dreptate. Ceea ce insinuez este fals și neprofesionist în orice caz.

– Mă tem că da. Pur și simplu, nu știm sigur dacă Ordinul este autentic. Dar, oricum, reprezintă o piesă minunată.

Nu e prea târziu să las problema în mâinile pieței deschise și să mă retrag așa cum se presupune c-ar trebui. Dar oare aș minți vreodată un

client? Şi oare Medovski n-a devenit mai mult decât un simplu client? Nu cumva mi-a devenit prieten?

– Ai spus că eşti sută la sută sigură, izbucneşte el.

Directorul de afaceri trece repede pe lângă biroul meu cu un iPad în mână, în drumul lui spre întâlnirile care mie îmi sunt inaccesibile. Acolo sus se întruneşte un consiliu al vicepreşedinţilor. Aici jos, masa biroului meu este din mahon, în formă ovală, întotdeauna plină cu tăvi încărcate de struguri şi fructe de pădure. Pereţii sunt împodobiţi cu obiecte de artă de la viitoarea licitaţie. Chiar acum avem expus tabloul Goncearovei. Aici, directorul executiv se întâlneşte cu acţionarii şi tot aici vicepreşedinţii ascultă rapoartele reprezentanţilor oficiali trimişi în străinătate. Camera are multe ferestre, dar este ascunsă în spatele geamurilor mate. La Worthington, mi s-a spus în repetate rânduri: fie avansezi în biroul lui Dean, staţi la aceeaşi masă şi mâncaţi fructe împreună, fie îţi strângi lucrurile şi pleci.

– Putem avea încredere în Natasa?

– Sunt convinsă că da. Şi să nu uităm evaluările ei originale. Vă spun doar ce ştiu, şi anume că încă ne lipsesc câteva informaţii.

– Nu-mi vine să cred că abia acum aflu că Ordinul s-ar putea să nu fie sută la sută original!

Vocea lui Medovski este înecată de dezamăgire şi, dacă nu mă înşel, de teamă.

– Îmi pare rău, Saşa. Şi eu tocmai am aflat. Dar ştiţi că nu l-am vinde dacă n-am fi nouăzeci şi nouă la sută siguri.

Clienţii mei au comis fapte suspecte, unii dintre ei au ucis sau au pus să le fie ucişi duşmanii, dar din cauză că mă concentrez asupra lui Carl şi mă asigur că fac tot ce pot să am grijă de noi, nu vreau să mă gândesc la asta. Oricum, nici Medovski nu e vreun înger şi îmi amintesc că spălarea de bani a fost doar una dintre acuzaţiile publice care i s-au adus. Toţi clienţii mei au atins apogeul în acest vortex al imoralităţii, la fel ca mine. Creierele lor sunt setate să bată sistemul, pentru a putea supravieţui în cotidianul absurd. Şi ei au suferit. În regimul

sovietic, au existat școli care aveau doar un singur televizor, elevii obișnuiau să cânte la pian și iarna să patineze. Au fost victimele unui procent de moștenire ereditară evreiască și au fost respinși din școli din cauză că „naționalitățile" înscrise pe pașapoartele lor urlau cuvântul „evreu". Și-au prins în piept cu onestitate micile decorații reprezentându-l pe Lenin și au recitat: „Intru în Organizația Pionierilor Uniunii Sovietice și, în fața tuturor camarazilor mei, declar solemn să-mi iubesc și să-mi apăr țara, să trăiesc așa cum ne-a sfătuit marele Lenin, așa cum ne îndrumă Partidul Comunist, așa cum solicită Legea Pionierului" , purtând cravate roșii, strâns legate la gât. La fel ca mine, au crezut pătimaș în cuvintele lor, și-au pus toată credința în adevărul acestora, au trăit cu certitudinea unei societăți unite și oneste timp de mulți ani. Defilând și cântând în cor cu voce limpede, cu părul atent pieptănat pe o parte. Dar eu am emigrat. Ei au rămas să vadă căderea regimului din ușa caselor, ascultând știrile într-o zi fatidică de august, în timp ce toată ziua l-au urmărit pe Nureyev dansând în *Lacul lebedelor*, știind că guvernul a difuzat balet pe toate posturile de televiziune, numai pentru a distrage atenția oamenilor de la o calamitate națională. În acest caz, era vorba despre tancurile care se apropiau de Piața Roșie.

Și totuși acești clienți mă emoționează, îmi ating coarda sensibilă împotriva voinței mele. E vina lor că sunt buni în ceea ce fac? Că au văzut ușa deschisă a posibilităților, o țară nepregătită, cu nenumărate drumuri care duc spre îmbogățire? Că au urmărit cum Rusia își deschidea tezaurul secret cu aur și au profitat de pe urma lui?

– Nu înțeleg. Ai spus că Ordinul i-a aparținut Ecaterinei cea Mare. Ai spus că nu există nici cea mai mică urmă de îndoială.

Ezit.

– Așa e. Nu există. Știți ce? De fapt, nu mai contează.

– Dar faptul că Ordinul i-a aparținut Ecaterinei este extrem de important, chiar decisiv în acest caz. Președintele a precizat extrem de clar acest lucru. Știi unde-i primește pe diplomații străini, nu-i așa? În holul Sfânta Ecaterina din Kremlin. Acest Ordin ar ajunge să fie expus

acolo. Președintele se bazează pe faptul că îl va primi, deja i l-am promis. Nu va fi mulțumit dacă se va dovedi că este fals și când zic că nu va fi mulțumit, e puțin spus.

Vocea lui Medovski se strecoară, plină de dezaprobare, într-un film de groază.

– Dar vă înțeleg perfect. Și nu, Ordinul nu e fals. Sunt sigură de asta.

Îmi las inima să împietrească, imaginându-mi cum președintele se laudă cu Ordinul în fața supușilor săi. Ultima mea replică rămâne vulnerabilă, fără nicio armură de protecție.

– Vă voi suna puțin mai târziu, din sala de licitații.

Acum, colegii amețiți din departamentul meu se strecoară înapoi la birourile lor. Poartă cele mai elegante ținute vestimentare, cele mai sobre cravate, pregătiți pentru rolurile lor în cadrul spectacolului. O licitație seamănă cu un film, iar specialiștii sunt actorii săi, care aduc cele mai mari încasări. La licitația telefonică trebuie să transmiți senzația de control, să-ți păstrezi calmul, dar să fii destul de rapid să stimulezi competiția. Nu zâmbești prea mult.

– Arăți ridicol de sexy acolo sus, obișnuia să-mi spună Carl.

După fiecare licitație aveam parte de cele mai tari partide de sex.

Regan îmi lasă pe birou o cafea și o brioșă cu fructe de pădure, iar ochii îi strălucesc în spatele ramelor roșii ale ochelarilor.

– Ce-mi place porcăria asta, ție nu? Urmează să încasăm mulți bani, nu-i așa?

– E captivant!

Nu sunt plină de viață, ca de obicei.

– Ce se întâmplă azi cu tine? Cineva ar face bine să-și bea cafeaua imediat!

E ora opt dimineața și faxurile scot role de hârtie pe bandă rulantă. Directorul de afaceri revine de la ședință cu degetele încrucișate și, de la distanță, o văd pe Marjorie întorcându-se la biroul ei, cu receptorul telefonului atârnându-i pe umăr și degetele căutând ceva de scris pe

birou. Profit de ocazie pentru a mă strecura în studioul unde ținem obiectele de artă, deschid seiful și ating Ordinul, pentru ultima dată.

– Adio, Ecaterina!

Mă simt absurd vorbind cu un Ordin regal.

– Sper să te întorci acolo unde ți-e locul.

Și Carl n-a mai apucat să vadă Ordinul. Ultima oară, la muzeu, nu cumva ne-am certat din cauza Ordinului?

– Tania, unde ești?

– Tania, telefoanele!

Îngheț. Oare este posibil să nu fie vorba despre o altă femeie? Nici Victoria, nici Hermione? Oare e posibil, într-o mică măsură, ca soțul meu să mă fi părăsit din cauza Ecaterinei cea Mare?

– Tania, te sună iar Vitia Harkov!

Nu am de ales decât să pun medalia la loc. Toate telefoanele sună încontinuu. Clienții comandă cabine luxoase în sala de licitații, în ultimul moment. Reporterii insistă că în acest an doresc să obțină fotografii reale ale obiectelor valoroase cumpărate de clienți. Bărbații se ascund întotdeauna în spatele agenților, voci de nepătruns la telefon, aliniate sub anonimitatea cabinelor de unde licitează. Nu am timp de gândire, de înțelegere. Încep să pierd firul legăturii pe care am simțit-o în studio. Însăși ideea, oricare ar fi ea, pare ridicolă în acest haos imediat.

Agitația zilei atinge punctul culminant la ora șase, când clienții obișnuiți ai Worthingtonului își ocupă locul în sală, răsfoind cataloagele scumpe. Nigel stă agitând ciocănelul, meditând cu ochii închiși înainte de începerea licitației. Orice detalii ar mai rămâne, ele trebuie puse pe seama hazardului. Mă mai uit pentru ultima oară în oglindă, îmi conturez buzele cu ruj, arborând o expresie de grabă iminentă și ies imediat, pregătită pentru licitația telefonică. Sunt, din nou, specialist.

În fundul sălii de licitații, la lifturi, reprezentanții clientului selectează bărbați discreți și îi conduc repede spre cabine, înainte ca reporterii să le remarce prezența. Mișcarea este lină și continuă, toată lumea

se află acolo unde trebuie. Igor soseşte scrutând rapid podeaua sălii. Se strecoară pe furiş pe lângă pereţii laterali şi dispare în cabina lui.

Apoi, spre surprinderea mea, intră membrii familiei Vandermotter. Frances poartă perlele ei şi taiorul Chanel vintage. Armand este îmbrăcat din cap până în picioare în costumul său Brooks Brothers, ales special pentru ocazii. Ce caută ei aici? Se salută cu cei mai importanţi clienţi ai licitaţiei, se apleacă să-l sărute pe Nahmad pe obraji şi dau mâna cu Larry Gagosian, venit împreună cu unul dintre artiştii săi ruşi. Părinţii lui Carl n-au mai participat niciodată la o licitaţie cu obiecte de artă rusă. Socrii mei îmi fac şi mie un semn discret, fluturând mâna, şi surprind strălucirea unei brăţări din aur. Îi urmăresc din cabina unde organizez licitaţia telefonică, în timp ce Nigel prezintă rapid condiţiile vânzării. Apoi înţeleg motivul prezenţei lor. Membrii familiei Vandermotter trebuie să ştie că, la un anumit nivel, această licitaţie este strâns legată de viitorul Agenţiei de plasament pentru copii.

– Bine aţi venit la licitaţia operelor de artă rusă din seara asta! anunţă Nigel.

Şi licitaţia începe.

Studiez pentru ultima oară hârtia cu preţurile obiectelor licitate, apoi telefonul se înroşeşte insistent. Medovski mă sună pe linia unu.

Pe măsură ce licitaţia continuă, îmi reamintesc să respir. *Concentrează-te! Nu ai nicio obligaţie.*

– Cineva tocmai a depăşit preţul estimat, şopteşte directorul de afaceri, în timp ce Goncearova e luată repede de pe podium.

– Aceasta va fi o licitaţie reper pentru arta rusă şi nici n-am ajuns încă la Ordin!

– Ce veşti minunate!

– Glumeşti? Asta este mai mult decât extraordinar! Te aşază în fruntea Departamentului care aduce cele mai mari încasări la Worthington!

Fredonează.

– Cineva va fi promovat, doamnă vicepreşedinte!

Bat în lemn de trei ori.

– Dumnezeule, ești evreică rusoaică!

Directorul de afaceri se îndepărtează de mine, ridicându-și exasperat privirea în tavan.

– Niciodată nu te poți bucura de succes! Vine familia Cossack, nu-i așa?

– Membrii familiei Cossack vin întotdeauna, cânt la rândul meu.

Socrii mei stau de-a curmezișul de cealaltă parte a sălii de licitații, mutându-și privirea calmă de la catalogul obiectelor de artă la mine. Simt o picătură de transpirație alunecându-mi pe sub elasticul ciorapilor fini. Revenind la licitația telefonică, aflu că pe linia doi, Oleg, prietenul lui Medovski, este ferm și hotărât să obțină ce-și dorește, încercând să mă păcălească să-i dezvălui prețul minim de licitație.

– Dar cât de mult costă, cu aproximație? Haide, spune-mi, Tan'ka, altfel s-ar putea să renunț dacă se dovedește prea scump!

– De ce nu încercăm Aivazovski? Prețul minim nu este rău deloc. Toată energia s-a concentrat între Goncearova și Larionov. Cred c-ar trebui să licitați în acea direcție.

Linia unu clipește, o lumină roșie, rece. În public, Frances se distinge în mulțime datorită coafurii ei bob, cu volum și a ochelarilor cu rame negre, a figurii ei întinse, fără riduri, a șalului colorat de lână, cu imprimeu Paisley, a bărbiei sale pătrate. Fac efortul să nu mă uit sus, înspre cabina de unde Igor înfruntă podiumul.

– Taniușa, spune Medovski. Cum merge?

– Minunat, minunat! Urmează Ordinul!

Gâtul aproape că mi se usucă de emoție. Sunt pe deplin conștientă de fiecare cuvânt pe care îl rostesc. Convorbirile noastre telefonice sunt înregistrate de Worthington. Dacă există vreo contestație, cea mai mică îndoială despre comportamentul unui specialist, cineva din biroul lui Dean va asculta cu atenție înregistrările.

– Ce am discutat noi mai devreme? Spune-mi drept. Ordinul este sau nu al Ecaterinei cea Mare?

Dacă nu poți controla oamenii și nici tonul vocii, dacă nu poți lua hotărâri corecte pe loc, atunci n-ar trebui să faci licitație telefonică. Doar te învârți printre suflete, printre conturi bancare tremurând de dorință. Mă gândesc cum era Medovski la propria-i petrecere. Îmi amintesc cât de mic părea în comparație cu nemărginirea mării și vocea stridentă a Marinei răsunând în casa goală de la etaj. Cum am stat noi umăr la umăr, doi oameni de afaceri aflați în cumpănă pe țărmul mării.

– Sigur că Ordinul i-a aparținut Ecaterinei, Sașa. Ce mai face Lena?

– Regina se simte bine, regatul este intact, mulțumesc lui Dumnezeu pentru că are grijă de noi toți!

– Transmiteți-i complimentele mele. Mulțumiți-i încă o dată pentru cina minunată. Mi-ar plăcea să vă fiu gazdă la New York data viitoare când veți veni în oraș.

– Ne-ar face plăcere, Tan'ka, spune el cordial și binevoitor, în ciuda situației încordate.

Ordinul apare afișat pe ecran, supradimensionat, astfel că Sfânta Ecaterina este proiectată pe un perete întreg, cu atitudinea ei calmă și îmbrăcată cu pelerina sa albastră. O medalie rareori trezește atât interes, dar legenda Ecaterinei cea Mare însuflețește mulțimea. Fotografia e înclinată mai aproape de public. Ordinul pare identic cu cel din portretul împărătesei, expus în galeria Tretiakov, roșul fundei contrastând cu rochia galben-canar a Ecaterinei, iar strălucirea diamantelor argintii reflectându-se pe dantela albă a mânecilor. Sfânta Ecaterina ne analizează cu atenție pe toți, evaluându-ne meritele. Și atunci, brusc, înțeleg. Toți au venit aici pentru Ordin. Gagosian, care nu participă niciodată la licitațiile de artă rusă, familiile Nahmad, Vandermotter, toți vor să fie martorii trecerii mai departe a relicvei imperiale. Puternica sa magie feminină funcționează asupra mea, a lui Carl și acum i-a contaminat pe toți ceilalți. Întâlnesc privirea lui Frances și pot fi aproape sigură că identific o aprobare, o permisiune de a continua, ca și cum înțelegerea pe care am făcut-o nu-l vizează doar pe Igor, ci e cumva mai generoasă, ca un fel de legământ al tuturor femeilor.

Când oferta de preț ajunge la suma șocantă de douăzeci de milioane, încep să-i spun lui Medovski că legătura noastră telefonică e îngrozitoare. Pot să-l sun imediat de pe mobilul meu? Apoi recurg la o serie de imbolduri delicate care exprimă dezaprobarea discretă.

– Sașa, n-am un sentiment prea bun în legătură cu licitația. Poate ar trebui să ne oprim aici. Dacă totuși se va dovedi că Ordinul nu i-a aparținut Ecaterinei, vă veți afla într-o poziție vulnerabilă.

Îmi cobor vocea cât pot de mult, fără a atrage suspiciuni. Licitația telefonică este haotică pentru cei care interceptează convorbirea. Regan și ceilalți se concentrează asupra negocierilor intense cu viitorii lor licitanți.

– Douăzeci de milioane. Cine dă mai mult? îi lingușește convingător Nigel.

Atmosfera din sala de licitații se încinge, instalația de aer condiționat se strică și fanii arată cu degetul în direcția mea. Toți ceilalți licitanți obișnuiți au renunțat de mult timp și acum Ordinul este disputat vehement între Sașa și Igor, așa cum am știut că se va întâmpla. Atunci când fotografia mea va apărea pe blogurile de artă ale serii („Vânzare de referință la Departamentul de Artă Rusă al Casei de Licitații Worthington, depășind-o pe Christie's"), știu că probabil voi avea deja bărbia strălucind de transpirație și rujul șters de pe buze.

– Ești sigură c-ar trebui să mă opresc? mă întreabă Medovski ezitând. Cine dracu' licitează împotriva mea? Lazarenko? Yardanov?

– Vreau doar să înțelegeți cât de mare este miza acum. Competiția nu cedează și știți doar că mă gândesc la dumneavoastră.

– Tan, am nevoie de Ordin! Am nevoie de el, am mare nevoie să fie autentic, dincolo de orice îndoială.

Îmi acopăr gura cu mâna, ca și cum ar fi spre binele lui Medovski.

– Știu, dar chiar vreți să cheltuiți atâția bani pe o medalie, mai ales că autenticitatea ei stă sub semnul întrebării? Prețul va crește din ce în ce mai mult. Gândiți-vă la Lena, oare ea ar fi de acord?

O păstram pe soţia lui ca argument final, decisiv. Fantoma Lenei, cu silueta modelată de gimnastică aerobică, Lena cu privirea-i ameninţătoare, Lena şi viitoarea ei răzbunare.

Medovski rezistă atacului, luptându-se timp de mai multe runde decât anticipasem. Douăzeci şi trei de milioane! Văd linia lui Igor clipind: un avertisment. Aleg să-l ignor. Publicul din sală mijeşte ochii, anticipând. Preţul minim fusese şapte. Se va dovedi o vânzare de succes, mai ales în aceste vremuri instabile. Aproape că-mi văd mâinile încerc să slăbească strânsoarea lui Medovski, degete cu deget, până când acesta va renunţa la Ordin.

– Bine, dacă tu nu crezi asta, Taniuşa, îmi spune trist, cedând într-un fel necaracteristic în faţa expertizei mele.

Îmi readuc aminte că este vorba doar de încă o achiziţie pentru acest bărbat care are şi risipeşte deja prea mult.

– Ca prieteni, fie vorba între noi, cred că aţi făcut o alegere înţeleaptă, şoptesc şi simt cum fluturii mi se zbat în piept.

Şi chiar simt modul în care degetele lui Medovski slăbesc strânsoarea şi bărbatul dă drumul premiului său. Ordinul se prăbuşeşte la pământ.

– Dumnezeule! spune directorul de afaceri atunci când ciocănelul cade, iar Ordinul îi este oferit lui Igor, chiar dacă nimeni din public nu ştie asta deocamdată.

– O licitaţie a naibii de bună pentru Departamentul de Artă Rusă!

Mâinile îi coboară de pe umerii mei şi sărutările i se desprind de pe buze.

– Saşa? Saşa? Mai eşti acolo?!

Dar telefonul e mort.

Privesc atent sala de licitaţii în căutarea lui Igor, care urmează să coboare din cabina lui, dar imediat cum ies din licitaţia telefonică, sunt înconjurată de reporteri şi fortaţă să debitez aceleaşi platitudini obişnuite de după licitaţie: „Cred că această licitaţie demonstrează faptul că piaţa caută calitatea, nu cantitatea.“ , „Măcar dacă fiecare licitaţie ar prezenta câte un Ordin al Ecaterinei cea Mare, ca piesă de

rezistență!" , „Sunt încântată să constat că valoarea comorilor imperiale ale Rusiei este încă recunoscută."

Îmi fac loc printre reporteri, căutând cabina potrivită, deschizând ușă după ușă spre birourile funcționale, acum goale. Clienții mei ies repede, deseori înainte de finalul unei licitații și n-ar trebui să fiu surprinsă descoperind cabine goale. Și totuși sunt. Îmi reazem fruntea de fereastră, primind sărutările și strângerile de mână ale mulțimii de jos. Ce fel de final așteptam din partea lui Igor? Un „mulțumesc"? Opera de caritate a familiei Vandermotter este salvată, Ordinul va sta așezat într-un muzeu, în siguranță pentru generațiile următoare. A fost doar o tranzacție de afaceri, nimic mai mult. Și atunci, mă întreb, oare de ce îndoiala persistă?

O iau încet pe scări și ajung înapoi la etaj, împreună cu câțiva reporteri rămași în urmă și observatori care încă zăbovesc. Îmi fac drum spre familia Vandermotter, îi sărut obrajii lui Frances. Îmi mulțumește pentru că i-am stârnit interesul lui Igor față de Agenția de plasament. Datorită generoasei lui contribuții, își vor permite să angajeze un administrator, să stabilească o livrare lunară a pachetelor cu ajutoare pentru toți copiii și să reia planurile pentru Agenția de plasament al micuților orfani din Tribeca.

– Mă bucur mult, le spun.

Părinții lui Carl sunt diferiți, mai expansivi și această nouă atenție pe care mi-o acordă mă sperie.

– Draga mea, mi-ar plăcea să-ți oferim un titlu de onoare la următoarea noastră gală, spune Frances, fără să-mi dea drumul brațelor, ținându-mă strâns cu ambele mâini. În calitate de rusoaică americană, care a făcut atât de multe pentru lumea artei.

– Sună minunat!

Oare n-am visat cândva să mă îmbrățișeze astfel, ca dovadă ultimă a apartenenței mele la familia lor? Dar tot ce-mi doresc acum este să-i aud vocea lui Carl.

– Ar trebui să mă duc acasă.

– Sigur. Oricum ne vom vedea în curând.

Las în urmă măreția strălucitoare a casei de licitații Worthington și sunt din nou în centru, pe străzile expuse vântului. Este destul de târziu pentru ca majoritatea trecătorilor pe care-i întâlnesc să fie cei care plimbă câinii sau tineri absolvenți clătinându-se pe picioare în drumul lor spre următorul pub irlandez din Murray Hill. În spatele meu se conturează acea clădire pătrată de sticlă, plină de lumină, cu splendoarea trandafirie a banilor. *O, este prețul recunoașterii mele!* mă gândesc.

ECATERINA

Iulie 1762

Ecaterina este stăpâna palatului, a unui imperiu întreg şi descoperă că i se potriveşte, ca şi cum şi-ar fi exersat rolul de decenii întregi. S-ar putea spune chiar că îşi îndeplineşte astfel un vechi destin înscris în sângele ei. Planurile personale pe care le-a ţinut în secret în timp ce era Mare Ducesă acum ameninţă să iasă la suprafaţă toate deodată. Vrea să umple rafturile bibliotecii cu volumele lui Montesquieu, Voltaire, Diderot şi cărţile îndrăgite *Dictionnaire historique et critique* scrise de Bayle, vrea să-l întâlnească pe Starov pentru a construi o extindere a pavilionului Palatului de Iarnă, vrea să angajeze un bucătar francez, să rearanjeze mobilierul pentru a se potrivi mai degrabă cu afacerile de stat decât cu frivolitatea impusă pe timpul stăpânirii fostei împărătese. Îşi aminteşte expresia contelui Gyllenborg, mila lui pentru distanţa care o desparte de marile centre culturale ale lumii. Ecaterina va cumpăra orice fel de artă europeană o va considera benefică pentru ei şi în cantităţi mari. Vrea să deseneze imediat planuri pentru ridicarea panourilor laterale din bisericile Moscovei, înălţate în onoarea Sfintei Ecaterina, îşi doreşte să construiască un tron dedicat martirilor, să

comande o icoană a Sfintei Ecaterina care seamănă cu propria-i înfățișare. E cu adevărat necesar ca toată lumea să creadă că ea și Sfânta Ecaterina sunt una, că dreptul de a conduce i-a fost predestinat chiar de însăși aceasta.

Când membrii familiei Orlov intră la ședință, Ecaterina încă se simte amețită de faptul că stă în puterea ei să permită întruniri, că ea este, de fapt, adevărata împărăteasă pe care oamenii vor să o întâlnească. Frații Orlov au întipărită pe chip o expresie sobră, ca de obicei. Alexei deranjează prin simțul realității, iar Grigori nu conduce afacerile Coroanei la fel cum își manifestă pasiunea în dormitor.

– Trebuie să discutăm despre împărat, spune Alexei.

Ecaterina oftează.

– La ce bun? Oare Petru nu se simte confortabil în detenție, până când celula din închisoare îi va fi pregătită?

Problema cu soțul ei înăbușă de fiecare dată euforia ei proaspătă. Petru stă închis în casa de piatră din Ropșa, înconjurat de un lac albastru strălucitor destinat pescuitului, pregătit – chiar dacă nu știe încă – pentru încarcerare. Ecaterina își spune că nu-i face plăcere această răsturnare a situației, dar Petru a devenit o problemă care trebuie rezolvată. De-a lungul primelor patru zile de la abdicarea și de la sosirea lui la Ropșa, Petru i-a scris cel puțin trei scrisori în care i se adresa corespunzător – Maiestatea Voastră. Și întotdeauna în final venea cu aceeași rugăminte: nu va avea pretenții la tron dacă va fi din nou împreună cu acea târfă de Voronțova. Faptul că Petru n-are nicio idee realistă despre soarta care-l așteaptă n-ar trebui s-o surprindă pe Ecaterina, dar o întristează. Acele scrisori au rămas fără răspuns.

Cum ar putea uita de câte ori a umilit-o el în ultimele luni? Numind-o *duma* – „idioată" – în mijlocul unui mare dineu, prezentând-o pe acea Voronțova drept succesoare a ei, obligând-o să renunțe la mult iubitul ei Ordin al Sfintei Ecaterina! A simțit fiecare dovadă de dispreț din partea lui ca pe un pumnal înfipt în inimă. *O implor pe Maiestatea Voastră să aibă încredere în mine și să arate bunătatea de a ordona scoaterea*

gărzilor din a doua cameră, din cauză că prima cameră în care locuiesc e atât de mică, încât abia dacă mă pot mișca în voie prin ea.

Ecaterina i-a ignorat scrisorile în care Petru o ruga să-i permită întoarcerea în Germania și întâlnirea cu amanta lui. I-a îndeplinit-însă alte dorințe mult mai rezonabile: i-a adus patul preferat și câinele dezgustător și i l-a trimis pe doctorul lui. Când s-a gândit la Petru, a avut sentiment acut de vinovăție, dar cel mai tare și-a dorit să șteargă toate urmele amintirii lui. Cel mai mult preferă să și-l imagineze plimbându-se împăcat pe terenurile din Ropșa, printre vrăbii, grauri și cocori. *Și, de asemenea, o implor pe Maiestatea Voastră să dea dispoziție ca niciun ofițer să nu rămână în aceeași cameră cu mine, din moment ce trebuie să mă consolez și asta mi-e imposibil de față cu gărzile.*

– De ce trebuie să vorbim despre Alteța Sa? Presupun că e în siguranță la Ropșa, spune Ecaterina.

– Am auzit că s-a îmbolnăvit.

– Într-adevăr? Cum îi merge? Care este motivul bolii Maiestății Sale?

Ecaterina speră că vocea nu-i trădează speranța.

Frații Orlov schimbă între ei o privire scurtă.

– O migrenă puternică, ni s-a spus, dureri de stomac. A fost chemat medicul lui din Holstein, așa cum ați poruncit.

– Sunt ușurată să aud asta.

Ecaterina devine conștientă de dialogul lor prudent, toți trei așteptând un dictat, un soi de decizie finală. Alexei se plimbă pe covor, palmele lui Grigori sunt așezate pe spătarul scaunului. Acum că ea e împărătească, îl percepe diferit pe iubitul ei, prin filtrul unei afecțiuni materne loiale copilului impulsiv.

Grigori izbucnește, fără să judece:

– Dar sigur că trebuie dezarmat. Cum știm că a abdicat permanent de la dreptul lui la tron?

Ziua se simte fierbinte în ciuda ferestrelor larg deschise, iar iubitul ei întotdeauna se simte inconfortabil din cauza uniformei rigide. Scaunul este gata să cadă și Grigori se grăbește să-l aranjeze în poziția inițială.

– Cum propui să-l transformăm într-o persoană inofensivă?

Ecaterina aude vocea batjocoritoare a lui Petru: *Dura.* El stătea așezat lângă Voronțova și musafirii s-au prefăcut că n-au auzit această insultă, preocupați fiind de mâncarea din farfurii. Au privit-o cu compasiune pentru a-și exprima simpatiile personale, dar ea a fost sigură că au fost amuzați de perspectiva unei reacții vehemente. *Dura.* Și totul pornise din nimic, ca de obicei. Ecaterina a refuzat să se ridice pentru un toast insipid, când Petru a sugerat să se bea în cinstea unchilor săi din Holstein, considerând că era un act politic stupid, lipsit de patriotism. Dar, spre surprinderea ei, cuvântul *dura* a rezolvat lucrurile în favoarea ei. Ecaterina a plâns în public, în fața tuturor acelor musafiri. A suferit ostentativ, rușinea epitetului amestecându-se cu ura calmă cu care juca rolul victimei. Petru a amenințat că o va trimite la închisoare pentru că ea îi desconsidera unchii. Doar în ultimul moment, cineva l-a convins să-și retragă cuvintele, să-i fie milă de ea. Acea persoană i-a salvat viața Ecaterinei.

N-ar fi convenabil dacă Petru ar dispărea, dacă ar deveni invizibil? Pentru a se elibera complet de el ca persoană fizică și ca simbol? Dar își amintește de băiețelul pe care l-a întâlnit prima dată, de prietenul ei din copilărie care se juca cu soldățeii lui de lemn. Își amintește cum a intrat pentru prima dată în palat, în toiul nopții, își amintește salutul lui timid: *N-am mai avut răbdare,* și jocurile lor de-a v-ați ascunselea. Cum a ajuns în salon, în timp ce Brummer îl bătea pe Petru cu o creangă pe tăblia patului său și ce privire neajutorată avea el atunci când a devenit evident faptul că obrajii lui desfigurați de vărsat de vânt îi stârnesc ei repulsia.

– Dacă ne permiteți, avem o soluție, spune Alexei.

Ecaterina ezită.

– Propuneți.

– Nici măcar n-ar trebui să vă bateți capul cu detaliile.

– Închisoarea ar trebui să fie o soluție bună. N-au existat tulburări ale ordinii cu nebunul de Ivan.

– Maiestatea Voastră, permiteți-mi să vă amintesc că aveți întâlnire cu Panin.

Se aude o voce de cealaltă parte a ușii. Împărăteasa își aduce aminte de restul activităților înscrise în agenda zilei – proprietarii de pământ insistă să redacteze decretul despre condițiile grele de muncă pentru iobagii obraznici. Acesta este unul dintre acele acte pe care n-are niciun entuziasm să-l scrie – oare nu a discutat deja în contradictoriu împotriva normelor iobăgiei, în general? Dar prima lecție a domniei asupra unei țări atât de vaste este aceea conform căreia compromisul este necesar chiar și atunci când îți contrazice credințele personale.

– Cred că pot lăsa această problemă în mâinile tale, spune Ecaterina. Acum trebuie să-l întâlnesc pe contele Panin.

– Desigur, *matushka*. Ne vom ocupa noi, spune Alexei, făcând o plecăciune.

Frații Orlov sunt asemănători în multe privințe, dar Alexei are o pilozitate mai accentuată și sprâncene stufoase. Acum, salonul se golește de prezența lor, dar ea este nelămurită în privința a ceea ce s-a decis. Oare ar trebui să-i recheme și să fie mai clară în exprimarea propriului punct de vedere? A fost cea mai obositoare săptămână din viața ei și căldura o lasă fără vlagă. Cade pe gânduri meditând la Petru, la ziua în care el a făcut o gaură în perete pentru a o spiona pe împărăteasă, în timp ce Elisabeta se îmbrăca. În eforturile lui de a ajunge la deschizătura din perete, a răsturnat articolele de toaletă ale mamei sale, împrăștiindu-i pudra pe toate capoatele.

În palat, Ecaterina aude plânsetul unei fetițe pe care de-abia a născut-o. Și pașii unui băiețel de opt ani alergând sus pe scări. Pe biroul ei, o așteaptă un munte de hârtii, manifeste prostești ale lui Petru pe care le are de abrogat, legi de revocat, de revizuit. Pe el îl poate împinge mai departe, la sfârșitul listei de priorități, să-l lase să se bucure de libertatea lacului liniștit. Un plan mai ferm poate fi întocmit mai târziu. Acolo, în vârful teancului de hârtii stă cea mai recentă scrisoare a lui și o dă deoparte. *Încă o dată, vă rog, din moment ce v-am respectat complet*

toate dorințele, să-mi permiteți să plec în Germania, însoțit de persoanele pentru care deja am cerut permisiunea Maiestății Voastre. Sper că mărinimia Alteței Voastre nu va permite ca cererea mea să fie în zadar. Ecaterina revine la documentele Sfântului Sinod, cerând returnarea moaștelor la Biserica pe care Petru a confiscat-o pe vremea când era țar. Băiatul, soțul ei, e uitat.

Într-o zi, Ecaterina se trezește neobosită. Are scrisori de redactat și o mulțime de vizitatori binevoitori de salutat. Un alai vesel de la Curte o însoțește la rugăciune. Împărăteasa înfăptuiește cu ușurință obligație după obligație. Există o varietate captivantă de misiuni de îndeplinit – discuția despre construirea unei librării, consultarea în privința problemei Poloniei, căutarea unui golf sudic înspre mare, meniul pentru cina imperială, informarea statelor externe despre poziția ei politică, în calitate de monarh absolut. Talentele ei de odinioară, destinate a face pe placul celorlalți, sunt excelent valorificate. Oamenii care intră în saloanele Sale sunt imediat invitați să se facă comozi și toți musafirii sfârșesc prin a-i săruta mâna, în efluvii de admirație și recunoștință.

Îi sunt servite mese frugale: pește rece și supe. Pe parcursul zilei, împărăteasa socializează puțin, mănâncă repede și apoi se întoarce la muncă. Pentru prima dată, figurile care o întâmpină pe holuri sunt unanim binevoitoare. Nu vede chipuri triste ca de înmormântare, nici suferință și nici răutate. Toți fac plecăciuni în fața ei, o numesc *Gosudarina* sau *Maiestatea Voastră,* chiar dacă Ecaterina îi roagă să nu se formalizeze. Acum nu mai este la periferia Curții, ci este însăși axa care face ca întregul imperiu să se învârtă în jurul ei.

Între întâlnirile cu senatorii și ambasadorii, regina își ia un răgaz să respire și să-și bea ceaiul. Dacă nu participă seara la spectacolul de operă, atunci e întotdeauna prezentă la jocul relaxant de *piquet.* Le-a scris prietenilor ei din Europa și vechiului amant, Stanislaw, întrebându-i despre arta pe care ar putea-o cumpăra în cantități mari. Deja își imaginează Rusia deținând cea mai mare colecție de artă din lume! S-a

terminat cu rușinea de a nu ști cine este Colley Cibber și dacă acesta are sau nu cea mai plictisitoare piesă din stagiunea londoneză.

Doar gândul la Petru îi tulbură buna dispoziție. Noaptea se odihnește bine, gata să se apere împotriva celui mai fin sunet. Cândva, demult se obișnuise să stea în pat așteptând să-i audă pașii, în speranța că va interveni o schimbare în relația lor. Își amintește așteptarea pasivă a băiatului care să o strângă în brațe. Și acum așteaptă altfel de pași, pregătindu-se pentru posibilitatea de a înfrunta răzbunarea aliaților lui. În coșmarurile ei, Ecaterina încă aude sughițul și râsul batjocoritor ale lui Petru și se trezește într-un lac de transpirație.

– *Matushka,* măicuță, *Gosudarina cea milostivă, Preamărită Suverană,* cum v-aș putea explica sau descrie ce s-a întâmplat?

Călărețul cu pălăria în mână îi înmânează hârtia mâzgălită cu cerneală decolorată. Pe fața lui se citește groaza. Ecaterina încearcă să-și stăpânească propria-i panică, să dea impresia unei regine care deține controlul situației.

– Ce s-a întâmplat? întreabă Ecaterina.

Pe masă zace aruncată masca ei cu ochi decupați, cea pe care a purtat-o azi-noapte la balul mascat. E încă îmbrăcată cu rochia de bal în care a dansat toată noaptea și acum observă cu interes scrisoarea. Scrisul de mână nu pare a-i aparține lui Alexei Orlov, ci unui bețiv, unui nebun. Abia dacă poate înțelege mesajul.

– *Maushka, el s-a dus.*

Aproape că nu mai are nevoie să citească mai departe. Se vor ridica multe semne de întrebare privind complicitatea ei, așa că își adună toate forțele.

– Mi s-a poruncit să vă aduc scrisoarea imediat, trăncănește emisarul, în timp ce ea parcurge rândurile. Vă jur, asta este tot ce știu.

Spre surprinderea ei, simte cum îi îngheață vârfurile degetelor. Privește în gol pe fereastră. Petrecăreții balului mascat se împiedică în fața porților trăsurilor lor. Glasuri amețite de băutură hohotesc pe

holuri. O vrabie pestriță prinsă între perdele își fâlfâie aripile încercând să-și recapete libertatea. Ecaterina o eliberează, gest care o liniștește, dar îi și permite să mai câștige timp.

Prima ei reacție este una de organizare. Dacă a fost într-adevăr o crimă, Alexei a fost prea inteligent să-l otrăvească pe Petru și să lase vreo urmă. O lovitură de cuțit ar arăta la fel de urât. Apoi, trebuie să fi fost moartea prin sufocare, forța brutală a mâinilor puternice strangulând gâtul delicat, nenorocit al lui Petru.

Cum a îndrăznit vreunul dintre noi să ridice mâna împotriva Împăratului nostru, a stăpânului suveran? Dar, Gosudarina, asta s-a întâmplat.

– Aveți ceva de spus, Maiestate?

Ecaterina își regăsește vocea.

– Nu. Îți mulțumesc pentru răspunsul prompt.

Revine la scriitura mâzgălită în zigzag a lui Alexei: *Noi înșine nu știm ce am făcut.*

Își imaginează expresia de groază de pe chipul lui Petru, mâinile lui cu încheieturi subțiri lovindu-și atacatorii. Urletele înăbușite, ascuțite și nefirești. Corpul lui lipsit de viață seamănă cu una dintre marionetele sale. Un val de ușurare urmează remușcării dinăuntru, cele două senzații alternând una după alta. Ecaterina se gândește să ardă scrisoarea, apoi își dă seama că dispariția acesteia ar trezi și mai multe suspiciuni în ceea ce o privește. Scrisoarea rămâne deci ascunsă sub pernă peste noapte. Dimineața, cerneala pătează așternutul alb.

Grigori ajunge în biroul ei în zorii zilei și o sărută grăbit pe obraz. O cercetează precaut, lăsându-și brațele zdravene să-i atârne fără vlagă pe lângă corp.

Criminal, se gândește Ecaterina, fără să fie sigură dacă se adresează ei însăși sau lui.

Amândoi tac.

– Văd că aveți portretul Maiestății Sale, spune Grigori.

Amândoi privesc în treacăt spre podea, unde observă portretul neînrămat al lui Petru al III-lea, realizat într-o versiune exagerată. Ecaterina a poruncit să-i fie adus pe un gheridon, pentru orice eventualitate. Privirea lui fixă o urmărește de pe rafturile bibliotecii și până la locul de lângă fereastră. Ecaterina poartă, de asemenea, medalionul cu Petru, încadrat de bijuterii, primit cadou în ziua nunții, de la împărăteasă. Elisabeta i-a promis că îi va fi „util" în anumite ocazii.

– În scrisoarea lui, fratele tău confirmă faptul că a fost un accident, începe ea.

Grigori arată ca și cum i s-ar fi luat o piatră de pe inimă și culoarea îi revine în obraji. Probabil se aștepta să fie victima furiei ei sau, și mai rău, să fie arestat. Poleiala plumburie a norilor pare să se destrame, fiind înlocuită de o nuanță dură de bronz.

– Nu a fost niciun accident. A fost voința divină.

– Un accident vascular cerebral?

– Colică hemoroidală, dacă vreți.

Ea își înăbușă emoția.

– Atunci, înseamnă că i-a afectat creierul.

Grigori încuviințează.

– Delirul a fost urmat de epuizare și, în ciuda ajutorului oferit de toți medicii, Petru a murit.

– Inflamarea intestinului?

– Atac de apoplexie.

– Se poate demonstra cauza morții?

– Vom obține rezultatul autopsiei. Medicii nu vor găsi nicio urmă de otravă, răspunde Grigori repede.

– Sigur că nu. Am încredere că spui adevărul.

Își aruncă reciproc povara stânjenitoare, așa cum copiii își pasează mingea în joacă.

– Mulțumesc. Acum trebuie să scriu declarația.

– Putem dovedi că aţi fost complet nevinovată în această problemă. Petru a fost bolnav incurabil şi pe patul de moarte a cerut să-i fie adus un pastor luteran. Puteţi menţiona în raport.

Ecaterina se întoarce cu spatele.

– Îţi mulţumesc. Poţi pleca.

Grigori zăboveşte, ca şi cum ar ezita între tentativa unei mărturisiri intime sau a unei declaraţii oficiale, apoi se hotărăşte să facă o plecăciune stângace, ca şi cum i-ar spune: *Am făcut doar ce v-aţi dorit să facem, supremaţia Maiestăţii Voastre e acum incontestabilă.*

– Am găsit asta printre lucrurile lui. Cred că vă aparţine.

Îi lasă o cutie pătrată pe birou. Maronie, catifelată, cu margini în formă de scoică. Ecaterina îi ştie conţinutul pe de rost, aşa cum îşi ştie drumul spre propria conştiinţă. Acolo stă Ordinul Sfintei Ecaterina, învelit în piele de căprioară mătăsoasă.

În visele ei, Ecaterina este la casa de piatră de la Ropşa, nu Orlovii. Doar ea, împreună cu Petru, şi sunt din nou copii. Are cincisprezece ani, nu treizeci şi trei. E chiar înaintea naşterii copilului, înainte de a fi dezamăgită de dragostea care i-a cuprins fiinţa. Amândoi se joacă cu soldaţii lui Petru, acesta aliniindu-i în formaţie, mustrându-i sau avansându-i în grad. Ea se prăbuşeşte într-un fotoliu cu una dintre cărţile ei, îşi aminteşte acel sentiment al plictiselii netulburate, care o chinuia când zilele erau extrem de lungi şi soarele nu apunea destul de repede.

Petru se ridică brusc de la locul lui de joacă.

– S-a întâmplat ceva? Trimite doctorul!

În agonie, Petru se chirceşte de durere şi o caută pentru a-l salva.

Ecaterina îşi desprinde încet braţul din mâna lui, n-are nicio tragere de inimă să răspundă acelei voci care nu îmbătrâneşte, nu se maturizează şi nici n-a dezvoltat vreodată vreun sentiment de afecţiune pentru ea. O voce ca un mormăit sugrumat al unui câine rănit.

– Nu vă pot ajuta. Nu vreau să vă ajut.

– *Dura!* imploră el, desfigurat de durere. Adu-mi, te rog, un doctor! Adu-mi-o pe Liza, care mă iubește!

Zace întins pe canapea, cu tricornul căzut pe o sprânceană. Perna de lângă el este mare și moale.

– Maiestate, credeți că Liza va veni să vă ajute?

– Și pe tine cine te iubește? Orlov? Paniatovski? Saltyakov? Ești o nimeni, o prințesă germană neînsemnată. Nu ești frumoasă. Nu ești inteligentă. Locul tău nu este aici. Eu sunt nepotul lui Petru cel Mare. Eu sunt adevăratul moștenitor al tronului Rusiei. Doar închisoarea e destul de bună pentru tine.

Petru devine din ce în ce mai slab și mai nesemnificativ în suferința lui.

– Nu vă mai plângeți! M-am săturat. Douăzeci de ani înseamnă destul pentru căsnicia noastră nefericită.

Aruncă perna pe chipul lui, asigurându-se că îl acoperă bine, asfixiindu-l. Se gândește că perna este prea valoroasă pentru această misiune, comandată special de împărătească din Spania pentru broderia ei colorată. Dar e prea târziu pentru a o înlocui cu alt obiect mai la îndemână. Din punct de vedere fizic, ea are mai multă forță decât el, asta a fost întotdeauna realitatea. Petru se îndoaie surprins de atacul ei, brațele lui lovind-o. Îl strânge tare între coapsele ei, cea mai sexuală poziție pe care au avut-o vreodată în timpul tuturor acestor ani sterili de căsnicie. Petru încearcă să o dea jos de pe el și se zbate agitându-și șoldurile. Vorbește nedeslușit, rostind probabil un șir de înjurături, dar curând strigătul lui devine mai subțire, mai slab. Tot ce mai are ea de făcut e să se țină tare pe poziții și așa și face, continuând să-i îndese perna pe față mult timp după ce Petru nu se mai zbate. Trupul lui e lipsit de viață. Dar Ecaterina încă îl mai atacă și continuă să-l înăbușe până când este absolut sigură că l-a ucis. Pentru ca o căsnicie să prospere, soțul trebuie să mai și moară, uneori.

Ecaterina, eterna visătoare, și acesta reprezintă cel mai sincer vis al vieții ei.

Când se trezeşte din somn în toiul nopţii, cu inima tremurândă, nu mai poate adormi la loc. În schimb, se îmbracă în negrul victoriei sale, îşi pune voalul pe chip şi Ordinul Sfintei Ecaterina la gât. E incredibil de uşor să treacă neobservată pe străzile alunecoase, încă ude de la ploaie. O trăsură obişnuită o transportă pe drumul pietruit peste tot. Ecaterina este o fantomă cenuşie trecând repede printre umbre, ascunsă sub un voal negru din dantelă. Catedrala Sfântul Alexandr Nevsky este goală, cu excepţia mozaicurilor înfăţişându-l pe Iisus Hristos privind-o fix deasupra intrării. Împinge uşa grea şi intră. Şi interiorul bisericii e pustiu. Nu vede persoane îndoliate plângând, aşa cum au fost la decesul fostei împărătesei şi nici nu aude sunetul repetat al femeilor care îngenunchează. Spre deosebire de trupul neînsufleţit al împărătesei, care a fost ascuns vederii, cadavrul lui Petru stă expus ţeapăn pe catafalc, o siluetă veştedă purtând pălărie şi uniformă străină Holstein, amândouă prea mari pentru el. Până şi lumânările stinse sunt reci, fitilurile lor abia dacă au fost arse de flacără.

O urmă palidă a lunii colorează fereastra, conferindu-i marelui sarcofag al lui Alexander Nevsky o strălucire argintie intensă. Este unul dintre locurile ei preferate. N-a fost nicio problemă să-şi petreacă zile întregi aici, în doliu public, la trecerea în nefiinţă a împărătesei, nu doar pentru că această ipostază o plasa într-o lumină bună faţă de oamenii importanţi, dar şi pentru că i-a permis să scape de stinghereala care a rulburat-o în timpul ceremoniei de încoronare a lui Petru.

Ecaterina se apropie de estradă. Ca şi cum s-ar fi îngrozit, chipul soţului ei este de un roşu-închis, umflat, marcat de lupta din ultimele clipe de viaţă. Gâtul i-a fost acoperit, dar nici măcar întunericul nu-i poate ascunde vânătaia din jurul beregatei. E un fel de tulburare în somnul veşnic al lui Petru, ca şi cum el ar fi fost predestinat unui destin total diferit, departe de scena lumii. Ca şi cum viaţa lui autentică ar fi avut loc într-un ţinut imaginar al eternei copilării, plină de plăceri simple şi distracţii printre prietenii lui de joacă ce l-au iubit necondiţionat, fără să-l judece şi fără să aibă aşteptări de la el.

Ea îi scoate Ordinul Sfintei Ecaterina de la gât și strecoară medalia înăuntrul uniformei lui Petru. E mult mai în siguranță să fie îngropată alături de el. Forța pe care aceasta i-o conferă purtătorului este intensă, magică. S-a gândit să i-o acorde Katiei, cea mai dragă prietenă a ei, care ar fi trăit, firește, pentru a se bucura de succesul încoronării. Dar cadoul supremației devine periculos dacă ajunge pe mâna cui nu trebuie. Voronțova a purtat Ordinul pe vremea când acesta nu i-a aparținut ei și acum femeia și-a pierdut importanța la Curte. Ecaterina i-a cerut deja lui Grigori să găsească un soldat destul de dezgustător pentru a se însura cu acea femeie și să-i trimită pe amândoi într-un sat îndepărtat. *Este comparată cu soțul Ei.*

Împărăteasa îngenunchează pentru rugăciune și cuvintele ei se transformă treptat în accese neașteptate de tristețe. Dacă cineva ar vedea-o acum, ar presupune că asistă la scena soției îndurerate, care se roagă pentru sufletul iubitului soț. Și, într-un fel, așa și este. Pentru că inima ei încă este sensibilă și blândă și își permite o ultimă izbucnire de tristețe pentru acest bărbat. Dar, în același timp, se roagă și pentru ea: *Gosudarina,* Regină, suverana unsă de Dumnezeu.

Ecaterina părăsește catedrala la fel cum a venit. Solitară, autocrata solitară.

TANIA

În prezent

Când eram copilă și părinții mei voiau să îmi insufle pasiunea pentru cultură, mă târau peste tot, prin toate muzeele din New York, cu excepția Metropolitanului. După părerea lor, acest muzeu nu era templul potrivit pentru membrii ruinați ai familiei Kagan, care trebuiau să se mulțumească cu locurile modeste din Rego Park, Queens. Pe celelalte muzee ni le puteam permite: MoMA, Muzeul de Istorie Americană, Cooper Hewitts. Dar Met? Nu e locul potrivit pentru imigranți, a insistat mama mea, ci doar pentru cei vrednici să intre într-un palat. Priviți-l! Muzeul Metropolitan! Întinzându-se dincolo de blocurile de pe Fifth Avenue, cu superba fațadă Beaux Arts, atât de impresionant, încât îți amintește mereu cât de mic este omul care își face drum spre Grand Stairway.

Dar astăzi mi se pare ireal că după toți acești ani sunt într-adevăr eu cea care urcă în fugă în rochie de bal scara întinsă a Muzeului Metropolitan și trece de agenții de pază îmbrăcați în uniforme negre. Pentru prima dată, toată splendoarea cândva inaccesibilă membrilor amărâtei familii ruseşti Kagan efectiv mă invită înăuntru.

Împing ușile de la intrarea muzeului, pe măsură ce turiștii estivali răzbat către o nouă zi obișnuită. Trec ca o adiere pe lângă casa de bilete, care tocmai își închide ghișeul, și găsesc masa de bun venit ascunsă în aripa egipteană. Un șir de fete țin în mână teancuri de nume printate și spun:

– Dumneavoastră sunteți una dintre laureate, nu-i așa?

Și-mi lipesc o etichetă pe piept.

Poate fi real? Pot înțelege ceva din asta? Tania Kagan, din familia imigranților Kagan, ai cărei obraji erau cândva lipiți de globul de sticlă al Manhattanului, fetița care fura săpun din magazine, evita teroriștii din Ieșiva și bântuia singură pe străzile din Rego Park. Aici? Acum?

Regan apare brusc de după o coloană de marmură.

– Arăți super!

Poartă cea mai conservatoare ținută pe care am văzut-o vreodată: o rochie moale și delicată, albastră, marca Alberta Ferretti, strânsă pe talie și o pereche de pantofi din piele de căprioară decupați, cu toc înalt.

– Probabil am exagerat. Dar, hei, ia uită-te la tine!

Dar Regan revine la afaceri.

– Ți-ai verificat mesageria vocală?

– Ce s-a întâmplat?

Mă conduce prin holul muzeului, acolo unde se învârt ultimii turiști ai zilei, plănuindu-și următoarea mișcare. Vizitatorii se uită fix la Regan cât e ea de înaltă, la ținuta mea neagră de dantelă și mătase, încercând să ne potrivească figurile într-un Rolodex mental al celebrității. Mulțimile se împrăștie, sarcofagele egiptene și sfincșii afișându-și străvechile pumnale de luptă.

Regan derulează în jos mesajele din agenda telefonică.

– Medovski, spune ea, amenințător.

– Ce-i cu el? E nervos că a câștigat Iardanov licitația?

– Au spus că a fost vorba despre o sinucidere, ca de obicei. Uite!

– *The Guardian*:„Cauza neconcludentă a morții.“

Soția l-a găsit întins fără suflare în cadă, la Londra.“

– Poftim?!

Suntem oprite brusc de cei de la securitate.

– A murit?

Mâinile agenților de pază îmi controlează interiorul genții, în căutarea obiectelor suspecte, iar conținutul acesteia se revarsă pe masă. Privesc în tăcere cum pudra, parfumul și brelocul sunt puse bine înapoi de mâini anonime. Mă simt ca și cum tot holul a rămas fără aer.

– Distracție plăcută, doamnă!

Ofițerii de pază ne invită înăuntru, dar nu mă pot mișca. Mă încearcă o senzație stranie de durere totală. Mă întorc încet spre Regan.

– De unde știi?

– Păi, mii de oligarhi sună toată după-amiaza, încercând să descopere informații secrete. De ce nu i-ai răspuns? Dumnezeule, m-am săturat de clienții noștri! Întotdeauna mor!

Ridică telefonul arătându-mi fotografia unei blonde siliconate. Ordinul Sfintei Ecaterina îi împodobește sânii uriași. Derulează mai jos. „Noua frumusețe a proprietarului șantierelor Hudson Yards, Igor Yardanov, își etalează cadoul scump."

Regan pare să aștepte un comentariu, o părere.

– Grozavă, nu-i așa?

– Medovski era un om bun.

– A fost un tip cumsecade.

Mai am puțin și îmi dau lacrimile. Bodyguarzii se uită la mine.

– Cine? Cel care a câștigat Ordinul?

– Nu, celălalt.

– Păcat! Ți-a plăcut, nu-i așa? Ai locuit în vila lui din Monaco?

Mâna îngrijorată a lui Regan mi se odihnește pe umăr. Mă împinge delicat, îndepărtându-mă de masă.

– Da.

– Probabil vechea lui bandă din Ucraina a fost de vină. Așa se spune. A avut prea mulți dușmani și prea puțini prieteni. Oricum, am

întârziat. Primarul ar putea fi deja pe scenă. Habar n-aveam că micuțul acesta se va dovedi totuși un bărbat sexy, nu crezi?

– Regan, stai!

Degetele mele lasă urme vizibile pe brațul asistentei mele, dar dintr-odată devine vital ca vorbele să fie rostite cu voce tare.

– Crezi că poate, dacă ar fi câștigat Ordinul și l-ar fi oferit în dar președintelui... Crezi că acum ar mai fi fost în viață?

Regan mă observă atent. (Caută semne de vinovăție? Verifică implicarea mea? Sau e doar îngrijorată?)

– Nu, Tania! Știi ce? Pur și simplu nu cred că Medovski ar mai fi trăit. Sunt aproape convinsă că era scris să se întâmple asta într-o zi.

– Dar poate că nu. Părea atât de disperat ieri la telefon. Voia să aibă prioritate și eu nici măcar nu l-am întrebat despre acest lucru pe expeditorul mărfii. Am vrut doar să câștigăm mai mulți bani.

Regan mă ține de mână până când tremurul cedează, apoi deschide geanta *clutch* împodobită cu paiete, în formă de pisică și caută înăuntru un șervețel.

– Nu-ți face asta! Nu ai fi avut niciodată atâția bani dacă i-ai fi acordat prioritate. Niciuna dintre noi n-are habar despre viețile nebunești ale acelor oameni. Ei abia dacă gravitează în jurul nostru și al artei noastre.

Iau șervețelul. Pentru o clipă, uit ce poate face cineva cu un șervețel.

– Cum poți fi atât de sigură?

Regan îmi șterge fața și fondul de ten lasă urme pe degetele ei.

– Ia uită-te la noi cum stăm aici ca fraierele, când primarul cel atrăgător e deja înăuntru.

– Of, Regan!

– Ce e? Îmi plac bărbații puternici care conduc New Yorkul. Uită-te la tine! Vrei să-ți repet?

Îmi susține privirea.

– Nu-ți face griji! Nu e vina ta!

Ne întâmpină femei îmbrăcate în rochii roşii tradiţionale, cu enorme diademe strălucitoare pe cap. Ne oferă castroane cu pâine şi sare, ritualul tradiţional rusesc al primirii oaspeţilor.

Regan trece repede pe lângă ele, ignorându-le.

Şiruri de sarcofage, măşti, figurine de fildeş se aliniază în sălile de expoziţie ale Muzeului Metropolitan. Statui din calcar reprezentând regi cu mâinile strânse sub coaste ne cercetează, au pleoapele ca două ouă fierte tari, fără pupile. Mă pot gândi doar la Medovski, la sprâncenele lui groase şi la mustaţa aranjată, la Lena, la Marina, amanta, la prietenii lui, care se lăsau copleşiţi de amintiri pe iaht. Îmi amintesc de prietenul meu, Saşa, fumând pe malul Mării Mediterane, de mersul delicat, pe vârfuri al păsării flamingo din fundal. Păstrez această imagine în minte. Dar nu mai e timp.

Mă gândesc la coafura răvăşită şi la machiajul care mi s-a scurs. Vocea primarului reverberează de-a lungul plafoanelor ornamentate cu scoici, în anticamera ceremoniei în curs. Aripa salonului se deschide larg în mijlocul petrecerii desfăşurate în jurul barului. Invitaţii îşi îndeasă în gură furculiţe pline cu chifteluţe de pui Kiev şi pâine prăjită şi caviar roşu. Femeile poartă rochii de un roşu-închis, aşa cum li s-a spus: împodobeşte-te ca o rusoaică veritabilă! Într-un colţ, lângă peretele de sticlă fac pe grozavii membrii unui ansamblu de muzică populară, îmbrăcaţi în costume siberiene, fiind în centrul atenţiei vedetelor. Nadia de la Christie's întreţine atmosfera din public, aruncând un zâmbet sincer în direcţia mea. Observ că Alla stă lângă câţiva reprezentanţi ai comunităţii evreieşti, cu paharele ridicate în cinstea mea, într-un salut mândru. Mă uit de jur împrejur, sperând să-l zăresc pe Carl.

În mijlocul salonului, dincolo de piscina dreptunghiulară pestriţă, apare Templul Dendur, poarta căptuşită cu gresie şi împodobită pe ambele părţi cu sculpturi înfăţişând lotuşi şi zei egipteni. Un angajat al Muzeului Metropolitan mă ajută să urc treptele podiumului. Atunci când îmi ocup locul din spatele lui, mă gândesc la construcţia care se

ridică mult deasupra mea, ca și cum aș fi Cleopatra sau o regină în pragul încoronării.

La microfon, primarul se grăbește să-și termine discursul. Trece în revistă realizările numeroase ale americanilor din fosta Uniune Sovietică, pe cei care au contribuit la prestigiul țării. Pierderea Rusiei a fost câștigul nostru. Numele lor sunt enumerate rapid ca o psalmodiere. Mihail Barîșnikov, Regina Spektor, Vladimir Horowitz, Serghei Brin, Maria Șarapova, Mila Kunis. Ne-au îmbogățit în domeniile: artă, știință, tehnologie.

Lângă mine, pe scenă stau ambasadorul Israelului, un jucător de hochei și, spre surprinderea mea, Igor. Nu mi-a spus nimeni că va fi unul dintre laureați și apariția lui neașteptată mă face să conștientizez clocotul din interiorul meu. Pielea lui bronzată, părul dat cu gel, trăsăturile acelea simetrice ale feței perfecte, care per total conferă mai degrabă o senzație supranaturală decât umană. Simt cum mă înroșesc de furie.

– Scumpo, coafura ta..., îmi aud soacra șoptindu-mi delicat. Trece-ți puțin degetele prin păr!

Primarul ne cheamă pe scenă și ne întinde rece mâna, spre avantajul fotografilor care captează momentul.

Primarul i se adresează lui Igor:

– Pentru contribuția importantă pe care ați adus-o în sprijinul uneia dintre cele mai cunoscute echipe de fotbal ale noastre și pentru sprijinul generos oferit Agenției de Plasament pentru copii din New York, o organizație care îmbunătățește viețile copiilor adoptați nu doar din acest oraș, dar și din toată țara.

Igor dă din cap aprobator.

Trebuie să fie deja obișnuit cu onorurile, probabil primește câteva în fiecare săptămână.

Când îmi vine rândul, îmi dau seama că primarul mi-a strecurat pe furiș în palmă un ceainic de argint.

– Felicitări! se adresează el aparatelor de fotografiat și camerelor de filmat.

Studiez trofeul. Pe partea din față este gravat cu litere oblice „TV", ornamentul are forma unui ananas și un cioc simplu, canelat, împodobit cu un mâner de lemn. *TV*? mă gândesc. *TV*?! Dar apoi sunt condusă delicat înapoi în rândul laureaților și mă chinuiesc să echilibrez acest obiect ciudat cu discursul primarului. Când mâna îmi amorțește, mut trofeul în cealaltă. Igor e la doar două persoane distanță de mine.

Așa a fost să fie, îmi spun. Oameni ca Medovski sunt omorâți din atâtea motive, toți au atâția dușmani. Regan avea dreptate. Ar fi o prostie să presupun că am jucat vreun rol terț în această crimă. Oare Sașa ar mai fi trăit dacă nu l-aș fi îndepărtat de Ordin?

Bruneta înaltă care stă în rândul din față, cea care poartă acum Ordinul Sfintei Ecaterina pe pieptul plat, a fost partenera lui Igor la evenimentul Bulgari. Nu e nimic special la fata asta care-l fotografiază cu telefonul pe Igor, cu excepția faptului că pare plictisită, ca și cum ar îndeplini o sarcină de serviciu care i-a fost impusă. Seamănă cu toți ceilalți musafiri de lângă el, bosumflată, cu buze botoxate, pomeți asiatici superbi, genul acela de perfecțiune uimitoare pe care o vezi în fiecare toaletă a cluburilor de noapte din Moscova, la barul fiecărui hotel. Observ că poartă greșit Ordinul.

Nu seamănă cu felul în care Ecaterina l-ar fi purtat pe șold, ci pare un pandantiv strident, de prost gust. Panglica originală uzată a fost înlăturată, fiind înlocuită cu un lanț gros din aur.

După terminarea ceremoniei, sunt asaltată de o mulțime de urme reci de ruj și strângeri de mână anonime. Caut un loc unde să las ceainicul, să mă eliberez de greutatea lui. Nadia Kudrina se strecoară pe lângă mine. Poartă o rochie lungă roz, cu o bucată de catifea înfășurată pe deasupra sânilor. Mâna unui bărbat oarecare stă lipită de talia ei.

– Felicitări, draga mea! Știi, am vorbit serios când ți-am propus să avem o galerie împreună. Cred că este momentul potrivit să ieșim din afacerea licitațiilor. Vom face o grămadă de bani cu atât de puțin stres.

– OK, mă voi gândi la asta, îi spun vag.

– Aștept un răspuns cât mai repede, da? Pe curând! Sărutări!

Alți invitați îmi ating brațul sau îmi strâng mâna. Un rus cu aparatul de filmat mă urmărește, încurajându-mă să-i zâmbesc pentru emisiunea *Kultura*.

– Membrii familiei dumneavoastră din New Jersey vă urmăresc la televizor, îmi spune. Zâmbiți!

Mă strecor în mijlocul mulțimii și-l găsesc pe Igor discutând cu primarul, fata lipindu-se ca un robot de el. Primarul încearcă să-l convingă pe Igor să facă o donație rețelei de biblioteci din New York.

– Presupun că Ordinul este un împrumut de la Tretiakov.

Mă amestec printre ei. Primarul se arată tulburat de deranj, dar politicienii știu cum să-și revină rapid din șoc.

– Felicitări din nou, doamnă Vandermotter!

Trăncănește o versiune prescurtată a admirației sale considerabile față de rușii americani.

Îl ignor și fac semn spre Ordin, atingând netulburată pieptul tinerei.

– Scumpo, ai grijă! Ăsta va ajunge în curând într-un muzeu.

– V-ați pierdut cumva mințile? mă întreabă fata fără accent britanic.

Oamenii din stafful primarului îi șoptesc acestuia ceva la ureche și acesta se îndepărtează discret.

– Tania, nu fi naivă! îmi spune Igor.

Și el își ignoră partenera.

– Ia un pahar de vin! Relaxează-te!

– Ba nu o să mă relaxez deloc. De ce oamenii îmi spun întotdeauna să mă relax? Intenționați să faceți ceea ce mi-ați promis? Știți importanța istorică deosebită a acestui Ordin?

Fata este șocată, și pe bună dreptate. Cu excepția soțiilor din intimitatea căminului lor, nimeni nu îndrăznește să le vorbească astfel bărbaților.

– Poate că da. Habar n-aveam că ești așa idealistă.

– Presupun că ați aflat ce s-a întâmplat cu Alexander Medovski.

Știu că sunt pe teren minat. Pe de-o parte, pericolul, pe de altă parte, sărutul ratat. Un specialist știe când să insiste și când să tacă.

– O tragedie!

– Și probabil n-aveați nicio idee că se va întâmpla așa ceva. Se prea poate să fi fost o simplă coincidență.

Igor este uimit. Își pune degetul pe buze, ca și cum ar spune: *Șșșttt!*

Dar nu scoate niciun sunet și acest lucru care se subînțelege îmi dă fiori reci pe șira spinării.

Președintele l-ar fi putut proteja pe Sașa, cred, dar nu avea Ordinul, nici încurajarea acestuia. L-am dat tipului care stă în fața mea.

Igor spune:

– Îți amintești când ai afirmat că este o piață liberă? Cred că vei fi de acord cu mine când spun că până și o piață liberă are nevoie de un impuls în direcția potrivită.

– Probabil că reputația dumneavoastră de bărbat afemeiat are nevoie de un impuls în direcția potrivită.

Sunt nebună să îndrăznesc să atac un asemenea bărbat.

Dar chipul lui rămâne împietrit.

– Probabil locul tău de muncă are nevoie de un impuls în direcția potrivită.

În spatele lui, Marjorie așteaptă să-i vină rândul să participe la conversație, deși arată chinuită într-un costum nefericit din acrilic. Evit să-i dau replica lui Yardanov. Șefa mea arborează zâmbetul politicos de relații cu clienții, obișnuită să aprecieze personalități.

– Domnule Yardanov, ce plăcere să vă întâlnesc în sfârșit!

O gașcă mare de admiratori îl trage pe Igor spre dansatoarele siberiene. Salonul mă sufocă, pereții de sticlă se apleacă peste mine într-o pantă periculoasă.

Marjorie se întoarce spre mine:

– Tania, chiar am subestimat această piață. Ești nemaipomenit de bună cu acești clienți!

– Îți mulțumesc, Marjorie. Apreciez.

– Licitația asta ne-a determinat pe Dean și pe mine să ne gândim puțin mai profund la rolul tău din cadrul companiei.

Își soarbe vinul cu înghițituri mici, cu atitudinea ciudată a celor care evită să-și lase rujul pe buza paharelor.

– Urma să vorbim luni despre asta, dar iată vestea bună: vrem să lucrezi pe teren.

Mă forțez să-i acord atenție, deși îi urmăresc pe Igor și pe primar, aflați în mijlocul unui grup de bărbați în costume.

– Pe teren? Unde?

– Acolo unde sunt acești noi clienți. Kazahstan. Azerbaidjan. Desigur, ai putea avea sediul la Moscova. Este o șansă incredibilă pentru un nou vicepreședinte, nu crezi?

Umerii bărbaților se estompează. Îmi concentrez atenția în direcția lui Marjorie.

– Adică să părăsesc biroul din New York? Nu înțeleg. A fost hotărârea lui Dean? Știi că soțul meu lucrează în Brooklyn.

– Hai să discutăm luni despre asta! Stabilește o întâlnire cu Karen. Dar zâmbește, da? E o promovare. Nu te preface că nu este ceea ce ți-ai dorit.

Regan trece pe lângă noi ținând cataloage în mână, iar Marjorie o urmează, încercând să o oprească.

Visul meu este cuprins de scânteile revelațiilor strălucitoare. Abia dacă mă mai pot gândi la perspectiva de a locui la Moscova, cu atât mai puțin plănuiesc să vizitez combinația de milionari azeri. Medovski, Medovski! Sașa! Îmi imaginez corpul lui vânăt, strangulat cu o frânghie care nu avea ce căuta pe marginea căzii de porțelan. Mi-o imaginez pe Lena hohotind de plâns, aplecată deasupra lui.

Fețele musafirilor strălucesc grotesc în lumina de un verzui-argintiu a ferestrelor oblice. Toate acele danturi orbitoare, pletele sclipitoare, pudra scânteietoare.

– Îți place ceainicul?

E Frances, are chipul strălucitor şi părul întins dat pe spate, pe după urechi. Fără omniprezenţii ei ochelari de soare, faţa ei pare expusă, amabilă. De data asta, costumul Chanel e combinat cu un top bleumarin, sobru.

Privesc în jos, spre obiectul din mâinile mele.

– Chiar mă întrebam ce era asta.

– Dragă, este o imitaţie foarte bună a ceainicului creat de Paul Revere în 1762. Ei, nu fi aşa surprinsă! Îmi amintesc că admirai argintăria noastră când ai venit prima dată la noi, însoţită de Carl, acum mulţi ani. Ceainicul acesta reprezintă un mic omagiu sau, hai să-l numim o promisiune. Ştii, într-o bună zi, acest Paul Revere îţi va aparţine ţie şi copiilor voştri.

Ridic iar ceainicul şi mai privesc o dată inscripţia *TV* – Tania Vandermotter. Cele două cuvinte n-aveau niciun sens, la început. Lumina străluceşte intens, atingând apogeul orbitor şi simt ceva topindu-se şi apoi explodându-mi în cutia toracică.

O îmbrăţişez şi o strâng lung în braţe, cu recunoştinţă.

– Îţi mulţumesc, Sisi. Nici nu-ţi imaginezi cât de mult înseamnă asta pentru mine!

– Şi nu-i aşa că oamenilor tăi le place să bea ceai? Consideră-l un samovar.

– Da, „oamenilor mei" le place să bea ceai. Eşti aşa de atentă!

– N-ai pentru ce să ne tot mulţumeşti, draga mea. Eşti o Vandermotter. E simplu!

– Sunt o Vandermotter, repet.

Vine Miggy şi o ia deoparte pe Sisi.

– Îmi permiţi să ţi-o fur pe această doamnă? Am mai găsit un posibil sponsor.

Dispar în mulţimea invitaţilor. Mă îndrept spre bar să-mi iau ceva de băut. În aerul parfumat pluteşte aroma intensă a mâncării înmiresmate, a lacului de unghii şi a interacţiunii sociale permanente. Prin gratiile minţii mele, sunt conştientă că oamenii îmi zâmbesc aprobator.

La marginea piscinei liniștite, Alla gesticulează semnificativ spre paharul ei gol.

– Vă rog, luați-o înainte, spune cineva cedându-mi locul la rând. Dumneavoastră sunteți vedeta serii!

La bar, întâlnesc sticlele de votcă, carafele cu suc, cojile răsucite de lămâie. Barmanul așteaptă să-mi preia comanda și apoi mă îmbie:

– Vă pot oferi ceva de băut? Una dintre specialitățile noastre de votcă și infuzie de plante?

– OK, îi răspund.

Mă învăluie senzația unei arsuri, înțelegerea unui fapt evident, pe care până acum l-am evitat. Înțeleg clar în acest moment gravitatea situației. La urma urmei, soția lui Medovski a avut dreptate. Nu sunt cu nimic diferită de clienții mei, nu sunt mai diferită decât Marina și celelalte amante ale lor. Doar le mănânc caviarul, le beau vinurile scumpe, iau cina pe iahturile lor luxoase și totuși îndrăznesc să mă consider diferită de ei. Să fiu eu vinovată din cauză că soțul meu nu m-a cunoscut cu adevărat? Oare m-am schimbat atât de mult, încât să nu mai pot fi recunoscută? Cândva am fost Tania Kagan, cu slove chirilice atent caligrafiate.

Sunt conștientă de mulțimea oamenilor din spatele meu, nerăbdători să le răspund, de barmanul care ține deja paharul gol în mână, așteptând să îl umple.

– De fapt, m-am răzgândit. Mulțumesc!

Figura lui se relaxează și se apleacă în față, peste tejghea.

– Hei, nu lăsați cocktailurile astea ruseşti să vă intimideze. Dați-mi voie să vă pregătesc ceva mai simplu. Pun pariu că ați dori un Martini clasic, nu-i așa?

Gânduri agitate îmi trec prin minte. Acum am rămas fără Sașa, fără loc de muncă și fără Carl.

– Gin tonic? insistă el.

Bine, mă gândesc întorcându-mă cu spatele. *Bine, bine.*

O găsesc pe Alla și îi las ceainicul în brațe, fără cuvinte.

– Te rog, păstrează-mi-l, bine?

– Dar unde mi-e băutura? strigă ea după mine.

Iubita impostoare a lui Igor stă lângă ea în apropierea piscinei, cufundată în ecranul telefonului, cu părul atârnând peste perfecțiunea pometilor asiatici. Observ că este mai înaltă decât mine, dar Ordinul e surprinzător de ușor de scos pe deasupra capului ei. Medalionul i se desprinde binevoitor de la gât, ca și cum de-abia mă așteaptă să-l iau. Înainte de a-mi îndesa Ordinul în poșetă și de a alerga spre ieșire, tot ce mai văd sunt ochii ei visători, cu pupilele lor rotunde. Nimeni nu strigă după mine, niciun agent de pază nu încearcă să mă oprească. Probabil fetei îi va lua ceva timp până să-și dea seama de furt. Este plătită cu ora și se prea poate să considere medalionul doar un simplu fleac. Până când ea îi va spune calm lui Igor ce s-a întâmplat, eu cobor deja în fugă treptele acoperite cu mochetă roșie ale Muzeului Metropolitan, care oricum n-a fost niciodată de mine. Acum înțeleg ce voia să spună mama când mă sfătuia să stau departe de acest palat: un palat este ceva ce câștigi.

Opresc un taxi care scârțâie și frânează brusc în fața mea și îi spun șoferului să mă lase în centru. Apelurile mele telefonice sunt transferate în mesageria vocală a lui Carl, dar după ce trecem de câteva blocuri îl sun iar, pentru orice eventualitate.

În timp ce lăsăm în urma noastră marginile Central Park-ului, pentru a plonja în haosul din Times Square, îmi permit să mă gândesc la ideea Nadiei, la posibilitatea unei vieți mai liniștite într-o galerie de artă. Acolo unde este cea mai mare nevoie de un specialist în artă și acolo unde relațiile clienților mei ar avea sens. Să nu mai jonglez cu destinele oamenilor la licitații. Și vreun impuls în „direcția potrivită". Eu și Nadia. Cine știe? Ar putea merge.

– Ce părere ai despre romanul intens mediatizat la care lucrează soțul tău? mă întrebă președintele catedrei lui Carl, la petrecerea de Crăciun. Între noi fie vorba, e chiar așa de bun, cum crede toată lumea?

Să știi că sunt în comitetul de evaluare. Trebuie să știu dacă merită să-i oferim postul de conferențiar universitar.

Toată călătoria până în acest oraș situat în vestul statului New Jersey a fost tulburătoare, plină de trasee contradictorii și Carl s-a dovedit un șofer newyorkez tipic – o catastrofă la volan. Odată ieșiți de pe autostradă, am condus pe lângă străzile principale ale orașelor din apropiere, cu bărbați care fumau în fața crâșmelor, cinematografe cu obloane trase, magazine ieftine. Un indicator ne-a condus iarăși pe autostradă și am plonjat prin șirul neoanelor care iluminau firmamentul cinematografelor Hooters, Fuddruckers, Outback și Loews.

Am încercat să-mi păstrez tonul optimist.

– Las-o pe fata din Jersey să conducă!

– Vor întreba despre roman!

Carl a privit cu ochii pe jumătate închiși intersecția și semnele verzi și neinteligibile ale autostrăzilor: *ONE, NINE, ROUTE FOUR.*

– De ce nu-mi spui ce vrei să le răspund?

– Spune-le că iubești noul meu roman, desigur. Iubito, știi că toată viața mea depinde de publicarea lui. Așa cum sunt acum, ai mei mă consideră o mare dezamăgire.

Încercam să privesc partea bună a lucrurilor, deși ne aflam pe marginea prăpastiei care se adâncea din ce în ce mai mult! Zigzagurile încrederii în sine, parcurse de Carl m-au deprimat și am urât limita maximă a acelui sentiment. Nu puteam înțelege toate acele nopți chinuitoare pe care Carl le petrecea cu privirea ațintită în ecranul gol al calculatorului, tot ștergând și adăugând fraze, turnându-și nenumărate cești de cafea, plângându-se de agonia procesului de creație, de ticăitul insistent al ceasului și de propria lipsă de talent literar. Declarațiile lui patetice despre cât de istovitor sufletește era scrisul și despre lipsa mea de înțelegere a dimensiunii suferinței sale. Personal, am sperat ca nelinișteа lui să demonstreze un anumit fel de autenticitate artisică. I-am ignorat transformarea în fața perspectivei eșecului, soțul meu calm și plin de viață prăbușindu-se în fața mea. Dar, evident, lunile în care a

păstrat tăcerea în legătură cu manuscrisul lui, treptat n-au mai însemnat nimic pentru el.

– Sigur, pot face asta, i-am spus veselă. Le voi spune pur și simplu că ești extraordinar!

Am oprit în sfârșit mașina în fața casei, situată la capătul drumului de țară. Elegantă, dar deteriorată, cu țigle sparte pe acoperiș, șemineuri din piatră ursuze și afișe clasice cu Mao. Specialitatea șefului de catedră al lui Carl fusese literatura chineză, înainte de a se stabili la Catedra de Limba engleză. Și totuși m-au surprins acele petreceri universitare, cât de diferiți erau profesorii față de colegii mei de la Worthington. Pantofi maronii, rochii de catifea îmbrăcate peste bluze cu guler rulat, coafuri cu codițe pe după urechi. Până și garnitura de pătrunjel ofilită pe tăvile argintii și mâncarea puțină, risipită pe farfurii dispăruseră deja și mulțimea invitaților era încă înfometată.

– Deci ce spui, Tania? Este o capodoperă?

Era de-abia începutul serii și șeful de catedră de la Ditmas College era deja abțiguit și avea pleoapele grele.

– N-ar trebui să ezitați să-i susțineți romanul lui Carl. L-am citit și este nemaipomenit! îi răspund calmă și încrezătoare, indignată, în numele soțului meu, din cauza faptului că munca lui era întotdeauna observată cu atenție de acest grup de oameni neglijent îmbrăcați. Iată-l pe Carl în celălalt capăt al camerei, într-un colț, ținând în mână o farfurie de plastic pe care se aflau cuburi de brânză și câteva scobitori. Râdea împreună cu Victoria, îmbrăcată dintr-un motiv anume într-un sari fucsia strălucitor. Întreaga scenă m-a enervat teribil.

– Așa ne gândeam și noi. Toți avem speranțe mari pentru el. Toți avem câte un roman în sertar, desigur. Dar în cazul lui Carl, suntem convinși că va fi diferit. E un adevărat gânditor, un intelectual. Dar avem nevoie să fie recunoscut. Știi, azi totul depinde de numărul cât mai mare al studenților înscriși la cursuri.

Odată bifată datoria de a face conversație cu mine, șeful de catedră s-a îndepărtat. Una dintre consolările faptului de a fi soția unui

profesor universitar o reprezenta felul în care toți îmi considerau cariera prea străină pentru a putea fi înțeleasă și deseori eram lăsată singură la aceste reuniuni, după ce-mi erau adresate pe fugă cele mai superficiale întrebări în legătură cu profesia mea. M-am dus să îmi iau ceva de băut.

– Arăți minunat! îmi șoptește Victoria din ipostaza de favorită, pe covorul roșu al petrecerii. Întotdeauna atât de elegantă. De perfectă. De senzuală. De rusoaică. Sper să semăn cu tine atunci când voi fi mare.

– E ridicol! i-am spus. Ești deja o femeie în toată firea.

– Dă-ne măcar câteva pagini să citim!

Șeful reușește să se apropie de Carl.

Își deschide o sticlă de bere, stropind cu spumă în direcția lui.

– Un capitol?

– Nu, va trebui să așteptați, spune Carl îndreptându-și ținuta. Este un proiect complicat, care acoperă patruzeci de ani de istorie. Încerc să descopăr și să clarific informații istorice, astfel încât să le fac să fie pe înțelesul cititorilor care n-au studii de specialitate.

– Să sperăm că nu ne vei ține prea mult în suspans, nu?

– Sunt perfect conștient de faptul că ești presat să realizezi o cercetare națională, dar nu-ți face griji, Mike!

– Carl, nu ne pune să așteptăm prea mult! Obține odată contractul și știi că postul îți va aparține!

Ne-am întors de la petrecere prea beți ca să mai putem sta la taclale, prea beți ca să mai putem face orice altceva dincolo de a ne întinde pe canapea. Jos, pe Broadway, o mașină a fost blocată de o dubă parcată greșit, claxonul scoțând o serie de sunete insistente. Am cochetat cu ideea de a iniția o partidă de sex sau cel puțin, de a trimite câteva e-mailuri clienților mei de la Moscova, dar apoi m-am uitat în sus și l-am văzut pe Carl privindu-mă fix.

Felul în care te-a privit.

– De ce nu-mi spui pur și simplu? Îmi urăști romanul!

Sperasem că nu vom mai avea niciodată această discuție. Mi-am imaginat că, dacă nu spun nimic, vom trece peste, vom evita subiectul.

– Ba nu, deloc! Îl iubesc! E aproape gata. Vreau să spun, ar mai fi necesară o redactare. Dar e, într-adevăr, foarte tare.

– *Foarte tare.* Nu, te rog! Așa descrii unul dintre falsurile tale înainte de a le da vestea proastă clienților. Hai să încheiem subiectul! Îl urăști. Aș vrea doar să mi-o spui direct. Dumnezeule, știi ce ușurare ar fi atunci?

Brusc, m-am simțit liniștită de această expunere neobișnuit de directă. Atunci, înseamnă că nu vom putea trece peste acest subiect. Mi-am făcut curaj și am început:

– Prea bine! Romanul tău este plictisitor. Este lipsit de viață. Și de suspans.

– Excelent! Mulțumesc! Măcar acum nu mă mai eviți.

Am încercat să alin supărarea:

– Uite, nu e mare lucru. Doar că ai scris cartea ca un istoric și, urăsc s-o spun, din perspectiva unui bărbat. De ce n-o transformi într-un studiu academic, într-un text istoric sau ceva de felul ăsta? N-ar fi mai ușor?

– Nu vreau să scriu o carte de specialitate. Doar știi asta. Lucrez la acest roman de atâția ani. Trebuie să-mi iasă!

Îl iau de mână.

– Știi ce? Putem să-l șlefuim!

– Noi?

Sunt încântată de idee.

– Sigur! Am câteva idei referitoare la cum am putea să-l facem mai viu. Te voi ajuta.

Privirile ni se întâlnesc și cred că a recunoscut motivația mea.

– N-are sens, mi-a spus.

Niciodată nu l-am văzut atât de dărâmat, de panicat.

– Cred că nu sunt scriitor. De fapt, nici nu știu ce sunt.

Știu că era greșit să spun asta, dar am spus-o oricum.

– Iubitule, ești un Vandermotter!

Carl și-a sprijinit cotul pe masă.

– Afirmația ta este îngrozitoare!

– Nicidecum!

I-am luat mâinile într-ale mele și le-am dat la o parte, să îi văd ochii.

– Împreună, putem face asta!

De câte ori am văzut genul acesta de expresie în ochii părinților mei? *Rezolvă problema, Tania, rezolv-o! Vorbești limba engleză mult mai bine decât noi.*

Rugămintea din ochii lor să reușim să ne croim un drum, să închid prăpastia pe marginea căreia ne aflam. Să le traduc America. Ai mei se așteptau să pot face să dispară criza, ca prin farmec, pentru a păstra familia unită.

Carl a respirat adânc.

– Din păcate, ăsta e singurul lucru de care nu te poți ocupa.

– De ce nu?

– Pentru că ăsta e domeniul meu, specialitatea mea, problema mea, bine? Vorbim despre un roman, care nu seamănă deloc cu a da nume unui tablou. Lasă-mă pe mine să mă ocup de el, indiferent de cum mi-ar putea afecta locul de muncă.

Și-a luat o bere în dormitor și a trântit ușa în urma lui. Orice ar fi făcut acolo era acoperit de sonorul televizorului, un dialog isteric între concurenții unui reality-show. În ciuda durerii de cap, o soluție își găsea încet drum spre noi.

Laptopul lui Carl era pus la încărcat pe măsuța de cafea și o luminiță verzuie sclipea. Am făcut efortul să-mi amintesc începutul plictisitor al romanului său, o lecție de istorie despre Rusia secolului al XVIII-lea. Documentul plutea pe ecran ca o parte ruptă, desprinsă din corp. L-am deschis. Câteva detalii despre carte conțineau fraze interesante amestecate. Cândva a existat o cometă celebră, nu-i așa? Nu cumva tânăra Sofie a observat-o, în drumul ei spre Rusia? Am salvat noua versiune a cărții și am mutat paragraful despre cometă la începutul capitolului. O tânără ajunge

într-o țară străină. O tânără care s-a imaginat predestinată unui scop extraordinar.

Am început să scriu.

Câteva luni mai târziu, de ziua lui, i-am prezentat lui Carl varianta mea, sub forma unui cadou frumos împodobit. I-am întins peste masă pachetul ambalat, legat cu panglici colorate. Sărbătoream la același restaurant din Brooklyn, ca la începutul relației noastre. Ceea ce cândva era unica destinație frumoasă pentru cină, pe un bloc cenușiu din sudul Carrol Gardens, acum era înconjurat de locuri noi, la modă, acoperișuri de sticlă prinse într-o armătură de fier și așezate deasupra intrării principale a unei case, construite după același model pe negru și auriu, refugiul oamenilor care-și așteaptă rândul pe trotuar. Pe de altă parte, restaurantul nostru era în paragină, meniul neschimbat, cărămizile de deasupra șemineului, sparte, iar cabina care cândva era atât de romantică și secretă, acum era expusă curentului de aer provenit de la fereastra cu ramă de lemn. Înăuntru se aflau câteva cupluri risipite între bar și sala de mese. În seara asta, nimeni nu aștepta la rând să ne ia locul la masă.

– Ar trebui să comandăm tiramisu la desert. Atunci a fost bun, nu-i așa? a spus Carl în timp ce studia meniul.

Cum nu i-am răspuns imediat, a continuat:

– *Kotenok*? Ai auzit ce-am spus?

M-am întins să scot cadoul din geantă și i l-am pus pe masa șubredă.

– Surpriză! La mulți ani!

A acceptat paginile împachetate zâmbind larg, probabil crezând că sunt altceva, pipăind colțurile și citind fugitiv dedicația.

– Ești al naibii de dulce! Ce-i asta?

– Am lucrat puțin la roman, am spus, prefăcându-mă că citesc lista de vinuri.

O privire rapidă mi-a confirmat că sticla de vin de la ultima noastră vizită la restaurant era încă în meniu. Am comandat-o.

– Poftim? Romanul meu?

Așa cum mă și temeam în adâncul sufletului, Carl n-a părut încântat de cadoul meu. Continua să întoarcă plicul pe toate părțile, ca și cum îi făcusem în glumă acel cadou, de parcă înăuntrul lui se ascundea de fapt adevăratul cadou.

– Majoritatea cărții a rămas neschimbată, l-am mințit. Doar am îmbunătățit-o pe alocuri.

– *Ai îmbunătățit-o pe alocuri*? Cu alte cuvinte, ai rescris-o în întregime. Cartea mea!

Ne-a sosit pâinea rece acoperită cu un șervet. M-am năpustit asupra ei, răsuflând ușurată.

– N-aș spune că ți-am rescris cartea, asta e o afirmație uriașă.

În realitate, după ce am citit câteva cărți despre scrierea ficțiunii și după ce m-am lăsat purtată de poveste, mi-am concentrat atenția asupra cărții într-o pauză de masă de la birou. Și odată ce am început s-o citesc, având la bază cercetarea lui Carl, cuvintele au început să curgă liber din propriile amintiri ale primilor mei ani petrecuți în America. Străzile străine din Rego Park, copiii de la școală care mă urau pentru că eram o rusoaică solitară, nepopulară. Singurătatea nesfârșită din camera mea, în timp ce tânjeam după cea mai bună prietenă, o confidentă dragă. Toți iubiții mei imaturi care m-au dezamăgit când aveam douăzeci de ani, care niciodată n-au știut cum să reacționeze în situații de criză și n-au fost niciodată destul de puternici pentru mine. Oare nu credeam și eu că eram predestinată unei vieți deosebite, numai datorită faptului că am emigrat? Nu eram înconjurată de incompetență? Nu eram, de asemenea, considerată salvarea părinților mei și nu aveau ei așteptări destul de mari de la mine? Pâinea părea la fel de rece ca mine, dar m-am prefăcut că-mi place.

– Lasă-mă să clarific lucrurile, spune Carl, privindu-mă fix, fără să clipească, încruntându-se periculos. Tocmai ai rescris în ultimele cinci luni romanul la care eu lucrez de șase ani. Și crezi că asta îmi va aduce un loc de muncă.

– Ţi-am spus. Orice aş fi făcut reprezintă doar detalii. Tu ai scris cea mai mare parte a cărţii.

Nu i-am mărturisit că pentru mine n-a fost nimic chinuitor în a scoate la iveală o poveste de viaţă prin intermediul acestei femei minunate. Am găsit cuvintele strecurate pe pagină, ca şi cum ar fi avut propria lor construcţie literară, şi am continuat anticipând relaxarea lui Carl. Am avut sentimentul satisfacţiei pe care îl ai atunci când reuşeşti să rezolvi o problemă, când învârţi cheia într-o broască ce opune rezistenţă şi deodată auzi clic.

– Mi-ai stricat cartea! spune Carl ridicând paginile. Am doctoratul în Literatura rusă. Iar tu te-ai hotărât, pur şi simplu, să scrii propria versiune a cărţii mele?

– Uneori, doctoratul reprezintă o piedică. Doar am înlăturat câteva obstacole, sau cum vrei să le spui. Am clarificat intenţiile tale.

Ne-a fost adusă friptura de miel cu garnitură de cartofi, aşezate între noi pe un platou de lemn. Carl a răsfoit manuscrisul, citindu-l în treacăt, până la sfârşit.

– Şi observ că, în versiunea ta, Ecaterina a angajat pe cineva să-l omoare. Niciodată n-am scris asta. Nici textele nu confirmă cu certitudine absolută faptul că ea a fost vinovată de uciderea lui Petru.

– Ecaterina e nevinovată, nu ea l-a omorât, am spus îmbujorându-mă. Orlovii l-au omorât din proprie iniţiativă. În varianta mea uşor modificată, au profitat de tăcerea ei pentru a sugera că ar fi implicată în complotul lor criminal. Pot face scenariul mai puţin ambiguu dacă nu-ţi place. Sau poate ar trebui să-l faci chiar tu. Vreau să spun, acum este romanul tău.

– *Acum e romanul meu*, a repetat Carl.

– Cum ţi se pare mâncare, e gustoasă?

Chelneriţa cu şorţul ei alb s-a apropiat de masa noastră.

– Nu vă place mielul?

– E delicios, i-am răspuns tăios.

Femeia s-a retras.

Carl și-a încrucișat mâinile pe fața de masă.

– Ce interesantă alegere literară! Uciderea soțului incapabil.

– Iubitule, îi acorzi prea mare importanță scenariului. Petru nu era incapabil.

– Ba mai scutește-mă! Exact asta crezi și tu despre mine! Pentru tine, eu sunt Petru.

– Ba sigur că nu. E ridicol!

– De ce nu mă asculți și pe mine măcar o dată? Gândește-te de ce faci oare tot felul de lucruri? Ți-e teamă. Dacă nu voi primi postul, viața ta perfectă va fi distrusă. Îți stric reputația.

– Frumoasă încercare, domnule doctor în Literatură rusă!

– Deci vrei să-mi spui că iar greșesc?

– Mustrările de conștiință ale Ecaterinei au fost doar un artificiu literar. Fără a mai menționa numărul mare al surselor care afirmă că ea a iertat crima. Dar nu despre asta e vorba.

Am încercat să-mi construiesc mai departe apărarea. Mi-a fost teamă unde va duce tot acest scandal.

– Hai să vorbim despre finalul tău!

Cum i-aș fi putut spune asta cu mai mult tact? Nu se întâmplă nimic interesant la final. În viziunea lui, Ecaterina era o superfemeie, o fortăreață a înțelepciuii și a puterii. Un înger perfect. E ca și cum Carl și-ar fi petrecut șase sute de pagini privind-o pe ea așa cum obișnuia să mă contemple pe mine.

Treaba unui specialist este să înțeleagă psihologia clientului său mai bine decât o cunoaște el însuși. Ai nevoie să știi ce fel de persoană este, dacă nu suportă să piardă, dacă se va retrage la primul semn de conflict. Unii oameni nu se pot opri din a licita. Au nevoie să câștige. Desigur, deseori e vorba despre specialistul însuși, care are nevoie să câștige.

Carl a tăcut tot drumul parcurs cu metroul spre casă. În acea noapte, pentru prima dată în toți anii noștri petrecuți împreună, el a dormit pe canapea. M-am întrebat dacă nu cumva de data asta am mers prea departe, dar am așteptat să văd ce va urma.

În orice caz, mi-am spus că mai târziu Carl ar putea alege să nu-şi publice romanul *Tânăra Ecaterina*, ar putea refuza documentul Word pe care i-l trimisesem pe e-mail, l-ar fi putut şterge. Nu era obligat să-l trimită agentului său literar, interesat de creaţia lui după ce citise o scurtă povestire pe care o publicase într-un ziar literar, cu un an în urmă. Carl ar fi putut hotărî să nu semneze contractul cu acel agent literar, când acesta s-a oferit să-l reprezinte. Ar fi putut să nu se resemneze în privinţa cărţii. Dar prea mulţi oameni aşteptau să o citească şi cariera lui depindea de această carte. Continuând să o scrie, oare Carl nu a încheiat o înţelegere tacită cu mine? Nu mi-a permis să rezolv problema? Am sperat că neliniştea mea va dispărea, că vom continua pur şi simplu să ne trăim viaţa, cu acest secret îngropat în noi. El va deveni o celebritate şi eu, o soţie fericită care scrie pentru el. Având grijă de el, aveam grijă de toată mica noastră familie.

Nu am mai discutat niciodată despre scrierea cărţii. Până în ziua în care Ordinul a ajuns la biroul meu şi chiar i-a aparţinut ei, noi tocmai închiseserăm subiectul dificil „Ecaterina cea Mare". Şi am fost prea fericită să mă eliberez de orice implicare şi i-am încredinţat lui cartea. Pentru că, în mintea mea, romanul îi aparţinea lui aşa cum un cadou aparţine, fără echivoc, celui care îl primeşte. Dar oare nu asta fac şi rusoaicele, în fiecare zi? Renunţă la propriile realizări în favoarea soţilor, astfel încât bărbaţii să rămână deasupra lor, ca nişte sfinţi demni de a fi admiraţi. Corectitudinea acestui gest era gravată dincolo de clavicule, tocmai în centrul moral al inimii mele.

Câţiva scriitori adormiţi îşi ridică privirea după ce îmi pun ceasul să sune şi intru la Urban Writers Space. Cu siguranţă nu s-au aşteptat ca o femeie îmbrăcată în rochie de seară lungă, de culoare neagră, ţinând în mână o geantă *clutch* cu motive florale şi purtând la gât Ordinul Sfintei Ecaterina, încrustat cu diamante, să intre pe neaşteptate într-un asemenea spaţiu. Rămân cu gura căscată la mine, complet siderați din spatele laptopurilor, în timp ce iau fiecare nişă pe rând, în

căutarea lui Carl. Trei femei înghețată șocate în fața cinelor încălzite la cuptorul cu microunde din bucătărie.

– Vă putem ajuta?

Hermione înălță capul din nișa ei.

– Căutați atelierul de literatură al soțului dumneavoastră? Tocmai s-a terminat.

– Vreți să spuneți, workshopul cel pe care îl predă?

– Nu, îmi răspunde Hermione cu prudență. Cel la care participă, în calitate de student.

Am o revelație intuitivă, cea care cere ca rezultatul să fie verificat. Traversez holul și mă uit pe fereastră în sala de curs. Acolo, printre oameni cu vârste cuprinse între douăzeci și șaizeci de ani, Carl stă la o masă lungă și ascultă. Aceeași profesoară vioaie, cu păr grizonant, pe care o recunosc de pe website, ajunge la o concluzie și toți o urmăresc în volumele broșate, câțiva chiar subliniază una sau două fraze convingătoare. Pe tablă este afișată o hartă cu structura literară a romanului. Oare de ce soțul meu, care are doctorat la Columbia, autor al unui roman devenit bestseller, ar studia cursul introductiv în tehnica scrisului? Îmi concentrez din nou atenția asupra lui Carl, la felul prudent în care subliniază rândurile cu stiloul. Și apoi, desigur, înțeleg totul. Carl este aici pentru a o lua de la început. Învață din nou să scrie pentru a pune la loc cioburile rămase din vechiul său ego, pe care eu l-am ajutat să-l sfărâme.

Mă retrag. Geanta îmi vibrează și se pare că telefonul mi-a sunat încontinuu, pe tot drumul parcurs cu taxiul până aici, în zona comercială a orașului. În sala de curs, lucrările sunt strânse pe pupitre, cu semne pe margini. Laptopurile se închid. Bat insistent în fereastra ușii, până când Carl își dă seama că sunt eu. Și apoi îi arăt fața medalionului prin geam. Gesticulez ca proasta, arătând de la Ordin la Carl și apoi înapoi la Ordin, ridicând lanțul absurd de aur ca într-o pantomimă a ceremoniei, a comemorării. *Atinge-l*, încerc să-i spun. *Hai să-i*

împărțim puterea! Și, de asemenea, ca și cum mi-aș cere scuze. *Iartă-mă! Acum știi cine sunt.*

Trebuie să o sun pe Marjorie, nu mai pot amâna prea mult. Dacă poliția nu mă așteaptă deja acasă, atunci imediat ce voi intra pe ușa turnantă din sticlă de la Worthington, îmi vor lua legitimația și cheile seifului. Voi fi reținută până când le voi arăta obiectul în valoare de treizeci și unu de milioane de dolari.

În sala de clasă domnește un amestec de surpriză binevoitoare și toți cursanții se uită în jurul lor, întrebându-se: *Oare mie îmi face semn?*

Doar ochii lui Carl strălucesc când văd Ordinul. Văd că înțelege tot ceea ce vreau să-i arăt de fapt, clasificând întrebările. Oare licitația nu a avut loc deja? Oare nu-mi risc slujba?

Fie, cred că pot exprima puțină îngrijorare. În ochii noștri intervine declicul și îi caut *acea privire.*

Și, după felul în care Carl se uită la mine, iată ce văd: o femeie sfâșiată în două încă din copilărie și apoi spulberată în cele mai mici cioburi. O femeie care se luptă cu pesimismul ei interior, cu sufletul său ruso-evreiesc. O femeie care a crezut că dacă își pune soțul pe primul loc vor ajunge să fie egali. În cazul Ecaterinei, a fost vorba despre destinul ei, înscris în cometa cea mare. Și ce dacă destinul meu va conține doar cerul împodobit ici și colo cu cele mai puțin strălucitoare stele și nimic mai grozav de atât?

Carl zâmbește și îmi amintesc complicitatea căsătoriei. Este vorba despre o armonie neobișnuită, un prezent continuu, o liniște strălucitoare, explozivă. Nu știu ce se va întâmpla mai departe și tocmai asta nu mi-am permis niciodată, să acționez fără un plan de ansamblu, să avansez pe următoarea treaptă a unei scări fabuloase. Să pornesc pe un drum sinuos care apoi – probabil, posibil – m-ar conduce înapoi la el.

MULȚUMIRI

Am fost extrem de norocoasă să am atât de mulți prieteni generoși, dispuși să-mi citească primele schițe ale acestui roman. Lor le mulțumesc din tot sufletul: Allison Amend, Sonia Bekkerman, Gabriel Cohen, Katie Crouch, Angie Cruz, Laurence Klavan, Phillip Lopate, Claire McMillan, Lynne Sharon Schwartz, Lizzie Skurnick, Peter Trachtenberg, Joel Whitney. Karen Kettering de la Sothesby's mi-a oferit detalii importante referitoare la Ordinul Sfintei Ecaterina, pe parcursul călătoriei acestuia de la împărătească la casa de licitații. Profesorul Marcus Levitt de la Universitatea din California de Sud m-a ajutat să rezolv o dilemă politică referitoare la prezența tinerei Sofie la Curtea împărătesei Elisabeta.

O mare parte a cărții am scris-o la Brooklyn Writers Space, un refugiu bine-venit, departe de tot zgomotul orașului.

Se pare că drumul de la primul la al doilea roman este pe atât de dificil pe cât se spune. Mulți prieteni au continuat să-mi ofere o mână de ajutor sau m-au condus spre lumină. Sunt mult prea mulți pentru a-i enumera aici, dar transmit mulțumiri speciale următorilor: Paul W. Morris, Kim Beck, Jessica Anya Blau, Mitch Hoffman, Stephanie Hopkins, Skip Horack, Jonathan Hsu, Dana Levin, Dawn Lundy

Martin, Maud Newton, Karolin Shoikhet Obregon, Daphne Retter, Anya Ulinich, NataliaVayner-Hayraud şi lui Josh Weil. Mulţumiri lui Gary Shteyngart, care astfel se revanşează în sfârşit pentru că nu m-a invitat la dans, la banchetul din clasa a şaptea.

Kim Whiterspoon şi David Forrer de la Inkwell sunt campioni literari incredibili. Am şansa să-mi fie alături. Toată recunoştinţa mea pentru Laurie Chittenden care, datorită entuziasmului vesel şi talentului său extraordinar, îmi aduce la suprafaţă sufletul rus.

Acest roman îi este dedicat Soniei Bekkerman, cea mai bună prietenă şi muză, care îmi este alături de treizeci şi cinci de ani. Cartea n-ar fi putut fi scrisă fără ea.

Fără dragostea şi ajutorul părinţilor mei, Mark şi Gina, n-aş fi avut niciodată curajul să urmez o carieră literară. Le mulţumesc pentru că m-au îndemnat să-mi încep cariera în orice domeniu mi-aş fi dorit. Sora mea, Elisabeta, mă inspiră zilnic. Când cresc, vreau să fiu ca ea. Îi mulţumesc bunicului meu, Iacob Kreichman. Şi, de asemenea, le mulţumesc şi rudelor soţului meu, pentru tot sprijinul acordat: Ed Lowenstein, Paula Friedman, Jane Lowenn, Ron Wendt şi Noah Lowenstein. Această carte îi are în amintire pe dragii noştri membri ai familiei trecuţi în nefiinţă, cei care m-au format pentru totdeauna.

La sfârşit, îi mulţumesc iubitului meu soţ, Adam Lowenstein. Dragostea şi sprijinul lui mă hrănesc şi mă susţin permanent în orice provocare şi compania sa zilnică reprezintă cea mai mare aventură a vieţii mele. Îi mulţumesc şi micuţului geniu călăuzitor Simon, un maestru povestitor care se trezeşte în fiecare dimineaţă înainte de răsăritul soarelui, în aşteptarea unei noi zile minunate.

IRINA REYN

SOȚIA IMPERIALĂ

Tania Kagan, specialistă în artă rusească
la o casă de licitații din New York, se pregătește
pentru cea mai importantă licitație din viața ei:
o medalie cu Ordinul Sfintei Ecaterina.

Pe măsură ce apar tot mai multe întrebări legate de acest Ordin
și febra licitației crește, Reyn îi poartă pe cititori
prin lumea fascinantă a Ecaterinei cea Mare,
faimoasa împărăteasă din secolul al XVIII-lea,
care a deținut medalia și care, surprinzător, se confruntă
cu aceleași tensiuni și probleme ca o femeie de azi.

Este o poveste despre căsnicie: ce se întâmplă cu un cuplu
sau chiar cu o întreagă națiune, când soția e mai puternică
decât soțul ei?

„Reyn împletește fermecător povestea Taniei cu cea a Ecaterinei.
Amândouă au de suferit pentru calitățile lor:
ambiția, hotărârea, sângele-rece,
pe care societatea le așteaptă de la bărbații puternici,
dar care par suspecte când e vorba de femei."
Vogue

NEMIRA

Magic FM
always great music

e-BOOK DISPONIBIL
NEMIRA.RO

ISBN 978-606-43-0612-8